



สำนักงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร



ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐

เป็นพิเศษ

วันศุกร์ที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักวิทยบริการการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่ ๑๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วันศุกร์ที่ ๒๙ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

หน้า

| | | |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| ระเบียบวาระที่ ๑ | เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี | |
| ระเบียบวาระที่ ๒ | รับรองรายงานการประชุม ไม่มี | |
| ระเบียบวาระที่ ๓ | เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว - ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำเสร็จแล้ว (เป็นการพิจารณาต่อจากการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่แล้ว) | ๑ |
| | <u>ผู้อภิปราย</u> | |
| | - นางกรรณิการ์ บรรเทาจิตตร | ๗๒-๗๕, ๑๙๙, ๒๐๐, ๒๓๒, ๒๗๔ |
| | - นายกล้าณรงค์ จันทิก | ๒๕๘, ๒๗๖, ๒๘๔ |
| | - นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์ | ๒๕๘ |
| | - นายการุณ ไสงาม | ๑๕๖, ๑๖๑, ๒๔๕, ๒๕๑, ๒๕๒, ๒๗๘ |
| | - ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม | ๒๖๘ |
| | - นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ | ๑๘-๒๒, ๑๔๐, ๒๗๒ |
| | - นายคมสัน โพธิ์คง | ๑๗๓, ๑๗๕-๑๗๗, ๑๗๙, ๑๘๒, ๑๘๓ |

หน้า

| | |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - นายเจริญ ภัคดีธนากุล | ๔๖-๔๘, ๑๔๘, ๑๕๙, ๑๗๗, ๑๘๓, ๑๘๖, ๑๙๕, ๑๙๗-๑๙๙, ๒๐๗, ๒๐๘, ๒๒๖, ๒๓๓, ๒๓๕ |
| - ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา | ๒๒๕, ๒๗๕ |
| - รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง | ๘๖-๙๓, ๙๘, ๑๐๗, ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๖๘, ๑๗๔, ๑๗๙, ๑๘๔, ๑๙๖, ๑๙๗, ๒๐๓, ๒๐๔, ๒๐๗, ๒๑๒, ๒๑๓, ๒๑๕, ๒๑๗, ๒๑๙, ๒๓๗, ๒๓๙, ๒๔๑, ๒๖๘, ๒๗๙, ๒๘๕ |
| - นายช. ชัยนาท ศรีเสมาเมือง | ๔๙, ๕๐ |
| - นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ | ๑๔๒-๑๔๔, ๒๘๑ |
| - นายชาติชาย แสงสุข | ๕๖-๖๐ |
| - นายชาติ กางอิ้ม | ๑๒๐ |
| - นายชำนาญ ภูวิสัย | ๒๘๑ |
| - นายชูชัย ศุภวงศ์ | ๑๑๘, ๒๒๘, ๒๓๐, ๒๓๑, ๒๗๓ |
| - นายเดโช สนวนานนท์ | ๗-๑๕ |
| - นายธงทอง จันทรางศุ | ๔๐-๔๕ |
| - นายธวัช บวรวิชัยกุล | ๒๘๒ |
| - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิถีพันธุ์ เข็อบบุญชัย | ๑๒๐ |

หน้า

- นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง ๒๓-๒๗
- นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม ๑๔๒
- นายประพันธ์ นัยโกวิท ๑๔๖, ๑๘๗, ๑๙๑,
๑๙๔, ๒๔๑, ๒๔๓,
๒๔๙, ๓๕๔
- นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ๓-๖
- นายปริญญา ศิริสารการ ๑๘๐
- นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ ๓๖-๓๙, ๙๘, ๑๐๘,
๑๘๓, ๒๐๙, ๒๑๐,
๒๒๑, ๒๒๒, ๒๔๒,
๒๔๘, ๒๔๙, ๒๕๗
- นายไพโรจน์ พรหมสาส์น ๒๕๔
- นายมนตรี เพชรขุ้ม ๗๗, ๘๑, ๘๒, ๙๔,
๑๓๕, ๑๓๙
- รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร ๒๐๐
- นายวัชรนา หงส์ประภัศร ๖๑, ๖๒, ๙๙-๑๐๑,
๑๐๓, ๑๖๖, ๑๘๕,
๑๘๘, ๒๒๖
- นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ ๑๕-๑๗, ๑๐๕
- ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ๙๔-๙๗, ๑๕๓,
๑๗๙, ๒๐๑, ๒๐๔,
๒๓๔, ๒๖๖
- นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ ๑๒๖, ๑๒๙, ๑๓๐,
๑๔๐
- นายวิททยา คชเชื่อน ๗๕, ๗๖, ๒๐๕
- นายวิททยา งานทวี ๒๗๐
- นายวิทวัส บุญญสถิตย์ ๙๔, ๙๘

หน้า

| | |
|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - นายวี้นัส ม่านมุงศิลป์ | ๑๐๒ |
| - นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร | ๒๖๕, ๒๗๗, ๒๘๙ |
| - รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย | ๑๕๐, ๒๔๔ |
| - รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช | ๑๓๐ |
| - นายศักดิ์นรินทร์ เขื่อนอ้น | ๘๔-๘๖ |
| - นายศิวะ แสงมณี | ๑๑๒, ๒๐๓-๒๐๕, ๒๑๖, ๒๒๐, ๒๒๕, ๒๒๖, ๒๓๔-๒๓๖, ๒๔๓, ๒๕๑, ๒๖๐-๒๖๕ |
| - นายเศวต ทินกุล | ๖๒-๗๒ |
| - นางสดศรี สัตยธรรม | ๓๔, ๓๕, ๑๐๑, ๒๕๘, ๒๕๙ |
| - นายสนั่น อินทรประเสริฐ | ๑๓๔, ๑๓๕ |
| - นายสมเกียรติ รอดเจริญ | ๘๒, ๘๓, ๒๓๘, ๒๔๙ |
| - ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ | ๑๐๙, ๑๑๑, ๑๑๒, ๑๒๒, ๑๒๔-๑๒๖, ๑๓๕, ๑๔๕, ๑๖๔, ๑๖๙, ๑๗๐, ๑๗๔, ๑๗๖, ๒๐๗, ๒๑๐, ๒๑๖, ๒๑๗, ๒๑๙, ๒๖๐, ๒๘๕, ๒๘๘ |
| - นายสมชัย ฤชุพันธุ์ | ๒๒๓ |
| - นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย | ๒๑๘, ๒๒๘ |
| - นายสวัสดิ์ โชติพานิช | ๑๒๓, ๑๘๖-๑๘๙, ๑๙๑, ๑๙๒ |

หน้า

| | |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - นายสวิง ตันอุดม | ๒๖๗, ๒๗๖ |
| - นายสุนทร จันทร์รังสี | ๒๘๑, ๒๘๖ |
| - นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย | ๑๐๗, ๑๒๔-๑๒๖, ๑๙๘, ๑๙๙, ๒๐๓, ๒๒๙, ๒๕๘, ๒๖๐, ๒๖๑, ๒๘๓ |
| - นายสุพจน์ ไข่มุกด์ | ๑๗๘ |
| - นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล | ๕๑-๕๖ |
| - นายอภิชาติ ดำดี | ๗๗-๘๑ |
| - นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ | ๒๗-๓๔ |
| - นายอรรถวิทย์ สุมาวงศ์ | ๒๐๐, ๒๘๔ |
| - นายอุทิศ ชูช่วย | ๑๖๙ |
| - นายอัษฎพร จารุจินดา | ๑๒๕, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๖๖, ๑๖๗, ๑๖๙, ๑๗๑, ๑๘๕, ๑๘๘, ๑๘๙, ๑๙๕, ๒๐๕, ๒๐๖, ๒๑๑, ๒๑๔, ๒๑๘, ๒๒๐, ๒๒๓, ๒๒๔, ๒๓๖-๒๓๘, ๒๔๐, ๒๔๗, ๒๕๕, ๒๕๗, ๒๕๙, ๒๖๑ |

รายชื่อสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญที่มา ลา ขาด ในการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐

วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

| ลำดับที่ | ชื่อ - ชื่อสกุล | มา | ลา | ขาด |
|----------|-----------------------------------------|----|----|-----|
| ๑. | ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก โตสุรัตน์ | ✓ | | |
| ๒. | นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร | ✓ | | |
| ๓. | นายกฤษฎา ให้วฒนาบุญ | ✓ | | |
| ๔. | นายก้านรงค์ จันทิก | ✓ | | |
| ๕. | นายการุณ ไสงาม | ✓ | | |
| ๖. | รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์ | ✓ | | |
| ๗. | ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม | ✓ | | |
| ๘. | นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ | ✓ | | |
| ๙. | นายคมสัน โพธิ์คง | ✓ | | |
| ๑๐. | นายเจริญ ภัคดีธนากุล | ✓ | | |
| ๑๑. | ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา | ✓ | | |
| ๑๒. | นายจตุพันธ์ ภิรมย์ภักดี | ✓ | | |
| ๑๓. | ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โจรนฤทธิพิเชษฐ์ | ✓ | | |
| ๑๔. | รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง | ✓ | | |
| ๑๕. | นายช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง | ✓ | | |
| ๑๖. | นายชรินทร์ บัวประเสริฐ | ✓ | | |
| ๑๗. | นายชวลิต หมั่นนุช | ✓ | | |
| ๑๘. | นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ | ✓ | | |
| ๑๙. | นายชาติชาย แสงสุข | ✓ | | |
| ๒๐. | นายชาติ กางอิม | ✓ | | |
| ๒๑. | นายชำนาญ ภูวิลัย | ✓ | | |
| ๒๒. | นายชูชัย ศุภวงศ์ | ✓ | | |
| ๒๓. | นายโชคชัย อักษรนันท์ | ✓ | | |
| ๒๔. | ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ | ✓ | | |
| ๒๕. | รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส | ✓ | | |
| ๒๖. | นายเดโช สนวนานนท์ | ✓ | | |
| ๒๗. | นายธนพิชัญญ์ มูลพุกษ์ | ✓ | | |
| ๒๘. | พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนีละบุตร | ✓ | | |
| ๒๙. | นายธวัช บวรวิชัยกุล | ✓ | | |

| ลำดับที่ | ชื่อ - ชื่อสกุล | มา | ลา | ขาด |
|----------|----------------------------------------|----|----|-----|
| ๓๐. | ผู้ช่วยศาสตราจารย์อติพันธ์ เชื้อบุญชัย | ✓ | | |
| ๓๑. | นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง | ✓ | | |
| ๓๒. | รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ | ✓ | | |
| ๓๓. | นายบรรณัติ เศรษฐบุตร | ✓ | | |
| ๓๔. | นายนิศย์ วัังวิวัฒน์ | ✓ | | |
| ๓๕. | นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล | ✓ | | |
| ๓๖. | นายนุรักษ์ มาประณีต | ✓ | | |
| ๓๗. | นายปกรณ์ ปรียากร | ✓ | | |
| ๓๘. | นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม | ✓ | | |
| ๓๙. | นายประพันธ์ นัยโกวิท | ✓ | | |
| ๔๐. | นายประวิทย์ อัครชิโนเรศ | ✓ | | |
| ๔๑. | นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า | ✓ | | |
| ๔๒. | นายปริญญา ศิริสารการ | ✓ | | |
| ๔๓. | ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณราย แสงวิเชียร | ✓ | | |
| ๔๔. | นางสาวพวงเพชร สารคุณ | ✓ | | |
| ๔๕. | นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ | ✓ | | |
| ๔๖. | นายพิสิฐ ลี้อาธรรม | | | ✓ |
| ๔๗. | พลเรือเอก พิรศักดิ์ วัชรมูล | ✓ | | |
| ๔๘. | นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ | ✓ | | |
| ๔๙. | นายไพโรจน์ พรหมสาส์น | ✓ | | |
| ๕๐. | นายมนตรี เพชรขุ้ม | ✓ | | |
| ๕๑. | นางมณฑุศรี โชติเทวัญ | ✓ | | |
| ๕๒. | นายมานิจ สุขสมจิตร | ✓ | | |
| ๕๓. | พลตำรวจเอก มีชัย นุกูลกิจ | ✓ | | |
| ๕๔. | นายรัฐ ชุกลิน | ✓ | | |
| ๕๕. | รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร | ✓ | | |
| ๕๖. | นายไอรส วงษ์สิทธิ์ | ✓ | | |
| ๕๗. | นายวิชรา หงส์ประภัสร์ | ✓ | | |
| ๕๘. | นายวิชัย รูปขำดี | ✓ | | |
| ๕๙. | นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ | ✓ | | |
| ๖๐. | นายวิชัย ศรีขวัญ | ✓ | | |
| ๖๑. | ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ | ✓ | | |
| ๖๒. | นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ | ✓ | | |
| ๖๓. | นายวิทยา คชเชื่อน | ✓ | | |

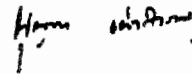
| ลำดับที่ | ชื่อ - ชื่อสกุล | มา | ลา | ขาด |
|----------|----------------------------------|----|----|-----|
| ๖๔. | นายวิทยา งานทวี | ✓ | | |
| ๖๕. | นายวิวัฒน์ บุญญสถิตย์ | ✓ | | |
| ๖๖. | นายวีหนัส ม่านมุงศิลป์ | ✓ | | |
| ๖๗. | นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร | ✓ | | |
| ๖๘. | รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย | ✓ | | |
| ๖๙. | รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช | ✓ | | |
| ๗๐. | นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล | ✓ | | |
| ๗๑. | นายศักดิ์นรินทร์ เชื้อนอัน | ✓ | | |
| ๗๒. | นายคิระ แสงมณี | ✓ | | |
| ๗๓. | นายเศวต ทินกุล | ✓ | | |
| ๗๔. | นางสดศรี สัตยธรรม | ✓ | | |
| ๗๕. | นายสนั่น อินทรประเสริฐ | ✓ | | |
| ๗๖. | นายสมเกียรติ รอดเจริญ | ✓ | | |
| ๗๗. | ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ | ✓ | | |
| ๗๘. | นายสมชัย ฤชุพันธุ์ | ✓ | | |
| ๗๙. | นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย | ✓ | | |
| ๘๐. | นายสวัสดิ์ โชติพานิช | ✓ | | |
| ๘๑. | นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ | ✓ | | |
| ๘๒. | นายสวิง ตันอุดม | ✓ | | |
| ๘๓. | นายสามขวัญ พนมขวัญ | ✓ | | |
| ๘๔. | นายสุนทร จันทร์รังสี | ✓ | | |
| ๘๕. | นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย | ✓ | | |
| ๘๖. | นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล | ✓ | | |
| ๘๗. | นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ | ✓ | | |
| ๘๘. | นายเสรี นิมะยุ | ✓ | | |
| ๘๙. | นายเสรี สุวรรณภานนท์ | ✓ | | |
| ๙๐. | นายหลักชัย กิตติพล | ✓ | | |
| ๙๑. | นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล | ✓ | | |
| ๙๒. | นายอภิชาติ ดำดี | ✓ | | |
| ๙๓. | นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ | ✓ | | |
| ๙๔. | นายอรุณ ธรรมโน | ✓ | | |
| ๙๕. | นางสาวอลิสรา พันธุ์ศักดิ์ | ✓ | | |
| ๙๖. | นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ | ✓ | | |
| ๙๗. | นางอังคณา นีละไพจิตร | ✓ | | |

| ลำดับที่ | ชื่อ - ชื่อสกุล | มา | ลา | ขาด |
|----------|-------------------------|----|----|-----|
| ๙๘. | นางสาวอภา อรรถบูรณ์วงศ์ | ✓ | | |
| ๙๙. | นายอุทิศ ชูช่วย | ✓ | | |
| ๑๐๐. | นายโอกาส เดพละกุล | ✓ | | |
| | รวม ๑๐๐ คน | ๙๙ | - | ๑ |



(นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลสิริ)

บุคลากร ๖



(นางบุญพา เผ่าสำราญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันศุกร์ที่ ๒๙ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๑๗ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๙ คน

(เนื่องจาก นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตีตราชกาน นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง จึงปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อครบองค์ประชุมแล้วนะครับ ผมขอเปิดประชุม เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระนะครับ ซึ่งในวันนี้อาจจะเปิดประชุม ล่าช้าไปบ้างนะครับ ก็สืบเนื่องจากได้ปรึกษาหารือกับทางท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ และประธานกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ ในการจะพิจารณาในส่วนมาตราต่าง ๆ ที่ยังค้างอยู่นะครับ ซึ่งเข้าใจว่า คงจะดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่เราได้กำหนดไว้ครับ

กลับเข้าระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่แจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ยังไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

ก็คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ในวันนี้เป็นการพิจารณาต่อจากการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ ก็คือ เมื่อวานนี้นะครับ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาจนจบร่างแล้ว แต่ยังเหลือมาตราที่รอการพิจารณาอยู่อีกหลายมาตรานะครับ

ก็ขอเชิญท่านกรรมาธิการ เข้านั่งประจำที่แล้วนะครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
และในวันนี้ต้องเรียนท่านสมาชิกไว้ล่วงหน้าก่อนนะครับว่า มีญัตติที่ให้พิจารณาขอแก้ไข
เพิ่มเติม ซึ่งอยู่ในมือผมนี้แล้วนะครับ ประมาณ ๗ ญัตตินะครับ เดียวก็คงได้พิจารณา
ต่อไป ซึ่งเอกสารได้แจกให้ท่านสมาชิกล่วงหน้าไปแล้วนะครับ

ซึ่งในวันนี้ได้หารือกับทางท่านประธานกรรมาธิการยกร่างแล้วนะครับ คงจะพิจารณาในมาตราที่ค้างอยู่เป็นลำดับมาตราไปนะครับ ซึ่งมาตราที่ค้างอยู่ในลำดับต้นนี้นะครับ ก็คือ มาตราที่เราแขวนไว้ ได้แก่ มาตรา ๒ นะครับ กับมาตรา ๗๘ ไขใหม่ครับ ก็คงจะหารือท่านสมาชิกนะครับ ขอดำเนินการพิจารณาตั้งแต่มาตรา ๒ นะครับ แล้วก็ไล่เป็นลำดับนะครับ รวมถึงญัตติที่ท่านสมาชิกได้เสนอเข้ามาแก้ไขเพิ่มเติมด้วยนะครับ ท่านกรรมาธิการพร้อมหรือยังครับ ก็ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการเริ่มพิจารณานะครับ เดี่ยวผมให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการนะครับ ท่านเลขาธิการครับ มาตราที่ค้างอยู่ มาตรา ๒ ครับ

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตราที่ค้างอยู่ มาตราแรกเป็นมาตรา ๒ นะครับ ซึ่งจะพิจารณารวมกับมาตรา ๗๘ คือ ประเด็นเรื่อง การขอให้บรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านประธาน หรือท่านกรรมาธิการมีอะไรจะกล่าวก่อนไหมครับ เชิญครับ

นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขอกราบเรียนชี้แจงเกี่ยวกับข้อพิจารณาในเรื่องที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำลังพิจารณากันอยู่ในขณะนี้ไม่ได้บรรจุเรื่องพระพุทธรักษาเป็นศาสนาประจำชาติ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เพื่อที่ประชุมแห่งนี้จะได้รับทราบและพิจารณา กระผมขอกราบเรียนว่า ข้อพิจารณาสำคัญของคณะกรรมการยกร่างเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ได้บรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ ก็ด้วยเหตุผล ๒ ประการ ข้อพิจารณาประการแรก ได้แก่ ข้อพิจารณาทางด้านรัฐศาสตร์ เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย และข้อพิจารณาประการที่ ๒ เกี่ยวกับหลักการทางศาสนา คือ พระพุทธรักษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความเจริญขึ้น หรือเสื่อมลงของพระพุทธรุศาสนานั้น ตามแนวสอนของพระพุทธองค์ได้สอนไว้อย่างไร

ข้อพิจารณาสำคัญ ๒ ประการนี้ กระผมจะขอกราบเรียนชี้แจงเป็นข้อ ๆ ไป แต่ก่อนที่กระผมจะกราบเรียนชี้แจงในข้อ ๑ ซึ่งเป็นเรื่องทางรัฐศาสตร์เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น กระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า ความจริงที่เกี่ยวกับมนุษย์ในเรื่องของความเชื่อนั้น ความจริงในเรื่องนี้ความเชื่อของมนุษย์ ทำให้เกิดวัฒนธรรมขึ้นโดยยึดถือ ความเชื่อในธรรมะทำให้เกิดวัฒนธรรมในทางศาสนาและเกิดศาสนจักร ความเชื่อในทางการเมืองทำให้เกิดวัฒนธรรมในทางการเมือง การปกครอง ซึ่งเกิดอาณาจักร ความเชื่อซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างนี้แหละ กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ในทางรัฐศาสตร์นั้น แต่ละรัฐ หรือแต่ละประเทศในขณะนี้ประกอบขึ้นด้วยชนชาติของคนที่มีศาสนา มีภาษา มีจารีตประเพณี และประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน ตลอดจนเชื่อชาติที่แตกต่างกัน ในการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่บังคับให้ทุกคนต้องใช้วัฒนธรรมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่จะเลือกใช้วัฒนธรรมตามความเชื่อที่ทุกคนมีอยู่อย่างเสมอหน้ากัน โดยไม่มีใครมีอภิสิทธิ์เหนือกว่าใคร ท่านประธานครับ รัฐเป็นองค์การทางการเมืองของชาติ -----

มีหน้าที่ในการจัดบริหารการปกครองให้เป็นระเบียบ เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน รัฐจะไม่ใช้ความเชื่อของใครเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบการปกครอง แต่จะใช้กฎหมายบังคับให้คนในรัฐหรือในประเทศนั้น ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างเป็นระบบ เป็นสัญญาประชาคมที่ทุกคนในรัฐนั้น ต้องยอมรับอย่างเสมอหน้ากัน นี่คือการเรื่องทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย และประเทศไทยนั้นไม่ได้ใช้พระพุทธศาสนาเป็นกฎหมายของรัฐ หรือเป็นกฎหมายของประเทศ เพราะฉะนั้นการนำศาสนาไปบรรจุหรือไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเป็นวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย สำหรับข้อพิจารณาประการที่ ๒ คือ ข้อพิจารณาด้านศาสนาพุทธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความเจริญขึ้น หรือความเสื่อมลงของพระพุทธศาสนา นั้น ตามคำสอนของพระพุทธองค์ ผมขอกราบเรียนต่อท่านประธานในที่ประชุมแห่งนี้ได้รับทราบว่า การที่พระพุทธศาสนาจะดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยนานแค่ไหน นั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การเข้าถึงและเข้าใจหลักศาสนาตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ และนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่ได้อยู่กับเรื่องของการที่จะบัญญัติหรือไม่บัญญัติศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ท่านประธานที่เคารพครับ พระพุทธองค์มีพระราชบิดาเป็นพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีพระราชอำนาจเต็มที่ในการที่จะสั่งการหรือออกกฎหมายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้ แต่พระพุทธองค์ไม่ได้ทรงฝากศาสนาพุทธที่ท่านตรัสรู้ นั้นไว้กับอาณาจักร หรือไว้กับอำนาจหนึ่งใดเลย หากแต่ได้ฝากไว้กับพุทธบริษัททั้งหลาย ซึ่งสมัยนั้นมีอยู่ ๔ ประเภท ที่เรียกว่า พุทธบริษัทสี่ ได้แก่ ภิกษุสงฆ์ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แต่ขณะนี้ไม่มีภิกษุณี ก็เหลือพุทธบริษัทสาม คือ ภิกษุสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา ได้ทรงขอให้พุทธบริษัทช่วยกันดูแลการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย คำสั่งสอน โดยตรัสสอนไว้ว่า พระพุทธศาสนาจะเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงนั้น อยู่ที่พุทธบริษัททั้งหลายเหล่านี้ที่จะนำหลักธรรมคำสั่งสอน หรือพระวินัยไปประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องได้อย่างไรเท่านั้น ท่านประธานที่เคารพ จากข้อเท็จจริงในการประพฤติปฏิบัติตนของพุทธบริษัทดังกล่าว ในขณะนี้เป็นอย่างไร เป็นไปมากน้อยแค่ไหน ตามพระธรรมวินัย คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า -----

กระผมก็คิดว่า ไม่จำเป็นต้องกล่าวอะไรกันอีกให้เป็นที่กระทบกระเทือนใจว่า พุทธบริษัท นั้นได้ปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนที่มีอยู่มากน้อยแค่ไหน พุทธบริษัทที่ประพฤติปฏิบัติตนตามพระวินัยคำสั่งสอนก็มีอยู่จำนวนมาก แต่ก็ยังมีอยู่ไม่ใช่น้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามแนวทางคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ พุทธบริษัทบางหมู่บางพวกไม่ปฏิบัติตนให้อยู่ในกิจกรรมหน้าที่ของตนด้วยซ้ำไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ประชาชนในสังคมได้แลเห็นอยู่ ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอกราบเรียนว่า คณะกรรมธิการยกกว้างทุกท่านมีความต้องการที่จะยกย่อง เชิดชู ทุกศาสนาที่ประชาชนคนไทยเคารพนับถืออยู่ในขณะนี้ และ คณะกรรมธิการยกกว้างทุกท่านนั้น เข้าใจดีถึงความต้องการของบุคคลบางหมู่บางพวก ที่อยากจะให้บรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ ด้วยความเข้าใจว่าเมื่อบรรจุแล้ว พระพุทธศาสนาจะเจริญยั่งยืนสถาพร แต่ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้กราบเรียนมาแล้วว่า ความเข้าใจดังกล่าวเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่กระผมได้ยกขึ้นมากราบบเรียนต่อที่ประชุมนี้ให้ทราบแล้ว ทั้งทางด้าน รัฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย และทางด้านหลักการทางพระพุทธศาสนา ตามแนวสอนของพระพุทธองค์ ท่านประธานที่เคารพ ก่อนที่กระผมจะจบคำชี้แจงในเรื่องนี้ กระผมอยากจะกราบเรียนให้ทราบประการหนึ่งว่า วันเพ็ญเดือนแปดที่กำลังจะมาถึงในไม่ช้า คือ ในเดือนกรกฎาคมนี้ จะเป็นวันสำคัญยิ่งทางศาสนาพุทธ ที่เรียกว่า วันอาสาฬหบูชา วันนี้เป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงปฐมธรรมเทศนาเป็นครั้งแรก และในปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้านั้น ได้มีคำตรัสในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบรรพชิตว่า ไม่ควรเสพ ไม่ควรประพฤติ ไม่ควรเกี่ยวข้องกับ ๒ เรื่องด้วยกัน คือ เรื่องที่ ๑ เรื่องการเสพกาม และเรื่องที่ ๒ เรื่องการทรมานตนด้วยประการต่าง ๆ ท่านประธานครับ กระผมอยากจะนำคำตรัสของพระพุทธองค์ที่ว่าด้วยการไม่บังควรเสพในการทรมานตนด้วยประการต่าง ๆ มา เพื่อทราบในที่ประชุมแห่งนี้ด้วย พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า การประกอบตนให้ลำบากเปล่า คือ ความพยายามที่จะบรรลุจุดที่หมาย ด้วยการทรมานตนให้ลำบากด้วยอาการต่าง ๆ ที่เรียกว่า อตตกิลมถานุโยค นั้น เป็นที่สุดของของเลว เป็นที่สุดของของต่ำทราม -----

นี่คือคำตรัสของพระพุทธองค์ในวันปฐมเทศนา คือ ในวันอาสาฬหบูชา วันเพ็ญเดือนแปดที่กำลังจะมาถึง กระผมก็อยากจะขอกราบเรียนต่อท่านประธาน และที่ประชุมแห่งนี้ได้รับทราบ และพิจารณาถึงเหตุผลสำคัญต่าง ๆ ที่ไม่ได้บัญญัติพระพุทธศาสนาไว้เป็นศาสนาประจำชาติ แต่ได้เขียนไว้ในมาตรา ๗๘ ในลักษณะที่ขยายความว่า รัฐต้องส่งเสริม ค้ำครอง อุปถัมภ์ศาสนาพุทธที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รวมถึงศาสนาอื่น ๆ ด้วย ก็ได้เขียนขยายความไว้ให้ เพื่อให้เข้าใจว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศนั้นนับถือพระพุทธศาสนา แต่ก็ต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทยที่มีความเชื่อในธรรมะ ในศาสนาที่เขาได้ยึดถืออยู่ด้วยเช่นเดียวกัน กระผมขอกราบเรียนมาด้วยความเคารพ และขอที่ประชุมแห่งนี้ได้ใช้การพิจารณาด้วยเหตุและผลอันถูกต้อง กระผมขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ขอขอบพระคุณครับ ท่านประธานกรรมาธิการร่างครับ ผมกราบเรียนท่านสมาชิกอย่างนี้นะครับว่า ในการพิจารณามาตรา ๒ ดังกล่าวนี้นี้ เราจะพิจารณารวมไปกับมาตรา ๗๘ ไปพร้อม ๆ กันนะครับ คงไม่มีท่านสมาชิกขัดข้องนะครับ ซึ่งในช่วงแรกนี้นะครับ คงจะให้อภิปรายโดยรวมไปก่อนนะครับ ส่วนการพิจารณาของท่านสมาชิกที่สงวนความเห็น หรือสงวนคำแปรญัตติไว้หน้านะครับ หลังจากได้อภิปรายในส่วนภาพรวมไปทั้งหมดแล้วนี้นะครับ เราก็จะมาดูในแต่ละญัตติที่ท่านได้สงวนความเห็นหรือสงวนคำแปรญัตติไว้หน้านะครับ แต่ก่อนที่จะให้ท่านสมาชิกอภิปรายหน้านะครับ ขอเรียนครับว่า ขณะนี้มีนักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๑๒๕ ท่าน นี้นะครับ เข้ามาฟังการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้นะครับ ก็ขอต้อนรับทุกท่านนะครับ ในมาตราที่พิจารณาในมาตรา ๒ และมาตรา ๗๘ ดังกล่าวนี้นี้มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหน้านะครับ เรียนเชิญท่านอาจารย์เดโชครับ

นายเดโช สนวนานนท์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม นายเดโช สนวนานนท์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๐๒๖ ผู้สนับสนุนคำแปรญัตติที่ ๑ ก่อนอื่นขอประทานอนุญาตขอบพระคุณท่านประธานที่กรุณาให้โอกาสตัวกระผมได้มายืนพูด ณ ตรงนี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกระผมคิดว่า การพูดของ

กระผมครั้งนี้คงเป็นการพูดครั้งสุดท้ายในสภาอันทรงเกียรติ เพราะอายุอานามของกระผมก็ขึ้นหลัก ๗๕ แล้ว กระผมก็ขึ้นสัญญากับตัวกระผมเองว่า จะพูดแต่ความจริง และเรื่องที่เป็นจริงทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อจะบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้เป็นประวัติศาสตร์ ขอกราบเรียนเป็นเบื้องต้นว่า เหตุผลที่กระผมร่วมลงเสนอญัตติ สนับสนุนญัตตินี้ เพื่อให้ครบเงื่อนไข ๑๐ คน ตามข้อบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนั้น ก็เพราะกระผมเชื่อมั่นว่า เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาตินั้นเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อบ้านต่อเมือง สมควรจะต้องมีการอภิปรายกันในสภาแห่งนี้ จะปิดกั้นไม่ให้มีการอภิปรายในสภาแห่งนี้ กระผมยอมไม่ได้ นั่นเป็นเหตุที่กระผมเห็นชื่อให้ครบ ๑๐ คนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่ที่กระผมที่เซ็นลงไปนั้น ก็ไม่ได้หมายความว่ากระผมจะเซ็นไปเพียงแต่จะให้มันครบ ๑๐ คนเท่านั้น -----

ที่กระผมเข็นลงไป เพราะผมเชื่อมั่นว่า ญัตตินี้เป็นญัตติที่มีความถูกต้อง เป็นความจริงซึ่งเคยเกิดขึ้นแล้วในสมัยที่กระผมมีส่วนร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เพราะญัตติเรื่องนี้ก็ได้เคยอภิปรายกันอย่างเผ็ดร้อนในสภาแห่งนี้เมื่อปี ๒๕๔๐ แล้วเช่นกัน เมื่อปี ๒๕๔๐ นั้นกระผมเองได้ยืนอยู่สถานที่นี้ แล้วก็ประกาศ ณ สถานที่นี้ว่า กระผมเองมีความเห็นต่อญัตตินี้เป็นกลาง ภาคเสธ บรรจุก็ได้ ไม่บรรจุก็ได้ เพราะตอนนั้นมีประเด็นที่จะถกเถียงกัน แต่เพียงว่า ศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติอยู่แล้ว ไม่มีใครปฏิเสธความจริงข้อนี้สมควรจะบรรจุลงไปในรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะว่าหลักสากลปรกติดอย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการยกอ้างก็กรุณาได้พูดถึงแล้วว่า เขาไม่นิยมบรรจุเรื่องศาสนาลงในรัฐธรรมนูญ แต่ประเด็นในเมื่อปี ๒๕๔๐ กับประเด็น ๒๕๕๐ แตกต่างกันไป ด้วยเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ภาวการณ์ของบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลง กระผมจึงเต็มใจที่จะอภิปรายสนับสนุนญัตตินี้อีกครั้งหนึ่ง ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมคงไม่ใช้เวลาของสภาแห่งนี้นานเกินไปนัก แต่ขอเวลาให้กระผมได้ใช้หลักการและเหตุผลสนับสนุนคำแปรญัตติของพวกเขากระผมเพียง ๕ ประเด็นสำคัญเท่านั้น

ประเด็นแรก กระผมคงจะขออนุญาตเพื่อนสมาชิกทั้งหลายพิจารณาว่าจริงหรือ ประเทศไทยไม่เคยบรรจุเรื่องหลักการพระพุทธศาสนาลงในรัฐธรรมนูญของเรา ถ้าจะตอบเิน ๗ คำตอบนี้ก็คงเป็นความจริง เพราะเรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญทุกฉบับตั้งแต่ ๒๔๗๕ จนมาถึง ๒๕๕๐ ๑๗ ฉบับที่ผ่านมานั้น ไม่มีการบรรจุเรื่องพระพุทธศาสนาลงไปชัดเจน แต่ประเทศไทยไม่ได้เกิดเมื่อ ๒๔๗๕ ท่านที่เคารพครับ ชาติไทยเราเกิดมา เรารู้กันอยู่ชัด ๆ ว่า ราชอาณาจักรแรกของเราคือ ราชอาณาจักรสุโขทัย เราเกิดชาติออกมาเมื่อ ๑๘๐๐ พุทธศักราช ๑๘๐๐ หรือประมาณเจ็ดร้อยปีเศษมาแล้ว เรามีราชอาณาจักรแรกของเรา คือ ราชอาณาจักรสุโขทัย ถึงรัชกาลที่ ๓ แห่งราชอาณาจักรสุโขทัย บันทึกแผ่นดินปรากฏขึ้น โด่งดังไปทั่วประเทศและโด่งดังไปทั่วโลก นั่นก็คือ หลักศิลาจารึกหลักหนึ่ง ท่านที่เคารพครับ ซึ่งปรมาจารย์ทางการเมืองอดีต หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ยกย่องศิลาจารึกหลักหนึ่งนั้นว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของราชอาณาจักรไทย แต่การจารึกเอาไว้เมื่อเจ็ดร้อยปีเศษหลังจาก แมกนา คาร์ตา (Magna Carta) อันยิ่งใหญ่ของอังกฤษเพียงเจ็ดสิบปีเศษเท่านั้น

หลักการปกครองบ้านเมืองตอนนั้นเขียนไว้ชัดเรื่องพระพุทธศาสนาว่า มันเป็นของชาติไทย มันเกิดมาพร้อมกับชาติไทย ไม่สามารถแยกออกจากชาติได้เลยแม้แต่นิดเดียว สถาบันหลักของเราที่เกิดชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นั้นจะต้องเป็นเนื้อเดียวกันโดยตลอด นี่คือการเกิดชาติ ขออนุญาตให้กระผมได้อ่านศิลาจารึกหลักหนึ่ง กรุงสุโขทัย เพียงสองสามข้อ เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่กระผมพูดนั้นเป็นความจริง คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ชาวเจ้า ท่วยบัว ท่วยนาง ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ฝูงท่วย มีศรัทธาเป็น (ใน) พระพุทธศาสนา มันในพระพุทธศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน เมื่อออกพรรษา กรานกฐินเดือนหนึ่งจึงแล้ว กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูปทอง มีพระอัฐสุวรรศ มีพระพุทธรูป มีพระพุทธรูปอันใหญ่ มีพระพุทธรูปอันราม มีพิหารอันใหญ่ มีพิหารอันราม มีปู่ครูนิสัยมุตก มีเถร มีมหาเถร ๑๒๑๔ ศก พุทธศักราช ๑๘๓๕ ปีมะโรง พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัตตนาถสุโขทัยนี้ ปลุกไม้ตาลนี้ได้สิบสี่เข้า จึงให้ช่าง ฟันขดานหินตั้งหว่าง กลางไม้ตาลนี้ -----

วันเดือนดับ เดือนเอกแปดวัน (วัน) เดือนเต็มเดือนข้างแปดวัน ผุ่งปู่ ครู เถร มหาเถร
 ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน สุตธรรมแก่อุบาสก ผุ่งท่วยจำศีล ฌีใช้วันสุตธรรม พ่อขุนรามคำแหง
 เจ้าเมืองศรีสัตตนาถลยสุโขทัย ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน ให้ผุ่งท่วย ลูกเจ้าลูกขุน ผุ่งท่วย
 ถือบ้านถือเมือง นี้เป็นเพียงตัวอย่าง กระผมเพียงแต่ยืนยันว่า เราไม่สามารถที่จะแยกสิ่งที่
 เรียกว่าเป็นอุดมการณ์ของรัฐ หรืออุดมการณ์ของชาติแยกจากกัน ต้องไปด้วยกันทั้ง
 ๓ อย่าง เหตุผลประการที่ ๒ ท่านประธานที่เคารพครับ ขออนุญาตกล่าวถึงเรื่องธงชาติ
 คงไม่มีใครปฏิเสธว่า ธงชาติคือธงประจำชาติไทย แล้วไม่ต้องพิสูจน์ใด ๆ ทั้งสิ้น แต่
 สำคัญสำคัญของเรื่องธงชาตินั้น ซึ่งจะเห็นว่า สถาบันทั้งสามอยู่ด้วยกัน ไม่แยกออกจาก
 กัน คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ธงชาติไทยนี้ พระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
 รัชกาลที่ ๖ ทรงสถาปนาขึ้น ไม่เฉพาะแต่ทรงสถาปนาเท่านั้น แต่ว่าได้ทรงบทพระราช
 นิพนธ์อธิบายความหมายของธงชาติไว้ กระผมขออนุญาตกล่าวอ้างถึงดังต่อไปนี้ ขอร่ำ
 ร่ำพันบรรยายความคิดเครื่องหมายแห่งศรีทั้งสามงามถนัด ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์ หมายถึง
 พระไตรรัตน์และธรรมะคัมภีร์ไทย สีขาวหมายถึงพระพุทธศาสนาครับท่านที่เคารพ มิได้
 หมายถึงศาสนาอย่างที่เรารู้จักกัน ยืนยันชัดแจ้งจากองค์ผู้สถาปนาธงไตรรงค์ของเรา นี้
 เป็นบทพระราชนิพนธ์แท้ ๆ ท่านประธานที่เคารพครับ ประเด็นที่ ๓ กระผมจะขอนำเรื่อง
 ของพระปฐมบรมราชโองการ อันเป็นสถาบันของพระมหากษัตริย์มาเตือนสติการะ
 ไว้ตรงนี้ เพื่อยืนยันว่า ๓ สถาบันนี้แยกออกจากกันไม่ได้ ขอนำแต่เฉพาะอดีต
 พระมหากษัตริย์ คือพระปฐมบรมราชจักรีวงศ์ รัชกาลที่ ๑ ซึ่งได้ทรงพระราชนิพนธ์นิราศ
 ทำดินแดง เป็นทำนองเป็นพระราชปณิธานของพระองค์ท่าน เป็นที่กล่าวยกย่องในหมู่ชนก
 วรรณคดีทั้งหลาย ความว่าอย่างนี้ ตั้งใจจะอุปถัมภ์ก ยอยกพระพุทธศาสนา ป้องกัน
 ขอบขัณฑสีมา รักษาประชาชนและมนตรี นี้คืออุดมการณ์ของชาติ ซึ่งประกาศเป็น
 พระบรมราชโองการ ท่านที่เคารพครับ ถ้าบ้านเราแบบอังกฤษ คือไม่มีรัฐธรรมนูญลาย
 ลักษณะอักษร สิ่งเหล่านี้ก็คงจะเป็นการปฏิบัติในรัฐธรรมนูญนั่นเอง เพราะเป็นประเพณีที่
 ถือบปฏิบัติโดยเคร่งครัด ท่านที่เคารพครับ เหตุผลข้อต่อไป มีบางคนก็บอกว่า ต่างชาติเขา
 ไม่บรรจุเรื่องศาสนาเอาไว้ในรัฐธรรมนูญของเขา ซึ่งกระผมยืนยันว่า ไม่เป็นความจริง
 เด็ดขาด อินโดนีเซียไม่ได้บรรจุศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ แต่เขาบรรจุ

อุดมการณ์ของชาติของเขาเอาไว้ นั่นคือบัญญัติศีลา เป็นหลักอุดมการณ์ของชาติ อยู่ในรัฐธรรมนูญอินโดนีเซีย มาเลเซียบรูไนอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ อเมริกาที่เราชอบอ้างกันนักกว่า ไม่มีหลักศาสนาไว้เป็นศาสนาประจำชาติ กระผมขออนุญาตท่านประธานอีกครั้งหนึ่งครับ อ่านบทความ ข้อเขียนของพระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณปยุตต์ ปยุตโต ปราชญ์ทางศาสนา ซึ่งได้อธิบายเรื่องนี้ไว้อย่างแจ่มชัดดังต่อไปนี้ สาเหตุสำคัญที่ประเทศอเมริกา ไม่ให้ยกศาสนาใดศาสนาหนึ่งขึ้นเป็นศาสนาประจำรัฐ ก็เพราะว่า คนอเมริกันได้ผ่านประสบการณ์อันขมขื่นทางศาสนาจากทวีปยุโรป กล่าวคือชาวอเมริกันจำนวนมากเป็นผู้ประสบภัยจากการกดขี่ข่มเหงระหว่างศาสนิกในศาสนาเดียวกัน แต่ต่างนิกายในทวีปยุโรปจึงอพยพหลบหนีเอาชีวิตรอด มาตั้งถิ่นฐานใหม่ในทวีปอเมริกา แม้กระนั้นเมื่อตั้งประเทศใหม่ของตนขึ้นได้แล้ว -----

ศาสนิกทั้งหลายในศาสนาเดียวกัน ซึ่งมีหลายนิกาย ต่างก็หวาดกลัวกันว่า ถ้านิกายอื่นได้รับการสถาปนาจากรัฐ นิกายของตัวจะประสบฐานะด้อยต่ำ หรือต้องเผชิญชะตากรรมที่เดือดร้อนลำบาก ดังบทเรียนที่ได้ประสบมาแล้ว ในทวีปยุโรป ก่อนอพยพ จึงต่างก็พยายามแก่งแย่งแย่ง ไม่ยอมกัน สาเหตุระหว่างศาสนาเดียวกัน แต่ต่างนิกายนี้มีถึง ๓ ข้อ และมีเหตุผลอื่นอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นบทเรียนทางศาสนาจากยุโรปเช่นเดียวกัน คือ ความตื่นตัวจากปัญญา จากการที่วิทยาศาสตร์เจริญขึ้น สรุปว่า ประเทศสหรัฐไม่มีศาสนาประจำชาติ เพราะไม่มีเอกภาพทางศาสนา ถ้าจะให้มีความศาสนาประจำชาติ ก็ต้องยกนิกายใดนิกายหนึ่งขึ้นมาเป็นใหญ่ เมื่อยกนิกายใดหนึ่งขึ้นเป็นใหญ่ ก็จะทำให้เกิดความสามัคคีกันขึ้น การมีศาสนาประจำชาติก็จะกลายเป็นการทำให้เกิดความไม่สามัคคี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลี่ยงโดยการรักษาความสามัคคีด้วยการไม่มีศาสนาประจำชาติ นั่นเป็นเหตุผลเฉพาะของสหรัฐ อย่างไรก็ตาม ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยังคงต้องการให้ศาสนาซึ่งถือเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ช่วยทำให้เกิดความสามัคคีอยู่นั่นเอง ในเมื่อศาสนิกชนแบ่งแยกเป็นหลายนิกายนัก จะอาศัยศาสนาที่เป็นสถาบันอย่างรูปธรรมช่วยสร้างความสามัคคีกันไม่ได้ จึงต้องหาวิธีอย่างอื่น ในที่สุดก็หาทางออกได้ โดยยกเอาตัวศาสนาที่เป็นนามธรรมขึ้นมาสถาปนาเป็นหลักของชาติ ทำนองยกเป็นศาสนาประจำชาติกลาง ๆ กล่าวคือ ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ หรือคริสต์ศักราช ๑๙๕๔ รัฐสภาอเมริกันได้มีมติให้เพิ่มคำว่า อันเดอร์ ก็อด (Under god) เข้าต่อท้ายคำว่า วัน เนชั่น (One nation) ในคำปฏิญาณธงของอเมริกา เป็น วัน เนชั่น อันเดอร์ ก็อด ประเทศอเมริกาเป็นประชาชาติอันหนึ่งอันเดียวภายใต้องค์พระผู้เป็นเจ้า และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ หรือคริสต์ศักราช ๑๙๕๖ รัฐสภาอเมริกันก็ได้มีมติยกข้อความ อิน ก็อด วี ทรัสต์ (In god we trust) เรามอบชีวิต ฝากจิตใจไว้ในองค์พระผู้เป็นเจ้า ขึ้นเป็นคำขวัญของชาติ ทำนองที่เคารพครับ นั่นก็เป็นคำยืนยันว่า แม้นอเมริกาก็ต้องมีบรรพบุรุษศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญของอเมริกา ขอสรุปกล่าวรวมครับ เป็นประเด็นที่ ๔ เราสำรวจจุดสัทธิกันหมดแล้วครับ สัทธิที่อ้างอิงได้ และยืนยันได้ เท่าที่รวบรวมได้ ประเทศที่ประกาศว่าอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ มีทั้งหมด ๔๘ ประเทศ อาทิเช่น มาเลเซีย บรูไน ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน อิรัก คูเวต เป็นต้น ประเทศที่มีบัญญัติว่า ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประจำชาติมี ๑๑ ประเทศ เช่น

เดนมาร์ก ฟินแลนด์ นอร์เวย์ ประเทศที่บัญญัติให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมี ๓ ประเทศ เช่น กัมพูชา พม่า ศรีลังกา ท่านประธานที่เคารพครับ ประเด็นสุดท้ายที่กระผมขออนุญาตหยิบยกขึ้นมาบันทึกเอาไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ กระผมไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่ ขอประทานอภัย คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญจะประนีประนอม หรือจะเรียกว่า สมานฉันท์ ก็ตามแต่ โดยพยายามค้นหาถ้อยคำหรือวิธีการที่ใกล้เคียงกับคำที่พวกกระผมจะเสนอ เช่น คณะกรรมาธิการได้ยินยอมให้ปรับถ้อยคำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักหรือเป็นศาสนาส่วนใหญ่ที่คนเคารพนับถือมาช้านานแล้ว เป็นต้น ทำไมหรือครับ คำว่า ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาตินั้น น่ารังเกียจมากนักรหรือครับ คำว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ไม่เป็นความจริงหรือครับ คำว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ก่อให้เกิดสามัคคีเภทขึ้นอย่างนั้นหรือครับ ท่านกลัวที่จะพูดความจริงหรือครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมเองอย่างที่กราบเรียนไปเบื้องต้นว่า โอกาสนี้ ท่านประธานให้โอกาสกระผมยืนตรงนี้ คงเป็นโอกาสสุดท้ายของชีวิต เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอยืนยันว่า กระผมจะพูดแต่ความจริง กระผมจะไม่มีทีสิวใด ๆ ทั้งสิ้นในการเสนอญัตติในวันนี้ อดคิดทั้งสี่ ไม่ว่าจะโทษาคติ โมหาคติ หรือภยากติ ---

โดยเฉพะภาคติ กระผมพยายามข่มความกลัว และกล้าที่จะเผชิญความจริง ขอ
อนุญาตเสนอบรรจุศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ขอบพระคุณครับ เดียวที่ท่านยกมือ จดแล้วนะครับ กราบเรียนท่านสมาชิกนิดหนึ่ง
พอดีทางฝ่ายเลขาธิการกรรมาธิการยกร่างนี้ นะครับ เขาโน้ต (Note) ขึ้นมาว่า มาตรา
ที่พิจารณานี้ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนานี้ จะมีมาตรา ๒ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๗๘ นะครับ
ในการพิจารณารวม ก็ถ้าเกี่ยวข้องกับมาตราเหล่านี้ ก็ขออนุญาตที่ประชุม นะครับ ก็คือ
การกล่าวพิจารณาถึงมาตรา ๒ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๗๘ ด้วยนะครับ เพื่อจะได้
ดำเนินการได้ถูกต้องตรงกันนะครับ ท่านสมาชิกที่ยืนแสดงความจำนงนะครับ
ขออภิปราย คือ ท่านวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา นะครับ แล้วมีท่านเกียรติชัย แล้วก็อาจารย์
คุณหมอมธีร์วัฒน์ นะครับ แล้วก็ท่านวัชรชาติด้วยครับ เชิญท่านวิชัยครับ

นายวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา : ท่านประธานสภาที่เคารพ และท่าน สสร.
ผู้ทรงเกียรติครับ กระผม วิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา สสร. หมายเลข ๐๕๙ ผู้ขอแปรญัตติ
จากส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา ๗๘ ซึ่งได้
บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ
กระผมขออนุญาตกราบเรียนต่อท่านประธานในส่วนที่ขอแปรญัตติจากร่างเดิม แต่ในส่วน
สุดท้าย หรือวรรคสาม ขอต่อเติมคำว่า ให้คุณธรรมนำความรู้ การพัฒนาสังคม
และการพัฒนาการเมือง ทั้ง ๓ ประเด็นในวรรคแรกของมาตรานี้ ขอกราบเรียนว่า
วรรคแรกได้รับฟังมาจากคณะกรรมการยกร่างได้บรรจุคำว่า เป็นศาสนาที่ประชาชนคน
ไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ได้บัญญัติไว้เรียบร้อยแล้ว จึงขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้ แต่ในส่วนของศาสนาอื่น ๆ ท่านประธานครับ ยังมีได้บัญญัติให้ระบุนศาสนา
อิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาฮินดู ศาสนาซิกข์ ไว้แต่ประการใด ด้วย
เหตุประการใด ๆ ก็ตาม ศาสนาทั้ง ๕ ศาสนาที่กระผมขอให้เพิ่มเติม และบัญญัติไว้ให้
ชัดเจนในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการบ่งบอกถึงความให้ความสำคัญต่อพี่น้องประชาชน
คนไทยทุกคนอย่างทั่วถึง เป็นการให้เกียรติ ยกย่อง ยอมรับในหลักคิดของแต่ละศาสนา

หรือนิกายที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ดังที่ปรากฏไว้ในประวัติศาสตร์ทุกยุค
 ทุกสมัยของชาติไทย แต่ที่สุดแล้วคำสอนทุก ๆ คำสอนล้วนเป็นคุณประโยชน์ต่อ
 ผู้ประพฤติปฏิบัติเป็นอย่างดี ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ให้เกียรติ และยอมรับ
 นับถือโดยมีเหตุมีผล จึงทำให้ทุกศาสนาที่มีความสำคัญ จำเป็นต้องพี่น้องประชาชนคน
 ไทยเป็นอย่างดี รวมถึงมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน เพราะว่าศาสนา
 ทุกศาสนาเป็นที่ยอมรับในการจัดทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติและศาสนา
 จึงทำให้สังคมไทยมีความเจริญรุ่งเรือง ยั่งยืนมาจนถึงวันนี้ และบรรดากษัตริย์ได้ระบุดำ
 พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คุณธรรมนำความรู้ การพัฒนาทางสังคม และการพัฒนาทาง
 การเมือง จึงทำการบัญญัติไว้ไม่ครบถ้วนตามที่กระผมขอแปรญัตติ กระผมจึงขอความ
 กรุณาให้บัญญัติไว้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ ประการแรก ศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลักคำจูน
 โลก มีความเจริญตราบเท่าทุกวันนี้ ตามประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ประชาชน
 คนไทยนับถือศาสนาพุทธ มีความผูกพันอย่างประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อ และ
 หลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนามาเป็นเวลายาวนาน รากฐานวัฒนธรรมไทยมีความสำคัญ
 อยู่ในพระพุทธศาสนา คนไทยได้บวชเรียน รับการศึกษาจากสถาบันพระพุทธศาสนา
 ดังมีประเพณีบวชเรียน อาศัยวัดวาอาราม อาศัยพระสงฆ์ในการดำรงชีพ เป็นหลักฐาน
 สืบมาจนถึงวันนี้ ชุมชนทุกแห่ง แม้แต่หมู่บ้านในชนบทที่ห่างไกล จากชุมชนที่มีความเจริญ
 แล้ว ต่างก็มีวัดประจำอยู่ทุกหนทุกแห่ง เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นศูนย์กลางกิจกรรมของ
 ชุมชน กิจกรรมของรัฐ จะมีส่วนประกอบด้วยพระพุทธศาสนา เพื่อเน้นย้ำความสำคัญ
 และความเสริมคุณค่าทางจิตใจ -----

โดยไม่มีการบังคับศรัทธา มีความสำคัญเชิงบวก ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเกื้อกูล หรือประสานความร่วมมือกับศาสนาอื่น จึงกลายเป็นปัจจัย และเป็นสื่อช่วยให้ศาสนาต่าง ๆ ซึ่งหลากหลายในหลักคำสอนอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติ เป็นแหล่งสำคัญที่หล่อหลอมเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดก แต่เป็นคลังสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทย เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว นำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละจำนวนหลายหมื่นล้านบาท มีส่วนดำรงไว้ซึ่งความกตัญญูรู้คุณ ทดแทนคุณผู้ให้กำเนิด ทำให้ชาวพุทธกระทำแต่ความดี ละเว้นการปฏิบัติชั่ว และรักษาศีล ทำให้ประชาชนคนไทยมีคุณภาพ มีคุณธรรม ลดเรื่องอบายมุข ประพฤติในสิ่งที่ดีงาม จะทำให้ชาวโลกอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นำไปสู่ความรุ่งเรือง คำจุนโลกให้อยู่รอดปลอดภัยมาจนถึงวันนี้ สำหรับศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ และศาสนาฮินดู ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนคนไทยจำนวนมากนับถือและศรัทธามีไม่น้อย ร่วมกันพัฒนาสังคม พัฒนาการปกครอง การประกอบสัมมาอาชีพ การศึกษา และพิธีกรรมของทุก ๆ ศาสนา ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ร่วมกันพัฒนาภารกิจของแผ่นดินและของชาติอย่างกลมกลืน ไม่มีการแบ่งแยกแม้แต่ประการใด พุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาซิกข์ และศาสนาทั้ง ๕ ศาสนานั้น ที่กระผมได้กราบเรียน คำสอนทุกคำสอนได้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญให้ทุกคนนั้นได้ประพฤติปฏิบัติ โดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นปัจจัยหลักให้ผู้ปฏิบัติมีความเจริญรุ่งเรือง หากมีการบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ จะทำให้ประชาชนคนไทยที่นับถือศาสนาทุก ๆ ศาสนา ที่ขอบัญญัติไว้ในวรรคสอง จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และด้วยความสามัคคี เกิดความภาคภูมิใจกับผู้นับถือศาสนานั้น ๆ เพราะความเท่าเทียมกันตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยผู้สูงอายุ และร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาสังคม จากชนบทจนถึงระดับประเทศ และส่งผลถึงสังคมโลกให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขต่อไป ด้วยเหตุนี้กระผมจึงขออนุญาตแปรญัตติตามเหตุผลที่กล่าวแล้วข้างต้น และขอขอบพระคุณคณะกรรมการร่างทุกท่านครับ ที่ได้กรุณาพรรคแรกไว้แล้วตั้งแต่ต้น ขอขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เรียนเชิญท่านอาจารย์เกียรติชัยครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ขอบพระคุณครับท่านประธานสภาที่เคารพ
กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ สสร. ซึ่งจะขออภิปรายรวมในประเด็นเรื่องศาสนา ซึ่งเป็น
ประเด็นที่เปราะบาง และอยู่ท่ามกลางความกดดัน การเรียกร้อง เท่าที่เราได้รับทราบ
กันอยู่ในขณะนี้ ผมคิดว่าไม่มีเหตุอันใดเลยต่อการปฏิเสธของคนไทยถึงเรื่องศาสนาพุทธ
ซึ่งมีอยู่ในใจ อยู่ในศรัทธาความเชื่อถือของคนไทยมาช้านาน จนรู้สึกว่าเป็นศาสนาพุทธ
ศาสนิกที่แท้จริง สิ่งเหล่านี้อยู่ในจิตสำนึกตลอดมาในประวัติศาสตร์ แต่ประเด็นที่พูดกัน
ในวันนี้ ก็คือ ประเด็นที่ว่า จำเป็นแค่ไหนกับการที่จะต้องตราไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างที่ได้
มีการเรียกร้องต้องการกันในขณะนี้ สมาชิกผู้มีเกียรติได้พูดถึงบางประเทศที่บัญญัติถึง
พุทธศาสนาในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศไปบ้างแล้ว เราไม่สนใจว่าศาสนาไหน
จะบันทึก บรรจุ ตราไว้อย่างไรในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศของศาสนานั้น แต่สิ่งที่เรา
จะต้องเป็นกังวล และเอาใจใส่อย่างยิ่ง ก็คือ เรื่องของพุทธศาสนา ที่เรากำลังพูดถึงกัน
ในวันนี้ หลายประเทศที่ท่านสมาชิกได้กล่าวถึง ผมอยากจะพูดถึงประสบการณ์ของ
บางประเทศ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพุทธศาสนา ที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญ
แต่มีประสบการณ์ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง เราคงไม่มีเวลาพูดมาก และผมจะพูดอย่างสั้น ๆ
ประเทศหนึ่งที่ผมอยากจะพูดถึง ก็คือ ประเทศศรีลังกา -----

ถ้าเราได้เรียนประวัติศาสตร์พอสมควรเกี่ยวกับประเทศนี้ ก็จะเห็นว่า ในสมัยหนึ่ง ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ กษัตริย์ของศรีลังกาองค์หนึ่งได้สถาปนาศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ อันเกิดจากเหตุผลของการทำสงครามกับกลุ่มทมิฬที่ยึดเยื้อยาวนานกับกลุ่มสิงหลในครั้งนั้น และสงครามครั้งนั้นได้ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตของผู้คนจำนวนมาก จนกษัตริย์พระองค์นั้นรู้สึกเป็นตราบาปกับการล้มล้างฆ่าฟันผู้คนในประเทศของตนที่เกิดขึ้น ได้ไปเฝ้าพระเจ้าสมรราช และทรงแท้งถามว่า การฆ่าคนที่เป็นศัตรูเช่นนี้เป็นบาปหรือไม่ คำตอบที่ได้จากพระเจ้าสมรราช ก็คือว่า การฆ่าคนที่เป็นศัตรูเช่นนี้เกิดจากการที่แผ่นดินนี้เป็นแผ่นดินของพระพุทธศาสนา พวกนอกกรีต พวกคิดหยาบช้า ฆ่าเท่าไรก็ไม่บาป ถือเป็นทานบูชา รักษาศาสนาพุทธ ตรงนี้เองที่ทำให้กษัตริย์พระองค์นั้นของศรีลังกา ทรงประกาศให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของศรีลังกา และผลที่เกิดตามมา ก็คือได้ก่อให้เกิดการแตกแยกอย่างรุนแรงในหมู่ทมิฬกับชนสิงหล กับชนกลุ่มที่มีหลากหลายในศรัทธาทางศาสนาที่มีอยู่ในศรีลังกา และเหตุร้ายลึกเหล่านี้ก็ยังคงปรากฏให้เห็นแม้จนถึงทุกวันนี้ ผมจะพูดถึงประเทศพม่าซึ่งมีศรัทธาในศาสนาพุทธอย่างแรงกล้าประเทศหนึ่ง อยู่ข้างบ้านเรานี่เอง ผมอยู่ในประเทศนั้นหลายปี แล้วก็ศึกษาพอสมควรกับเหตุที่เกิดขึ้นกับบ้านพี่เมืองน้องที่ใกล้บ้านเรานี่ เหตุหนึ่งที่ได้มองเห็นถึงความผิดพลาดในนโยบายข้อหนึ่งในสมัยที่อดีตนายกรัฐมนตรีของพม่า คือ อุNu (U Nu) ที่ได้ประกาศในการเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๐๓ ให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งเราคงจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์การเมืองของพม่าในช่วงนั้น และแม้ถึงเวลานี้แล้วก็ตามว่า ในท่ามกลางความขัดแย้งรุนแรงที่คุกรุ่นรุนแรงอยู่แล้วนั้น บรรดารัฐชนกลุ่มน้อยที่เฝ้าเรียกร้องแยกตัวเองเป็นอิสระ ตั้งแต่ครั้งที่พม่าเริ่มมีอิสรภาพ หรือแม้ในขณะนี้ก็ตาม ก็ต้องมาเผชิญหน้ากับเรื่องนโยบายทางศาสนา โดยที่รัฐชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มิได้นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลัก จึงเป็นเหตุแห่งความขัดแย้งยิ่งขึ้น ร้าวลึกมาในขณะนี้ เห็นง่าย ๆ ตัวอย่างง่าย ๆ ก็คือการบราฆ่าฟันระหว่างกะเหรี่ยงศาสนาพุทธกับ กะเหรี่ยงคริสต์ นั่นเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นว่า การบรรจุเอาพุทธศาสนาของพม่าได้ก่อให้เกิดผลทางการเมืองอย่างไรตามมา ผมจะไม่พูดถึงเหตุจากการแตกแยกเหล่านี้ว่ามีอย่างไร ซึ่งคิดว่า คงจะเป็นเรื่องที่รับรู้กันมาพอสมควร ถ้าอย่างนั้นแล้ว เราต้องคิดถึงประเด็นร่วมสมัย แต่เราคงจะได้เห็น

ผลที่เกิดจากประเทศที่นำเอาพุทธศาสนามาบัญญัติเป็นศาสนาประจำชาติ ทั้งของ
 ศรีลังกาและกับของพม่าว่า การนำเอาศาสนามารวมปนอยู่กับอาณาจักร ระหว่าง
 ศาสนจักรกับอาณาจักรนั้น ได้เกิดผลเป็นอย่างไรกับส่วนรวมของประชาชนในประเทศนั้น
 ในช่วงเวลา ในสถานการณ์อย่างนั้น เหตุดังกล่าวที่เกิดในศรีลังกา ปราภฏให้เห็นชัดกับ
 เหตุการณ์ของไทยในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๑๔ ๒๕๑๖ ไม่ต่าง แต่ก็ตรง คล้ายกัน เพราะ
 ในช่วงนั้นเราคงจะคุ้นเคย และยังจะไม่ลืมคำถามว่า พระฆ่าพวกคอมมิวนิสต์
 (Communist) นี้ผิดไหม แต่มีความพยายามที่จะอธิบายว่า ไม่ผิด เป็นการรักษา
 พุทธศาสนา ประเด็นที่ชี้ให้เห็นตรงนี้คืออะไร -----

เราจะต้องตระหนักถึงสิ่งที้อาจจะเกิดขึ้นตามมา มันเป็นไปได้ใหม่ว่ ในทันทีที่มีการประกาศให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ จะทำให้พวกคั้งศาสนาถูกข้ขึ้นมาประกาศเรียกร้องให้แผ่นดินนี้ต้องเป็นสังคมที้อาตบวิสุทธิ เอาข้อบังคับ ข้อห้าม ข้ออ้างต่าง ๆ มากล่าวอ้างล้มล้างพัฒนาการสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์หรือเปล่า การประกาศเอาศาสนาพุทธมาเป็นศาสนาประจำชาติเท่ากับเป็นการให้ความชอบธรรมในการทีจะเรียกร้อง กัดัน ของพวกคั้งศาสนา ทีจะทำให้แผ่นดินนี้บริสุทธิ์ ดังศาสนาพุทธทั้งหลายทีบัญญัติไว้อย่างนั้นหรือเปล่า ผมคิดว่าประเด็นเหล่านี้จะต้องคิดกันให้มาก และมันจะเกิดอะไรขึ้น ตลอดประวัติกาลของชาติไทยเรา เราได้รับรู้ รับทราบ มาอย่างลึกซึ้ง ตลอดเวลาถึงน้ำพระทัยของพระมหากษัตริย์ของไทยว่ กว้างขวาง ยอมรับความเป็นอิสระและเสรีภาพของการนับถือศาสนา แต่เราก้ร่วมอยู่กันมาได้อย่างกลมกลืน แม้จะทำในเชิงสัญลักษณ์ แต่นันก็เป็นการเชื่อเชิญเอาเทคโนโลยี (Technology) สมัยใหม่เข้ามาพัฒนาประเทศพร้อมกันไปด้วย บ้านเมืองเจริญขึ้นก็เพราะด้วยน้ำพระทัยอันกว้างขวางอย่างนี้ และสังคมนี้ก็อยู่ร่วมกันมาได้ด้วยดี จนมาถึงยุคช่วงของการร่วมสมัยใหม่ในขณะนี้ เราจะกลับไปเผชิญประสบการณ์ของบางประเทศทีได้ประกาศพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ จำเป็นนักหรือ แก้ไขปัญหาได้จริงหรือ แค้ไหน หรือจะเท่ากับเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับพวกคั้งศาสนา ที้อาจจะ และน่าจะ เชื่อเชิญความขัดแย้งเข้ามาสู่ความยุ่งยากยิ่งขึ้นของสังคมไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน ท่านประธานทีเคารพครับ ผมคิดว่า ถึงเวลาทีเราจะต้องมีความกล้าหาญต่อการตัดสินใจในเรื่องอันอ่อนไหวเปราะบางต่อประเด็นของความยุ่งยากของศาสนจักรกับอาณาจักร ทีหากไม่วางกรอบของขอบเขตแห่งสัมพันธภาพระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักรให้ชัดเจนเสียแล้ว อะไรจะเกิดขึ้น ประสบการณ์ทางการเมืองของประเทศทีบัญญัติพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ บอกเราแล้วบางเรื่อง บางอย่าง เราจะเรียนรู้จากบทเรียนเหล่านั้นบ้างไหม ประเด็นอันเปราะบางเหล่านี้ต้องใช้จิตสำนึกทีแนชัด ตระหนักชัดต่ออนาคตของสังคมนี้ และเราจะต้องกล้าต่อการตัดสินใจว่ จำเป็นใหม่ทีจะต้องตราให้ปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญ ว่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ศรัทธาในพุทธศาสนาของปวงชนชาวไทยมีมานาน ยังบอกไม่พอหรือ ปล่อยพุทธศาสนาให้เป็นพุทธศาสนาของชาติ

ตลอดมา บอกพอแล้วหรือยัง วันนี้ละครับ ที่เราจะต้องกล้าหาญ ตัดสินใจให้ชัดเจน เรียนรู้จากบทเรียนแห่งประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะวันนี้จะเป็นการตัดสินใจที่จะบอก สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต ของสังคมไทยเราในขณะนี้ต่อไปด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เชิญครับ คุณหมอธีรวัฒน์ครับ เดี่ยวนะครับ คุณหมอลครับ เดี่ยวครับ ผมกราบเรียน ท่านสมาชิกนิดหนึ่งครับว่า สิ่งที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายไปนั้นนี่นะครับ ผมเข้าใจว่า ท่านก็จะอ้างอิงศาสนาประจำชาติของประเทศอื่นนะครับ ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่า สมาชิกที่อภิปรายไปแล้วนี่นะครับ น่าจะยกตัวอย่าง แล้วก็เพียงพอแก่การพิจารณาพอสมควรนะครับ เพราะว่าในเรื่องศาสนา ประเทศอื่นเขาจะบรรจุอย่างไรนั้น ก็อาจจะเป็นความประสงค์ หรือความพอใจของประชาชนในประเทศเขา ถ้าเรามาหยิบยกนี้ละครับ ในตรงนี้มาก ๆ ก็อาจจะเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผมก็จะขอให้ท่านยกเท่าที่จำเป็นนะครับ ที่ยกไปแล้วก็น่าจะเหมาะสมนะครับ แล้วก็เพียงพอแก่การยกตัวอย่างนะครับ เพราะฉะนั้นการจะหยิบยกอะไรต่อไป ขอให้พึงระมัดระวังประเทศอื่น ๆ ด้วย เชิญท่าน คุณหมอธีรวัฒน์ครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธาน และท่านประธาน
ยกกว้าง ตลอดจนกรรมาธิการยกกว้างและท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ
กระผม นายแพทย์ธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง เมื่อปี ๒๕๔๐ ผมก็ได้มาช่วยกันร่างรัฐธรรมนูญอยู่
ที่นี่ครั้งแรกนะครับ ตอนนั้นก็เช่นเดียวกันครับ ผมไม่ได้มองเห็นว่าจำเป็นหรือไม่จำเป็น
ครับ ในการที่จะบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติครับ แต่เวลาผ่านไปสิ่งที่ผม
ได้เรียนรู้และได้สังเกตเห็นว่า การที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ
หรือไม่มี ก็มีการฆ่ากันอย่างมากมายครับ อย่างยกตัวอย่าง ทุกท่านก็คงจะเห็นแล้วว่า
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ทั้งภาคใต้ ภาคต่าง ๆ ก็มีนะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า การ
บรรจุ ไม่บรรจุ นั้น ก็คงไม่เกี่ยวกับการที่จะทำร้ายซึ่งกันและกัน หรือเป็นสงครามอะไรกัน
ครับ เพราะว่าต่างประเทศนั้นผมก็เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องบรรจุศาสนาอะไรต่าง ๆ เข้า
ไปก็ยิ่งฆ่ากันอยู่ครับ อันนั้นมันเป็นปัจจัยของการเมืองครับ ผมคิดว่าเรื่องนี้แหละ คงจะ
ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ เหตุการณ์ของแต่ละประเทศนะครับ อย่างประเทศไทยของเราผมได้
ออกไปรับฟังความคิดเห็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือครับ ก็มีเปอร์เซ็นต์ (Percent) ว่า ให้บรรจุ
พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติประมาณ ๕๖ เปอร์เซ็นต์ และจังหวัดกาฬสินธุ์ก็
ประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ครับ อันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง และผมมาดูว่า เอ๊ะ ประชากรของ
ประเทศเรามัน ๖๕ ล้านนะครับ ๖๕ ล้านแล้วครับ เป็นพุทธศาสนาประมาณ ๙๕
เปอร์เซ็นต์ ครับ อันนี้สำคัญนะครับ น้ำหนักหรืออะไร ความสำคัญ เพราะผมเห็นแล้ว
ประเทศต่าง ๆ ที่เขาบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ยังไม่ถึงเลยครับ ยังไม่
ถึง ๙๕ เปอร์เซ็นต์เลย และศาสนาประเทศอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกันนะครับ ก็ ๙๐ เปอร์เซ็นต์
ขึ้นไป ผมเห็นบรรจุตั้งเยอะแยะเลย แต่ท่านประธานบอกว่า ไม่จำเป็นต้องอธิบาย
รายละเอียด ผมก็คิดว่า เอาแค่ตัวเลขว่าเขาบรรจุครับ แล้วก็มีทั้งประเทศที่มีปัญหาและไม่
มีปัญหาคครับ แล้วการที่ว่าจะให้พุทธศาสนานั้นประพฤติดี แล้วอะไรดี แล้วมันถึงจะยั่งยืน
ผมเห็นด้วยนะครับ อันนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติ แต่เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย
หรือบทบัญญัติรับรองนั้น จำเป็นครับ ผมเห็นนะครับ สมัยโบราณ พระเจ้าอโศกมหาราช
ครับมีพลังอำนาจ มีอะไรต่าง ๆ นะครับ แล้วก็เข้มแข็งในด้านปฏิบัติพระพุทธรักษาครับ
แต่ไม่รอดครับ ศาสนาพุทธสูญพันธุ์ไปจากอินเดียเลยครับ เพิ่งจะกลับเข้าไปใหม่ นะครับ

อันนั้นเป็นจุดสำคัญว่า ไม่ใช่การปฏิบัติดีอย่างเดียว เพราะว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีความเปราะบาง อ่อนแออยู่ในตัวนะครับ อันนั้นผมเห็นว่า จำเป็นครับ จะต้องมีการปกป้องไว้ด้วยนะครับ แล้วขณะเดียวกัน ประเทศไทยเรามีศาสนาอิสลามประมาณ ๔.๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ประมาณ ๒ ล้านคน นะครับ และคริสต์ศาสนา .๗ เปอร์เซ็นต์ นะครับ ก็ประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ คน นะครับ โดยประมาณ และศาสนาอื่น ๆ ประมาณ ๐.๑ เปอร์เซ็นต์ นะครับ ผมเห็นว่า จำเป็นครับที่จะต้องมีการให้น้ำหนักว่า ประชากรของประเทศนั้นเป็นอย่างไร แล้วก็ผมเห็นการเรียกร้องครับ เยอะแยะเลยครับ จริงอยู่อาจจะไม่หมดทุกคนครับ แต่ก็เป็เปอร์เซ็นต์ที่มากนะครับ ผมคิดว่าจำเป็น แล้วมามองดูว่า ประเทศไทยเรา ความเป็นไทยของเรา อะไรคือสัญลักษณ์หรือจุดสำคัญ คือ ๓ เส้า ครับ เส้าหนึ่งชาติ เส้าสองศาสนา เส้าสามก็พระมหากษัตริย์ ๓ เส้าครับ ถ้าเดี๋ยวนี้ที่ชาติและพระมหากษัตริย์ มี ๒ เส้า อยู่ยากครับ ที่เขาบอกตั้งกาดัมน้ำ จำเป็นต้องมี ๓ เส้า ครับ มันถึงจะมั่นคง ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ผมเลยเห็นว่า จำเป็นครับ แล้วก็โครงสร้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ เป็นภาพลักษณ์ของประเทศครับ เป็นการบอกถึงภาพลักษณ์ของประเทศ เพราะฉะนั้นการที่เราจะบัญญัติภาพลักษณ์ของประเทศ เราเข้าไปความเป็นไทยไม่ได้หรือครับ -----

เพราะว่าเกี่ยวกับทางโบราณ หรือนับตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๕๐๐ ครั้น พ.ศ. ๕๐๐ ก็มีบุคคลสำคัญของประเทศไทยเรานะครับ ท่านขุนเฝ้าบรรจจุศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๕๐๐ โน้นครับ และก็ประชาชนตอนนั้นประมาณสามสี่หมื่นครอบครัวครับที่นับถือ และตลอดมาจนพอขุนรามคำแหง และมาถึงกษัตริย์องค์ต่าง ๆ จนพระจอมเกล้า และพระจุลจอมเกล้า รัชกาลที่ ๖ อะไรเรื่อยมาครับ จนถึงรัชกาลปัจจุบันครับ รัชกาลปัจจุบันนี่นะครับ ท่านได้ให้พระราชดำรัสไว้หลาย ๆ แห่งครับ แต่ผมจะไม่เสียเวลาที่จะบอกว่าที่ไหน ท่านได้บอกไว้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คุณหมอบอกครับ ขอความกรุณานิดหนึ่งครับ ถ้าจะอ้างในส่วนพระราชดำรัสใดนี่นะครับ ผมเข้าใจนะครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ถ้าอย่างนั้นก็ป็นอันว่าเข้าใจนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอให้ระมัดระวังเรื่องควร มิควร ด้วยนะครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ผมคิดว่า ก็มีพระราชดำรัสแบบนั้น เอาแค่นั้นพอครับ ผมคิดว่า เกี่ยวกับเรื่องนี้ท่านได้ดำรัสไว้หลายแห่งนะครับ แล้วผมคิดว่าจำเป็นครับ เพราะว่าท่านหนานคำครับ สมัยโบราณท่านก็ได้เปรียบเทียบการปกครองบริหารประเทศเปรียบเสมือนต้นไม้ครับ ต้นไม้นั้นต้องมีปุ๋ยครับ ปุ๋ยคือธรรมะครับ ไม่ว่าจะศาสนาใดก็ตามครับ แล้วก็มียาก เป็นนักบวชศาสนาใดก็ได้ครับ ซี่ พราหมณ์ อะไรต่าง ๆ พวกนั้น แล้วก็แต่ละราก แล้วมียากแก้วเป็นพุทธศาสนา และจากนั้นก็ป็นลำต้นครับ มีทหาร ข้าราชการ บริหารต่าง ๆ แล้วกิ่งก้านสาขานั้นนะครับ ก็ป็นเปรียบเสมือนข้าราชการ อำมาตย์ต่าง ๆ และใบ ก็คือ ประชาชน ยอด ก็คือ องค์พระมหากษัตริย์ของเราครับ ถ้าปุ๋ยได้เข้าไปตามรากและไปตามลำต้น ไปกิ่งก้านสาขาไปสู่ใบครับ แน่นอนครับต้นไม้ย่อมเจริญเติบโตอย่างสวยงาม แต่ถ้าไม่มีปุ๋ยนะครับ ต้นไม้นั้นจะแคะแกระ และผลสุดท้าย ป่วยเป็นโรคนะครับ เช่นเดียวกับประเทศไทยครับ ตอนนี้อยู่เป็นโรคครับ ที่เราได้มีปัญหากันอยู่ตอนนี้ แล้วได้ยึดทรัพย์ ยึดอะไร ก็ขาดตรงนี้แหละครับ จริยธรรมตรงนี้ ขาดปุ๋ยครับ

เพราะฉะนั้นจำเป็นทั้งผู้ใหญ่ ทั้งเด็ก ทั้งอะไรต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องมีปุยนะครับ ประเทศไทยเราก็เช่นเดียวกัน แล้วก็การบรรจุไว้ที่นั่นนะครับ ทำไมต้องบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หลายท่านก็ได้กล่าวไปแล้ว ผมจะไม่เสียเวลานะครับ เพราะบรรพบุรุษของเราที่เป็นกษัตริย์ได้บรรจุศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติมาตลอดนะครับ แล้วก็อีกอันหนึ่งนะครับ เกี่ยวกับว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คุณหมอช่วยสรุปด้วยนะครับ คุณหมอบอกครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ครับ อีกนิดหนึ่งครับท่าน ก็มีบรรพบุรุษของเรานะครับ อย่างพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า พระมงกุฎเกล้า (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) แล้วก็สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ครับ แล้วสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ หลวงวิจิตรวาทการ กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์ และกรมหมื่นพิทยากร พระยาอนุমানราชชน พระยาศรีวิสารวาจา และหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เหล่านี้ครับ เขาได้มองเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องมีภาพลักษณ์ของประเทศไทยออกมาเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ครับ และประโยชน์ครับ ผมขอว่าทำไมถึงจะต้องบรรจุประโยชน์เกี่ยวกับด้านนี้นะครับ มาดูสังคมไทยนะครับ ผู้นำพื้นเพอนครับ เพราะไม่ยึดศีลธรรม การปกครองพื้นเพอครับ แบบลุ่ม ๆ ดอน ๆ การเมืองฟุบครับ เพราะเดี๋ยวยึด เดี่ยวยุบอำนาจ ประชาธิปไตยเพือครับ เรียกร้องแต่สิทธิ และเด็กก็ไม่เข้าวัด ไม่ฟังธรรม ไม่ฟังคำพ่อแม่ครับ ศาสนาฟอนครับ ก็ไม่เอาจริงเอาจังกับศาสนา สังคมเพะครับ มีแต่คนเห็นแก่ตัวครับ เอาเปรียบกดขี่ข่มเหง -----

ศีลธรรมแพบครับ ขาดศีลธรรม เยาวชนฟุ้งครับ ฟุ้งเพื่อ มีรสนิยมสูง รายได้ต่ำครับ แล้ววัฒนธรรมเพี้ยวครับ วิ่งตามต่างประเทศ เศรษฐกิจฟามครับ เป็นฟองสบู่ คนรวย รวยล้นฟ้า คนจน จนเหลือหลายครับ มีช่องว่างมากครับ แล้วขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญ ครับที่เรากำลังเขียนนี่ เป็นฟาง กระดาษฟางครับ ถูกฉีกบ่อยครับ แล้วความเป็นไทยเพี้ย ครับ นี่เมืองไทยมันอะไรกันนี้ครับ แก่โดยกลับมาหาศีลธรรม แบ็ก ทู เบสิก (Back to basic) คืนสู่พื้นฐานดั้งเดิมครับ ถ้าธรรมไม่กลับมา โลกจะวินาศ เพื่อให้เป็นประเทศที่ แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองครับ ในช่วงนี้ผมขอยุติไว้แค่นี้ก่อนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณครับ ชื่อที่แสดงความจำนงไว้ ก็มีท่านอรรถวิธานนะครับ แล้วมีท่านได้อีก ไหมครับ ท่านสดศรีนะครับ ท่านอาจารย์พิเชียร ท่านชาติชาย ท่านเศวตนะครับ เอาเท่านี้ ก่อนนะครับ แล้วก็ท่าน ช. นะครับ ท่านเลขาจกดด้วยนะครับ เชิญท่านอรรถวิธานครับ ผม ไม่ได้เร่งรัดนะครับ เพียงแต่ว่า พอเริ่มจะวน ๆ นี้ ผมก็ขอให้สรุปด้วยนะครับ เชิญครับ

นายอรรถวิธาน รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ เคารพ กระผม นายอรรถวิธาน รัตนจันทร์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ กระผมได้สนับสนุนในการแปรญัตติให้บัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติใน ร่างรัฐธรรมนูญ โดยทั้งนี้ทั้งนั้นกระผมมีจิตใจที่เป็นกลาง แต่ที่สนับสนุนก็เนื่องจาก ที่ได้ ไปจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทั้งในจังหวัดมุกดาหาร ทั้งในจังหวัดต่าง ๆ ทั้งจากที่ได้รับฟังจากกลุ่มคน องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยมีเหตุผลต่าง ๆ นานาซึ่งจะขอนำมาสรุปแยกเป็นประเด็น ๆ ดังที่จะได้กราบเรียนต่อท่าน ประธานดังนี้ครับ ตามที่ได้มีบางท่านตั้งข้อสังเกตว่า ไม่ควรเอาพระพุทธศาสนาเป็น ศาสนาประจำชาตินั้น เพราะว่าเราเป็นคนไทย นับถือพระพุทธศาสนามาตั้งแต่บรรพบุรุษ แล้วศาสนามีอยู่ในใจของทุก ๆ คน ไม่ต้องเขียนไว้เป็นตัวหนังสือ เพียงแต่ไม่กี่บรรทัดก็ได้ อีกอย่างหนึ่งว่า ไม่ควรเอาพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นของสูงมายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งเป็น ของสกปรก จะเป็นเหตุทำให้แตกความสามัคคีกับศาสนาอื่น ๆ ที่ให้แก่ที่ตัวผู้ปฏิบัติ พระพุทธศาสนา แก่ใจที่ตัว ปฏิบัติตัวเองให้ดีขึ้น ผู้สนับสนุนได้ให้ความเห็นดังนี้ครับ ศาสนาพุทธทุกวันนี้ต้องอาศัยกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาช่วย เพราะทุกวันนี้มันหยาบมาก

มีกิเลส มีความโลภ ไม่ละอายต่อบาปกรรม เอาพระพุทธศาสนาเป็นที่ทำมาหากิน เป็นที่อาศัย โดยโกนหัว นุ่งเหลืองห่มเหลือง สร้างบาปสร้างกรรม ทำให้เป็นข่าวทางหนังสือพิมพ์เกือบทุก ๆ วัน โดยเฉพาะพระธรรมวินัยแล้ว เป็นเรื่องทางจิตใจ เพียงแต่บอกว่า ทำอย่างนี้เป็นบาปนะ คนพวกนี้ไม่ฟังหรอก ต้องใส่คุกใส่ตะราง ต้องอาศัยกฎหมายบ้านเมือง เพราะมีคุกตะรางมาช่วย ก็เหมือนกับสมัยประวัติศาสตร์ พระเจ้าอโศกมหาราช มีพระไม่ดีเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนามากมาย ท่านก็เอากฎหมายบ้านเมือง เข้าไปช่วยถึงแก้ปัญหาได้ ทุกวันนี้มีปัญหาไม่ใช่เพราะพระที่ดี ๆ แต่เป็นเพราะพระที่ไม่ดี ถ้าจะเป็นพระต้องไม่ผิดศีลธรรม ถ้าเป็นพระแล้วต้องถือพระวินัยอย่างเคร่งครัด มุ่งมรรคผลนิพพานอย่างเดียว ในพระวินัยของพระไม่มีปรับโทษ ไม่มีจำคุกติดตะราง อย่างมากก็ให้ลาสิกขาเท่านั้น จับสึกแล้วก็ไปบวชที่อื่นต่อ สร้างปัญหาอย่างนี้ตลอดมา ควรจะมีกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาช่วยแก้ไข กำราบปราบปราม สะสางปัญหาเหล่านี้ให้น้อยลงหรือหมดไป สำหรับปัญหาการปล่อยวางนั้นเป็นเรื่องของจิตใจ พระพุทธเจ้าท่านให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด แต่การปล่อยวางนั้น เป็นเรื่องของจิตใจ ถ้าเราปล่อยวางไม่ถูกมันจะทำให้มีปัญหามาก ทุกวันนี้มีคนชอบพูดว่า เราต้องรู้จักปล่อยวางเสียบ้าง รู้จักละกิเลสเสียบ้าง การปล่อยวางนั้น เราต้องปล่อยวางทางจิตใจ ไม่ใช่ปล่อยปละละเลย ไม่รับผิดชอบ -----

เราต้องทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์ เราต้องบริโภค เราต้องนุ่งห่ม ต้องรู้จักอันไหนควร ไม่ควร ทำดีที่สุดแล้วก็ไม่ติดดี รัฐธรรมนูญนั้น หมายถึง เป็นเรื่องของกาย เราต้องปฏิบัติทางกายให้ถูกต้อง ร่างกายนี้เป็นโลกียะ จำเป็นต้องบัญญัติรัฐธรรมนูญสำหรับกาย สำหรับจิตใจนั้นเอาไว้ปล่อยวาง ศิละนั้นเป็นเรื่องของกาย ธรรมเป็นเรื่องของจิตใจ คนเรานั้นต้องมีทั้งกายทั้งใจ ขอให้ท่านทั้งหลายโปรดเข้าใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างชัดเจน ศาสนาคือภาคปฏิบัติ ไม่ใช่ปรัชญาอย่างเดียว เมื่อมันทั้งกาย วาจาแล้ว จะเอาอะไรเป็นศาสนา ถ้าเราปล่อยวางไม่ถูกไม่ต้องก็คงไม่ดีแน่ ทุกวันนี้เรามีปัญหาที่เพราะมันปล่อยวางไม่ถูกต้อง ขอให้ท่านทั้งหลายช่วยพิจารณาใคร่ครวญดี ๆ ที่ผ่านมาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หรือเรียกร้องพระราชบัญญัติสงฆ์ จะมีพระออกมาเรียกร้องขอให้ทางรัฐช่วยปกติแล้วพระท่านก็ไม่ออกมาเรียกร้อง ถ้าไม่ใช่กิจของพระศาสนา เพราะพระต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องของพระพุทธศาสนา ถ้าพระไม่ออกมาแล้วจะมีใครออกมา พระที่ออกมาถือว่าถูกต้อง เป็นผู้เสียสละ ต้องอดทนต่อความร้อน ความเหน็ดเหนื่อย ความเหนื่อย ความหิว ความกระหาย อดทนต่อคำติฉินนินทา จาบจ้วง ต่าง ๆ นานา ประชาชนทั้งหมดน่าจะมีความพิจารณาว่า มีอะไรเกิดขึ้นพระท่านถึงออกมาแสดงว่า ท่านแก้ปัญหาไม่ได้แล้ว ท่านมาขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ เพื่อให้ทางรัฐช่วยเหลือในด้านของกฎหมายบ้านเมือง เพราะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้อยู่แล้ว เหตุใดพระสงฆ์ การระบู่ไว้ในรัฐธรรมนูญเรื่องประชาธิปไตย ก็ไม่ทำให้ประชาชนเข้าใจในประชาธิปไตยมากขึ้น การระบู่ไว้ในรัฐธรรมนูญในเรื่องพระพุทธศาสนาก็ไม่ทำให้คนเป็นคนดีขึ้น ฉันทัดก็ฉันทัน แต่เป็นเรื่องของความมั่นคงของประเทศ และความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะทำให้ความมั่นคงแก่สิ่งที่กล่าวถึงอย่างเป็นทางการฉันทัด ความมั่นคงของชาติ พระพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็จำเป็นที่จะต้องระบู่ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญฉันทันนั้น จึงเป็นเรื่องความมั่นคงของประเทศที่จะต้องรักษาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ใดบ่อนทำลายชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความผิดฐานทำลายความมั่นคงของประเทศ และหากจะให้การรับรองศาสนาอื่น ๆ ด้วย ในฐานะศาสนาที่รัฐต้องส่งเสริมให้ความมั่นคง ก็สมควรยิ่ง การไม่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาตินั้น เปรียบเสมือนธงชาติไทยที่ไร้ซึ่งแถบสีขาว หากธงชาติไทยยังมีแถบสีขาวแห่งพระพุทธศาสนาแล้วไซ้ไร และหากประชาชนคนไทย ยังให้ความสำคัญต่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา รัฐธรรมนูญจึงควรมีบัญญัติ ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ท่านประธานครับ นอกจากนั้นผมยังมีข้อ คำถามที่อยากจะนำมาตอบ ซึ่งได้รับจากการจัดเวทีรับฟัง ดังนี้ครับ เหตุผลที่ต้องบรรจุ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ

๑. ชาวไทยไม่น้อยกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์เป็นศาสนาพุทธ พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำใจของคนส่วนใหญ่ในชาติ ประเทศไทยจึงควรรักษาพระพุทธศาสนาเป็น ศาสนาประจำชาติ

๒. จำเป็นต้องระบุให้เป็นศาสนาประจำชาติ ถ้าไม่ระบุในครั้งนี ก็จะเป็น การมองที่แคบและสั้นไป เนื่องจากการส่งเสริมสนับสนุนจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก ในอนาคต หากเกรงกลัวจะถูกมองว่าไม่เป็นธรรมต่อศาสนาอื่น และไม่สร้างความ สมานฉันท์นั้น เป็นความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้อง เพราะประเทศไทยให้สิทธิเสรีภาพสมบูรณ์ เคารพสิทธิของประชาชนทุกคนในการเลือกนับถือศาสนาตามที่ตนเชื่อและศรัทธา

๓. ถ้าไม่ใส่ในการให้ระบุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว ในอนาคตพุทธศาสนาจะเสื่อมลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับการดูแล และส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างเหมาะสม

๔. เราได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนา จากพระธรรมคำสั่งสอน เรา พุทธเสมอว่า พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ที่เคารพสูงสุด ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ทุกท่าน ทั้งพระ ทั้งฆราวาส ที่ต้องรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา -----

ในขณะนี้ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อประกาศใช้ ถือว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมในการสนับสนุนให้มีการระบุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของแม่บทกฎหมายให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้อง เกื้อกูลแก่การรักษาพระพุทธศาสนา หากพุทธบริษัทจะไม่ช่วยกันรักษาพุทธศาสนาแล้ว จะปล่อยให้เป็นที่ของใคร

๕. การละเลยที่จะไม่ปฏิบัติเรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น จะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ เหมือนกับการถอดวิชาพระพุทธศาสนาออกจากบทเรียน พบปัญหามากมาย ทั้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เพราะลูกหลานของเราขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาพุทธ ครับ ข้ออ้างที่บรรจุว่าทำให้ชาติศาสนา แตกแยก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอรรถครัตน์ครับ ผมเรียนท่านนิดหนึ่ง พอดีท่านไม่เคยทำงานในสภานะครับ เวลาท่านจะอภิปรายท่านเตรียมเอกสารมาหลายครั้งแล้ว เมื่อท่านไม่มีประสบการณ์ ผมก็ให้ท่านอ่านนะครับ ที่นี้พอท่านอ่าน มันก็ขัดกับข้อบังคับ ผมก็อะลุ่มอล่วยมาตลอดนะครับ แต่ผมเห็นท่านอยู่อีกปีกหนึ่งนี่นะครับ ผมว่าวันนี้มันจะไม่จบนะครับ ในข้อบังคับ ข้อ ๕๑ นี่นะครับ เขาเขียนไว้ว่า ห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่าน หรือนำวัตถุใด ๆ มาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาตนะครับ ที่นี้พอท่านอ่านไปเยอะ ๆ นี่นะครับ มันก็ไม่ใช่ว่าความคิดเห็นที่เราไปวิเคราะห์มา แต่เราไปเอาบทความของคนอื่นมาอ่านในที่ประชุม นี่นะครับ ผมก็อยากจะขอให้ท่านอย่าได้อ่านอย่างที่ได้ดำเนินการอยู่เลยนะครับ เพราะอ่านแล้วดูอีกปีกหนึ่ง มันก็ขัดกับข้อบังคับนะครับ ผมก็ขอหารือท่าน ถ้าท่านอภิปราย ท่านเอาเลยครับ แต่ถ้าอ่าน ผมว่ามันก็เยอะแล้ว ขอให้สรุปเลยนะครับ เชิญครับ

นายอรรถครัตน์ รัตนจันทร์ : ครับ ท่านประธานครับ ในประเด็นพระพุทธศาสนานั้นครับ กระผมมีความรู้หน่อย ผมยอมรับตรงนี้นะครับ แต่สิ่งที่ผมอยากจะนำเสนอต่อสภานี้เป็นสิ่งที่ได้รับมาจากผู้รู้ และกระผมก็ไม่อยากผิดพลาดเหมือนที่ท่านประธานพูดว่า พยายามที่จะไม่ให้พูดถึงในสิ่งอื่น ๆ แล้วสิ่งที่ผมนำมา ก็คือ เป็นสิ่งที่ผมพยายามที่จะกลั่นกรองมา นั่นคือผมไม่พยายามให้หลุดไปจากที่อื่น ไม่พยายามที่จะให้ไปกระทบกระเทือนในสิ่งใด ผมทราบว่า ในการที่เอาเอกสารมานั้นจะต้องได้รับอนุญาต

๓๒

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สายชล ๑๗/๒

จากท่าน ซึ่งผมก็เห็นว่าท่านพิจารณาให้ผมพูดไปได้ ผมก็เข้าใจว่าท่านอนุญาต แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นครับ ผมถือว่า สิ่งที่น่ามานั้นเป็นเรื่องที่ดี แล้วก็เป็นเรื่องละเอียดอ่อน วันนี้เราเดินมาถึงเกือบจะสุดท้ายแล้วครับ แล้วก็สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ผมอยากให้ เนื่องจากที่ผ่านมามีการพูดกันเยอะ แล้วทุกท่านในที่นี้ก็ทราบ ว่า เรื่องพระพุทธรูปเป็นเรื่องที่ใหญ่ แล้วก็เรื่องที่สำคัญ แล้วก็เรื่องละเอียดอ่อนนะครับ ผมมีอยู่ปีหนึ่งจริงครับ แต่ว่าผมอ่านหน้าหนึ่งประมาณสามสี่บรรทัดแล้วผมก็วางลงไป อย่างที่ผมทราบแล้วว่า ผมรับมาจากในหลายที่ และในขณะเดียวกัน ผมก็ต้องการนำเสนอสิ่งเหล่านั้น มาผ่านทางนี้ เพราะว่าผมทำหน้าที่ สสร. ก็คือ ไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมา ผมไม่ได้ใส่ไข่ ผมไม่ได้แต่งแต้มสีส้ม สิ่งเหล่านี้ ผมถือว่าในสถานี่ควรจะรับฟังเป็นเสียงของประชาชนที่แท้จริงครับ ไม่ยาวครับท่านประธานครับ ผมขออนุญาต

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมชี้แจงท่านนิดหนึ่ง เดี่ยวข้างนอกจะเข้าใจผิดนะครับ คือ สารระนี้ ผมไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่ได้ห้าม แต่ผมเห็นท่านเอกสารท่านเตรียมไว้เยอะ ท่านเตรียมตัวดีนะครับ ก็ไม่ได้ห้ามตรงนั้น สารระที่นำมา ถ้าเป็นประโยชน์ก็อภิปรายพูดได้นะครับ ถ้าหากว่าท่านจะใช้วิธีการอภิปรายแล้วถ้าส่วนไหนจะหยิบยกอ้างอิง ท่านว่าเป็นครั้งคราวไปก็จะเหมาะสม อย่างนั้นสมาชิกทุกคนก็เอาเอกสารมาอ่านทั้งสถานีนะครับ มันก็ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์กันแล้ว เอาเป็นว่าท่านจะอ่านอีกเยอะไหมครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ไม่เยอะครับ ในแต่ละหน้าที่ท่านดู ผมจะเฉพาะในสีเขียวครับ มีทั้งหมดประมาณสี่สี่บรรทัด แต่ที่ผมจะพูดแค่ ๔ บรรทัด

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เพื่อไม่ให้เสียเวลานะครับ ขอให้ท่านดำเนินการต่ออันนี้ครับ แต่ขอให้กระชับด้วยนะครับ เชิญครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ครับ ขอบพระคุณท่านประธานที่เห็นแก่พระพุทธรูปครับ กระผมขออนุญาต

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านพูดอย่างนี้ไม่ได้ครับ ขอให้ถอนคำพูดนะครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ขออนุญาตถอนครับ ขออภัยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เพราะว่าถ้าเกิดไม่ให้ ก็กลายเป็นไม่เห็นแก่พระพุทธรูปศาสนา ก็ไม่ถูกไม่ควรแล้วนะครับ
เชิญอภิปรายต่อครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ในความเห็นที่ผมได้รับมา ก็ไม่ใช่ว่าจะมีแต่ว่า
สนับสนุนการให้บรรจุพระพุทธรูปอย่างสุดโต่ง แต่ว่าบางความเห็นก็มีในความเห็นที่
แปลกแตกแยกไปบ้างนะครับ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้น ผมเลยต้องนำมาเป็นเอกสาร ซึ่งจริง ๆ ก็เป็น
สิ่งที่กระผมได้ดำเนินการไปจัดพิมพ์ แล้วก็เอามาเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดครับ
ขออนุญาตดำเนินการต่อครับ มีความคิดเห็นอีกว่า ในข้ออ้างที่บรรจุพระพุทธรูปแล้ว
ทำให้ชาติแตกแยก อันนี้รับรองได้เลยว่า ประชาชนฟังไม่ขึ้น เพราะที่ผ่านมาไม่ได้บรรจุ
ชาติก็แตกแยก คนตายมามากมายอยู่แล้ว ดังนั้น ความแตกแยกในชาติไม่ได้มาจาก
ศาสนา แต่มาจากความอยุติธรรมในการบริหารราชการของภาครัฐ ส่วนข้ออ้างที่ว่า
บรรจุแล้วจะทำให้ศาสนาดีขึ้นนั้นก็จริง ประโยคเดียวในรัฐธรรมนูญไม่ได้ทำให้
พระพุทธรูปดีขึ้น แต่การบรรจุนั้นเป็นความภูมิใจของชาวไทย และเป็นการประกาศ
เทิดทูนพระพุทธรูปอันเป็นหนึ่งในสามของสถาบันของประเทศ เป็นสิ่งที่
พุทธศาสนิกชนสมควรทำ เป็นจุดเริ่มต้นของการฟื้นฟูพระพุทธรูป และออกกฎหมาย
ปรับปรุงองค์กรรมสิทธิ์ที่ฟอนพะ อ่อนแอ โดนการแทรกแซงจากลัทธิธรรมปฏิรูป และ
อำนาจการเงินในประเทศไทยเมื่อไม่ได้บัญญัติการเรี่ยไรพระพุทธรูปของชาวพุทธ
ถ้าบรรจุสำเร็จแล้ว ก็จะส่งผลทำให้การเรี่ยไร การสอน การเผยแพร่พระพุทธรูปดีขึ้น
ก็ควรจะมีบัญญัติ การบัญญัติศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติทุกวันนี้ไม่ใช่เรื่องแปลก แต่
ที่จริงในโลกนี้ก็มีประเทศที่บัญญัติมากกว่าไม่บัญญัติตามสารานุกรมวิกิพีเดีย
(สารานุกรมวิกิพีเดีย (Wikipedia, The Free Encyclopedia) ผมขอกล่าวโดยสรุปว่า
ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่ไม่ได้บรรจุพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ ตั้งแต่

พุทธศักราช ๒๕๗๕ เป็นต้นมา ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมมีมากมาย การสอนวิชาจริยธรรม
ไทยอ่อนแอ ชาวพุทธไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนในวิชาพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม ที่เป็น
เช่นนั้น ก็เพราะพระพุทธานุญาถูกแยกออกไปจากรัฐ โดยที่คณะบุคคลที่ตั้งรัฐบาลไม่ได้
นำมาเป็นเครื่องมืออบรมจริยธรรม อย่างถูกต้องนั่นเอง ผมใคร่ขอให้ที่ประชุมแห่งนี้เมื่อมี
การลงมติในการพิจารณาใด ๆ ขอให้รับฟังด้วยเหตุ ด้วยผล ปราศจากอคติ อย่าคิดว่า ที่
ลงมติเป็นไปด้วยการถูกชี้นำ ถูกข่มขู่ แต่ผมขอให้ทุกท่านลงมติด้วยจิตใจบริสุทธิ์ แล้วด้วย
หลักการ ด้วยเหตุด้วยผลที่ผ่านมา ผมมีความรู้สึกว่าจะ ไม่สบายใจมาก เพราะว่าบางท่าน
ถูกมองว่ากดดันจากภายนอก แต่ผมอยากให้มององค์รวมต่าง ๆ ครับ มองถึงข้อดี ข้อเสีย
ครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ให้สมาชิกตัดสินใจกันเองนะครับ ท่านที่แสดงความจำนงไว้ ท่านสดศรีครับ

นางสดศรี สัตยธรรม (กรรมาธิการ) : ประธานกราบเรียนท่านประธานคะ
ดิฉัน สดศรี สัตยธรรม ในฐานะกรรมาธิการยกร่าง และในฐานะ สสร. ด้วยนะคะ เราคงจะ
ทราบดีว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นจุดรวมใจของประชาชนชาวไทยนะคะ
และทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมนะคะ ดังนั้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้มีบทบัญญัติใน
มาตรา ๘ ที่ว่า องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะ
ละเมิดมิได้ และในมาตรา ๙ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก -----

ดังนั้น เราก็คงเห็นได้ชัดว่า ผู้ที่เป็นจุดรวมซึ่งจิตใจของประชาชนชาวไทย ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะอย่างยิ่งของพวกเรานี้ ได้ทรงเป็นพุทธมามกะอยู่แล้วนะคะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกในศาสนาพุทธอยู่แล้ว ก็ชัดเจนอยู่แล้วว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาของประเทศไทยนะคะ แต่ในขณะนี้เราคงจะเห็นว่า ศาสนาพุทธมีการเรียวลงไป ผู้ที่ปฏิบัติที่ดี หรือผู้ที่มีนำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้มาปฏิบัติที่ดี มิได้ดำเนินการปฏิบัติไปตามถ้อยคำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านะคะ เพราะฉะนั้นดิฉันเห็นว่า หากเราทำนุบำรุงพุทธศาสนาให้เจริญวัฒนาสถาพรในฐานะที่เราเป็นพุทธมามกะ จะเป็นการที่ดีกว่าที่เราจะต้องไปบัญญัติชัดเจนในเรื่องว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะเราก็ต้องทราบดีอยู่แล้วว่า เมื่อพระประมุขของเราเป็นพุทธมามกะแล้ว การที่เราเป็นประชาชนชาวไทยซึ่งนับถือศาสนาพุทธ เราต้องถือว่า เราอยู่ในฐานะที่จะบำรุงศาสนาพุทธให้เจริญวัฒนาสถาพรตลอดไปนะคะ เราคงจะไม่ต้องไปคำนึงถึงศาสนาอื่น เพราะว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะนับถือศาสนาใด ๆ ก็ได้นะคะ เมื่อประชาชนชาวไทยผู้ที่นับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาของตนเองแล้ว ดิฉันก็ว่า เรามาร่วมใจกันที่จะบำรุงรักษาและทำนุบำรุงศาสนาพุทธนะคะ เพื่อให้ยั่งยืนตลอดไป และไม่ให้ศาสนาพุทธได้เรียวลงเหมือนอย่างทุกวันนี้นะคะ เราคงจะต้องช่วยกันดูแลพุทธศาสนา ในการบัญญัติไว้ว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ถ้าหากเราไม่ช่วยดูแลพุทธศาสนาแล้ว ถึงจะบัญญัติไปก็ไม่ได้เกิดมรรคผลอะไรขึ้นมาะคะ ในเมื่อเราจะถือว่าพุทธศาสนาเป็นของพุทธมามกะแล้ว ก็ควรจะเป็นเรื่องที่พุทธศาสนิกชนทุกคนควรช่วยกันเจริญพุทธศาสนา แล้วก็ถ้าจะใส่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดิฉันเห็นว่า จะใส่ในมาตรา ๒ วรรคท้าย วรรคสองที่ได้ขอแปรญัติไว้ หรือมาตรา ๗๘ ก็จะไม่เหมือนกันนะคะ เพราะอย่างไรก็ตาม เราคงว่าเราเป็นพุทธมามกะ ก็คงจะดูแลพุทธศาสนาให้ดี ในลักษณะที่ควรจะให้เป็นการทำนุบำรุงเฉพาะศาสนาที่เรา นับถือเท่านั้น ดิฉันเห็นว่า เราไม่ควรไปกะเกณฑ์ว่า ทุกคนจะต้องนับถือพุทธศาสนา เป็นสิทธิประชาชนชาวไทยที่จะนับถือศาสนาใดก็ได้ ตามที่ท่านเคารพและศรัทธา ดิฉันขอพูดสั้น ๆ แค่นี้ กราบขอบพระคุณคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ ท่านพิเชียรครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
 กระผม นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ หมายเลข ๐๔๕
 นะครับ กระผมได้มีโอกาสยื่นญัตติในประเด็นนี้นะครับ ก็ต้องขอกราบขอบพระคุณ
 เพื่อน สสร. ทุกท่านที่ได้กรุณากับกระผม แล้วก็กลุ่มของกระผมด้วยดีตลอดมา แล้วก็
 กระผมเองก็ได้ ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดแล้วนะครับ จากนั้นไป กระผมคิดว่า อยู่ที่
 วิจารณ์ญาณของเพื่อน ๆ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านที่จะพิจารณาว่า สมควรจะ
 บรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในมาตรา ๒ วรรคที่ ๒ นะครับ คือ ต่อจาก
 วรรคแรก หรือไม่อย่างไร ตรงนี้กระผมขออนุญาตเรียนท่านทั้งหลายนะครับว่า วันนี้
 วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะเป็นวันประวัติศาสตร์อีกวันหนึ่งนะครับ
 ที่พี่น้องประชาชนคนไทยทั้งชาติจะจดจำ แล้วก็จารึกไว้นะครับว่า ครั้งหนึ่งมีสมาชิกสภา
 ร่างรัฐธรรมนูญถึง ๑๐๐ ท่านนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ท่านพิเชียรครับ ขอโทษท่านจริง ๆ เข้าเรื่องดีกว่านะครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ได้ครับ ก็ได้มาประชุมพร้อมกัน แล้วก็
 จะพิจารณาเรื่องใหญ่ที่สำคัญของประเทศชาตินี้นะครับ กระผมจะขออนุญาตพูดสั้น ๆ
 นะครับ -----

เพื่อชี้แจง และอธิบายถึงเหตุผลที่สมควรจะให้มีการบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาตินะครับ จะมีเหตุผลสำคัญ ๆ อยู่ประมาณ ๕ ประการ ครับท่านประธาน

ประการที่ ๑ คือ ขณะนี้สังคมไทยได้ลดความสำคัญของพระพุทธศาสนา ลงค่อนข้างจะมากครับท่านประธาน ตลอดระยะเวลา ๔๕ ปีที่ผ่านมา พระพุทธศาสนาของเราถูกลดความสำคัญลงไป ความจริงแล้วในการร่างรัฐธรรมนูญเมื่อปี ๒๕๓๕ เราก็ได้ดำริว่าจะมีการใส่คำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ลงไป แต่เนื่องจากเหตุผลบางประการนะครับ จึงไม่สามารถบรรจุลงได้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๕ หลังจากนั้น เป็นต้นมา เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญทุกครั้งก็มีการพูดถึงประเด็นนี้อยู่ตลอดเวลาครับท่านประธาน แต่ก็ไม่สามารถจะบรรจุลงไปได้ะครับ ทั้งหมดนี้จึงทำให้พระพุทธศาสนา นั้น ดูเหมือนว่าอาจจะอยู่นอกกฎหมายรัฐธรรมนูญ แล้วก็มีบางครั้งในการประชุมสัมมนา และในการประชุมครั้งสำคัญ ก็มีบางท่านได้เอ่ยว่า ศาสนาพุทธมิได้อยู่ในกฎหมายนะครับ ตรงนี้ก็เป็นจุดอ่อนที่สำคัญ ที่ทำให้เราเห็นว่า น่าจะมีการบรรจุพุทธศาสนาไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ อันนี้เป็นประการที่ ๑ ครับท่านประธาน

ประการที่ ๒ คือ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในระยะหลังนี้ถูกกีดกันนะครับ ค่อนข้างจะมาก พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ถูกกีดกันทางด้านการศึกษานะครับ แล้วก็ถูกจำกัดด้วยกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งครับท่านประธาน สิทธิตรงนี้พระสงฆ์สามเณรกว่ารูปทั่วประเทศ ถูกตัดสิทธิการออกเสียงเลือกตั้ง ในขณะที่พระหรือนักบวชในศาสนาอื่นสามารถที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่า เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ แล้วก็น่าที่จะมีการพิจารณากันนะครับ นอกจากนั้นแล้วนะครับ พุทธศาสนิกชนจำนวนมากก็ถูกสกัดในเรื่องของโอกาสทางการศึกษา แล้วก็วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาครับท่านประธาน เช่น วันพระ ในระยะหลังก็ไม่ได้รับการพิจารณาให้ความสำคัญอย่างเพียงพอ รวมทั้งวันสำคัญทางศาสนาอื่น ๆ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา ในระยะหลัง เด็กนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชน ไม่เข้าใจ แล้วก็ไม่ตระหนักนะครับ นอกจากนั้นแล้ววิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมก็ถูกตัดออกจากหลักสูตรการศึกษา ให้ไปไว้เป็นวิชาเลือก ซึ่งเด็กบางคนไม่ได้เลือก ก็เลยไม่ได้เรียน ไม่ได้ศึกษา ตรงนี้ต้องแก้ไขนะครับ

ข้อที่ ๓ ศาสนาพุทธถูกรุกรานอย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้นครับท่านประธาน กระแสโลกาภิวัตน์ ทุนิยม วัตถุนิยม ได้เข้ามาค่อนข้างจะมากนะครับ แล้วก็กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการรุกรานของวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของต่างชาติ ตรงนี้ก็ทำให้พุทธศาสนาคлонแคลนลงไปมากครับท่านประธาน ถ้าได้มีการบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และจะช่วยจรรโลงพุทธศาสนาในระยะยาวนะครับ แล้วก็จะทำให้พุทธศาสนานั้นไม่ล่มสลาย

และข้อที่ ๔ ครับ การเมืองไทยในระยะหลัง บางครั้งก็เป็นภัยต่อพุทธศาสนานะครับ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การเมืองในระยะหลัง นักการเมืองขาดศีลธรรม ขาดคุณธรรมและจริยธรรมลงไปมาก ตรงนี้เป็นจุดใหญ่่นะครับ ที่ควรจะต้องได้รับการแก้ไข และถ้าเราได้มีการบรรจุพุทธศาสนาไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะช่วยให้นักการเมืองทั้งหลายมีศีลธรรม มีคุณธรรม มีจริยธรรมมากยิ่งขึ้นครับท่านประธาน

และข้อสุดท้ายในข้อที่ ๕ นะครับ คนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนไทย ในระยะหลังถูกอิทธิพลของกระแสวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเนะครับ บั่นทอน แล้วก็ทำให้เด็กไร้ศีลธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าเราได้บรรจุพระพุทธานุศาสน์ไว้เป็นศาสนาประจำชาติ ก็จะช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยยึดถือว่าด้านคนทั่วประเทศนะครับ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีขึ้น -----

นี่คือ ผลที่จะได้รับจากการบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แล้วก็สิ่งสำคัญยิ่งกว่านั้น ก็คือ จะเป็นหลักประกันความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา และศรัทธาของปวงชนชาวไทยให้เจริญก้าวหน้า ยั่งยืน และมีกฎหมายรัฐธรรมนูญรองรับ ไม่เป็นกฎหมายเถื่อน เหมือนอย่างที่ท่านได้กล่าวหา และมีเป้าหมาย มีทิศทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้ศาสนาพุทธนั้นเจริญก้าวหน้า ยั่งยืนนะครับ ได้ช่วยกันเชิดชูพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาที่มีคุณค่าทั้งในสายตาของชาวไทยและชาวโลกนะครับ และพุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาที่ให้เสรีภาพกับศาสนาอื่น ๆ ในการที่จะปฏิบัติศาสนธรรมในประเทศไทย ศาสนาอื่น ๆ ก็จะได้รับอานิสงส์ ได้รับประโยชน์จากการที่บรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยไว้ด้วยครับท่านประธาน ทั้งหมดที่กระผมกล่าวมานี้จะเป็นสิ่งที่ตั้งงามที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และจะช่วยทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของศาสนาพุทธของโลกด้วยนะครับ ซึ่งกระผมดูแล้วก็แม้แต่ผลดีนะครับ ส่วนผลเสียที่ท่านอาจจะมองว่าอาจจะก่อให้เกิดความแตกแยกหรือความขัดแย้งนั้น กระผมคิดว่าเมื่อมาถึงจุดนี้แล้ว หลายท่านก็ได้เข้าใจ แล้วก็ได้ตระหนักแล้ว กระผมคิดว่าประเด็นนั้นน่าจะตกไปได้นะครับ แล้วก็ในท้ายที่สุดนะครับ กระผมคิดว่า ศาสนาพุทธเป็นหัวใจสำคัญ เป็นเสาหลักหนึ่งในสามของประเทศไทย คือ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ถ้าเรามีครบทั้ง ๓ อย่างนะครับ อันนี้ก็จะเป็นสิ่งที่ตั้งงามในสังคมไทย และกระผมคิดว่าถึงเวลาแล้วนะครับ ที่พวกเราจะมีความกล้าหาญทางจิตใจ เราเป็นคนไทยครับท่านประธาน เรามีศาสนาพุทธอยู่ในหัวใจของคนไทยส่วนใหญ่แล้ว ถ้าเปรียบว่าเปอร์เซ็นต์เราต้องกล้าประกาศตนว่าเราเป็นชาวพุทธ เราต้องกล้าที่จะบรรจุพระพุทธศาสนาไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของเรา และในท้ายที่สุดนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

๓ ท้ายสุดแล้วนะครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : กระผมของบิณฑบาตเพื่อน ๆ สสร.ทุกท่านที่ยังลังเลใจอยู่นะครับ หากท่านได้บรรจุพระพุทธศาสนาไว้เป็นศาสนาประจำชาติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ จะเป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ของท่านครับ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านและพี่น้องประชาชนทั่วประเทศครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อนุโมทนาคะวัตร เหลือสมาชิกอีก ๖ ท่านนะครับ กรรมการขอชี้แจงรอบแรกนี้ก่อน
นะครับ เชิญครับ

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม ธงทอง จันทรางศุ กรรมการครับผม ประเด็นที่เข้าวันนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญ
จะได้พิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๒ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๗๘ ต่อเนื่องกันนั้น
เป็นประเด็นสำคัญที่สภาแห่งนี้จะได้ใช้วิจรรณญาณอันถี่ถ้วน รอบคอบ พิจารณาสาระ
ซึ่งเชื่อมโยงกันใน ๓ มาตรานี้ และดูไปในระยะยาวว่า การบัญญัติอย่างไรจะเป็น
ประโยชน์ต่อชาติ ต่อแผ่นดิน ต่อประชาชนคนไทยมากที่สุด ประเด็นสำคัญนั้น คงจะละ
เรื่องของถ้อยคำ รายละเอียดต่าง ๆ ทิ้งไว้เสียก่อนนะครับ ประเด็นที่ได้อภิปรายกันมา
ตั้งแต่ช่วงเช้านี้ก็คือ การที่จะบัญญัติหรือระบุไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ว่า พระพุทธศาสนา
เป็นศาสนาประจำชาติ ผมคิดว่าที่ประชุมแห่งนี้ และท่านที่ติดตามการอภิปรายของเรา
ตั้งแต่เข้ามีความเข้าใจตรงกันแล้วว่า ในสังคมไทย ในเมืองไทยนั้น เป็นความจริง เป็น
สัจจะที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นข้อเท็จจริงที่
ประจักษ์มาหลายร้อยปี และจะเป็นอย่างนี้ไปอีกตราบนานเท่านานที่มีคนไทยอยู่บน
แผ่นดินผืนนี้ แต่ประเด็นว่า ควรจะบัญญัติถ้อยคำว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
อยู่ในรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น ขอประทานกราบเรียนความเห็นของฝ่ายกรรมการครับผม
ว่า เท่าที่เราได้ศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์มาแล้วนั้น บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่
เป็นลายลักษณ์อักษร ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น เลือกลงทางที่จะไม่บัญญัติ
ข้อความเช่นนั้นไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ว่ามีข้อความหนึ่ง ซึ่งดำเนินสืบเนื่องมาตั้งแต่
รัฐธรรมนูญฉบับแรก จนกระทั่งฉบับปัจจุบัน และแม้ในฉบับที่คณะกรรมการยกร่าง
ขอประทานเสนอเพื่อที่ประชุมนี้ในพิจารณาอยู่ในเวลานี้ ก็มีข้อความอยู่ในทำนอง
เดียวกัน ดังปรากฏอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๗ ในเวลานี้ว่า -----

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ความส่วนนี้หรือเนื้อความอย่างนี้นั้น เป็นการแสดงถึงฐานะพิเศษ ฐานะอันมีความสำคัญยิ่งยวดสุดยอดของความเป็นสถาบันหลักแห่งหนึ่งของบ้านเมือง ถึงการที่ยอมรับสถานะพิเศษของพระพุทธานุภาพว่า เป็นศาสนาที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นประชาชนของแผ่นดินนี้เคารพ นับถือ เลื่อมใส เพราะเหตุว่า พระมหากษัตริย์นั้นทรงอยู่ในฐานะทรงเป็นหมายเลข ๑ ของประเทศ ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงเป็นนิมิตหมาย ทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นชาติ ในขณะที่ประชาชนคนไทยอื่น ๆ ในมาตรา ๓๗ นั้น เรายอมรับว่า บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ที่จะนับถือศาสนาใดก็ได้ในครั้ง มีอยู่เพียงพระองค์เดียว หรือท่านเดียวในเมืองไทยของเราที่กฎหมายรัฐธรรมนูญระบุง มีข้อผูกมัดว่าต้องเป็นพุทธมามกะ คือ เป็นผู้ที่ประกาศพระองค์ว่า เป็นพุทธศาสนิกชนโดยแจ้งชัดในครั้ง ก็คือ พระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นการที่ระบุงอย่างนี้ ผมคิดว่าเป็นภูมิปัญญาของเราที่ได้อธิบาย หรือได้แสดงให้เห็นประจักษ์แก่สาธารณชนว่า ประเทศไทยแห่งนี้ แผ่นดินไทยผืนนี้นั้น มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ด้วยวิธีการเขียนอันเนียน อันละมุนละม่อมตามแบบแผนที่เราเคยคิดมาตั้งแต่ ๗๕ ปีก่อน แล้วกรรมวิธีการที่รักที่อยากจะคงแนวทางอย่างที่บรรพบุรุษของเราได้เคยเขียนข้อความอย่างนี้ไว้ แต่ในประโยคเดียวกันนั้นเองมีข้อความอีก ๑ วลี ต่อท้ายไว้ว่า นอกจากทรงเป็นพุทธมามกะแล้ว พร้อมกันนั้นทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกด้วย เพราะเหตุว่าในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ เก้าสิบ เก้าสิบห้าเปอร์เซ็นต์ ของประชาชนคนไทยนั้น นับถือศาสนาพุทธ ก็ยังมีพี่น้องของประชาชนคนไทยของเราเองแหละนะครั้ง อีกจำนวนหนึ่ง ที่เป็นผู้ที่มีความศรัทธาเลื่อมใสในศาสนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ศาสนาซิกข์ หรือศาสนาอื่นใดก็แล้วแต่ ในฐานะซึ่งประชาชนคนไทยนั้นมีความปรองดองสมานฉันท์ มีความอยู่ร่วมกันมาด้วยความผาสุก สงบ เรียบร้อย โดยไม่มีความแตกแยกแตกต่างในเรื่องของศาสนามาเป็นเวลาช้านานแล้ว พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงเป็นพุทธมามกะ ก็ทรงทำหน้าที่อีกประการหนึ่ง ในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชนคนไทย

ในการแสดงถึงอุปนิสัยที่เป็นลักษณะสำคัญประจำชาติของเรา ก็คือ การไม่รังเกียจ เบียดเบียนซึ่งกันและกัน และเป็นผู้ที่พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ให้แก่ศาสนาต่าง ๆ แนวทางอย่างนี้เป็นแนวทางที่เราเขียนมาช้านานแล้วนะครับ แล้วกรรมธิการก็คิดว่า น่าจะพอเหมาะ พอสมควร วิธีการที่จะเขียนบทบัญญัติในมาตราอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา ๗๘ นั้น คณะกรรมธิการก็ขออนุญาตที่จะอนุโลมตามแบบที่ละม้ายคล้ายคลึงกัน กับแนวทางการเขียนบทบัญญัติมาตรา ๙ คือ เน้นหรือแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ พระพุทธศาสนาในฐานะซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือ เลื่อมใสมาช้านาน ให้เป็นที่ปรากฏชัด ในขณะที่เดียวกัน ก็มีข้อความซึ่งได้มีการบัญญัติถึง รับรองถึง สถานะของศาสนาอื่นไว้ให้ปรากฏอยู่ด้วยในมาตรา ๗๘ ดังร่างที่กรรมธิการขอประทาน เสนออยู่ในเวลานี้นะครับ ข้ออภิปรายของเพื่อนสมาชิกผู้ทรงเกียรติหลายท่านนั้น ดู เหมือนจะมีความเป็นห่วงกังวลว่า ถ้าหากว่าไม่ได้มีการบัญญัติข้อความว่า ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาประจำชาติ แล้ว ความอุปถัมภ์ ค้ำครอง การพิทักษ์ ป้องกันภัยต่าง ๆ ที่จะมี มาสู่พระพุทธศาสนานั้นจะขาดตกบกพร่องไป ขอประทานกราบเรียนว่า บทบัญญัติใน มาตรา ๗๘ ก็ดีนะครับ แนวปฏิบัติที่เป็นอยู่ในเมืองไทยก็ดีมาแต่ไหนแต่ไร รวมทั้งหลัก กฎหมายนั้น ผมขอประทานกราบเรียนยืนยันได้ว่า ไม่มีอุปสรรค ไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ ที่รัฐ จะอุปถัมภ์หรือค้ำครองพระพุทธศาสนา แม้ว่าไม่มีบทบัญญัติที่เขียนไว้ โดยบัญญัติ ถ้อยคำแจ้งชัดเช่นว่านั้น ขออนุญาตกราบเรียนข้อมูลสถิติสักนิดเถอะครับ หลาย ๆ ท่าน พุดถึงเรื่องการอุปถัมภ์บำรุง คือ ดูเหมือนจะเพ่งเล็งไปว่า ถ้าหากว่าไม่ได้มีการบัญญัติ เอาไว้แล้ว เงินทอง ความค้ำครองต่าง ๆ ดูจะขาดตกบกพร่องไป ขอประทานกราบเรียน ว่า สำหรับงบประมาณ ท่านทั้งหลายตรวจสอบดูได้ในงบประมาณ ปี ๒๕๕๐ นี้ นะครับ เฉพาะในเรื่องของการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นงบประมาณที่จัดสรรผ่าน หน่วยงานที่เรียกว่า สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นั้น งบประมาณ ปี ๒๕๕๐ นี้ เป็น จำนวนประมาณสามพันกว่าล้านบาทนะครับ ในขณะที่งบประมาณซึ่งอุดหนุนของ ศาสนาอื่นนั้นจ่ายผ่านทางกรมศาสนา แล้วก็มีจำนวนซึ่ง ผมคิดว่า มีความแตกต่างกัน อย่างเป็นนัยสำคัญ ก็ขอประทานได้ไปโปรดลองสืบค้นดู จะเห็นความชัดเจนในส่วนนี้ได้

นะครึบ เรื่องของการที่จะลงโทษ ลงทัณฑ์ ผู้ที่เป็นพระภิกษุอลัชชี สมมุติ เราเรียกกันว่า
เช่นนั้นนี่นะครึบ ผมคิดว่าไม่มีข้อขัดข้องใด ๆ ถ้าหากว่าจะมีการยกกว้าง หรือมีการเสนอ
กฎหมายที่ว่านั้น เป็นกฎหมายที่มีกำหนดโทษในทางอาญา -----

โดยไม่จำเป็นที่จะต้องไปเขียนอยู่ในรัฐธรรมนูญรองรับไว้ในเบื้องต้นเสียก่อนว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ผมคิดว่า ประเด็นสำคัญที่ผมประทานกราบเรียนในวาระที่สุดนี้ เพื่อไม่ให้รบกวนเวลาที่ประชุมแห่งนี้มากเกินไปนะครับ ผมอยากจะขออนุญาตกล่าวอ้างไปถึงมาตราซึ่งยังไม่มีใครได้พูดกันมากมายนัก คือมาตรา ๑ ครั้นมาตรา ๑ นั้นบอก ราชอาณาจักรไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้ใดจะแบ่งแยกมิได้ ในการอภิปรายในประเด็นเดียวกันนี้ เมื่อ ๑๐ ปี มาแล้ว ในเวลาใกล้เคียงกันครับ เมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๔๐ ที่ประชุมแห่งนี้ก็ได้พิจารณาในประเด็นอย่างเดียวกันนี้แหละครับ แล้ววันนั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้มีมติ มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ไม่บัญญัติในเรื่องของพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การอภิปรายเมื่อ ๑๐ ปี ก่อนนั้น มีท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้พูดถึงบทบัญญัติมาตรา ๑ ราชอาณาจักรไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้ใดจะแบ่งแยกมิได้ คำว่า เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นี้ ไม่ได้มีความหมายเพียงแค่ว่ารูปธรรมที่เป็นกายภาพเท่านั้น ไม่ได้หมายถึงแผ่นดินซึ่งติดต่อกันเท่านั้น แต่หมายถึงความสมัครสมานกลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความรู้สึกที่ว่า เราช่วยแผ่นดินเกิดแผ่นดินนี้ด้วยกัน แผ่นดินผืนเดียวกันนี้ด้วยกัน แล้วเรามีหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันทำนุบำรุงบ้านเมืองของเรา ให้เจริญรุ่งเรือง มีความวัฒนาสถาพร ความหอมองหมาง ความรู้สึกแตกต่างกัน เป็นภารกิจศักดิ์สิทธิ์ของเราคนไทยทุกคนครับผม ที่จะต้องร่วมกันดูแล แล้วก็กำจัดจุดอ่อนจุดด้อยต่าง ๆ เหล่านั้นให้หายไป ในหนังสือโบราณเล่มหนึ่ง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ มีพระมติว่า คนไทยเรานั้นมีลักษณะเด่นอยู่ ๓ ประการด้วยกัน จงรักในความเป็นอิสระ ปราศจากวิหิงสา คือ ความเบียดเบียน และฉลาดในการประสานประโยชน์ เมื่อสองสามวันมานี้ ผมมีโอกาสที่ไปนั่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ผมได้มองเห็นภาพทิวทัศน์ของฝั่งตรงข้ามจากทางฝั่งกรุงเทพฯ ไป ผมเห็นพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เป็นพระปรางค์สูงเสียดฟ้า เป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทุกคน ไม่ห่างไกลกันนั้น มีพระอุโบสถ วัดกัลยาณมิตรนะครับ แล้วก็เยื้องไปอีกนิดเดียว ผมมองเห็นเจดีย์วัดประยุรวงศาวาส ระหว่างวัดกัลยาณมิตรกับวัดประยุรวงศาวาสนั้น ผมมองเห็นยอดแหลมของโบสถ์คริสต์ โบสถ์ซางตาครูส (Santa Cruz Church) แล้วถ้าผมจะลึกลงไปใน คลองบางกอกใหญ่อีกสักกึ่งหนึ่ง ผมก็จะพบกุฏิเจริญพาสน์ หรือมัสยิดต้นสน

เข้าไปอีกนิดเดียว ผมก็จะมีศาลเจ้าของจีน ผมขอประทานโทษที่จำชื่อไม่ได้ ผมคิดว่าภาพเหล่านี้คือภาพที่งดงามและเป็นภาพซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของพวกเราทุกคนว่า เราสามารถอยู่ร่วมกันมาได้ด้วยความสมานฉันท์ ด้วยความปรองดอง ในขณะที่พระพุทธรูปนั้นมีความสำคัญโดดเด่น วันสำคัญที่เป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนา นั้น เราก็อทราบอยู่แล้วว่า เป็นวันหยุดในทางราชการ งานประเพณี งานพิธีทางฝ่ายราชการทั้งหลาย รวมทั้งงานพระราชพิธีทั้งหลาย ก็ล้วนแต่มีประเพณี มีการบำเพ็ญพระราชกุศล ในทางฝ่ายพระพุทธศาสนา เป็นหลักเป็นประธานอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น ความจริงที่ปรากฏชัดเหล่านี้แล้ว ผมคิดว่า เป็นสิ่งซึ่งอยู่ในใจของพวกเรา และเป็นคำตอบที่ชัดเจนแล้วว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ โดยที่ไม่จำเป็นต้องไปบัญญัติหรือไปเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเพียงแค่กระดาษรับรองข้อเท็จจริงในทางกฎหมายแล้วก็ตาม ผมคิดว่า สิ่งที่อยู่ในใจ อยู่ในสำนึกของพวกเรานั้น มีความสำคัญโดดเด่นมากกว่าการบัญญัติไว้ที่ใดทั้งสิ้น ขอประทานกราบเรียนเพียงนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิกครับ คือ ตอนนี้กำลังจะเทศน์กันหมดแล้วนะครับ เรากำลังอภิปรายเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งตอนนี้มีสมาชิกแสดงความจำนงไว้อีกหลายท่านนะครับ ผมว่าเราพักสักชั่วโมงหนึ่งนะครับ แล้วก็มาประชุมต่อหน้าครับ ขอรื้ออย่างนี้นะครับ ขอพักการประชุมครับ

พักประชุมเวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๑๐ นาฬิกา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ท่านสมาชิกครับ ขอดำเนินการประชุมพิจารณาว่างรัฐธรรมนูญต่อ นะครับ
 ท่านสมาชิกที่จะอภิปราย นะครับ เดี่ยวขอให้ท่านอาจารย์จรัญ กรรมาธิการยก
 อภิปรายเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไปได้ นะครับ ครับ เชิญท่านอาจารย์จรัญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 ครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ในประเด็นเรื่องที่จะบัญญัติคำว่า
 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่นี้ กระผมมองว่า
 เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งในงานว่างรัฐธรรมนูญของสภาว่างรัฐธรรมนูญสภา
 นี้ นะครับ แล้วกระผมก็ตระหนักดีว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่มีความเห็นของ ๒ ฝ่ายที่
 ตรงข้ามกันอย่างแทบจะหาจุดประนีประนอมได้ยาก กระผมอยากจะกราบเรียน ใช้เวลา
 เพียงสัก ๕ นาที เพื่อเผื่อว่าจะมีทางที่สภาของเราจะสามารถมีฉันทามติเป็นเอกฉันท์ได้
 ก็จะช่วยให้งานว่างรัฐธรรมนูญของเราในครั้งนี้มีน้ำหนัก มีกำลังแนวแน่ปรากฏเอาไว้ใน
 ประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองของประเทศได้อีกครั้งหนึ่ง ท่านประธานที่เคารพ
 ครับ กระผมเชื่อมั่นว่า ทุกศาสนามุ่งอบรมสั่งสอนให้คนเป็นคนดี แต่ความขัดแย้งทาง
 ศาสนาจะนำมาซึ่งสามัคคีเภทอย่างรุนแรง ภัยอันตรายของศาสนาทั้งหลายนั้นอยู่ที่การ
 วิวาทบาดหมาง จงเกลียดจ้งชัง และอาฆาตแค้นกันระหว่างศาสนิกชนต่างศาสนา
 เราจะต้องช่วยกันระมัดระวังอย่างยิ่งไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น โดยการบิดเบือน
 ยุยง ปลุกปั่น ของคนที่ไม่อยู่ในหลักการของศาสนาที่แท้จริง ท่านประธานครับ คนที่นับถือ
 ศาสนาต่างกันนั้นนี้ ไม่ใช่ปัญหาครับ คนที่มีความเห็นต่างกันทางศาสนาก็ไม่ใช่
 ตัวปัญหาสำคัญ ปัญหาสำคัญอยู่ที่คนที่ใช้ศาสนาต่างหาก ที่เป็นตัวปัญหาที่มุ่งจะให้เกิด
 การกดขี่ และแข่งดีกันขึ้นในระหว่างศาสนาต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการร้ายแก่การที่
 พวกไร้ศาสนาเหล่านั้นจะปลุกกระดม แล้วก็ยุยงให้เกิดการบาดหมางกันในระหว่างศาสนา
 ต่าง ๆ ในการว่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ กระผมจึงตั้งใจว่า จะพยายามอย่างเต็มที่กำลังที่จะ

๔๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รึตนา ๒๔/๒

ไม่เปิดโอกาสให้พวกไร้ศาสนาเหล่านั้นนำเอารัฐธรรมนูญของประเทศไปบิดเบือน
ปลุกปั่น ยุยงให้ประชาชนแตกสามัคคี -----

- ๒๕/๑

ท่านประธานที่เคารพครับ พวกเราได้รับการอบรมสั่งสอนมาตลอดชีวิตของชาวพุทธว่า พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งครับ พระพุทธองค์ พระธรรม และพระสงฆ์คุณ เป็นสรณะของพวกเรา ไม่ใช่รัฐธรรมนูญเป็นที่พึ่งครับ พวกเราได้รับการอบรมสั่งสอนมาว่า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นองค์พระบรมศาสดา ผู้ใดเข้าถึงธรรม ผู้นั้นเข้าถึงองค์พระบรมศาสดา ไม่ใช่เห็นรัฐธรรมนูญ หรือยึดติดอยู่กับรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ ครูบาอาจารย์สั่งสอนมาว่า ตราบใดที่คันถุระและวิปัสสนาธุระยังคงมั่นคงอยู่ในแผ่นดินนี้ พระธรรมวินัยและพระพุทธศาสนาจะไม่มีวันสูญหายหรือเสื่อมสลาย ความสำคัญจึงอยู่ที่คันถุระและวิปัสสนาธุระ คือ การศึกษาภาคทฤษฎีและการปฏิบัติตามทฤษฎีนั้นให้เกิดผลเป็นปฏิเวธธรรม นั่นล่ะครับ คือหลัก คือที่พึ่งของพุทธศาสนิกชนหาใช้รัฐธรรมนูญไม่ พระศาสนาจะเสื่อมสลายเพราะพุทธบริษัทตนเองเป็นสำคัญยิ่งกว่าการกระทำของบุคคลอื่น หากพุทธบริษัทพากันละทิ้งการศึกษาและการปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องตามสมควรแก่ธรรมแล้ว แม้ว่าเราจะบัญญัติถ้อยคำเลิศเลออย่างไรไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ก็ป้องกันการเสื่อมสลายของพระพุทธศาสนาไม่ได้ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมตระหนักดีว่า การที่จะบัญญัติความว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เอาไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น ก็เป็น好事 มีประโยชน์ มีโอกาสที่จะได้สิ่งดี ๆ ไม่น้อย แต่ทว่า กระผมก็อยากกราบเรียนว่า การกระทำเช่นนั้นก็มีโทษอยู่มากเช่นกัน มีส่วนได้ก็จริง แต่ก็มีส่วนเสียอยู่ไม่น้อย แล้วก็ด้วยเหตุนี้ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมจึงเห็นด้วยกับคณะกรรมการ ซึ่งเห็นกันเป็นเอกฉันท์ว่า ในกาลสมัยขณะนี้ยังไม่เป็นการสมควรที่จะบัญญัติคำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ด้วยเหตุผลง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ส่วนที่ได้จะไม่เท่ากับส่วนที่เสีย ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ขอบพระคุณครับ ท่านสมาชิกที่จะอภิปรายนะครับ มีท่านช.ชัยนาท ท่านอนุศาสน์ ท่านชาติชาย แสงสุข นะครับ ท่านเศวต ท่านวิชวานะครับ ส่วนที่ยกมือเพิ่มเติมว่าท่านเลขาคุณด้วยนะครับ ขอรื้อที่ท่านสมาชิกนะครับ ว่า ในส่วนการอภิปรายดังกล่าวนี้ เรายังมีเนื้อหาสาระที่จะต้องพิจารณาอีกหลายเรื่องนะครับ ก็ขอความกรุณา

ช่วยกระชับในเนื้อหาสาระแท้ ๆ เลยนะครับ ขอความร่วมมืออย่างนี้นะครับ
ท่านช.ชัยนาท ครับ เชิญครับ

นายช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง : ขอบคุณท่านประธานครับ ท่านประธาน
ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ผม ช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง สมาชิกสภา
รัฐธรรมนูญนะครับ ผมในฐานะผู้สนับสนุนในญัตตินี้ของท่านพิเชียร ด้วยเหตุผลที่ทุกท่าน
กล่าวมานั้น ก็มีทั้งฝ่ายสนับสนุน แล้วก็ไม่สนับสนุนนะครับ ผมนั้นไม่เคยลุกขึ้นพูดในสภา
แห่งนี้เลยนะครับ แต่วันนี้ผมต้องขอท่านประธานพูดสักนิดหนึ่ง ท่านก็บอกพูดให้น้อย
ไม่เป็นไรครับ ผมไม่มีอะไรพูดมาก โดยภารกิจและหน้าที่นั้น ผมเป็นสมาชิกสภา
รัฐธรรมนูญ ได้รับมอบหมายให้ไปฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชน -----

ในรอบแรก และรอบที่ ๒ นะครับ ถ้าหลักการของการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ เกิดจากความต้องการของพี่น้องประชาชน ปฏิเสธไม่ได้เลยนะครับ ท่านประธาน สิ่ง พี่น้องประชาชนเรียกร้องมาเป็นอย่างมาก ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่ผมได้ไปร่วมทำงานกับกรรมการของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดชัยนาทก็ดี นครปฐม อ่างทอง ในจังหวัดชัยนาทนั้นนี้ แทบจะพูดได้ว่า ๙๘ เปอร์เซ็นต์ของประชาชน บอกผมมาชัดเจนว่า ต้องบรรจุศาสนาพุทธลงในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ฉบับนี้นะครับ และผมปฏิเสธความต้องการของพี่น้องประชาชนไม่ได้เลย เพราะภารกิจหน้าที่ต้องทำอย่างนั้นนะครับ แล้วสิ่งหนึ่งนะครับ ที่เป็นความเข้าใจของพี่น้องประชาชนนั้น บอกผมมาตรง ๆ เลยว่า ศาสนาพุทธนั้นนี้เป็นวิถีชีวิต เป็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายของพี่น้องประชาชน เหตุผลนะครับ และสิ่งที่จะกล่าวอ้างใด ๆ นั้น พี่น้องประชาชนนั้นเขาไม่สนใจเท่าไรนะครับ เขาบอกว่า ที่พึ่งสุดท้ายของพี่น้องประชาชนในยามที่ไม่มีใครช่วยได้แล้ว นั่นก็คือ ศาสนา นะครับ ไม่ว่าจะช่วยในทางความเป็นอยู่ที่ดี หรือจะช่วยทางจิตใจก็ดี เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอยู่มากนะครับ เมื่อพี่น้องประชาชนบอกผมมาอย่างนี้นะครับ ผมก็ต้องแสดงจุดยืนของผมครับ สนับสนุนในญัตตินั้นนะครับ แล้วเรื่องศาสนานั้นนี้ ถ้าเรามองกันอย่างให้ลึกซึ้ง ละเอียดย่นแล้วนี่ เป็นเรื่องของความศรัทธา ความเชื่อ เป็นเรื่องของจิตใจนะครับ แต่เรื่องของรัฐธรรมนูญนั้นนี่ เป็นเรื่องกติกา ข้อตกลงระหว่างมนุษย์ที่อยู่ในสังคมนี้นะครับ ความศรัทธา และความเชื่อในเรื่องศาสนานั้นนี่มีการสั่นคลอนได้ มีการถูกบิดเบือนได้ในกลุ่มคนที่ไม่หวังดี แต่กฎหมายหรือกติกาสังคมนั้นนี่ถูกตรามาบังคับใช้ ทุกคนต้องปฏิบัติตามนะครับ ถ้าศาสนาถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็เหมือนเป็นการรับรองโดยกฎหมาย ให้มีความมั่นคงในเรื่องศาสนานะครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทุกท่านครับ ผมนั้นไม่ได้ถูกใครชักจูง หรือให้ขอร้อง แต่เป็นสิ่งที่ผมมีความเชื่อว่า ถ้าบรรจุพุทธศาสนาไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วนั้นนี่ ความสุข ความสงบ ความสามัคคีของคนในชาตินั้น จะมีมากยิ่งขึ้นยิ่งกว่านี้ ผมมีเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอพระคุณครับ ท่านอนุศาสน์ครับ เชิญครับ

นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนูญ ผมใคร่ขอกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน เท่าที่กระผมได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนมา หลังจากที่มิกระแสดจากพี่น้องหลายต่อหลายคน ออกมาเคลื่อนไหว เพื่อให้มีการบัญญัติศาสนาพุทธให้เป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้พี่น้องชาวไทยพุทธในพื้นที่ภาคใต้จำนวนไม่น้อยที่รับเอากระแสนี้ไปพิจารณา ดังจะเห็นได้จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในรอบที่ ๒ ซึ่งประเด็นนี้ถูกโหวต (Vote) ให้มาเป็นเรื่องของการแสดงความคิดเห็นในระดับต้น ๆ เสมอ แต่เท่าที่รับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนมา แม้ว่าจะมีผู้พยายามสนับสนุนแนวคิดนี้ แต่ก็มีอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นเสียงของคนส่วนใหญ่ว่า ไม่จำเป็นกับแนวคิดที่จะบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยอ้างเหตุผลของสภาพสังคมไทยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอีกหลาย ๆ เหตุผล แต่ที่สำคัญที่สุด อาจจะเป็นเหตุผลเฉพาะของพี่น้องใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั่นคือ ปมประเด็นที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นเหตุผลที่หลายต่อหลายคนเห็นว่า เป็นเรื่องที่น่าเห็นใจสำหรับพวกเขา -----

เพราะสถานการณ์ในพื้นที่มันบีบบังคับให้พวกเขาต้องคิดอย่างนั้น แม้ว่าโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้ง เพราะเรื่องนี้อาจจะน้อยก็ตาม แต่หลายต่อหลายคนพยายามยั่วว่า อย่าให้มีโอกาสเกิดความขัดแย้งเลยจะดีกว่า ท่านประธานที่เคารพ หากเรามาพิจารณาถึงเหตุผลแล้ว เราเองก็ต้องยอมรับว่า สภาพของประเทศไทยในทุกวันนี้ ทุกปมประเด็นล้วนแต่ล่อแหลมต่อความขัดแย้งทางสังคมเกือบทั้งหมด ปมประเด็นที่คิดว่าจะสร้างปัญหาหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งของคนในชาติ หากหลีกเลี่ยงได้ควรจะหลีกเลี่ยงจะเป็นการดีที่สุด ท่านประธานที่เคารพ กระผมตระหนักดีต่อเจตนารมณ์ของทุกคนที่ออกมาเคลื่อนไหวว่า ทุกคนมีเจตนาดี ทุกคนมีหวังดีต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ต่อพระพุทธศาสนา แต่ในบางครั้งความดีในบางเรื่อง บางประเด็นอาจจะกลายเป็นน้ำผึ้งหยดเดียว หากเราพลาดพลังก้าวเดียว เราอาจจะดิ่งลงสู่ห้วงแห่งความขัดแย้งได้ โดยเฉพาะกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การลดหย่อนผ่อนปรนในบางเรื่องจึงไม่น่าจะเป็นความเสียหายมากนัก เพราะทุกคนต่างยืนยันว่า ที่กระทำลงไป เสนอไปก็เพราะความรักชาติ รักบ้านเมือง รักพระพุทธศาสนาและองค์พระมหากษัตริย์กันทั้งหมด การป้องกันความขัดแย้งอย่าให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในช่วงนี้ เวลา นี้ จึงน่าจะดีกว่า การที่จะต้องมาสร้างโจทย์ปัญหาให้ต้องนั่งแก้ในภายหลัง ท่านประธานที่เคารพ สิ่งที่ผมอยากจะใคร่ขอเรียนเพิ่มเติม

ประการแรก ที่อยากจะนำเสนอท่านประธานผ่านไปยังเพื่อนสมาชิกผู้ทรงเกียรติ เมื่อรัฐธรรมนูญถูกตราขึ้นมาให้การยอมรับว่าให้เป็นรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย ทุกคนจะต้องยอมรับในความเป็นรัฐธรรมนูญ ยอมรับในบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ และจะต้องเป็นบัญญัติที่ศักดิ์สิทธิ์ ทุกคนจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่ใช่เป็นบัญญัติที่ตราขึ้นมา เพื่อเป็นสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ท่านประธานที่เคารพ สิ่งที่กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังสมาชิกผู้ทรงเกียรติอีกประการหนึ่ง ก็คือ ข้อความที่จะพึงบัญญัติ หรือเขียนลงในรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ใช่เป็นแค่การเขียนข้อความให้เป็นแค่บทความ หรือเรียงความ หรือการบอกเล่าเรื่องราวปกติ แต่สิ่งที่จะไปปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องเป็นการ

แสดงให้เห็นถึงแบบแผน เป็นรูปแบบของการปกครองบ้านเมือง เป็นกติกาของบ้านเมือง ที่ทุกคนมีการตกลงร่วมกันว่า จะนำไปใช้ในการปกครองประเทศ และเป็นการแก้ปัญหา ความขัดแย้งให้กับบ้านเมือง เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย เพื่อคนไทยทุกคน ทุกภาคส่วน ท่านประธานที่เคารพ เพื่อนสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ด้วยความคำนึงถึงองค์ประกอบ และเหตุผลนี้กระมัง ที่ทำให้บรรพบุรุษของเราเมื่อสมัยยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรก เมื่อ ๗๕ ปีก่อน ไม่บัญญัติข้อความว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ไว้ใน รัฐธรรมนูญฉบับนั้น ท่านประธานที่เคารพ แต่เรายอมรับว่า ในความสามารถของ บรรพบุรุษนั้น ทุกท่านมีความหลักแหลมชาญฉลาดในเรื่องของการใช้ภาษาและการร่าง รัฐธรรมนูญให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่า พวกเขาเหล่านี้ก็รัก และให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และประสงค์ที่จะให้เป็นศาสนาประจำใจของชาวพุทธต่อไป ท่านประธานที่เคารพ หากย้อนไปพิจารณา ถึงรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรสยาม ฉบับปี ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ฉบับแรกของประเทศไทย เราจะพบว่า ในมาตรา ๔ ในหมวดพระมหากษัตริย์ ได้มีการ บัญญัติไว้ด้วยข้อความว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภก และข้อความนี้ก็ยืนยันถึงฐานะของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทยไว้ อย่างชัดเจนแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม แนวคิดของ บรรพบุรุษอีก เพราะเท่าที่สังเกตมา รัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มา ก็มีการบัญญัติข้อความนี้ไว้ โดยตลอด และยืนยันได้ด้วยว่า ข้อความนี้เป็นข้อความที่เป็นสิริมงคลแฝงอยู่ในตัว เพราะ ไม่เคยปรากฏจะมีสิ่งเหตุการณ์ใดที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง หรือปมเหตุแห่งการเกิด ความขัดแย้งทางศาสนาและวัฒนธรรมเลย และเป็นการแสดงออกถึงการเชิดชู เทิดทูนให้ เป็นสถาบันสูงสุดของประเทศชาติ ท่านประธานที่เคารพ แม้ว่าประเทศไทยจะเป็น ประเทศที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ก็ไม่ปรากฏเลยว่า จะเคยมีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและศาสนาขึ้นในสังคมไทย -----

ไม่เคยปรากฏความขัดแย้งที่จะเกิดมาจากความขัดแย้งทางศาสนา และทุกคนก็อยากให้ เป็นเช่นนี้ตลอดไป ผมอยากเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า ความหวังดีต่อพระพุทธศาสนา เรื่องของศาสนาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นเรื่องของความ เชื่อถือที่เกิดขึ้นในจิตใจ ความรัก ความหวังใยทั้งหมดที่เกิดขึ้นก็เกิดขึ้น จากแรงศรัทธาแต่ ละคนที่จะบังคับหรือหักห้ามกันไม่ได้ แต่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน อยากจะให้พระศาสนา เหมือนโอสถสำหรับเยียวยาให้แก่ปัญหาสังคมทั้งหมด ท่านประธานที่เคารพ จาก การศึกษารัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นปีที่มี การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา ไม่เคยมีรัฐธรรมนูญฉบับใดบัญญัติไว้ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติตามที่บางคนเข้าใจ แต่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้ง ชาวไทยและชาวต่างชาติว่าเป็นศาสนาหนึ่งในสถาบันที่สำคัญสูงสุดแห่งประเทศ และพุทธศาสนาก็เป็นศาสนาประจำชาติ เป็นศาสนาที่ปวงชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือ ความพยายามที่จะบัญญัติศาสนาพุทธให้เป็นศาสนาประจำชาติมิใช่จะเกิดขึ้นในยุคนี้ ชาวพุทธทุกคนไม่ว่าเป็นยุคใดสมัยใด ต่างมีความหวังดีต่อพระพุทธศาสนา รักพระพุทธศาสนา อยากให้พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งจรรโลงใจ แต่ต่างคนต่างคิดกัน ให้หลายมุมมอง ซึ่งอาจจะมีบางส่วน บางแนวคิด ที่อาจจะดูเหมือนว่า จะขัดแย้งหรือเห็น ไม่ตรงกันบ้าง แต่ในที่สุดทุกคนก็ยังคงไว้ซึ่งความเป็นคนไทย คือ พร้อมที่จะ ประนีประนอมยอมความเพื่อชาติ เพื่อแผ่นดิน ท่านประธานที่เคารพ หากเราย้อนมองไป ถึงสมัยที่มีการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ เราเองก็พบว่า มีผู้เสนอขอให้บัญญัติ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ท่านประธานที่เคารพ หลังจากที่เปิดให้มี อภิปรายอย่างกว้างขวาง ละเอียดลอบ แสดงเหตุผล เสนอความคิดเห็นอย่างรอบคอบ ผลลงคะแนนเสียงเมื่อวันเสาร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ปี ๒๕๔๐ มีสมาชิกฝ่ายเสียงข้างน้อย เห็นด้วยกับการแปรญัตติให้เพิ่มข้อความดังกล่าวเพียง ๗ เสียง และไม่เห็นด้วย ๖๖ เสียง ซึ่งเหตุผลที่พวกเขาไม่เห็นด้วยก็ไม่ต่างไปจากที่เพื่อนสมาชิกได้นำเสนอไปแล้วนั้น เมื่อ เปรียบเทียบกับสภาพปัญหาและความขัดแย้ง สภาพบ้านเมือง และการเมืองการปกครอง ในยุคสมัยนั้น กับเวลานี้แล้ว มันต่างกันมากกับปัญหาความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นกับ สังคมไทยในเวลานี้ แต่ท่านประธานที่เคารพ สิ่งเหมือนกันประการหนึ่ง คือ คนไทยและ

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสมัยนั้น กับคนไทยในเวลานี้ ก็คือ ทุกคนต่างเห็นพ้องกันว่า แม้จะไม่มี การบัญญัติข้อความดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ต้องยอมรับว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของไทยมาแต่โบราณ และปัจจุบันก็ยังเป็นเช่นนั้น และจะต้องเป็นเช่นนั้นตลอดไป กระผมใคร่ขอกราบขอบพระคุณกรรมการยกย่องทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาตอบรับ และแสดงความเข้าใจ เห็นใจ ความห่วงใย ให้ความสำคัญกับเสียงเรียกร้อง โดยเพิ่มข้อความลงในมาตรา ๗๘ ซึ่งเดิมให้มีการบัญญัติ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาซึ่งปวงชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือเป็นเวลาช้านาน และศาสนาอื่น ๆ การเพิ่มข้อความในส่วนนี้ นับได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์ของรัฐธรรมนูญไทย เป็นการแก้ปัญหาด้วยความอ้อมอ้อม ประนีประนอม ส่วนหนึ่งเพื่อตอบสนองความหวังดีของพี่น้องประชาชนที่ออกมาเรียกร้อง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการเดินตามรอยของบรรพบุรุษที่เคยยกย่องรัฐธรรมนูญมาแล้วในอดีต ซึ่งสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น ก็คือ ให้ทุกคนยอมรับในความบริสุทธิ์ของ พระพุทธศาสนา และเป็นการยอมรับที่เกิดจากจิตสำนึกในความศักดิ์สิทธิ์ของ พระพุทธศาสนาไม่ใช่เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และกระผมคิดว่า พี่น้องประชาชนเอง คงเข้าใจและตระหนักในส่วนนี้ ท่านประธานที่เคารพ ผมเข้าใจในเจตนาของทุกคนที่ต้องการบัญญัติให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติดี แต่ผมใคร่ขอกราบ ขอความ กรุณามายังเพื่อนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้ทรงเกียรติทุกท่านให้มองแนวคิดที่แตกต่าง ของแต่ละคนเป็นความหวังดี มองความหลากหลายทางความคิด เป็นความขัดแย้งเพื่อการสร้างสรรค์ และอยากให้แต่ละฝ่ายที่คิดจนเกือบจะเหมือนกันว่า มีเป้าหมายที่ คล้ายกัน ได้กรุณานำเอาสภาพบ้านเมืองในปัจจุบันมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เหลียวหลังแลหน้า ใคร่ครวญ เพิ่มเติมอีกสักกนิด เพื่อหาทางออก ร่วมกันด้วยสภาพบ้านเมืองของเราบอบช้ำ และล่อแหลมต่อความขัดแย้งเช่นนี้ เราน่าจะ ก้าวเดินเช่นไรประเทศไทยถึงจะร่มเย็น -----

๕๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๒๙/๒

เอ่ยนามท่าน บอกว่า สาเหตุที่แตกความสามัคคีคนละประเด็นกับศาสนาครับ
ท่านประธาน คนละประเด็นอย่างไร คนมีศาสนาไม่ทำ เขาจะไม่เอาศาสนามา
ยุ่งเกี่ยว ที่จะนำบรรจุไปในกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ ไม่เกี่ยวกับการเมือง ถ้าเกิดมองว่า
เมื่อเกิดการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญเมื่อไร ต้องเป็นเรื่องกับการเมืองเท่านั้น ผิด การเมือง
ผมจะไม่พูดว่า หมายความว่าอะไร แต่เหตุที่ผมจะพูดนี้คือหลักของศาสนาพุทธที่จะต้อง
นำบรรจุเป็นศาสนาประจำชาติ มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่จะนำพาศาสนา
พุทธนี้เป็นศาสนาประจำชาติ ตอนนั้นก็บอกยังไม่เหมาะสม ร่างมาแล้ว ๑๗ ฉบับ ก็บอก
ว่า ยังไม่เหมาะสม ผมอยากจะกราบเรียนว่า ร่างต่อไปอีกหนึ่งร้อยกว่าฉบับ ถ้าเกิด
เป็นไปได้ศาสนาพุทธก็ยังไม่เหมาะสมหรอกครับ ถ้าเราไม่บรรจุลง อย่างไม่เหมาะสม
วันนี้ ผมต้องกราบเรียนขออนุญาตท่านประธานว่า เป็นประเด็นที่ค่อนข้างลึก นาน ๆ
ผมได้ พูดสักทีหนึ่ง -----

เพราะผมไม่ค่อยได้มา ผมต้องกราบเรียนว่าอย่างนี้ แต่ผมไม่ได้ละเลยหน้าที่ของการเป็นตัวแทนประชาชน ถูกครับที่มีท่านสมาชิกบอกว่า ความคิดเห็นบางส่วนบอกว่าไม่จำเป็นต้องบรรจุ ประชาธิปไตย คือ ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคนไทยทั่วประเทศ ต้องเคารพกติกาของคนส่วนใหญ่ในประเทศ นี่คือกฎหลักของประชาธิปไตย ถ้าเกิดว่าประชาชนออกมาขับเคลื่อน มาเคลื่อนไหว มาแสดงความคิดเห็นที่จะให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติโดยมีเหตุผลสมควร ก็ต้องรับฟัง ไม่สำคัญหรือครับท่านประธานว่าจะบรรจุ หรือไม่บรรจุ แต่สำคัญว่า เป็นความคิดเห็นของประชาชนแล้วจะทำอย่างไร และความคิดเห็นของประชาชนนี้ท่านไม่ได้บอกว่า ควรที่จะให้ความสำคัญกับศาสนาพุทธอย่างเดียว แต่เขาบอกว่า ต้องบัญญัติศาสนาพุทธให้เป็นศาสนาประจำชาติ เขาคิดคำให้เราเสร็จสรรพเรียบร้อยแล้ว แล้วผมก็คิดว่า ขณะนี้พ่อ แม่ พี่ น้อง ประชาชนทางบ้านก็กำลังดูผมอยู่ แล้วอย่างนี้ ท่านคณะกรรมการครับ ท่านสมาชิกครับ ถ้าเป็นความคิดเห็นของประชาชนนี้ ท่านจะรับไหม ท่านอาจจะบอกว่า จะใช้คำอื่นก็ได้ อะไรก็ได้ ถ้าเป็นแบบนี้ก็ต้องไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญใช้ ก็แค่เคารพกติกาแค่นั้นพอ ถ้าเกิดประเทศชาติบ้านเมืองดีจริงนี้ ก็คงไม่ต้องมีกฎหมาย ก็คงไม่ต้องมีนายกรัฐมนตรีมาบริหารประเทศชาติบ้านเมือง ถึงเวลาแล้วครับที่จะต้องบรรจุพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติ ท่านประธานครับ สาเหตุที่บ่งบอกว่า กลัวเกิดความแบ่งแยกทางด้านความคิดที่เป็นทัศนคติเกี่ยวกับศาสนานั้น

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านชาติชายครับ ขออนุญาต ถ้าอภิปรายแล้ว ขอความอย่าข้านะครับ ความแตกแยกนี้ท่านอภิปรายไป ๒ รอบแล้วนะครับ ขอให้อย่าซ้ำครับ

นายชาติชาย แสงสุข : ขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างสูงครับ ท่านประธานครับ ผมในฐานะเยาวชนคนหนึ่ง ผมมีความคิดว่า กฎหมายยังมีการวิวัฒนาการได้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงได้ แล้วทำไมศาสนาพุทธจะบรรจุเป็นศาสนาประจำชาติไม่ได้ เพราะว่าตอนนี้ สถานการณ์ของประเทศชาติบ้านเมืองของเรานั้น ต้องเอาศาสนาพุทธเข้าไปบรรจุ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมือง เพื่อให้ทุกคนเล็งเห็นว่าท้ายที่สุดนี้ ศาสนาเป็นที่พึงทางใจ แล้วทางใจนี้จะไม่เป็นผลเลยถ้าไม่บรรจุลงเป็น

ศาสนาประจำชาติที่มาจากความคิดเห็นของประชาชน วันนี้ค่อนข้างที่จะมีอะไร
มากมาย ผมต้องขอกราบเรียนว่า ผมจะสรุปจริง ๆ แล้วก็สั้น ๆ ท่านประธานครับ ผม
ไม่ขอพูดถึงว่า ประเทศอื่นจะมีเอกลักษณ์อะไร จะทำอะไร จะบรรจุอะไร ผมไม่สนใจ ผม
สนใจตอนนี้อยู่อย่างเดียว คือ ความคิดเห็นของประชาชน และเป็นที่ประจักษ์ ท่าน
ประธานเองก็เห็น ท่านคณะกรรมการยกกว้างท่านก็เห็น ท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่านก็เห็น
เพราะฉะนั้นในเงื่อนไขที่บอกว่า จะเกิดความแบ่งอะไรนี้ อาจจะมีข้อเหตุผลตรงนี้ลบล้าง
ออกไปเสีย เป็นไปได้ไหมครับท่านประธานว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญชุดนี้ฉบับนี้
จะเป็นกฎหมายในประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ชัดเจนไปทุกเรื่อง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านชาติชายครับ ท่านอภิปรายจนแล้วนะครับ สรุปได้แล้วครับ เชิญครับ

นายชาติชาย แสงสุข : สาเหตุที่ผมอภิปรายจนไปจนมานั้น ล้วนแล้วแต่มี
ข้อเกี่ยวข้องทั้งสิ้น แต่ผมก็ต้องทำตามมติในที่ประชุม ศาสนาพุทธนั้นเป็นศาสนาในทาง
วิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ -----

เมื่อก่อนนี้ก็ไม่มีความหมายในการควบคุมสื่อต่าง ๆ เทคโนโลยีต่าง ๆ เพราะยังไม่เกิด แต่เดี๋ยวนี้ก็มี แต่ทั้งที่ศาสนานี้เกิดก่อน เป็นหลักที่เกิดก่อนสิ่งเหล่านี้ต่างหาก ต่อไปถ้าเกิดบรรจไปแล้วนี้ จะบังคับไม่ให้พระสงฆ์ พระคุณเจ้านี้ถือเงินก็ได้ เป็นเรื่องของกรรมการ เป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตในหมู่พระสงฆ์ ก็สามารถทำได้ เพราะมีกฎหมายรับรอง รัฐก็สามารถที่จะอ้างในกฎหมายได้ในรัฐธรรมนูญได้ว่า นี่ปรากฏไว้ รัฐต้องทำ รัฐต้องสนับสนุนวัด ในกรณีวัดเกิดขาดแคลน เกิดอะไรทั้งสิ้นนี้ไม่ต้องไปเดินเรียราย แล้วก็ไม่ต้องเป็นที่มาของการว่าฉ้อฉล ฉ้อโกงประชาชน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านชาติชายครับ ผมเตือนท่านหลายครั้งแล้วครับ ตอนนี้อยากออกไปถึงเรื่องอื่นแล้วนะครับ เอาว่าเหตุผลเรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาตินี้ครับ ผมว่าคนที่บ้านนี้เขาฟังท่านด้วยใจจดใจจ่อ เห็นท่านพูดดี อภิปรายดี แล้วเห็นเป็นเยาวชนนะครับ อยากให้มีเนื้อหาสาระจริง ๆ เพราะเกรงใจสมาชิกท่านอื่นนะครับ เขาก็มีชื่อที่จะอภิปรายอีกหลายท่าน แต่ท่านอภิปรายวนไปวนมานี้ะครับ ขออนุญาตให้ท่านสรุปเลยนะครับ เชิญครับ

นายชาติชาย แสงสุข : ขอบพระคุณท่านประธานครับ อย่างนั้นผมขอสรุปสั้น ๆ สาเหตุที่ต้องบรรจุ ศาสนาพุทธ คำนี้เป็นศาสนาประจำชาติ

๑. เพื่อให้เกิดตามทำนองคลองธรรมของศาสนา ที่เป็นหลักประกัน เป็นความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ให้เกิดขึ้น สามารถที่จะนำไปปฏิบัติในเชิงแง่ของกฎหมายและคุ้มครองได้

๒. ทำตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่เกี่ยวกับเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ถือว่าความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลักใหญ่

๓. เป็นการรับประกันคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนง ให้มีความหมายถูกบังคับใช้เป็นรายละเอียด อันที่จะเจริญสถาพร และเกิดเสถียรภาพทางด้านศาสนาขึ้นได้อย่างแท้จริง

๔. เป็นการปกป้องศาสนาอื่น สนับสนุนศาสนาอื่น เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ทุก ๆ ศาสนาที่อยู่ในประเทศไทย ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณนะครับ ต้องเรียนสมาชิกหนึ่งนะครับ ว่า ข้อบังคับ ข้อ ๕๒ นี้ะครับ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้ นะครับ แต่สิ่งที่ไม่อยากให้เราใจผิดว่า สิ่งที่ท่านชาติชายอภิปรายนั้นผมพยายามจะไม่ให้พูด ไม่ใช่ะครับ ผมเห็นท่านพูดแล้วเนื้อหาสาระนี้พอได้ครบถ้วนไป ๒ รอบแล้ว ยังมีรอบที่ ๓ อะไรนี้ะครับ ผมก็เลยต้องชี้แจงให้ท่านได้เข้ามาในเนื้อหาะครับ คงไม่ได้ ปิดกั้นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ะครับ ท่านที่แสดงความจำนงไว้ ท่านวัชรานะครับ แล้วก็ท่านเสวตนะครับ อาจารย์กรรณิการึนะครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสสร สสร. ท่านประธานสภาครับ เนื่องจากพระพุทธศาสนามีความสำคัญ ต่อชนชาวไทย โดยเฉพาะในสองสามประการดังต่อไปนี้ครับ

ประการที่ ๑ เนื่องจากชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนามาเป็น เวลาช้านานแล้ว

ประการที่ ๒ ประมุขของประเทศ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง เป็นพุทธมามกะ

ประการที่ ๓ วัฒนธรรม ประเพณี วันหยุดราชการก็ดี สืบเนื่องมาจาก พระพุทธประวัติ และพระพุทธรูปขององค์พระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้นคณะของกระผมจึง ได้ขอแปรญัตติไว้ใน ๒ มาตราด้วยกัน คือ มาตรา ๗๘ ขอให้ระบุพระพุทธศาสนาเป็น ศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาเป็นเวลาช้านาน และศาสนาอื่น ทั้งต้อง ส่งเสริมความเข้าใจอันดีในความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกของทุกศาสนา รวมทั้ง สนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ซึ่งในการแปรญัตติมาตรา ๗๘ นี้ -----

ทางคณะกรรมการยกร่างได้กรุณาบรรจุลงไว้แล้ว ซึ่งกลุ่มของกระผมก็เป็นที่พอใจแล้ว ส่วนในอีกประเด็นหนึ่งนั่นคือ ได้ขอแปรญัตติในมาตรา ๒ วรรคสอง ขอให้ระบุว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย เหตุผลที่ได้มีญัตตินี้ขึ้นมา ก็เนื่องจากทางกลุ่มของผมต้องการให้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันในที่ประชุมนี้ เนื่องจากเหตุดังกล่าวแล้วข้างต้นนะครับ และตอนนั้นทางกลุ่มของเพื่อนสมาชิกซึ่งได้ยื่น แปรญัตติในประเด็นที่คล้ายใกล้เคียงกับที่กระผมกล่าวตะกี้เนี่ย ญัตติได้ถูกตกไป เนื่องจาก ผู้รับรองถอนการรับรอง ทางกลุ่มกระผมก็เกรงว่า เรื่องนี้จะไม่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมนี้ กลุ่มของกระผมจึงได้เสนอญัตติมาในนาทีสุดท้าย คือ สองทุ่มของคืนก่อนที่จะหมดโอกาสที่จะยื่นได้นะครับ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่าพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อ ประเทศชาติอย่างไร เพราะเป็นที่ยอมรับแล้วว่า พุทธศาสนามีความสำคัญต่อ ประเทศชาติไทย แต่ปัญหามีอยู่ว่า สมควรหรือไม่ที่จะระบุว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนา ประจำชาติไทยไว้ในรัฐธรรมนูญ กระผมขอแสดงความคิดเห็นว่า รัฐธรรมนูญนี้เป็น บทกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ว่าด้วยเรื่องอธิปไตยของประเทศ เรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่อง รูปแบบการปกครอง เรื่องการถ่วงดุลอำนาจและการตรวจสอบอำนาจรัฐ รัฐธรรมนูญนี้เป็น กฎหมายอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ด้วยเหตุประการ ต่าง ๆ แต่พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือ ความศรัทธาของบุคคล ซึ่งจะ ยั่งยืนเพราะความเป็นสัจธรรมของพระพุทธศาสนา มีความยั่งยืนเพราะความเป็น พุทธศาสนาในตัวของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายใด สิ่งที่เป็นสิ่งที่ ยั่งยืนเป็นนิรันดร์ไม่สมควรครับที่จะต้องอาศัยหรือฝากไว้กับสิ่งที่ไม่ยั่งยืน กระผม มีความเห็นเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านเสวตครับ ยังตั้งใจใหม่ครับ ดิฉันตั้งใจจะอภิปรายใหม่ครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เสวต ทินกุล ครับ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตัวแทนเกษตรกร จังหวัดนครพนมครับ ท่านประธานครับ พี่น้องเอ๋ยหากพระพุทธศาสนายังอยู่ยัง บ่แปรเปลี่ยนทำลาย พวกหมู่เฮาทั้งหลาย

กะอยู่ยาวเย็นมัน ปมีวันสูญเศร้า ศาสนาเฮากะเฮื่องสูง ชาตที่รักยิ่งเกล้า เจริญเรื่อย
 บ่เสื่อมลงครับ พี่น้องเอ๋ย นี่เป็นคำที่พูดมานานครับ ท่านประธานครับ ในบ้านของผม และ
 เนื่องจากผมเป็นชาวนครพนมนะครับ ผมก็ต้องเรียนที่จังหวัดนครพนมครับ โรงเรียนที่ผม
 เรียน คือโรงเรียนปิยมหาราชาลัยครับ เป็นโรงเรียนที่ล้นเกล้า รัชกาลที่ ๕ พระราชทานให้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ท่านเสวตครับ

นายเสวต ทินกุล : ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง):

ช่วยเข้าเนื้อหาศาสนาดีกว่านะครับ ประวัติส่วนตัวเอาไว้ก่อน

นายเสวต ทินกุล : มันเป็นเรื่องครับ ท่านประธานครับ ด้วยความเคารพ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ประวัติส่วนตัวเอาไว้ก่อน

นายเสวต ทินกุล : ไม่ใช่ครับ ผมจะได้เสี่ยงว่า เหตุผลที่มาที่ไปเป็น
 อย่างไร เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างไรครับ การศึกษาด้วย
 ท่านประธานที่เคารพครับ ผมอยากให้บรรยากาศในการอภิปรายนี้เป็นไปด้วยความ
 ละมุนละไมครับ ท่านประธานครับ -----

เพราะเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนและรอคอยมานาน นานกว่า ๗๕ ปีแล้วครับ ท่านประธาน ขอเถอะครับ ท่านประธานครับ ด้วยความเคารพครับ เมื่อผมเรียนโรงเรียนประจำจังหวัด ผมก็เคารพธงชาติไทย ผมมองเห็นทุกวัน สีแดง สีขาว สีน้ำเงิน หมายถึงอะไร ก็ไม่ต้องพูดถึงนะครับ และผมก็สวดมนต์ไหว้พระทุกวันครับ ตราโรงเรียนของผมเป็นตราพระธาตุพนมครับ เขียนคำว่า สุ จิ ปุ ลิ หัวใจนักปราชญ์ครับ สุ หมายถึง สุตมยปัญญา ครับ จิ หมายถึง จินตมยปัญญา ครับ ปุ หมายถึง ปุจฉาที่จะต้องถามครับ ลิ คือ ลิขิต ขีดเขียนครับ เป็นหัวใจนักปราชญ์ หล่อหลอมให้ผมมาเป็นนักปราชญ์ แต่เป็นปราชญ์ชาวบ้านครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นเขาก็สอนผม สั่งผมมาครับ แล้วผมก็ร้องเพลงเขาครับว่า บทปียมหาราชาล้าย จงตั้งใจเล่าเรียนเพียรศึกษา ให้เก่งกาจปราดเปรื่องเรื่องวิชา สมเป็นข้าบาทบงสุวงศ์ภูธร ทำสิ่งใดใจจิตคิดให้ลึก คะเนิงนึกคำครูผู้สั่งสอน เกียรติศักดิ์รั้งมันตราบอมร สมศักดิ์ศรีชวานครพนมเอ๋ย เขาสอนผมมาอย่างนั้นครับ แล้วก่อนจะเรียนหนังสือเขาก็ไหว้ครูครับ ปาเจราจริยาโหนดิ ครับ ไม่ต้องบอกอีกพี่น้องประชาชนเขารู้ เข้าใจ จะเสียเวลาในการอภิปรายครับ เมื่อเป็นผมอย่างนี้ ผมก็เป็นอย่างที่เป็น เป็นเหตุให้ผมก็ต้องรณรงค์เรื่องศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ

ประการที่ ๒ ครับท่านประธาน บ้านผมมีพระธาตุพนมที่บรรจุนพระอุรังคธาตุ ส่วนหน้าอก หมายถึงจิตใจของพระพุทธเจ้าที่ฝากบอกพระอานนทที่ไว้ นะครับ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของที่บรินิพพานของพระพุทธเจ้า ๓ พระองค์ในอดีต และเป็นหลักชัยที่จะกู้บ้านกู้เมืองในยามเดือดร้อน เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงสั่งเสียแล้วกับบอกพระอานนทให้นำพระอุรังคธาตุมาประดิษฐานไว้ตรงนี้ และเป็นหน้าที่ของผมชวานครพนมจะต้องลุกขึ้นมาต่อสู้ครับในเรื่องนี้ครับ เพราะนครพนมสมนาม มีพระธาตุงามเป็นมิ่งขวัญเมือง เหมือนหลักชัยพาให้รุ่งเรือง ถิ่นพนมชื่อประเทืองสืบต่อเนื่องมานาน แม้โขงธารบอภัยนเขตแหล่ง น้ำไม่เหือดแห้งหลังไหลทุกฤดูกาล ดั่งเลือดไทยแต่สมัยครั้งโบราณ ไหลมาเป็นพยานว่าเลือดสร้างแหล่งไทย ใครจะยื้อ ใครจะยุบ ใครจะดูด ใครจะเฉือน นครพนมไม่เขยื้อนจากไทยไป ชาวพนมอยู่ต่อสู้เพื่อไทย อุทิศเลือดหลังไหล ดั่งหยาดน้ำโขงธาร ครับท่านประธาน ก่อนอื่นเราจะต้องรู้เรื่องศาสนา ก่อนครับว่า ศาสนา

แต่ละศาสนาเป็นมาอย่างไรในโลกนี้ ในจักรวาลนี้ครับ ท่านประธานครับ เราต้องเปรียบเทียบศาสนาก่อน ไม่ใช่ว่าจะพูดกันตะพึดตะพือเรื่องศาสนาพุทธอย่างเดียวครับ ตั้งแต่ครั้งอดีตในโลกนี้มนุษย์ก็มีความสัมพันธ์กับศาสนามาช้านาน คือศาสนาเทวนิยมนะครับ คือเขาคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องศาสนา เราต้องดูศาสนาเพื่อนบ้านของเรา นะครับ มีความคิดเห็นเรื่องพระเจ้าองค์เดียวกันครับ เปรียบเทียบ ผมไม่เอ่ยชื่อก็ได้ครับ มีคัมภีร์เขียนไว้ มีพระเจ้าองค์เดียวกัน แต่เรียกคนละชื่อครับ มีสวนเอเดน (Eden) เหมือนกัน มีอาดัม (Adam) อีวา (Eve) เหมือนกันครับ มีเรือโนอาห์ (Noah's Ark) เหมือนกันครับ แต่เรียกชื่อคนละศาสนาครับท่านประธาน มันเป็นความคิดเห็นของ ศาสดาแต่ละบุคคล ศาสดาในศาสนาอื่น และศาสดาทั้ง ๒ ศาสนา ๓ ศาสนา เขาก็พูด เหมือนกัน บัญญัติไว้เหมือนกันถึงเรื่องของ นบี (Nabi) หรือว่าเรื่องของผู้นำทางศาสนา นะครับ มาช้านานก่อนเกิดกำเนิดศาสนาแล้ว แสดงว่าเขามีมานานแล้วครับ เรื่องศาสนา แห่งพระเจ้า เขามีมานานแล้ว เราก็ต้องเข้าใจศาสนาก่อนนะครับ แต่มนุษย์ต่างหากที่นำเอา ศาสนาไปเกี่ยวข้อง ดังเช่นที่เพื่อนสมาชิกได้พูดไปถึงเรื่อง เซิร์ช แอนด์ สเตต เซพเพเรชัน (Church and state separation) เรื่องของราชอาณาจักรและศาสนจักรครับ มันไม่เป็น อย่างนั้นหรอกครับของเมืองไทยครับ เพราะไม่มีผู้นำทางศาสนาไปสวมมงกุฎให้คิง (King) หลอกครับ เมืองไทยไม่มี แล้วก็คิงก็ไม่ต้องไปอ่อนน้อมกับผู้นำทางศาสนจักรหลอก ครับ มันไม่มี แต่ไหนแต่ไรก็ไม่มีครับ อย่าเข้าใจนะครับว่า ที่ศรีลังกาบรรจ้พระพุทธรูปศาสนา ไว้ในรัฐธรรมนูญ เขาเขียนให้ศาสนาพุทธเป็นสิ่งสูงสุด มันก็เลยวุ่นวาย เพราะเขามีประวัติ การต่อสู้กับต่างชาติ ถูกกดขี่ข่มเหงมาช้านาน ไม่เหมือนกันหลอกครับ เราไม่ต้องไปดู คนอื่นหลอกครับ -----

เชิร์ช แอนด์ สเตต เซพพะเรชั่น เรียกชื่อก็ไม่เหมือนกับเราอยู่แล้วครับ เขาเรียกว่า เนชั่น รีลิจิน (Nation religion) ไม่เหมือนกับของเราหรอกครับ ศาสนาประจำชาติ เขาแปลว่า เนชั่น สเตต (Nation state) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ ข้อบังคับบอกว่า ให้พูดภาษาไทย

นายเสวต ทินกุล : มันเป็นอย่างนี้ เป็นเรื่องหลักวิชาและวิชาการครับ
ท่านประธานครับ ต้องขอประทานอภัย ด้วยความเคารพ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านก็แปลเสียเลย ไม่ต้องพูดแล้วนะครับ

นายเสวต ทินกุล : หมายความว่า ศาสนจักรกับราชอาณาจักร กับคำว่า เนชั่น สเตต เนชั่น รีลิจิน หมายถึงว่า ศาสนาแห่งชาติ ประชาชาติ ไม่ใช่ครับ แต่ที่ผมพูด ประทานกราบเรียนเดี๋ยวนี เป็นเรื่องของชาติ แปลว่า การเกิด ผมนั้นได้รับอิทธิพลทาง พระพุทธศาสนาโดยชาติ คือ พ่อ แม่ผมเป็น ปู่ ย่า ตา ทวด ผมเป็นครับ เจ้ามหาชีวิต ผมเป็น ผมจึงเป็นอย่างนั้นครับท่านประธานครับ เราจะเอาของฝรั่งกับของเรารวมกัน ผสมเป็นเรื่องเดียวกัน เรื่องของหลักรัฐศาสตร์กับศาสนจักรคนละเรื่องครับ ซึ่งชื่อคำว่า เชิร์ช แปลว่า โบสถ์ นะครับ แอนด์ สเตต แปลว่ารัฐ ต่างกันกับความหมายคำว่า ศาสนา ประจำชาติของผมอย่างสิ้นเชิงครับผม เพราะโดยชาติผมเป็นโดยชาติกำเนิดครับ ผมไม่ได้มาบังคับกะเกณฑ์ให้พี่น้องประชาชนที่เกิดในประเทศไทยจะต้องนับถือ พระพุทธศาสนา แต่นับถือโดยการเกิดครับ ใครเกิดมาเขาก็นับถือ ใครอยากเปลี่ยนไป อย่างไร รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เขียนในมาตรา ๓๗ แล้วว่า สิทธิเสรีภาพการนับถือศาสนา นั้นไม่จำกัดครับ และรัฐธรรมนูญก็ต้องเข้าใจว่า รัฐธรรมนูญคืออะไร นักวิชาการเขารู้ดี คือ ภาพสะท้อนระบอบครับ คือ เป็นรีเฟลกชัน ออฟ รีจิม (Reflection of regime) นะครับ ท่านต้องเข้าใจ สะท้อนออกมา รัฐธรรมนูญเป็นคอมมิวนิสต์ ก็สะท้อนคอมมิวนิสต์ รัฐธรรมนูญเผด็จการก็สะท้อนเผด็จการ เมื่อชนชาติไทยโดยชาติเกิดมาเป็นศาสนาพุทธ โดยกำเนิดแล้ว ก็สะท้อนออกมา มันก็ไม่ได้เสียหายอะไร แต่เราก็ไม่ได้บังคับกะเกณฑ์ว่า คุณต้องตามผมนะ ไม่ใช่ อย่าเข้าใจผิดครับ ท่านประธานครับ มันไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิง

ความเป็นชาติไทย เป็นวัฒนธรรมไทยหล่อหลอมกันมานาน เพื่อนสมาชิกหลายคน อภิปรายไปแล้วครับ หล่อหลอมจนมาถึงวันนี้ มองวัดวาอาราม ศาสนา อย่าเข้าใจนะครับ พระพุทธศาสนาฉันมีหลายมิติครับ มิติของความเป็นโลกุตระธรรม ปฐกวิเวกมีครับ มิติของความเป็นมิติสัมพันธ์กันระหว่างศาสนา ปรัชญา สังคม วัฒนธรรม ภาษา ชีวิต ความเป็นอยู่ ศิลปะการ หลักการปกครอง มันหล่อหลอมรวมกันเป็นศาสนาครับผม แล้วเราก็ตามฝรั่ง นักวิชาการของเราตามฝรั่งครับ และผมเรียนว่าอย่างนี้ หลายท่านเรียนแต่ ภาษาฝรั่ง เรียนแต่ตำรารัฐศาสตร์ฝรั่ง หรือมิติอื่น ๆ แต่องค์ความรู้ด้านการศาสนา วัฒนธรรมไม่มี ไม่ได้เรียน แล้วมาแสดงความคิดเห็นกัน ถ้ามีวิชาจรณสัมปันโน หมายความว่าปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เห็นพ้องซึ่งเรียนทั้งสองข้างเรียนทั้งสองอย่าง แล้ว เปรียบเทียบกัน เรียนมิติของศาสนาอื่น จะเข้าใจ แล้วมาเถียงมาว่า มาวิจารณ์ ผม ไม่ขัดข้องครับ แต่ถ้าหากว่าไม่ได้เรียน ไม่ได้รู้ ตะพึดตะพือ คุณเสวต ผมเรียนมา ฝรั่งเขา บอกว่าอย่างนี้ ผมไม่อยากฟังครับ เพราะเถียงศัพท์บัญญัติ ผู้รู้แจ้ง ไม่ได้เรียน ไม่ได้ อ่านตำรา พระไตรปิฎก พระสูตร พระธรรม พระวินัย และไม่คิดถึงตริกตรองก็มา วิพากษ์วิจารณ์แล้วเริ่มพูดกันมาก็ผิดแล้ว คำว่า ชาติ ศาสนาแห่งการเกิดก็บิดเบือนเป็น เรื่องของศาสนจักรกับอาณาจักร รัฐธรรมนูญเราเขียนไว้แล้วว่า ห้ามนักพรต นักบวช ภิกษุ สามเณรมาลงเลือกตั้ง รับสมัครเลือกตั้ง เป็นรัฐมนตรี เป็น สส. ท่านพิจารณาดูดี ๆ สิครับ มันใช่ไหมครับ ศาสนจักรกับราชอาณาจักร มันคนละเรื่องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ

นายเสวต ทินกุล : ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ดังสองครั้งนี้นะครับ ผมก็เกรงใจท่าน เพราะว่าถ้ายิ่งทักท้วงท่าน ก็จะได้กันไปได้กันมา และก็จะเสียเวลาที่ประชุม ผมก็ให้เกียรติท่านนะครับ เพราะว่าท่านก็ถือว่าเป็นผู้อาวุโส อีกท่านหนึ่งนะครับ กรุณาเข้าเนื้อหาสาระที่ท่านจะให้เหตุผลว่า ควรจะให้มีการบัญญัติ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติหรือไม่ ผมว่าคนเขาก็อยากจะฟังนะครับ เขาก็รอตรงนี้ นะครับ ขอความกรุณาเข้าประเด็นเลยนะครับ ท่านเสวตครับ

นายเศวต ทินกุล : ครับ ขอขอบคุณ ชัดเจนครับ ท่านประธานครับ สิ่งที่ผม
พูดนี้เป็นหลักในการหักล้างทางวิชาการของกรรมมาธิการยกเว้นครับ ขอประทานโทษ
ที่ต้องเอ่ยนะครับ เพราะว่าหลักนี้เป็นหลัก ราชอาณาจักรกับศาสนจักรเป็นประเด็นสำคัญ
เป็นหัวใจครับเพราะความคิดเห็นที่ต่างกันว่าจุดนี้จุดเดียวครับ ไม่มีจุดอื่นเลยครับ
ท่านประธานครับ -----

แล้วทุกท่านก็อภิปรายมาแล้วว่า เรามีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติอยู่แล้ว
ทุกท่าน ไม่ว่าจะฝ่ายที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยครับ เพียงแต่ปัญหาจะต้องวินิจฉัยว่า สมควร
จะบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่เท่านั้นเองครับ เพราะนั่นเป็นประเด็นหลักข้างเรื่อง
ศาสนจักรและราชอาณาจักรเท่านั้นเองครับผม ที่จริงผมเตรียมอภิปรายถึงเรื่องจักรวาล
มาด้วย กำเนิดศาสนา แต่เกรงว่าจะยาวไปนะครับ เอนิดเดียวครับท่านประธาน
ไอน์สไตน์ (Einstein) นะครับ ยกตัวอย่าง ได้ศึกษาพระพุทธศาสนา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ ผมขอประทานโทษ ที่ท่านตัดสินใจว่าจะไม่เอาจักรวาลมาพูด ผมว่า
ท่านตัดสินใจถูกแล้วนะครับ อย่าไปดึงเข้ามาเลยครับ เดียวมันจะไปไกลใหญ่ครับ

นายเสวต ทินกุล : มันไม่ใช่อย่างนั้นครับท่านประธาน จะชี้ลิงค์ (Link)
เข้ามาให้เห็นว่าเหตุมันเกิดขึ้นเพราะอะไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คืออย่างนี้ ผมเข้าใจนะสิ่งที่ท่านพยายามจะอภิปราย แต่ยิ่งพูดไปนี่นะครับ ผมว่าเหตุผล
ดี ๆ ของท่านมันจะถูกหักล้างด้วยตัวเอง เพราะมันใช้เวลาเยอะนะครับ ก็เสียเนื้อหา
สาระสำคัญ แล้วก็ดี ๆ ไป ท่านสรุปเถอะครับ นะครับ อย่าไปถึงจักรวาลเลยครับ ขอความ
กรุณาเถอะครับ นะท่านเสวตนะ

นายเสวต ทินกุล : ผมกำลังจะบอกถึงเรื่องสัพเพ อัมมา อนัตตา (สัพเพ
ธมฺมา อนตฺตา) นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ สรุปเลยนะครับ เชิญครับ

นายเสวต ทินกุล : การเกิดทุกสิ่งทุกอย่างมาจากความว่างเปล่าครับ
ท่านประธานครับ เพราะว่าสิ่งที่เราพูดนี้พูด ๗๕ ปี เรายกคอกมานาน ผมไม่รบกวนเวลา
มากหรอกครับ พูดแค่นี้ แล้วผมก็จะไม่พูดโต้แย้งอะไรอีก แล้วจะลงมติเลยครับ
ท่านประธาน แต่ว่าต้องคิดเห็นใจพี่น้องชาวพุทธทั่วประเทศที่ดำเนินการเซ็นรายชื่อ
มอบรายชื่อสองล้านกว่ารายชื่อ มามอบให้กรรมวิธีการยกร่าง ก็ไม่สัมฤทธิ์ผล ต่อสู้เรียกร้อง

ก็ไม่สัมฤทธิ์ผล แล้วยังมาถูกจำกัดด้วยเวลาอีก ด้วยความเป็นเหตุเป็นผล ด้วยความเคารพครับ เราจะต้องดู พูดถึงทุกมิติที่จะต้องว่ากันนะครับ ท่านประธานครับ เพื่อให้รอบคอบควรแก่การพิจารณาเพื่อนสมาชิก เพราะเป็นประเด็นใหญ่ของชาติบ้านเมือง เป็นประเด็นล่อแหลมต่อชาติบ้านเมือง เพราะฉะนั้นองค์ความรู้มิติต่าง ๆ สมควรจะมาชำแหละให้เห็นชัดเจนนะครับท่านประธานว่ามันเป็นอย่างไหนะครับ ผมจะนิดเดียวนะครับผม เรื่อง อสังขตธรรม ต่อสังขตธรรม มาจากสัพเพ ธัมมา อนัตตา ความว่างเปล่า ไอน์สไตน์ เขาเรียนศาสนาพุทธ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมให้ท่านอีก ๑ นาทีนะครับ

นายเศวต ทินกุล : ครับผม การก่อเกิดรังสีคอสมิก (Cosmic Ray) ต่อชั้นบรรยากาศโลก ให้เกิดอิเล็กตรอน (Electron) เป็นบวก ซึ่งไม่มีอยู่ในโลกนี้ ทำให้เกิดพลังงานจลมหาศาลเปลี่ยนเป็นสสารครับ แต่ว่าอสังขตธรรม คือ เอนเนอร์ยี (Energy) สังขตธรรม คือ แมส (Mass) คือ มวล คือ สสาร เป็นสิ่งเดียวกันมาจากอนัตตา เอกภาพ จะถูกบีกแบง (Big Bang) ถูกระเบิดออกมาต่อเนื่องกันหลายภาพหลายภูมิ และต่อเนื่องกันเป็น ๑๐ มิติ ซึ่งอธิบายมาจากหลักภูมิของศาสนาเกี่ยวกับภพภูมิของเทวดา พรหม แปลงมาเป็นฟิสิกส์ (Physics) นะครับ ซึ่งถ้าจะอธิบายก็ยาวนานมากในองค์ความรู้ ด้านนี้นะครับ ผมก็ขอเกริ่นแค่เล็กน้อยแค่นี้ว่า เมื่อเขาเห็นมันเป็นวิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์นะครับ ก็เป็นการเปรียบเทียบว่า สิ่งดั่งามทั้งหลาย ต้องมีเหตุมีผลนะครับผม เราจะได้อะไรละครับจากการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ท่านประธานครับ มีหลายท่านพูดว่า ๗๕ ปี รัฐธรรมนูญหลายฉบับ ไม่ใส่ ทำไมเราไม่ใส่ ผมตอบว่า ทำไมเราไม่มี สส. पार्टीลิสต์ (Party list) สัดส่วนมันมีขึ้นมา เป็นเหตุผลที่ตื้นนะครับ มีหลายอย่างที่ไม่เคยมีมา แต่ก็มีมานะครับ เรามาดูว่า สังคมเราสมควรหรือยังว่า เราจะบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติอย่างไร เราเอาอุดมการณ์นะครับ ไม่ได้เอาไปบังคับกะเกณฑ์ใคร ทุกครั้งที่เคารพธงชาติไทย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เราได้อยู่แล้วหมายถึงอะไร ต้องการอุดมการณ์ของชาติไปใส่ไว้ไหนในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเป็นหน้าที่สะท้อนระบอบ สะท้อนความรู้สึกนึกคิด

ชนชาวไทยนะครับ แล้วก็รัฐธรรมนูญก็ปกป้อง คุ่มครอง รักษาไว้ เป็นความภาคภูมิใจ เป็นเกียรติยศของไทยทั้งชาติ ไม่ได้ไปทำอะไรหรอกครับ เป็นอุดมการณ์อันสูงส่งของเรา ไปบัญญัติไว้ แล้วอุดมการณ์นั้นก็ใช่อุดมการณ์ประชาธิปไตยไม่ใช่พวกมากลากไป ต้องเป็นอุดมการณ์ที่เป็นอุดมธรรมนะครับ ประชาธิปไตยที่ดีนั้นต้องอุดมธรรม จึงเป็น ธรรมาธิปไตยครับ จึงเป็นประชาธิปไตยที่ดี ความหมายผมเป็นอย่างนั้น ผมไม่ได้ เอามาว่า มาตรา ๗๘ หรือมาตรา ๓๗ ว่า รัฐต้องส่งเสริมเสรีภาพทุกศาสนา ใช่ครับ ถูกต้อง ผมไม่ได้ขัดแย้งเรื่องนั้น มาตรา ๗๘ ก็ไม่ได้ขัดแย้งครับท่านประธาน -----

แต่เราจะต้องดูว่าสังคมเราตกต่ำเสื่อมโทรมลงขนาดไหนครับท่านประธานครับ สังคมเรามียาบ้า ยาอี (E) ยาเลิฟ (Love) มีเซ็กซ์ โฟน (Sex phone)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเสวตครับ หมาเวลาแล้วครับ ขอคุณนะครับท่านเสวตครับ ท่านสรุปลงพอดีครับ

นายเสวต ทินกุล : ครับผม ยังไม่จบเลยครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านจบแล้ว จนกระทั่งมาศาสนา จนมายาเสพติดแล้วครับท่าน พอเถอะครับ ออก ๓ ครั้ง
แล้วครับ ท่านสรุปได้เนื้อหาสาระ อย่าให้เสียคะแนนเลยครับ คนฟังทั่วประเทศนะครับ
เนื้อหาสาระดีแล้วครับ

นายเสวต ทินกุล : อย่างนั้นก็ลงคะแนนเลยครับท่านประธาน เนื้อหาสาระ
ดีแล้ว ก็ลงคะแนนเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ

นายเสวต ทินกุล : ถ้าไม่พูดกันต่อครับ ลงคะแนนครับ ผมเสนอ
ขอลงคะแนนลับเลยครับท่านประธาน ผมไม่อยากให้พาดพิงคนอื่นครับ เด็ดร้อนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาวาระรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับท่านเสวต ขอบพระคุณนะครับ อาจารย์กรรณิการ์ครับ เชิญครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร : ขอบพระคุณคะท่านประธาน ดิฉัน
กรรณิการ์ บรรเทงจิตร สสร. นะคะ ในประเด็นนี้ขอเสนอในประเด็นที่ว่า เรื่องของ
ศาสนา เวลาเราพูดถึงศาสนานี้ ก็จะเป็นเรื่องของการทำงานที่เราต้องการการเป็นคนดี
ทุกศาสนาซึ่งมีบทบัญญัติแห่งศาสนาอยู่ ไม่ว่าจะเป็นคัมภีร์ไบเบิล (Bible) คัมภีร์
อัลกุรอาน (Al-Quran) หรือพระไตรปิฎกก็แล้วแต่ เหล่านี้ล้วนแต่สอนให้เป็นคนดี ที่นี้การ
ที่คนจะเป็นคนดีนั้น ก็คือ สังคมเราจะอยู่เย็นเป็นสุขได้นั้น ก็แต่ละคนก็จะมีศาสนาแต่ละ
ศาสนาด้วยความเชื่อ ด้วยวิถีครอบครัวเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เรามาจากครอบครัว
ของเราเอง หรือที่สุด ถ้าเราโตขึ้น เราก็ตัดสินใจที่จะเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้ แล้ว
น่าจะเป็นหลักการในเบื้องต้นที่สำคัญ อีกส่วนหนึ่งที่ยากจะนำเสนอในที่นี้ก็คือว่า ความ

หลากหลายของศาสนาในสังคมไทยนั้นมามากนะคะ ดิฉันเคยมีประสบการณ์ในการที่จะ
 อยู่ที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีภูมิลำเนา ก็อยู่กับทางกลุ่ม เรามีเพื่อนมุสลิม มีคริสต์
 เราก็อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข เราก็ไปมาหาสู่กัน พ่อแม่ พี่น้องก็จะรู้จักกัน สังคมเป็นสังคม
 ที่มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน เรารู้จักโต๊ะอิหม่าม รู้จักดาโต๊ะ รู้จักบาทหลวง เราก็ไปมาหาสู่
 กันได้ เหล่านี้ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีของศาสนา ๒ ศาสนิกนะคะ ซึ่งตรงนี้ที่สุด ก็คือว่า
 แต่ละครอบครัวในชุมชนนะคะ จะมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไร
 นั้น ไม่ได้อยู่ในสิ่งที่เราจะเอามาพูดกันในเชิงของว่า เราเป็นพุทธ หรือเราเป็นอิสลาม หรือ
 เราเป็นคริสต์ เหล่านี้สอนอยู่ในสายเลือด หรือความเชื่อของแต่ละบุคคล แต่ละครอบครัว
 ตรงนี้อาจจะเน้นย้ำว่า การที่จะเป็นคนดี โดยที่มีศาสนานำนั้น ส่วนที่สำคัญที่สุด ก็คือ
 คุณมีศีลธรรม สถาบันของครอบครัว ครอบครัว ชุมชนเป็นสถาบันทางศีลธรรมที่เป็น
 หน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมไทย ถ้าชุมชน ครอบครัวแต่ละครอบครัว แต่ละชุมชนมีวิถีปฏิบัติ
 แล้วเป็นตัวอย่างที่ดีของสถาบันทางศีลธรรม ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม แต่ที่สุด
 ก็คือ คุณปฏิบัติจริง คุณปฏิบัติดี คุณปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม ถ้า
 หน่วยสังคมที่มีศีลธรรมเหล่านี้ในทุกพื้นที่ของสังคมไทยเกิดขึ้นมาแล้ว ปัญหาสังคมที่
 กำลังกล่าวขานกันอยู่ในขณะนี้ก็จะลดน้อยลงไปได้ ดังนั้นดิฉันจึงเห็นว่า เมื่อเวลาเราพูด
 ถึงศาสนา ก็พูดถึงมี ๒ ส่วน ถ้าจะวิเคราะห์ ก็คือ ส่วนหนึ่ง ก็คือ ผู้ปฏิบัติ ซึ่งประชาชน
 ผู้เลื่อมใสในแต่ละศาสนาเป็นคนดำเนินการ แล้วก็เป็นคนสืบทอดต่อไป อีกส่วนหนึ่ง ก็คือ
 กลไกองค์กรการจัดการต่อศาสนานั้น ซึ่งอาจจะเป็นผู้คุมนะคะ ไม่ว่าจะเป็องค์กรของ
 ศาสนานั้น ๆ ซึ่งตรงนั้นเป็นส่วนที่จะต้องทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับกลไก จัดการ
 อย่างเป็นจริงจะให้ศาสนาของตนเองนั้นนำไปสู่การปฏิบัติจริง ให้เป็นจริงต่อสังคม แล้วทำให้
 สถาบันทางศีลธรรมของศาสนาตัวเองนั้นยังยืนต่อไป ศาสนาพุทธก็เช่นเดียวกันคะ
 พวกเราส่วนใหญ่นะคะ เราก็เป็นพุทธ ดิฉันก็นับถือศาสนาพุทธมาตั้งแต่กำเนิด เราก็
 ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบกันมา -----

ก็เชื่อว่า เราจะต้องมีความเชื่อว่า แต่ละคนนั้นเป็นคนดี ถ้าเราคิดว่า สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นคนดี เราก็ทำดี ท่านพุทธทาสก็ยังคงบอก ผู้ใดปฏิบัติงาน ผู้นั้นปฏิบัติธรรม ก็คือการทำงาน ก็คือปฏิบัติธรรม ก็คือสืบทอดศาสนา เราก็เป็นพุทธมามกะ เพราะฉะนั้นตรงส่วนนี้พระสงฆ์ ในส่วนของพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้รับหน้าที่ในเรื่องของการสืบทอด เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าในเรื่องของการปฏิบัติทางธรรมต่อไป ปฏิบัติธรรมนั้นก็เป็นตัวอย่างที่ดีถือว่าเป็นกลไก เป็นการจัดการ เป็นองค์กรที่จะทำหน้าที่ดูแล จัดการให้สังคมไทยนั้น โดยเฉพาะกลุ่มชาวพุทธนั้น เป็นคนดี แล้วก็สร้างสถาบันทางศีลธรรมของพุทธให้เกิดขึ้นให้ได้ แต่ตรงนี้ต้องย้อนกลับมาถามว่า แล้วองค์กร กลไกการจัดการตรงนั้นทำอย่างไร เป็นอย่างไรในปัจจุบัน ดิฉันมีอาจกล่าววิเคราะห์ในรายละเอียดได้ เนื่องจากว่า แต่เห็นปรากฏการณ์ และสิ่งที่เกิดขึ้นมาขณะนี้ ก็คือว่า ทำอย่างไรจึงองค์กรหรือองค์กรกลไก การจัดการของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธนี่นะจะ จะจัดการตรงนี้ ทำอย่างไรจึงจะเป็นแนวหน้าในการที่จะทำให้พระไตรปิฎกได้มีการปฏิบัติจริง ปฏิบัติได้ แล้วถ้าทุกคนที่เป็นพุทธดำเนินการเหล่านี้แล้ว ทำให้ครอบครัว ชุมชน ไม่ใช่สักแต่บอกว่า เราเป็นพุทธ แต่เราต้องปฏิบัติได้ ปฏิบัติจริง ทำความดีได้ แค่อือศีลห้าได้ก็ถือว่า เป็นคนดีระดับหนึ่งแล้ว เพราะฉะนั้นตรงนี้ทำอย่างไร เราคงไม่ต้องการหวังว่า เราจะมีแต่มาพึ่งเทศน์ หรือสอนศีลธรรมในหลักสูตร เหล่านั้นไม่ได้ก่อให้เกิดการปฏิบัติจริง ถ้าเป็นการบังคับ แต่ต้องเกิดจากจิตสำนึกจริง ๆ ของบุคคลที่มีความเชื่อในศาสนานั้น ๆ ที่จะดำเนินการ แล้วก็สืบทอดความดี เราคงไม่ได้ยึดติดว่า จะต้องเป็นศาสนาประจำตัวหรือประจำชาติอย่างถึงที่สุดนะจะ ตรงนี้คิดว่า น่าจะทำอย่างไรเราถึงจะมี ดิฉันจะขอมองถึงสถาบันทางศีลธรรม ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็ก ก็คือ ครอบครัว และชุมชน จะนับถือศาสนาอะไรนั้น ไม่น่าจะติดใจ คือเรามีสิทธิที่จะเลือกปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ในส่วนของศาสนาพุทธ ซึ่งถือว่า คนส่วนใหญ่ของประเทศนั้น เรานับถือกันมาเป็นเวลาช้านาน แล้วคนส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธ ดิฉันเห็นว่า การบัญญัติพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ไม่ได้ทำให้เกิดการปฏิบัติได้จริง เพราะว่าการบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นเองที่จะบัญญัติเอาไว้ แต่จะจริงหรือไม่จริงอยู่ที่การปฏิบัติ ซึ่งจะปฏิบัติ นั้น ก็คือ องค์กร กลไก การจัดการของหน่วยของฝ่ายศาสนานั้น ๆ ที่จะต้องเป็นคนจัดการ จะมาหวังพึ่งรัฐในเรื่องของการบัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญแต่เพียงอย่างเดียว นั้น ไม่ก่อให้เกิดการปฏิบัติจริง ดิฉันขอเน้น นะคะว่า สถาบันทางศีลธรรม ก็คือสถาบันครอบครัว ชุมชนนั้น จะเป็นส่วนที่จะปฏิบัติจริงนะคะ ดังนั้น ที่สุดก็คือ อยากจะเสนอว่า เห็นด้วยกับทางท่านอาจารย์จรูญนะคะ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ที่เห็นว่า ถ้าเป็นทางส่วนหนึ่งที่เราเห็นว่า ไม่ใช่ประนีประนอม เป็นการหาทางออกร่วมกัน เนื่องจากว่า เป็นประเด็นที่สำคัญ ก็คือ ดิฉันก็ยังเห็นด้วยกับการบัญญัติในมาตรา ๗๘ นะคะ ที่ว่าด้วย รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาเป็นเวลาช้านาน และศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ซึ่งตรงนี้ก็ทำให้เกิดความปฏิบัติจริงต่อไปได้ค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ชัดเจนแล้วนะครับ เหลืออีก ๓ ท่านนะครับ ท่านวิทยา ท่านมนตรี ท่านวิทยาก่อน
 ครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิทยา
 คชเชื่อน สสร. ท่านประธานที่เคารพครับ ก็ได้อภิปรายไปหลายท่านนะครับ แต่ว่าการ
 รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของผม คงจะลืมไม่ได้ว่า
 ๗๐ ถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ก็เห็นด้วย ให้บรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติครับ

แล้วก็การบรรจุงูศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้เกิดความขัดแย้งใช่หรือไม่
 ก็พิจารณา ไม่ว่าจะอภิปรายมาหลายท่านแล้วนะครับว่า ท่านได้ยกตัวอย่าง ไม่ว่าจะเป็
 ประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศตะวันออกกลาง ประเทศอื่น ๆ ไม่ใช่เรื่องของศาสนา แต่
 เป็นเรื่องของผลประโยชน์ซึ่งขัดกัน แต่ที่อาจจะมีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง ก็มีการ
 ทำลายสิ่งที่เป็นความสำคัญทางศาสนา ซึ่งนั่นเราก็คือว่า เป็นกรรมของเขาซึ่งจะต้อง
 ได้รับความในส่วนที่เขาทำลายนั้นนะครับ ในส่วนที่ หลายท่านเป็นห่วงว่า นวัตกรรม
 ใหม่ ๆ ถ้าหากว่ามีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง จะทำให้เป็นผล เป็นความล้มสมัย หรือเป็น
 ความขัดแย้ง ทำให้นำไปสู่การล้มสมัย ถอยหลังคืนไปหรือเปล่า ไม่ใช่ครับ ศาสนาพุทธ
 เป็นศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดีนะครับ แล้วก็ผลเป็นวิทยาศาสตร์นะครับ ทำดีได้ดี ทำ
 ชั่วได้ชั่ว นั่นคือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนานะครับว่า คำว่า พระธรรม นะครับ
 พระธรรม ก็คือ ความเป็นจริงตามธรรมชาติ ซึ่งไม่เคยล้มสมัยนะครับ แล้วก็ปรับได้ตลอด
 นะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ สิ่งหลาย ๆ สิ่งที่เราเสียไปกับศาสนาอื่นนะครับ ก็กราบ
 ขอร้อง ถ้าหากว่ามันจะไปกระเทือนนะครับ แต่ว่าเราจะพยายามพูดที่จะไม่ให้กระเทือน
 มากที่สุดนะครับว่า เราเคยมีวันพระนะครับ วันพระในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา
 นะครับ แต่เราก็ต้องเสียไปเป็นวันเสาร์ วันอาทิตย์นะครับ และศาสนาอื่นก็ยิ่งแทรกเข้ามา
 อีกในวันศุกร์ ก็ยังสามารถใช้เวลาราชการส่วนนั้นมาทำกิจกรรมของเขาได้ แต่ขณะที่
 ศาสนาพุทธจะใช้เพียงวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา ในการประกอบกิจกรรม วันอื่นเราก็
 ไม่สามารถจะไปได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรมนะครับ เสื่อมของ
 ตัวคุณเองว่า เมื่อไม่ได้เข้าไปขัดเกลาในศาสนา เมื่อไม่ได้เข้าวัดปฏิบัติธรรม สิ่งเหล่านั้นก็
 ไม่ได้ขัดเกลา ก็ไม่เกิดความดีความงามขึ้นมาะครับ ถ้าหากว่าบรรจุงูศาสนาพุทธเข้าเป็น
 ศาสนาประจำชาติ ที่เป็นกำลังใจ สิ่งที่เราสูญเสียไปในความเสียหายในการถูกฆ่าของ
 พระ ในการที่ท่านมาอดข้าวอยู่หน้ารัฐสภา ก็จะเป็นกำลังใจกับท่าน ให้ท่านได้มีกำลังใจ
 กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเราจะวางลงไป ซึ่งจะให้มีผลทางกฎหมายบังคับท่าน ถ้าหากว่าท่าน
 ทำผิดกฎหมาย ถ้าท่านทำอะไรที่ไม่ดีไม่งาม เราก็สามารถจะไปปฏิบัติได้ครับ ขอขอบคุณ
 ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอบพระคุณครับ เดี่ยวผมจะให้สลับกันครับ ท่านมนตรีครับ มีท่านอาจารย์อภิชาติยกมือ
 นะครับ เดี่ยวผมจะให้สลับกันนะครับ ท่านอาจารย์อภิชาติคงมีบัญญัติ หรือไม่บัญญัติ
 ครับ เป็นบัญญัติ หรือไม่บัญญัติ

นายอภิชาติ ดำดี : ไม่บัญญัติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ไม่บัญญัติ เชิญครับ เอาสลับกันนะครับ และเดี่ยวท่านมนตรี บัญญัติไม่ใช่หรือครับ
 เชิญครับ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เชิญครับ

นายอภิชาติ ดำดี : ท่านประธานที่เคารพ กระผม อภิชาติ ดำดี สมาชิก
 สภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้สนับสนุนการแปรญัตติในมาตรา ๗๘ ท่านประธานครับ
 เราก็ประจักษ์ความจริงอย่างชัดเจนนะครับว่า ประเทศไทยเรานั้นได้ยอมรับนับถือ
 พุทธศาสนา ซึ่งถือกำเนิดจากประเทศอินเดียมาเมื่อเจ็ดร้อยแปดร้อยปีที่แล้ว ถึงขณะนี้
 ประชากรคนไทยส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๔ นับถือพุทธศาสนา ท่านประธานครับ เส้นทางของ
 พระพุทธศาสนาที่ยั่งยืนยาวนานมาเจ็ดร้อยแปดร้อยปีนั้น เริ่มต้นมาตั้งแต่ยุคสุโขทัย
 ซึ่งอยู่ในระบอบการปกครองแบบพ่อปกครองลูก มีข้อความปรากฏในหลักศิลาจารึกว่า
 คนเมืองสุโขทัยนี้มักศีล มักทาน มักอวยศีล อวยทาน ทั้งชายและหญิงศรัทธา
 ในพระพุทธศาสนา ถัดมานั้น ในยุคที่การปกครองเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบราชาธิปไตย
 หรือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระพุทธศาสนาก็ยังคงอยู่คู่ชาติไทยอย่างชัดเจน
 เด่นชัด ไม่ต้องยกตัวอย่างอื่นไกลครับ ถ้าท่านประธานสังเกต จะเห็นว่า พระนามของ
 พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยา นั้น ล้วนแล้วแต่สะท้อนความเป็นพุทธราชาและธรรมราชา

เช่น พระเจ้าทรงธรรม พระมหาธรรมราชา พระบรมไตรโลกนาถ กระทั่งขุนหลวงหาวัด จนกระทั่งมาถึงยุคปัจจุบัน แม้ปฐมบรมราชโองการก็เริ่มต้นว่า เราจะปกครองแผ่นดิน โดยธรรม และที่เห็นอย่างชัดเจน คือ วัตรปฏิบัติของพระมหากษัตริย์ ได้ยึดโยงอยู่กับ หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างแนบแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักทศพิธราชธรรม ผมได้เรียงมาอย่างนี้ เพื่อจะได้เห็นว่า วิวัฒนาการความเจริญรุ่งเรือง ของพระพุทธศาสนานั้นเคียงคู่มากระบบการปกครองที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ เมื่อบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงการปกครองจากพ่อปกครองลูก ไปเป็นราชาธิปไตยกระทั่งถึง ระบบประชาธิปไตยปัจจุบัน พระพุทธศาสนาก็ยังคงมีความสำคัญอยู่คู่ประจำชาติไทย มาโดยตลอด โดยผูกยึดโยงไว้กับสถาบันสูงสุดของชาติ นั่นคือสถาบันพระมหากษัตริย์ นี่เป็นความจริงที่ประจักษ์ชัด ซึ่งเท่ากับว่า แม้ว่ากาลเวลาเปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าระบอบ การเมืองการปกครองเปลี่ยนแปลงไป แม้ว่ากฎหมายเปลี่ยนแปลงไป แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ พระธรรมวินัย หลักธรรมคำสั่งสอนพระองค์สัมมา สัมพุทธเจ้า ซึ่งถือว่าอยู่เหนือกาลเวลา ดังคำที่ว่า อกาลิโก เมื่อเป็นเช่นนี้ผมกำลัง จะชี้ให้เห็นว่า แล้วมีเหตุผลอันใดเล่าที่จะเอาหลักธรรมคำสอนซึ่งอยู่เหนือระบอบ การเมืองการปกครอง ที่จะนำเอาศาสนจักรซึ่งอยู่เหนืออาณาจักรนั้นไปไว้ภายใต้อาณาจักร อีกเล่าครับ ผมจึงเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะเอาสิ่งที่เป็นสังฆธรรมที่เที่ยงแท้ แน่นนอนไปผูกไว้กับระบบการเมืองการปกครอง ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลง ไม่มีความจำเป็น อันใดที่จะเอาหลักธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เที่ยงแท้นั้นไปผูกไว้กับความไม่เที่ยงแท้ในทางโลก นั่นคือเหตุผลประการแรก

เหตุผลอีกประการหนึ่ง เป็นเหตุผลเรื่องหลักคำสอนครับ ท่านประธานครับ พระพุทธองค์นั้นไม่ได้จำแนกคนให้แตกต่างกันโดยศาสนาครับ หัวใจสำคัญที่ พระพุทธองค์เน้นนั้น ก็คือว่า ให้มนุษย์ทุกคนนั้นมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ท่านประธานครับ เห็นไหมครับ เวลาเราแผ่เมตตา เราบอกว่าสัตว์ทั้งหลายล้วนเป็น เพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น นี่คือการเท่าเทียมกันของ ความเป็นมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันพระพุทธพจน์บางบทได้บอกว่า กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร จัณฑาล กระทั่งคนเทหยากเยื่อ ถ้าหากเป็นผู้ประพฤติธรรมแล้วไซ้

ยอมผู้เสมอกันในไตรทิพย์ ก็คือ มนุษย์นั้นเสมอกัน แต่สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงจำแนกให้คนแตกต่างกันนั้น คือ กรรม เพราะหลักพระพุทธศาสนานั้นเน้นในเรื่องกรรม มนุษย์นั้นมีกรรมเป็นของตน ต้องรับผลแห่งกรรม มนุษย์นั้นมีกรรมเป็นเครื่องกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ สิ่งที่ทำให้เราแตกต่างกัน ก็คือ กรรมดี กรรมชั่ว พระพุทธองค์ไม่ได้ทรงชี้เลย ว่า เราแตกต่างกันเพราะท่านนับถือศาสนาใด และเรานับถือศาสนาใด ตรงนี้ะครับที่ผมคิดว่า ผมอดไม่ได้ที่จะต้องสะท้อนความคิดเห็นในฐานะที่ผมได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนในเขตพื้นที่กลุ่มจังหวัดอันดามัน กระบี่ พังงา ภูเก็ต ซึ่งเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านศาสนา และพี่น้องไทยพุทธ ไทยมุสลิมได้อยู่ร่วมกันโดยสันติสุขเสมอมาอย่างไม่มีปัญหาใด ๆ ท่านประธานครับ พิธีทางราชการ พิธีกรรมของวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ฝั่งอันดามันนั้นก็ยังคงมีการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย วันหยุด วันสำคัญของชาติ ก็ยังยืนอยู่บนวันสำคัญของพระพุทธศาสนา นี่คือภาพของวิถีชีวิตที่เป็นมา ผมจึงคิดว่า หลักพุทธที่แท้จริงนั้นให้ความสำคัญของคนเสมอกันโดยไม่จำแนกความแตกต่างทางศาสนา ต่างศาสนาเราอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข มาโดยตลอด -----

เวลามีคลื่นสึนามิ (Tsunami) เข้ามาคร่าชีวิต ท่านประธานครับ คลื่นก็ไม่เลือกที่จะทำร้ายใครครับ ทั้งไทย - พุทธ ไทย - มุสลิม และไทย - คริสต์ ก็กลายเป็นเหยื่อของคลื่นยักษ์เสมอเหมือนกันครับ นั่นคือ ความเป็นมนุษย์ที่ต้องเท่าเทียมกัน ผมจึงคิดว่า สิ่งสำคัญก็คือ เราอย่าได้ตีตรา ตีค่าราคาคนกัน ด้วยการมาวัด มาบัญญัติกันว่า ความเชื่อของใครเหนือกว่ากัน ความเชื่อของใครสำคัญกว่ากัน และความเชื่อของใครเป็นทางการมากกว่ากัน ท่านประธานคงได้ยิน คำว่า แสงจุดร่วม แสงจุดต่าง เมืองไทยเรานั้นถ้าจะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข เราต้องช่วยกันเลือก ช่วยกันหาสิ่งที่จะเป็นจุดร่วมกัน ในขณะที่จุดต่างนั้นเราก็คงจะสงวนกันไว้ล่ะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในหลักพระพุทธศาสนา ก็เป็นเหตุผลสำคัญหนึ่งที่ผมขอแนะนำเสนอ ในขณะเดียวกันมาดูบทบัญญัติที่มีอยู่แล้วสิครับว่า ในมาตรา ๗๘ ที่มีการเพิ่มเติม โดยเน้นว่า พุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่นับถือมาอย่างช้านาน ต้องได้รับการอุปถัมภ์ ค้ำครองจากรัฐชัดเจน ในขณะเดียวกัน มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก นี้ครับ คือตำแหน่งแห่งที่ที่สูงสุดแล้วครับ กับการยกย่อง เชิดชูพระพุทธศาสนา ด้วยการไปผูกยึดโยงไว้กับสถาบันสูงสุดของชาติ คือ สถาบันพระมหากษัตริย์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ครับ ขออภัยนะครับ ท่านวนมาแล้วครับ อยากให้สรุปหน่อยครับ

นายอภิชาติ ดำดี : เพราะฉะนั้นผมกำลังสรุปว่า ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้อภิปรายมานั้น ผมจึงขอยืนยันว่า เท่าที่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่มีอยู่นั้น ก็อยู่ในทางสายกลางที่พอควร พอเหมาะ พอสมแล้ว กับการอุปถัมภ์ค้ำจุน กับการยกย่อง เชิดชู และกับการค้ำครองพระพุทธศาสนา ท่านประธานครับ ผมอยากจะลงท้ายการอภิปรายครั้งนี้ด้วยพระพุทธพจน์บทหนึ่ง เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ได้บอกกับพระอานนท์ว่า ดูก่อนอานนท์ ธรรมวินัยทั้งหลายที่เราได้แสดงไว้แล้ว ที่เราได้บัญญัติไว้แล้วนั้น ธรรมวินัยเหล่านั้นนั้นแหละจะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย เมื่อกาลล่วงลับไปแล้วแห่งเรา นั้นหมายถึงว่า ศาสนาพุทธนั้นยั่งยืน เป็นอกาลิก อยู่ที่พระธรรมวินัย ท่านประธานครับ การตัดสินใจ

ในหลักพระพุทธศาสนานั้น มีอยู่ ๓ อย่าง อัตตาทิปไตย ก็คือ ถือตนเองเป็นใหญ่ โลกาทิปไตย ก็คือ ถือความคิดเห็นของโลกเป็นใหญ่ และธรรมาทิปไตย ก็คือ ถือเอาหลักธรรมและความถูกต้องเป็นใหญ่ ผมคาดหวังว่า การพิจารณาในมาตราที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเหล่านี้ เราจะได้พิจารณาโดยใช้หลักธรรมาทิปไตย ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมาชิกครับ ผมเรียนท่านสมาชิกถึงสถานการณ์นะครับ วันนี้เรายังพิจารณาในมาตรา ๒ กับมาตรา ๗๘ นะครับ แต่ที่นี้เรามีมาตราที่แขวนนี้ นะครับ ยี่สิบกว่ามาตรานะครับ แล้วก็มีญัตติที่ย้อนกลับมาให้พิจารณาทบทวนอีก ๘ ญัตตินะครับ ผมว่าขอหารือ นะครับ และไม่ตัดสิทธิท่านนะครับ ท่านช่วยอภิปรายกระชั้นนะครับ ต้องช่วยกันนะครับ ท่านที่แสดงความจำนงไว้ นะครับ ท่านมนตรี ท่านสมเกียรติ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านศักดิ์รินทร์ ท่านมนตรีครับ เชิญครับ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ คณะกรรมาธิการร่างทุกท่านนะครับ รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ ผม มন্ত্রী เพชรขุ้ม สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ท่านประธานที่เคารพครับ จริง ๆ แล้วผมมี ๒ ประเด็นครับ ท่านประธานครับ -----

วันนี้มาพูดกันเรื่องของมาตรา ๒ มาตรา ๗๘ ว่าด้วยเรื่องของศาสนานะครับ ผมมี ๒ ประเด็น ที่จะนำเสนอต่อท่านประธานนะครับ จริง ๆ แล้วนะครับ คือ ประเด็นที่ ๑ ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตท่านประธานว่า ขอปิดอภิปรายเรื่องของมาตรา ๒ มาตรา ๗๘ เรื่องของพุทธศาสนานะครับ เพราะว่าหลายท่านได้อภิปรายมากกว้างขวางพอสมควรนะครับ ก็เป็นที่ทราบ ที่เข้าใจของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นอย่างดี และก็เป็นที่เข้าใจของพี่น้องประชาชนที่อยู่ทางบ้านเป็นอย่างดีนะครับว่า ในมาตราที่เราพูดกันนี้ทั้ง ๒ ฝ่ายให้ความความคิดเห็นพอสมควรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ขอขอบคุณ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : แล้วก็ประเด็นที่ ๒ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ประเด็นที่ ๒ อย่าเพิ่งพูดเลยครับ เอาประเด็นแรกของท่านก่อน

นายมนตรี เพชรขุ้ม : ประเด็นแรกก็ขอปิดการอภิปรายเรื่องของมาตรา ๒ มาตรา ๗๘ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญนั่งครับ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : แล้วก็ผมขอניתหนึ่งครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านขอปิดอภิปราย ก็เชิญนั่งก่อนนะครับ ผมวินิจฉัยก่อนนะครับ การที่ขอปิดอภิปรายนั้น ขอปิดอภิปราย ห้ามอภิปรายก่อน ของท่านอภิปรายไปก่อนแล้ว และขอปิดขัดข้อบังคับนะครับ ในประเด็นนี้ยังอยู่นะครับ เชิญท่านสมเกียรติครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ ครับ ก็ขออนุญาตที่จะพูดถึงนี้เรื่องสักนิดหนึ่ง คงใช้เวลาไม่มากสำหรับผม ก็คือ เมื่อเช้าวันพระ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ก็คงจะต้องบอกว่า โอกาสของคนพุทธนี้ไม่ใช่มีเฉพาะวันพระวันเดียวนะครับ ทุกเช้า เราทำบุญได้ทุกเช้า ใส่บาตรได้ทุกเช้า และผมก็

ค่อนข้างจะปฏิบัติโดยเคร่งครัดโดยตลอด โดยเฉพาะกับคุณแม่ผม อายุ ๘๖ ปี นะครับ
กิจวัตรของผมและครอบครัวนี้ แทบจะพูดได้ว่าเป็นพุทธศาสนิกชนโดยแท้เลยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมเกียรติครับ มีท่านก่อนหน้าก็คืออภิปรายแบบลักษณะใกล้ ๆ เคียงกันนะครับ ผมก็
ขอร้องให้เข้าเนื้อหา

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ครับผม ผมขออนุญาตเข้าเนื้อเลยครับ พี่น้อง
ผม ๔ คน บวชเรียนอย่างดีนะครับทางพุทธศาสนา และค่อนข้างจะเคร่งครัด ช่วงบวช
ก็ถือศีล ๒๒๗ ข้อ ลาบวชแล้วก็ถือศีล ๔ ถึง ๕ ข้อ ทำไม่ถึง ๔ ถึง ๕ ข้อครับ บางโอกาส
มันมียกเว้นบ้างเล็กน้อย ก็ทำบุญทำทานกันพอสมควร คุณแม่ผมวัย ๘๖ ก็ค่อนข้างจะ
ทำบุญ ตักบาตรไม่ขาด และถือศีลห้า เคร่งครัดด้วยนะครับ แล้วก็บำรุงพระพุทธศาสนา
พอสมควร ในปีหนึ่งใช้ทุนทรัพย์พอสมควรสำหรับบำรุงวัดใกล้ ๆ บ้านนะครับ ตรงนี้มัน
เข้ามาถึง มาตรา ๗๘ พอดี มาตรา ๗๘ เขาบอกว่า รัฐต้องให้ความสำคัญคุ้มครองอุปถัมภ์
พระพุทธศาสนา ซึ่งผมอยากจะเห็นตรงนี้เป็นกรปฏิบัติที่ชัดเจนลงไปนะครับ มันจะได้
แบ่งเบาภาระให้คุณแม่ผมลงไปด้วย เพราะตอนนี้งบประมาณไม่ค่อยมีมาสนับสนุน
ก็ชาวบ้านนี่ละครับ ที่อุปถัมภ์พระ อุปถัมภ์เจ้า อุปถัมภ์วัดอยู่นะครับ ก็ผมก็ค่อนข้างที่จะ
ทำอย่างนี้เหมือนกันสม่ำเสมอ วันนี้บังเอิญตอนเข้าไปใส่บาตรกับคุณแม่พอดี แล้ว
หลังจากใส่บาตรเสร็จ ก่อนจะมานี่ก็ คุณแม่ก็ถามถึงความคืบหน้าที่ถูกขายไปร่าง
รัฐธรรมนูญว่าไปไหน ถึงไหน อย่างไรแล้ว ผมก็เลยอธิบายให้ฟังว่า ขณะนี้เรามีหลาย ๆ
มาตราแขวนอยู่ โดยเฉพาะมาตรา ๒ บรรจุศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มาตรา ๓๗
สิทธิในการนับถือศาสนา มาตรา ๗๘ รัฐต้องให้ความสำคัญอุปถัมภ์ศาสนาต่าง ๆ ก็เลยก่อนจะ
จากกัน เลยสอบถามคุณแม่มีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ครับ คุณแม่ก็บอกว่า เรื่อง
ศาสนานี้ะ ทุกศาสนาถ้าปฏิบัติดีนะครับ ตามศาสนาให้ครบถ้วนแล้ว ไม่ต้องไปบอก
หรือว่าอยู่ศาสนาไหน มันเห็นชัดนะครับ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า คุณแม่ฝากบอกว่า ศาสนา
นั้นอยู่ที่ใจครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชื่อคุณแม่ก็เจริญทุกคนนะครับ ผมเอ่ยชื่อ ๒ ท่านไปแล้วนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ กับ

คุณศักดิ์นรินทร์นะคะ ผมขอความกรุณาท่านอื่นนะคะ เพราะว่าเมื่อกี้พอผมเอ่ย ๒ ชื่อ ก็ยุติแล้วครับ ท่านสามขวัญยกมือ พอผมขบอก ขอ ๒ ท่าน ท่านก็ไม่พูดแล้วนะคะ ขอ ๒ ท่านแล้วกันนะคะ จะได้ปิดแล้วครับ ขอใช้สิทธิประธานแล้วครับ ไม่ไหวแล้วครับ ถ้ามายกมือที่หลังกันนี่นะคะ มันก็ยกมือกันไปเรื่อย ๆ วันนี้ไม่จบหรอกครับ ท่านศักดิ์นรินทร์ก่อน เชิญเลยครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ให้ท่านศักดิ์นรินทร์ก่อนใช่ไหมครับ

นายศักดิ์นรินทร์ เชื้อนอัน : กราบเรียนท่านประธานครับ ท่าน คณะกรรมการยกกราบครับ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ กระผม ศักดิ์นรินทร์ เชื้อนอัน นะครับ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ก็เพื่อจะไม่ให้เป็น การเสียเวลาของสภาของเรา นะครับ ก็ในเมื่อเป็นตัวแทนของเยาวชนคนไทยคนหนึ่ง นะครับ ที่เข้ามาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็ขอเอาเสียงของพี่น้องนักศึกษา แล้วก็เยาวชน ทุกคนที่สังเกตเห็นในส่วนองประเด็นของพระพุทธรูปตรงนี้นะครับ -----

จากการที่เราออกไปรับฟังความคิดเห็นมาในทั่วประเทศนะครับ ไม่ว่าจะเป็ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน แล้วก็ภาคใต้เนะครับ ก็ได้รับความความคิดเห็นหลากหลายมากมาย นะครับ ในส่วนของประเด็นพระพุทธศาสนา แต่ในส่วนของระบอบประชาธิปไตยแล้วเราก็ ต้องรับฟังเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้นสิ่งที่ผมจะนำเรียนดังต่อไปนี้ ก็คือ เป็นเสียงส่วนใหญ่ของ เพื่อน ๆ นิสิต นักศึกษา แต่เราก็ไม่ได้ละทิ้งเสียงส่วนน้อยของเพื่อน ๆ นิสิต นักศึกษาที่ยัง จะเห็นด้วยในการบรรจุพระพุทธศาสนา แต่เสียงส่วนใหญ่ของนิสิต นักศึกษาแล้วยังมี ความคิดเห็นว่า ไม่สมควรที่จะบรรจุพระพุทธศาสนาลงในรัฐธรรมนูญนะครับ เพราะว่า ตามหลักปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนคนไทยแล้ว ถ้าเกิดว่า เราไม่ได้บรรจุพระพุทธศาสนา ลงไปในรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ยังสามารถที่จะปฏิบัติเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี แล้วก็ยังสามารถ ที่ปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ได้เป็นอย่างดีเยี่ยมนะครับ ดังนั้นในส่วน ของนิสิต นักศึกษา จึงไม่สมควรที่จะบรรจุพระพุทธศาสนาลงในรัฐธรรมนูญนะครับ ก็เห็น ด้วยกับคณะกรรมการยกกว้างนะครับที่รอมชอมในการที่จะเปลี่ยนคำจากคำว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ลงในรัฐธรรมนูญตามมาตราที่ ๗๘ นะครับ เพราะผมถือว่าตามหลักของประชาธิปไตยแล้ว ลำดับแรกเราต้องเป็นประชาธิปไตยแบบ ปรีกษาหารี้อ เราต้องพูดคุยกัน เราต้องปรีกษาหารี้อกันว่า เราจะทำอย่างไร เพื่อที่จะให้ อยู่บนพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่บน พื้นฐานของสังคมไทยที่จะต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข

และข้อที่ ๒ นะครับ ต้องยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิด เพราะว่า คนเรามีความคิดที่แตกต่างกัน จะให้เห็นด้วยด้วยกันทั้งหมดร้อยเปอร์เซ็นต์ มันเป็นไปได้ ดังนั้น สิ่งที่ทุกคนแสดงความคิดเห็นมาเราก็ต้องยอมรับ ประชาชนที่แสดงความคิดเห็นมาบอกว่า อยากจะให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ตรงนั้นทาง คณะกรรมการยกกว้างก็ยอมรับแล้ว แล้วก็รับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว และใน ส่วนของสภาตัวเอง ในส่วนของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่ออกไปรับฟังความคิดเห็น เอง ก็รับฟังความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนตรงนั้นเข้ามา แต่ว่าในเมื่อในเสียงส่วนใหญ่ แล้ว เราก็ต้องยอมรับในระบอบประชาธิปไตยในเสียงส่วนใหญ่

และลำดับสุดท้ายนะครับ ก็คือ ต้องมีอุดมการณ์ในความรัก อุดมการณ์ในความรักครั้งนี้ ก็คือ อุดมการณ์ในความรักชาติ คนเราเกิดมาครั้งหนึ่งบนผืนแผ่นดินไทย จะต้องรักชาติ รักผืนแผ่นดินไทยตรงนี้ ดังนั้น การที่เราจะมาขัดแย้งกันด้วยเหตุเพราะเรื่องพระพุทธรูปศาสนาตรงนี้ ผมจึงไม่เห็นด้วยในส่วนตรงนี้ แล้วยกอยากจะฝากถึงพี่น้องประชาชนคนไทยที่รับฟังการถ่ายทอดสดอยู่ตรงนี้นะครับว่า ไม่ว่าจะวันนี้ผลของคะแนนที่ ลงมติลงไปจะเป็นอย่างไร ก็อยากจะให้พี่น้องคนไทยต้องรักกัน ต้องยอมรับในมติตรงนี้ ถ้าเกิดว่าเราไม่ยอมรับมติตรงนี้แล้ว ประเทศไทยคงไม่ได้เป็นประชาธิปไตยครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ขอขอบคุณครับ วันนี้เด็กพูดได้ดีนะครับ ผู้ใหญ่ก็นำไปพิจารณาด้วยนะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ เรียกชื่อไว้แล้วครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตพูดวันนี้ใน ๓ สำนวนด้วยกัน
๑. ในฐานะที่เป็นผู้แปรญัตติและเป็นหัวหน้ากลุ่มในการแปรญัตติในเรื่องมาตรา ๗๔
๒. ในฐานะที่เป็นประธานกรรมาธิการประสานการมีส่วนร่วมของประชาชน แล้วก็ได้รับฟังความเห็นของประชาชนมาทั่วประเทศ และ ๓. ในฐานะที่ผมเป็นชาวพุทธ แล้วก็นับถือศาสนาพุทธตลอดไป ท่านประธานครับ ผมอยู่ในประเทศไทยมาด้วยความภาคภูมิใจที่ประเทศไทยไม่เคยมีเงื่อนไขแห่งการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน และเราไม่มีความแตกแยกในศาสนา นั่นเป็นความภาคภูมิใจเล็ก ๆ ในการเป็นคนไทยของผมอยู่ตลอดเวลา ท่านประธานครับ ผมได้พยายามรับฟังผู้ที่อยากที่จะให้บรรจุพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ พอจะจับความได้ว่า ในฐานะที่เขาเป็นชาวพุทธ เหมือนกับผม เขาอยากจะได้ความภาคภูมิใจว่า ชาวพุทธนั้นเป็นเจ้าของประเทศ ท่านประธานครับ คำว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ดีความได้ ผมไปฟังหลายต่อหลายคนบอกว่า ดีความได้ ด้วยความเป็นห่วงว่า กลายเป็นว่าชาติไทยเป็นของชาวพุทธ อันนี้มีทั้งดี ทั้งเสีย ท่านประธานลองฟังทั้งไว้ก่อนก็แล้วกัน

๘๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริวรรณ ๔๒/๓

ประการที่ ๒ ผมรับฟังมา ได้ความเห็นที่ ถ้าบรรจุในรัฐธรรมนูญแล้ว
ศาสนาพุทธจะเจริญ จะยั่งยืน จะสถาพร -----

- ๔๓/๑

ประเด็นนี้ผมพยายามชักใช้ไล่เลยว่า จะยั่งยืน จะสถาพรได้อย่างไร ก็ไม่มีรูปธรรมชัดเจน แต่มีความเป็นห่วงอยู่ว่า ถ้าเกิดความประมาทว่า บรรจุแล้วจะยั่งยืนถาวร กลับเป็นข้อเสีย ท่านประธานครับ ผมได้พิจารณาถึงข้อดีอยู่ หรือข้อเสียหลายประการ ถ้าเราดูตีความว่า ชาตินไทยเป็นของชาวพุทธ โดยการบรรจุเรื่องนี้ เท่ากับว่าเรากำลังสร้างความบาดเจ็บกับคนที่นับถือศาสนาอื่นว่า เขาอยู่ในเมืองไทยด้วยสถานะใด และเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่คิดว่า ประเทศไทยหรือชาติไทยเป็นของชาวพุทธนั้น เป็นผู้ที่ยากได้ ยากเป็น ยากมี ยากเป็นเจ้าของ ก็คือ ยากที่จะเป็นเจ้าของ ยังยึดถืออัตตาว่าเป็นของตัวเอง ท่านประธานครับ ผมเองเป็นห่วงว่า จะเป็นเหตุอ้างของผู้ไม่ประสงค์ดีหากว่าเราบรรจุในเรื่องนี้ ในประการถัดไปผมคิดว่า พุทธธรรมยิ่งใหญ่มาก แล้วก็เป็นโอกาสโกฏต้องทุกกาลเวลา แต่ทำไมต้องบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญที่มีการเปลี่ยนแปลงง่าย ถ้าสมัง่าย แล้วก็ถูกฉีกง่ายด้วย ท่านประธานครับ ในฐานะที่เรากำลังยกร่างรัฐธรรมนูญนี้ นะครับ รัฐธรรมนูญที่กรรมาธิการยกร่างได้ร่างมา ผมคิดว่า มีความเหมาะสม มีความสุภาพ มีความนิ่มนวล สื่อความหมายในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี มาตรา ๙ คณะกรรมาธิการได้บัญญัติไว้ตรงกับรัฐธรรมนูญทุกฉบับว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ขณะเดียวกัน มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนา แล้วยังเติม เทียนนี้เขาขอแก้ไขเพิ่มเติมนะครับว่า ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ผมคิดว่า เติมอย่างนี้ก็น่าที่จะเป็นการตรงกับใจหลายต่อหลายคน ท่านประธานครับ ถ้าหากว่าอยากจะยิ่งกว่านั้น ผมยังคิดว่า ถ้าจะใส่ในคำปรารภ ก็คงไม่มีใครขัดข้อง ผมอยากจะทำรายงานท่านประธานฝากไปยังผู้ที่ยังเข้าใจอยู่ว่า ต้องเป็นพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ว่าที่ท่านบัญญัติไว้ ประดิษฐ์ไว้ เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ไว้ตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ไว้อย่างแยบยล อย่างนิ่มนวล อย่างสื่อความหมาย โดยไม่ไปบาดเจ็บผู้หนึ่งผู้ใด ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญนี้ถึงกับกำหนดว่า พระมหากษัตริย์ต้องเป็นพุทธมามกะนี้ ใ่อโ อั่นนี้มหาศาลนะครับ เป็นการสื่อที่ยิ่งใหญ่มาก ๆ ท่านประธานครับ ประเทศไทยเราเรียกทุกอย่าง แม้ในรัฐธรรมนูญก็เรียกว่า พุทธศักราช หรือ พ.ศ. ในรัฐธรรมนูญ เวลาเรากล่าวถึงพระมหากษัตริย์ เราก็จะบอกถึงว่า พระพุทธเจ้าข้า เราเรียกตัวเราเองว่า ข้าพระพุทธเจ้า ก็บอกหลายอย่างนะครับ

ว่า พระมหากษัตริย์นั้นมีความสืบเนื่องสัมพันธ์กับพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งอย่างไร วันหยุดราชการเราก็ใช้วันสำคัญในพระพุทธานุภาพ เพราะฉะนั้นสิ่งทั้งหลายนั้นเป็นสิ่งประกอบกัน ไม่ใช่จะดีอันเอาแต่เพียงคำเดียว ในมาตรา ๒ ท่านประธานครับ ถ้าเราใส่ พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แล้ว เราจะใช้ พุทธวินัยเป็นศาสนา เสียเลย ดีไหม ถ้าอยากจะให้ใส่ เรากำลังอยากจะให้อาณาจักรกับศาสนจักรนั้นเป็นหนึ่งเดียว อยากจะให้อาณาจักรนั้นเข้าแทรกแซงศาสนจักรนี้ ผมกราบเรียนถามว่า จะเอาจริง ๆ อย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าจะให้พุทธวินัยบัญญัติเป็นกฎหมาย รัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมาย นะครับ ไม่ใช่บัญญัติไว้เพื่อความภาคภูมิใจของผู้ใด แต่ถ้าเป็นบัญญัติไว้ในกฎหมาย ท่านประธานครับ อย่างน้อยประชาชนต้องนับถือศีลห้า ถ้าหากว่า ผู้ใดผิดศีลห้า ก็ต้องถือว่าผิดกฎหมาย -----

พระผู้บวชตั้งใจว่าบวชแล้วจะบรรลุนิพพาน ก็จำเป็นที่จะต้องศึกษาและปฏิบัติ เพราะฉะนั้น พระที่ไม่ศึกษาและไม่ปฏิบัติ ต้องมีการจับสอบไล่ออกจากความเป็นพระ อย่างเช่นที่เคยเกิดขึ้นในรัชกาลที่ ๒ ท่านประธานครับ ถ้าจะบวชก็ต้องปฏิบัติเจริญสมาธิ เจริญสติ แล้วจะต้องมีศุนย์การเรียนรู้ก่อนบวช เมื่อบวชแล้วพระอุปัชฌายะต้องดูแลพฤติกรรม อย่างน้อย ๕ ปี เหมือนแม่ไก่ ลูกไก่ ซึ่งเป็นไปตามพระวินัย แล้วยิ่งกว่านั้น เวลาจะบวชก็ คงจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้บวชทั้งก่อนและหลังการบวช ส่วนแตกต่างหรือสินทรัพย์ ที่เพิ่มขึ้น ต้องตกเป็นของสงฆ์ จะเป็นของส่วนตัวไม่ได้ ยิ่งกว่านั้น จำเป็นที่ต้องมี กรรมธรรมาภิบาลขึ้นมาดูแลทรัพย์สินสมบัติของศาสนจักร คือ พุทธศาสนา วัดจะต้องเป็นวัด อย่างแท้จริงที่ปฏิบัติธรรมนะครับ พระสงฆ์จะต้องตัดขาดจากพระเครื่อง และ ผลประโยชน์ในทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ไม่เว้นแม้แต่การเผาศพ ซึ่งการเผาศพนั้น ก็ ควรจะแยกขาดจากวัด ให้มืออาชีพที่เขาสามารถจะปฏิบัติได้ แล้วคงจะต้องมีตำรวจพระ เพื่อที่จะดูแลสอดส่องและเอาผิดทางอาญา นี่คือตัวอย่างครับ ท่านประธานครับ ถ้าหากว่า เราต้องการที่จะบัญญัติอยู่ในกฎหมายจริง ๆ ให้พุทธวินัยเป็นกฎหมาย และบัญญัติ อยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ผมได้สอบถามแล้ว ผู้ที่ต้องการดังกล่าวบอกไม่เอาจริง เพียงแต่ขอ เป็นสัญลักษณ์เท่านั้น ท่านประธานครับ ถ้าเป็นสัญลักษณ์เท่านั้นนี้ ได้จะเท่ากับเสีย หรือไม่ ท่านประธานครับ ถ้าใช่ ถ้าไม่ใช่ในรัฐธรรมนูญ แล้วสามารถจะออก พระราชบัญญัติมาสนับสนุนพระพุทธศาสนาอย่างเต็มที่ได้อหรือไม่ คำตอบ คือ ได้ เรามี พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เรามีพระราชบัญญัติต่าง ๆ จะแก้ไขเพิ่มเติม จะทำอะไร ได้ทั้งสิ้น ไม่มีความจำเป็นแต่อย่างหนึ่งอย่างใดที่จะต้องบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้บาดเจ็บ คนอื่น แล้วในขณะที่เดียวกันครับ ท่านประธานครับ ถ้าเราจะช่วยกันคิดที่จะเพิ่มเติม งบประมาณก็ดี การดำเนินการให้เป็นรูปธรรม สามารถที่จะออกเป็นแก้ไขเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดิกว่าเราต้องการสัญลักษณ์เท่านั้น ท่านประธาน ครับ ผมไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในฐานะที่ผมเป็นประธานกรรมการ ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานครับว่า ในมือของผมนี้ คือ สถิติที่ไปรับฟังความ คิดเห็นมา ปรากฏว่า สถิติที่เชื่อได้ส่วนมากไม่เห็นด้วยกับการบัญญัติให้พุทธศาสนาเป็น ศาสนาประจำชาติ แต่ว่าเป็นที่น่าเสียใจครับ ท่านประธานครับ มีอยู่หลายจังหวัดใน

ภาคเหนือและในภาคอีสาน ได้ปรากฏว่า มีคนพยายามขนคนเข้าไปทำสถิติ เพื่อที่จะให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มีการขนคนเข้าไป เวทีแล้วเวทีเล่า เพื่อที่จะยกมือทำสถิติ แล้วก็ออกไป หลังจากพอมหตัญญัตินี้เรื่องเดียว เขาจะไม่สนใจเรื่องอื่น แล้วก็เปลี่ยนไปเวทีอื่น มีการจ่ายเงินจากวัดที่ร่ำรวยแถว ๆ ปทุมธานี ให้กับพระรายละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วปรากฏว่าธนาครทั้งหลาย เป็นที่ตกใจกับบรรดาเหล่าธนาครที่ตรวจสอบพบว่า มีพระมาขึ้นเงินองค์ละห้าพัน ห้าพัน ผมเคยได้กราบเรียนท่านประธานและสมาชิกในห้องแห่งนี้แล้ว มีหลักฐานชัดเจน ก็ยังเก็บอยู่ ท่านประธานครับ ที่น่าเสียใจที่สุดในช่วงไม่กี่วันที่ผ่านมา มีการแอบอ้างว่า บุคคลระดับสูงของประเทศ ถูกแอบอ้างครับ ถูกแอบอ้างจากพลเอกคนหนึ่ง มีชื่อสั้น ๆ มีนามสกุล หรือว่ามีนามสกุล

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ครับ พยายามอย่าไปโยงคนนอกเลย

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมมีหลักฐาน
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เข้าใจว่ามีหลักฐาน อาจารย์ขอความกรุณา

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมมีนามบัตรอยู่ที่นี้ ท่านประธาน
อยากจะดูไหม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เข้าใจครับ อาจารย์เอ่ยชื่อแค่นี้ เขาก็รู้แล้วครับ ไม่ต้องต่อแล้วครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ไม่ใช่ นายพลที่เคยออกอากาศ ไม่ใช่ นายพลที่เคยเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่ นะครับ พลเอกคนนี้แอบอ้าง และชวนบรรดา พวกเราไปที่ละกลุ่ม ทีละกลุ่ม ไปกินอาหารกลางวัน ไปกินอาหารเย็น แล้วก็เปิดวิดีโอ (Video) เปิดภาพให้ดู เขาบอกว่า ไปคุยกันเรื่องภาคใต้ เปิดภาพให้ดูว่า พระสงฆ์ถูก ทำร้ายในภาคใต้ ซึ่งมันเป็นคนละเรื่องกัน แต่พยายามจะเอาเรื่องนั้นเชื่อมโยงเข้ามาว่า เพราะฉะนั้นต้องบรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ท่านประธานครับ ชาวพุทธ พวกเราเป็นชาวพุทธส่วนใหญ่ในห้องนี้ ชาวพุทธยอมไม่มุสา ท่านประธานจะให้ผมบอก ใหม่ว่าใครบ้าง และใครเป็นคนนำไป จะให้ผมบอกใหม่ครับ แล้วท่านกรุณาอย่ามุสา นะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่ต้องหروبครับอาจารย์

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : หรือให้ท่านสารภาพเองได้ใหม่ว่า ใครนำไป ยกมือได้ไหมครับในห้องนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาตามสมควรอาจารย์ครับ ไม่ต้องหروبครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ไปที่สนามเสือป่า ทั้งเวลากลางวัน ชวนไปกินข้าว ในเวลาเย็นที่พวกเรากินข้าวที่นี่เราจะไม่พบ ไปที่ละกลุ่ม ไปที่ละชุด แล้วพลเอกท่านนี้ชื่อสั้น ๆ แต่ดูแล้วเป็น ๒ พยางค์ แต่ชื่อสั้น ๆ แจกนามบัตร ด้วย แล้วสื่อความหมายที่แอบอ้างเบี่ยงสูงท่านประธาน ผมนี้ ท่านประธานรู้ นะครับ ผมนี้จอมตรวจสอบเรื่องนี้ คนที่ชอบแอบอ้าง ผมรู้ว่าอะไรเป็นอะไรทั้งสิ้น ฉะนั้น เพื่อนสมาชิกครับ ที่ท่านไปนี่ นะครับ ท่านโปรดระมัดระวัง นะครับ ผมเตือนท่านไว้แค่นี้ ก็แล้วกัน คือ เรื่องของการแอบอ้าง ท่านประธานครับ ชาวพุทธแท้เขาไม่ทำกันหروبครับ ผมคิดว่า ชาวพุทธแท้เขาไม่โกหก และเขาไม่ทำกันอย่างนี้ เพราะฉะนั้นผมเองได้ไป ตรวจสอบและพบอีก อีกกรณีหนึ่ง มีการข่มขู่ สส. ว่า ถ้า สส. ไม่สนับสนุนเรื่องนี้ จะไม่สนับสนุนให้เป็น สส. แล้วก็ขู่ สสร. พวกเรานี่ล่ะครับ ว่า ถ้าไม่สนับสนุน จะไป ลงสมัครอะไรก็จะได้ไม่เป็น สสร. ท่านนั้นก็ได้พูด แล้วก็บันทึกเทปอยู่ด้วย นะครับ

ท่านประธานครับ เขาก็ยินดีที่จะให้พูดด้วย แต่ว่า เอล่ะ เมื่อถึงเวลาอันสมควร ท่านประธานครับ การกดดัน บีบคั้น ด้วยวิธีทางโลก แล้วก็มาอ้างว่าเป็นทางธรรม ได้มีการปฏิบัติกัน แล้วก็ใช้คำพระมาปกปิด เวลาเดินขบวน ก็เรียกว่า ธรรมยาตรา เวลาไปชุมนุม ก็บอกว่า เป็นการปฏิบัติธรรมหน้าสภา เวลาจะยึดพื้นที่ชุมนุม ก็บอกว่า เป็นรัฐสภานาราม เวลาจะอดข้าวประท้วง ก็อ้างอหิงสธรรมชั้นอุกฤษ ท่านประธานครับ เราใช้หลักทางโลกทั้งสิ้น แต่เรากลับใช้การตกแต่งให้ดูเป็นคำทางธรรม การเลี้ยงบาลี่นี้ ผมคิดว่าพระพุทธเจ้าไม่สรรเสริญนะครับ โดยเฉพาะการอดข้าว พระพุทธเจ้าได้ทดลองแล้วว่า การอดอาหารไม่บรรลุธรรม พระพุทธเจ้าไม่เคยสรรเสริญผู้ที่อดอาหาร เพราะฉะนั้นถ้าจะอดอาหารเพื่อบรรลุธรรม เพื่อเจริญปฏิบัติธรรมหน้าสภาเนี่ย ผมไม่เชื่อว่า พระพุทธองค์นั้นสรรเสริญ แต่ขณะเดียวกัน ถ้าอดเพื่อที่จะบีบคั้น เพื่อที่จะประท้วง ผมก็คิดว่า ไม่อยู่ในพุทธวินัย ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญของเรา ๑๗ ฉบับ ไม่เคยบัญญัติคำนี้ บรรพบุรุษของเรามีความแยบยล มีความนิ่มนวลและมีความฉลาดหลักแหลม สสร. ชุดนี้ ท่านจะพลาดพลั้ง ท่านคิดว่า ท่านหลักแหลมกว่าบรรพบุรุษของเรา อย่างนั้นหรือ ท่านกำลังอวดตัวว่าท่านกำลังหลักแหลมกว่า แน่กว่า ทำได้ดีกว่า ท่านกำลังจะลงมติ สุ่มเสี่ยงอย่างนั้นหรือ ท่านคิดดูก็แล้วกันนะครับ ถ้าท่านพลาดพลั้งไป ประเทศไทยจะเป็นอย่างไร ท่านประธานครับ ก่อนพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ทูลถามว่า จะทำอย่างไร จะยึดใคร ยึดอะไรเป็นหลัก เพื่อให้พุทธศาสนายั่งยืน พระพุทธองค์ไม่ตอบว่าให้ยึดอะไร ยึดใคร แต่ท่านบอกว่า ให้ยึดพระธรรมคำสอน ไม่ใช่ยึดรัฐธรรมนูญครับ ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ขอบพระคุณครับ ไม่มีผู้อภิปรายนะครับ ยังจะมีอีกหรือครับ เดี่ยวจะ
 เชิญท่านมนตรีครับ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : ขอบคุณท่านประธานนะครับ กราบเรียน
 ท่านประธานที่เคารพครับ ผม มंत्री เพชรขุ้ม ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่า
 เราใช้เวลาามากพอสมควรแล้วนะครับ ขอปิดการอภิปรายเรื่องมาตรา ๒ และ ๗๘
 นะครับ เรื่องพุทธศาสนานะครับ กราบขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 มีผู้รับรองนะครับ ครับ มีผู้รับรองถูกต้องนะครับ เชิญครับ ท่านผู้ไม่เห็นด้วยใช้ไหมครับ
 เชิญครับ

นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม วิฑูรย์
 บุญญสฤติย์ ครับ ผมขอเสนอไหวตลับครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คนละเรื่องครับ ตอนนี้นะครับ เดี่ยวไหวตเอาไว้ทีหลังนะครับ ไม่มีท่านใดขอเปิดอภิปราย
 นะครับ ตามข้อบังคับ ข้อ ๕๗ นะครับ เชิญท่านกรรมาธิการสรุปครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : กราบเรียน
 ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชา มหาคุณ กรรมาธิการยก่างครับ กระผมคิดว่า ตั้งแต่
 เวลาประมาณสิบนาฬิกาครึ่ง จนถึงขณะนี้ ใช้เวลาประมาณเกือบสี่ชั่วโมง พวกเราได้รับ
 ความรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องศาสนาและพุทธศาสนาจากผู้เชี่ยวชาญจนเต็มอิม ทุกท่านล้วน
 แล้วแต่รู้ใน เรื่องของหลักธรรมอย่างดีเยี่ยมทั้งนั้น ไม่ว่าจะป็นในด้านเห็นว่า ควรจะ
 บรรจุพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หรือไม่เห็นพ้องด้วยก็ตามนะครับ กระผมก็ขอ
 กราบเรียนว่า นั้นเป็นความหลากหลาย และเป็นความมดงามอันหนึ่งของประเทศไทยเรา
 ซึ่งก็ได้เคยมีบาทหลวงเข้ามาสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แล้วก็บันทึกไว้ว่า

ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่า จะมีประเทศใดในโลกที่มีศาสนาอยู่มากมาย และแต่ละศาสนาสามารถปฏิบัติพิธีการของตนได้อย่างเสรีเท่ากับประเทศสยาม เช่นเดียวกัน ความคิดเห็นของพวกเราก็สามารถจะเห็นได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะในแง่ของการเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กระผมขอกราบเรียนว่าอย่างนี้ครับว่า กระผมเองนี้ได้ถูกหล่อหลอมในหลักธรรม โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงตลอดมา บวชเรียนแล้ว แล้วก็ปฏิบัติทั้งคัมภีร์และวิปัสสนาธุระ เพราะฉะนั้นกระผมไม่อาจแอบอ้างหรือกว่า กระผมมีความรู้ในเรื่องของพุทธศาสนาดี หรือไม่ดีอย่างไร แต่กระผมใคร่ขอกราบเรียนท่านที่เคารพ ที่มีความเห็นว่าคุณจะบรรจุ คำว่า พุทธศาสนา ไว้เป็นศาสนาประจำชาตินั้นนี้ ท่านรู้หลักธรรมดีและลึกซึ้งเพียงใด ถ้าจะถามว่าหลักของพุทธศาสนาที่แท้นั้นคืออะไร ขอให้พวกเราชาวพุทธชาวไทยช่วยกันตอบหน่อย พระพุทธเจ้าสอนอะไร สิ่งเหล่านี้มันจะครับเป็นสิ่งที่เราจะต้องค้นหา เป็นหลักปรัชญาที่เราถือได้ว่า เป็นหนึ่งในโลก ไม่จำเป็นต้องบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญ หนึ่งเดียวในโลกเท่านั้น ก็คือ พระไตรปิฎก ซึ่งเป็นหลักของธรรมะอันยอดเยี่ยมอยู่แล้ว เราจะเห็นได้ว่ามีความห่วงกังวลอยู่มากมายหลากหลายที่ว่า ถ้าไม่ได้บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วนี้ พุทธศาสนาอาจจะสิ้นสูญลงก็ได้ กระผมขอกราบเรียนว่า พุทธศาสนายืนยงคงกระพันอยู่ในผืนแผ่นดินไทยนี้ตั้งแต่บรรพบุรุษ บรรพกาลที่ท่านอาจารย์เดโช ขอนุญาตเอ่ยนามบอกว่า อยู่ในศิลาจารึกแล้ว ซึ่งศิลาจารึกมิใช่รัฐธรรมนูญนะขอรับ -----

ศิลาจารึกเป็นเพียงข้อเปรียบเทียบของ ฯพณฯ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช บอกว่า ถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย แต่มีรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการเป็นเรื่องเป็นราวหรืออย่างเป็นทางการ เราจะเห็นได้ว่า สิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทุกพระองค์นะคะ ตั้งแต่อดีตกาล ทรงเป็นพระบรมธรรมิกมหาราช และรวมทั้งพระองค์ทรงมั่นอยู่ในบวรพุทธศาสนา จนกระทั่งมาบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับแรก แล้วก็ตลอดมาว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นทรงเป็นพุทธมามกะ และกระนั้นก็ดี ก็ยังต่อท้ายว่า ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก คือ ทรงคุ้มครองทุกศาสนา ดูแลทุกศาสนาเสมอกัน แต่ว่า ทรงเป็นพุทธมามกะอย่างมั่นคง เราก็ต้องถามว่า แค่นี้ยังไม่งดงาม ไม่สง่างามเพียงพอหรืออย่างไร ถ้ายังไม่งดงาม ไม่สง่างามเพียงพอ แนวนโยบายแห่งรัฐก็ยังบรรจุไว้ อย่างมั่นคงว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์ และคุ้มครองพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน และศาสนาอื่นด้วย นั่นก็แสดงให้เห็นเลยว่า พวกเรามีได้ละเลยต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาหลักของประเทศชาติ ของบ้านเมืองของเรา แต่ว่าการที่จะเขียนบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในด้านของการเมือง หรือว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง และยึดโยงในทางการเมืองนั้น มันเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวง ทำให้ศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาอันบริสุทธิ์ผ่องใสต้องมาแปดเปื้อนกับกระบวนการทางการเมือง แล้วจะต้องมีการตีความกันว่า ลัทธินี้ลัทธินี้คือพุทธศาสนาหรือไม่ จะต้องถือว่า เป็นศาสนาประจำชาติไทยด้วยหรือไม่ อย่าลืมนะว่า พระพุทธศาสนาในโลกนี้มีไม่ใช่มีลัทธิเดียวเท่านั้น มีลัทธิหลายลัทธิ มีหลายนิกาย ต่าง ๆ มากมาย แค่ว่าเราดูแลกันอยู่ก็ยังไม่พอสบายกันมากมายแล้วนะคะ เพราะฉะนั้นอย่าได้ทำความวุ่นวายให้เกิดขึ้นกับแผ่นดินไทยมากกว่านี้เลยนะคะ มิฉะนั้นแล้ว เราจะไม่เป็นอันดูแลและทำความผาสุกให้กับประชาชนให้กับมหาชนชาวไทยนะคะ ด้วยเรื่องของทางการเมือง ซึ่งยังรอหน้าเราอยู่อีกเยอะนะคะ เราจะต้องมาแก้ไขสถานการณ์ในด้านของศาสนา ซึ่งจะทำให้ไม่อาจที่จะทำให้แก้ไขสถานการณ์ทางการเมืองได้ กระผมขอกราบเรียนท่านที่เคารพว่า พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า นิสสัมมะ กะระณัง เสยโย (นิสสัม กะระณัง เสยโย) ใคร่ควรดูก่อนแล้วจึงทำดีกว่า เพราะฉะนั้นจึงได้โปรดขอใคร่ควรดูให้ดี และถือหลักธรรมอันหนึ่งด้วยว่า แสงสว่างอื่นใด

เสมอด้วยปัญญาไม่มี เพราะฉะนั้น ณ ห้องประชุมแห่งนี้เป็นที่แห่งสัตบุรุษ พึงใช้
สติปัญญาอย่างที่ พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่ต้องสาธุนะครับ ผมขอพิจารณารายมาตรานะครับ มาตราที่พิจารณา ก็คือ มาตรา ๒
นะครับ มาตรา ๓๗ มาตรา ๗๘ นะครับ ผมขอถามมาตรา ๒ ก่อนนะครับ มาตราที่ ๒
นะครับ มีกรรมวิธีการสงวนความเห็นนะครับ กรรมวิธีการสงวนความเห็น ยังมีท่านใด
ตั้งใจใหม่ครับ ไม่มีท่านใดตั้งใจนะครับ มาตรา ๒ มีกลุ่มท่านอาจารย์พิเชียรนะครับ
ขอแก้ความ แล้วก็ขอแปรญัติไว้ ท่านให้ลงมติหรือเปล่าครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
กระผมอยากให้ลงมติครับ ในส่วนที่กระผมสงวนคำแปรญัตติไว้ครับ กราบขอบพระคุณ
ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ท่านวิฑูรย์ครับ เมื่อกี้ท่านเสนออะไรที่ค้างอยู่ครับ

นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ : กราบเรียนประธานสภาที่เคารพ กระผม วิฑูรย์
บุญญสฤติย์ ผมขอเสนอปิดอภิปรายตามข้อบังคับ ข้อที่ ๕๕ (๒)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อภิปรายปิดไปแล้วครับ

นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ : แล้วก็ขอปิดอภิปรายด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อะไรนะครับ

นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ : ขอโหวตครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอลงคะแนนครับ

นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ : ขอผู้รับรองครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอผู้รับรองนะครับ มีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๑๐ คนนะครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
การรับรองถูกต้องนะครับ ไม่มีสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
ปิ่นทอง ผมอยากเห็นความโปร่งใสชัดเจนว่า ถ้าเราจะตัดสินใจอะไร ต้องรับผิดชอบ
ต่อบ้านเมือง อย่างที่ผมพูดนะครับ ถ้าเราอาจหาญ ต้องรับผิดชอบว่าใครเห็นอย่างไร
ขอให้มีการลงมติอย่างเปิดเผยครับ ผมขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีผู้รับรองนะครับ แต่คราวนี้แบบนี้ครับ ในข้อบังคับ ข้อ ๖๒ นะครับ บอกว่า ถ้ามีผู้
คัดค้าน การจะลงมติโดยเปิดเผยได้ หรือลงคะแนนโดยเปิดเผย ต้องมีผู้รับรองมากกว่า
หนึ่งในสามของสมาชิกในที่ประชุมสภานะครับ ก็ให้ลงเปิดเผย ผมไม่แน่ใจว่า ที่ยกมือ
เมื่อไหร่หลายท่านนะครับ มีจำนวนถึงหนึ่งในสามหรือไม่ ผมขอถามคะแนนนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คัดค้านขอให้ลงคะแนนโดยเปิดเผยนะครับ หากท่านเห็นด้วย
นะครับ ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย ให้กด เห็นด้วย หากไม่เห็นด้วย ก็คือให้ลงคะแนนลับ
นะครับ ไม่ต้องครับ ไม่ต้องถาม ถ้าไม่เห็นด้วย ก็ให้กด ไม่เห็นด้วย เพราะจะเช็คเสียงดูว่า
ได้หนึ่งในสามไหมนะครับ เชิญลงคะแนนนะครับ ถามอีกครั้งหนึ่งนะครับ สมาชิกถ้าเห็นด้วย
กับท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ที่ขอลงคะแนนโดยเปิดเผย ให้กดคะแนนวว่า เห็นด้วย
ถ้าไม่เห็นด้วย ก็กด ไม่เห็นด้วย นะครับ เชิญลงคะแนนนะครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนน มีไหมครับ ลงคะแนนเรียบร้อยนะครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว
นะครับ มีท่านใดยังไม่ลงคะแนนมีไหมครับ ไม่มีนะครับ ปิดการลงคะแนนนะครับ เชิญ
เจ้าหน้าที่รวมคะแนนนะครับ มีผู้เข้าประชุม ๙๐ เห็นด้วย ๔๔ ไม่เห็นด้วย ๔๖ ดออกเสียง
๕ นะครับ ก็คงไม่ถึง หนึ่งในสามนี้เท่าไรนะครับ ๓๐ นะครับ ประธานโทษครับ วันนี้เลข
ไม่ค่อยจะคล่องนะครับ คะแนนถึงหนึ่งในสามนะครับ ก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผยนะครับ
เป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกนะครับ

ผมขอถามท่านสมาชิกต่อเลยนะครับ มาตราที่ ๒ นะครับ

นายวิชา หงส์ประภัศร : ขออนุญาตนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมาญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านวิชาครับ เชิญครับ

นายวิชา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัศร สสร. เนื่องจากกลุ่มของกระผมได้ยื่นญัตติไว้ด้วย มีข้อความคล้ายกันกับกลุ่มของคุณพิเชียร เพราะฉะนั้นกระผมขอเสนอให้มีการถามญัตติรวมกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมาญ คนที่หนึ่ง) :
ของท่านอยู่ในมาตรา ๗๘ นะครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : มีได้ครับ มาตรา ๒ ครับ โดยอนุมัติของ
กรรมวิธีการยกกว้าง เป็นญาติเพิ่มเติม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ของท่านยังมีอีกญาติหนึ่ง ไซ้ใหม่ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ จะให้เพิ่มที่หลังนะครับ ญาตินี้ ที่มาขึ้นภายหลังนะครับ กรรมวิธีการไปรับรองญาติ
ด้วยไซ้ใหม่ครับของท่านสดศรี เมื่อถามแล้วครับ ว่าท่านยังสงวน ยังตั้งใจใหม่ครับ
เชิญครับ ท่านสดศรีครับ

นางสดศรี สัตยธรรม (กรรมธิการ) : ยังตั้งใจคะ เพราะว่าก็ไม่ได้
เหมือนกับ แต่อยู่ในมาตรา ๒ เหมือนกันนะคะ ไม่ได้เหมือนกับท่านพิเชียรทั้งหมดนะคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อย่างนั้นผมขออนุญาตถามท่านสดศรีก่อนนะครับ ท่านสดศรีแปรญาติเพิ่มวรรคที่ ๒
เข้ามานะครับ เพิ่มคำว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยพึงจรรโลงศาสนาพุทธให้ยั่งยืนวัฒนา
สถาพรคู่ชาติบ้านเมืองสืบไป นะครับ ผมจะถามวรรคสองของท่านสดศรีก่อนนะครับ
ผมไม่รวมญาติ เพราะว่าไม่เหมือนกัน คนละหลักการนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ในมาตราที่ ๒ นะครับ กรรมวิธีการไม่เห็นด้วยกับกรรมวิธีการเสียงข้างน้อยที่ขอเพิ่ม
ข้อความในวรรคที่ ๒ นะครับ หากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับกรรมวิธีการที่ไม่เห็นควร
ให้เพิ่มข้อความในวรรคสอง ให้กต เห็นด้วย หากเห็นด้วยกับกรรมวิธีการเสียงข้างน้อย
ที่ขอเพิ่มข้อความในวรรคสองดังกล่าว ให้กต ไม่เห็นด้วย นะครับ ถ้าเห็นด้วยกับ
กรรมวิธีการเสียงข้างมาก กต เห็นด้วย นะครับ เห็นด้วยกับกรรมวิธีการเสียงข้างน้อย
ให้กต ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนนะครับ ไม่รวมของท่านพิเชียรนะครับของท่านสดศรี
อย่างเดียวครับ คนละความกันเลยครับ

(สมาชิกเลียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านวินัสมีอะไรครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ท่านประธานครับ ผม วินัสครับ พรรคสอง เรายังไม่รู้เลยว่าข้อความเป็นอย่างไรรครับ ท่านครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อยู่ในเอกสารครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ขอให้ท่านสดศรี ได้กรุณานิดได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอภิปรายไปแล้วครับ ตอนนี้ลงคะแนนแล้วครับ ท่านครับ ท่านยกตัวอย่างไปตั้งแต่รอบแรกแล้วครับ เชิญนั่งครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญนั่งครับ ท่านลงคะแนนครบถ้วนแล้วนะครับ ท่านวินัสลงคะแนนหรือยังครับ
ลงคะแนนก่อนครับ ถ้าไม่เข้าใจก็งดออกเสียงก็ได้ครับ ถ้าเข้าใจแล้วก็เชิญลงคะแนน
ได้ครับ ปิดการลงคะแนนนะครับ เชิญเจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ เห็นด้วยกับ
กรรมาธิการ ๗๔ ไม่เห็นด้วย ๑๓ งดออกเสียง ๓ นะครับ เป็นไปตามกรรมาธิการนะครับ
ที่ไม่ให้เพิ่มข้อความ

ในวรรคสอง ของท่านพิเชียรขอเพิ่มข้อความ กับของท่านอาจารย์วัชรา ในหลักการเดียวกันนะครับ ท่านวัชราครับ ถ้าหลักการเดียวกันนี้ ข้อความนี้ท่านจะเอาของท่านพิเชียรเป็นหลักได้ไหมครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ได้นะครับ ผมถามท่านสมาชิกในวรรคที่ ๒ นะครับ ที่มีสมาชิกขอสงวนคำแปรญัตติได้นะครับ หากท่านเห็นด้วยกับกรรมาธิการนะครับ ให้กด เห็นด้วย หากเห็นด้วยกับสมาชิกที่ขอแปรญัตติไ้ นะครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ มีท่านไ้ยังไม่ลงคะแนน มีไหมครับ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิดการลงคะแนนเชิญเจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ เห็นด้วยกับกรรมาธิการ ๖๖ ไม่เห็นด้วย ๑๙ งดออกเสียง ๔ ไม่ลงคะแนน ๑ นะครับ เป็นไปตามกรรมาธิการนะครับ

มาตราต่อไปที่เกี่ยวข้องนะครับ มาตรา ๓๗ นะครับ มาตรา ๓๗ นี้ เข้าใจ
ว่า ผมสอบถามท่านเลขาธิการแล้ว ผ่านไปแล้วนะครับ เพียงแต่เกี่ยวเนื่องแล้วเอามา
อภิปรายไปพร้อม ๆ กันเท่านั้นนะครับ มติผ่านไปแล้วยังนะครับ มาตรา ๓๗ ไม่มีท่านใด
ติตใจนะครับ คงมีมาตรา ๗๘ ที่จะต้องพิจารณานะครับ มาตรา ๗๘ นะครับ มีท่านพิเชียร
นะครับ กลุ่มท่านพิเชียรที่ขอแปรญัตติไว้หน้าครับ -----

ของท่านอุทิศ กลุ่มท่านอุทิศนี้ เมื่อที่ท้อภิปราย คือ ท่านวิชัยนะครับ ของกรรมธิการเขา ก็แก้ไขไปคล้าย ๆ กับท่านแล้วนะครับ ข้อความอื่น ท่านตั้งใจใหม่ครับ ท่านวิชัยครับ เชิญครับ

นายวิชัย เรื่องเรียงกฤตฤทธิ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม วิชัย เรื่องเรียงกฤตฤทธิ สสร. ครับ กระผมกราบเรียนว่า ที่ได้แปรญัตติไว้ นั้น มีอยู่ ๒ พรรคที่ยัง ไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการร่างครับ ใช้คำว่า ที่รัฐได้รับการรับรองจากรัฐ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และศาสนาซิกข์ แล้วก็ตามตอนทำยบบอกว่า ให้คุณธรรมนำความรู้ การพัฒนาสังคมและการพัฒนาการเมือง อันนี้ กระผมยังตั้งใจว่า ที่ได้อภิปราย ได้กราบเรียนไปแล้วครับ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นแล้วแต่สมาชิก ครับ ขอกราบขอบพระคุณท่านครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ของท่านยังมีอยู่ ๒ ส่วนนะครับ ส่วนแรกซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ส่วนนี้ท่านไม่ตั้งใจนะครับ คงตั้งใจ ผมขอถามญัตติของกลุ่มของท่านอุทิศนะครับ ที่ท่านวิชัยเสนอแนะว่า ขอเติมข้อความนะครับว่า ที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และศาสนาซิกข์นะครับ แล้วก็มีพรรคสุดท้ายนะครับขอเติมข้อความว่า ให้คุณธรรมนำความรู้การพัฒนาสังคมและการพัฒนาการเมืองนะครับ ผมจะถามท่านสมาชิกนะครับ หากท่านเห็นด้วยกับกรรมธิการนะครับ ร่างเดิมของกรรมธิการ ให้กด เห็นด้วย หากไม่เห็นด้วยนะครับ โดยเห็นตามที่สมาชิกขอแปรญัตติไว้ ให้กด ไม่เห็นด้วย เฉพาะในกลุ่มของท่านวิชัยนะครับ กลุ่มท่านอุทิศนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ มาตรา ๗๘ กลุ่มท่านอุทิศนะครับ ข้อความแรก ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือมาช้านาน อันนี้ไม่ตั้งใจแล้วนะครับ บันทึกเพื่อความชัดเจน ข้อความอื่นนะครับ

ที่ขอเดิมขึ้นมาี่นะครั้บ กรรมาธิการไม่เห็นด้วย หากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับกรรมาธิการ
นะครั้บให้กต เห็นด้วย หากเห็นด้วยกับสมาชิกที่ขอแปรญัตติไว้ ให้กต ไม่เห็นด้วย เชิญ
ลงคะแนนได้ครั้บ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ชัดเจนนะครั้บ มีท่านใดไม่ลงคะแนน มีไหมครั้บ ครั้บ ลงคะแนนครบถ้วนแล้ว ปิด
การลงคะแนน เชิญเจ้าหน้าที่รวมคะแนนครั้บ เห็นด้วย ๗๕ นะครั้บ ไม่เห็นด้วย ๑๑
งดออกเสียง ๓ ไม่ลงคะแนน ๑ นะครั้บ เป็นไปตามกรรมาธิการนะครั้บ

ญาติอื่น มีของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ ของท่านพิเชียรรอดเดี่ยว
นะครับ ของท่านก็ไม่เหมือนคนอื่นนะครับ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นี้กรรมาธิการเขาแก้
ให้ไปแล้วนะครับ อันนี้ส่วนอื่นอาจจะมีข้อความอื่น ท่านยังตั้งใจใหม่ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง กลุ่มพวกผมนี้ได้ขอแปรญัตติไว้ มีหลักการอยู่ ๒ เรื่องนะครับ เรื่องที่ ๑
นี้บอกกว่า รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ให้เต็มที่ ซึ่งเป็นศาสนาที่
ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน นะครับ ซึ่งกรรมาธิการนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติม
ตรงกันกับที่ผมได้ขอแปรญัตติไปก่อนหน้านั้นแล้ว ส่วนนี้ผมไม่ตั้งใจ ส่วนถัดไปที่ผมขอ
เพิ่มเติม ก็คือว่า และศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและ
ความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชน และทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของ
ศาสนามาใช้ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ผมขอเดิมว่า ให้คุณธรรม
นำความรู้ การพัฒนาสังคมและการพัฒนาการเมือง ส่วนนี้กรรมาธิการได้เดิมให้ส่วนแรก
ส่วนที่ ๒ ไม่เดิมให้ ผมก็ไม่ตั้งใจครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ผมก็หลง นี้ก็จะตั้งใจนะครับ ขอบพระคุณนะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ กลุ่มของ
ท่านสุรชัยครับ กรรมาธิการก็เดิมคล้าย ๆ นะครับ ท่านตั้งใจใหม่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ส่วนที่ผมขอ
แปรญัตติไว้ กรรมาธิการได้แก้ไขหลักการตรงกันแล้วครับ ไม่ตั้งใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ขอบพระคุณนะครับ ของท่านวัชรานี ท่านไม่ติดใจไปแล้วนะครับ ท่านแดงไม่ติดใจ
 ไปตั้งแต่แรกนะครับ คงเหลือกลุ่มของท่านอาจารย์พิเชียรนะครับ อาจารย์พิเชียรยังติดใจ
 ใหม่ครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ กราบเรียนท่านประธานสภา
 ที่เคารพนะครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ ในมาตรา ๗๘ นี่นะครับ
 กลุ่มของกระผมได้แปรญัตตินะครับ โดยได้ขอเพิ่มเติมนะครับ ในวรรคที่ว่านะครับ
 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น เราได้เติม คำว่า
 ที่ได้รับการรับรองจากรัฐ จัดให้มีการเรียน การสอน ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ ศีลธรรม คุณธรรม
 จริยธรรม ในการศึกษาทุกระบบ และทุกชั้นอย่างพอเพียง ทั้งเนื้อหาและเวลา นะครับ
 แล้วเราก็เติมอีกคำหนึ่ง คือ คำว่า ความสามัคคี นะครับ รวมทั้งเราได้เติมในวรรคที่ ๒
 นะครับ การปฏิบัติศาสนธรรมของศาสนาใด ต้องไม่กระทบหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของ
 ผู้อื่น ครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ติดใจใหม่ครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : กระผมมองดูเพื่อน ๆ สสร. ทั้งหมดแล้ว
 นะครับ ก็เพื่อความสามัคคีครับ เรามีคำว่า สามัคคี กระผมก็ไม่ติดใจแล้วครับ แล้วก็
 เห็นว่า ท่านกรรมาธิการร่างท่านก็ได้กรุณาแก้ไขนะครับ เพื่อให้ทุกสิ่งทุกอย่างนี้
 ประนีประนอม แล้วก็เส้นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับสังคมไทยเรานะครับ ดังนั้น กระผม
 ก็เห็นว่า เพื่อความสามัคคีที่ว่า กระผมไม่ติดใจแล้วครับ ขอขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอบพระคุณครับ มีท่านใดติดใจ วรรคใด ส่วนใดอีก มีไหมครับ มาตรา ๒ มาตรา ๗๘
 ไม่มีแล้วนะครับ เพื่อความชัดเจนนะครับ ให้สาธารณชนทั่วไปได้เห็นถึงความสำคัญ
 ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ และกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ
 เรื่องศาสนา และได้เติมข้อความไป ถือได้ว่าเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ผมขออนุญาต

ท่านอาจารย์สมคิดนะครับ ท่านกรรมาธิการยกกว้าง ช่วยอ่านนะครับ ส่วนที่ท่านเติม เพื่อให้สาธารณชนทั่วไปได้เข้าใจ ในส่วนที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับศาสนาพุทธด้วย นะครับ เชิญครับ ท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ประเด็นที่ท่านประธานได้เรียนกราบเรียน ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และพี่น้องประชาชนทุกคน ที่ฟังการถ่ายทอดอยู่นั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมาก กรรมาธิการเห็นตรงกันครับ รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่สำคัญของประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มเติมเข้าไป เพื่อให้ เกิดความก้าวหน้าในเรื่องการบัญญัติเรื่องศาสนาพุทธในรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๗๘ นั้น กรรมาธิการได้เติมข้อความที่สำคัญขึ้นมาอีกข้อความหนึ่งนะครับ เติมข้อความว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน นะครับ ประโยคนี้ เป็นประโยคที่สำคัญมาก ขออนุญาตอ่านทั้งมาตราครับ ท่านประธานครับ มาตรา ๗๘ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทย ส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน และศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของ ศาสนามาใช้ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ครับ ก็เป็นความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แล้วคงทำให้ศาสนาพุทธ ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่นับถือ ในประเทศไทยนั้น มีความเจริญก้าวหน้าสืบต่อไปอย่างยิ่งยืนนานครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ขอบพระคุณนะครับ ถือว่าจบการพิจารณา มาตรา ๗๘ นะครับ ขอเข้าพิจารณาใน ส่วนมาตราที่ได้มีการแขวนไว้ นะครับ กับที่มีสมาชิกขอแปรญัตติไว้ ตอนนี้อยู่ญัตติ เข้ามาถึง ๘ ญัตตินะครับ ผมเข้าใจว่า ต้องใช้เวลาพอสมควรนะครับ แต่ก่อนจะเข้าสู่การ พิจารณานี้ ผมขออนุญาตทำความเข้าใจ และตกลงกับสมาชิกก่อนนะครับ ว่า ในการยื่น คำขอแปรญัตติดังกล่าว มีสมาชิกลงชื่อรับรองมาถึงสามในห้า นะครับ ตามรัฐธรรมนูญ นะครับ แต่เพื่อไม่ให้การพิจารณามีปัญหาเนี่ย นะครับ ในการลงมตินี้ ผมขอหารือทาง กรรมาธิการยกกว้างนี้ นะครับ กับท่านสมาชิกนะครับ ว่า ในการลงมติ คะแนนที่จะเป็นผล

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๕๑/๓

ชี้ขาดนั้นนะคะ ควรจะเป็นคะแนนกึ่งหนึ่ง หรือสามในห้า ตามที่ท่านสมาชิกได้รับรอง หรือเห็นชอบญัตติดังกล่าวนะคะ ผมอยากให้ตกลงกันให้ชัดเจนเสียก่อนนะคะ เดียวพอลงมติไปแล้วนี่ มันจะกลายเป็นปัญหาค่ะ เชิญท่านเลขาครับ

- ๕๒/๑

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ความจริงใน ๘ ญัตติที่ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอขึ้นมาเนี่ยครับ กรรมการเห็นด้วยทั้งหมด ๗ ญัตติ มีอีก ๑ ญัตติที่ไม่เห็นด้วย ก็ขออนุญาตกราบเรียนเป็นข้อมูลเบื้องต้น แต่ว่าโดยรวม คือ กรรมการมีความเห็นว่า เราได้ลงมติกันโดยใช้เสียงกึ่งหนึ่งมาโดยตลอดนะครับ ของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อให้การประชุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แล้วก็ไม่มีปัญหาเรื่องการตีความ และจะเสียเวลาในการตีความมากนะครับ ผมขออนุญาตแถลงในฐานะกรรมการว่า กรรมการมีความเห็นว่า ก็ขอใช้เสียงกึ่งหนึ่งเหมือนเดิมครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถ้าเป็นกึ่งหนึ่งโดยกรรมการ เห็นด้วยนะครับ เห็นชอบกับญัตติดังกล่าวเนี่ยครับ ก็ใช้กึ่งหนึ่งตามปกติเนี่ยครับ ไม่มีปัญหานะครับ ที่นี้ส่วนที่ญัตติที่ท่านอาจารย์บอกว่ายังไม่รับเนี่ยครับ ญัตติไหนครับ จะได้แยกออกไปก่อนครับ เดี่ยวสืบสน

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : มาตรา ๓๐ ครับ ท่านประธานครับ คือ มาตราเรื่องการเพิ่มเรื่องอัตลักษณ์เข้าไป มาตราอื่นนั้นกรรมการมีเห็นด้วย แล้วก็ขอแก้คำเล็กน้อยบางส่วน แต่มีมาตรา ๓๐ วรรคสาม ซึ่งกรรมการยังไม่เห็นด้วยนะครับ ขออนุญาต

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ถ้าไม่เห็นด้วยนะครับ เสียงมันก็ต้องมานั่งพิจารณากันอีกนะครับ ว่า ตกลงแล้วจะเอาเสียงเท่าไร จะมีปัญหานะครับ ถ้าครึ่งหนึ่งธรรมดาเนี่ยครับ ถ้าท่านรับว่าให้เป็นญัตติเลยเนี่ยครับ มันก็ครึ่งหนึ่งได้เนี่ยครับ แต่ที่รับนี้ไม่ใช่หมายความว่า ก็เป็นร่างของกรรมการนะครับ ถ้ารับก็น่าจะรับให้หมด ขอหารือเนี่ยครับ ขอหารือ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ ที่บอกไม่เห็นด้วยนี้ คือ ไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาครับ แต่ว่าเห็นด้วยกับการนำเสนอเข้ามาเป็นญัตติอยู่แล้วท่านประธาน ทั้ง ๘ ญัตติครับ ไม่ได้มีปัญหาเรื่องการนำเข้าสู่ญัตติแต่ประการใดครับ

๑๑๒

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กมลมาศ ๕๒/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณนะครับ อย่างนั้นก็พิจารณาลงมติด้วยคะแนนเสียงปกตินะครับ คือ เกิน
กึ่งหนึ่งนะครับ ท่านจะพิจารณาในส่วนมาตรา ๓๐ ไปเลยไหมครับ เรียงลำดับเลย
ไหมครับ หรือว่าจะไปหารือกันก่อน เพราะว่าเริ่มมาท่านก็เริ่มไม่รับเสียก่อนแล้วนะครับ
หารือท่านกรรมาธิการครับ ท่านจะเริ่มมาตรา ๓๐ เลยหรือเปล่า เพราะว่าเริ่มมาท่านก็ไม่รับ
นี่ จะมีโอกาสใช้เวลาไปคุยกันอีกสักเล็กน้อยอะไรอย่างนี้ครับ มีไหมครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาต
ท่านประธานครับ เรียงไปที่ละมาตราได้ไหมครับ และมาตรา ๓๐ นี้เป็นมาตราที่ได้
อภิปรายไปพอสมควรแล้ว กรรมาธิการใครขอเสนอว่าก็ใช้ฝ่ายละคนได้ไหมครับ อภิปราย
ทางฝ่ายผู้แปร ๑ คน ทางฝ่ายกรรมาธิการ ๑ คน แล้วก็ลงมติกันเลย ขออนุญาตหรือ
แบบนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อย่างนั้นก็พิจารณาตั้งแต่ญัตติแรกนี้นะครับ คือ มาตราที่ ๓๐ นะครับ ท่านคิดจะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร.
นะครับ ผมอยากขอความกรุณาปรึกษาท่านกรรมาธิการร่างหนึ่งครั้งว่า คือ ถ้าหาก
ที่เราเอาเรื่องที่ท่านกรรมาธิการเห็นด้วยขึ้นไปพิจารณาก่อนบ้างนี่ ผมว่ามันจะ
บรรยากาศอย่างที่ท่านประธานบอกเมื่อกี๋ว่าน่าจะดี แต่ถ้าเริ่มต้นด้วยการปฏิเสธนี่ ผมว่า
มันจะทำให้การพิจารณาอะไร มันรู้สึกว่าบรรยากาศมันจะไม่ค่อยดีครับ ท่านอาจารย์
สมคิดถ้ากรุณาเอาเรื่องที่เราไปได้ก่อนได้ไหมครับ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์สมคิดครับ ได้ครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ดีครับ ยินดีครับ ไม่มี
ปัญหาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นขอเริ่มที่ มาตรา ๓๒ นะครับ มาตรา ๓๒ มีผู้ยื่นญัตติไว้แล้ว ท่านใดจะชี้แจง
ครับ มาตรา ๓๒ ที่ยื่นมา พรรคสามนี้ นะครับ และขอแยกเป็นพรรคสาม พรรคสี่อะไรนี้

สมาชิกท่านใดจะเป็นผู้อภิปรายครับ ท่านสวัสดิ์ไช้ใหม่ครับ อาจารย์สวัสดิ์ครับ เห็นกลุ่ม
มีชื่อท่านอาจารย์สวัสดิ์ หรือท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาต
ท่านประธานนิดครับ กรรมการเขาอยากจะได้เรื่องก็เรื่อง ผมเห็นด้วยนะครับ เริ่มตั้งแต่
มาตรา ๓๐ เกอะครับ ไปเว้นทำไมละครับ ๓๐ ผมคิดว่า เพื่อนสมาชิกที่กำลังอยู่กันครบ ๆ
อารมณ์กำลังดี ๆ ก็พิจารณาเรื่องเล็ก ๆ นิดเดียว แล้วก็ไปได้เลยครับ นะครับ
ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือ กรรมการก็ไม่ขัดข้อง พอดีท่านคิดจะเสนอมานี้นะครับ ท่านขอท่านคิดจะก่อนนะครับ
เข้า อย่างนั้นมาตรา ๓๐ นะครับ -----

ท่านใดที่จะเป็นผู้นำเสนอครับ ขออภิปราย ตกลงกันก่อนได้ไหมครับว่าจะอภิปรายใน
หลักเกณฑ์อะไร เดี่ยวจะมากลายเป็นอภิปรายซ้ำซ้อนเข้าไปอีกนะครับ ขออนุญาตตกลง
กันก่อนครับ เชิญท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ คงอภิปรายสั้น
นิดเดียว เพราะว่าเพื่อนสมาชิกคงจะจำได้ เพราะฉะนั้นอธิบายเพียงแค่ว่า เดี่ยวที่เดิม
เข้ามาว่า เห็นว่าอย่างไร เอาแค่นั้นล่ะครับ ว่ามีความหมายว่าอย่างไร และทำไมต้องเติม
เท่านั้นเอง ไม่พูดยาวนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านใดจะอภิปรายครับ อาจารย์หรือครับ ครับ นึกว่าท่านอลิส

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมเป็น
ผู้แปรญัตติ ผมก็ต้องเป็นผู้อภิปรายใช่ไหมครับ ส่วนท่านจะกรุณาให้สมาชิกที่ร่วมเซ็น
อยู่ด้วยอภิปรายด้วย ก็ไม่ขัดข้องนะครับ ท่านประธานครับ มาตรา ๓๐ นี้ ถ้าเพื่อนสมาชิก
จำได้ เป็นเรื่องของความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย ผู้แปรญัตติ คือ กลุ่มผมตั้งแต่ต้นนี้
ไม่ได้ขัดข้องที่จะให้มีแต่เฉพาะว่าสิทธิเสมอภาค คือ หญิงและชายมีความเสมอภาค แต่
ในวรรคที่ ๒ เป็นวรรคที่พูดถึงเรื่องการเลือกปฏิบัติ เพราะผมมองเห็นว่า ในที่กรรมาธิการ
ยกกว้างมานะ ท่านเห็นความสำคัญของการห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติกับมนุษย์ กับเพื่อน
มนุษย์ของเรา ท่านจึงเติม ท่านจึงมีเขียนอยู่ในวรรคนี้ว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
ต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่าง ทำไม่ได้ ท่านประธานครับ อันนี้เราต้องชม
นะครับ ว่า กรรมาธิการยกกว้างท่านใจกว้าง ท่านเห็นประโยชน์ของการเลือกปฏิบัติ เพื่อนที่
เป็นมนุษย์ มีเลือดสีแดงเหมือนกับเรา เป็นคนเหมือนกับเรา เราจะเลือกปฏิบัติเขาว่า คน
นี้ได้ คนนั้นไม่ได้ มนุษย์มันไม่ควรเลือกปฏิบัติกัน เพราะฉะนั้นในหลักใหญ่ ผมคิดว่า เรา
เห็นด้วยกับกรรมาธิการยกกว้างทั้งหมด คราวนี้ท่านไปต่อ ท่านไปเติม ถ้าท่านเขียน
เพียงแค่นี้ ผมว่าเราก็รับได้ ไม่มีปัญหาเลย คือ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล
เพราะเหตุแห่งความแตกต่างจะกระทำมิได้ เท่านั้นี่ ผมก็เห็นด้วยหมดเลย จบ แต่บังเอิญ
ท่านไปเติม ท่านไปเติมว่า เลือกปฏิบัติในเรื่องถิ่นกำเนิด พอเริ่มเติมบับ มันก็แคบเข้าว่า
เรื่องอะไรบ้าง ท่านนี่ออกนะครับ พอบอกว่าเรื่องถิ่นกำเนิดเลือกปฏิบัติไม่ได้ เรื่อง

เชื้อชาติเลือกปฏิบัติไม่ได้ เรื่องภาษา เรื่องเพศ เรื่องอายุ เรื่องความพิการ เช่น คนพิการนี้ เราจะเลือกปฏิบัติว่า คุณพิการ เพราะฉะนั้นคุณควรอยู่บ้าน คุณอย่าไปยุ่ง อย่าไปลงคะแนนเสียง อย่างนี้นะครับ คนพิการก็เลือกปฏิบัติไม่ได้ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดอ่านทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ตัวอย่างทั้งหลายพวกนี้เลือกปฏิบัติไม่ได้ ท่านประธานครับ ที่คราวที่แล้วถ้าท่านจำได้ เรามีปัญหาanton กลางคืนเท่านั้นเอง ตอนกลางคืนของคืนวันที่ ๑๑ วันแรก จำได้ไหมครับเพื่อนสมาชิก ถึงเวลาประมาณสามทุ่ม เราได้มีการพิจารณากันในเรื่องนี้ และเราก็บอกว่า ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เขาเกิดมาร่างกายเขาเป็นเพศหนึ่ง แต่ใจเขา สมองเขา ยีน (Gene) เขา ซึ่งมีการค้นคว้าออกมาชัดเจนว่า ยีนตัวที่เท่าไร อย่างไร มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ โครโมโซม (Chromosome) ตัวที่เท่าไร เป็นอย่างนั้นจริง ๆ อาจารย์กรรมธิการได้ไปค้นคว้าต่อมาก็ พบว่า มันเป็นเรื่องของยีน เป็นเรื่องของโครโมโซม ที่เขาเองไม่อยากจะเป็นอย่างนั้น แต่มันเป็นเช่นนั้นแล้ว ตามที่เขาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วเขาเป็นอย่างนั้น -----

เขาอาจจะใจเป็นเพศหนึ่ง แต่กายเขาเป็นเพศหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราไม่ได้ขอให้เขามีสิทธิอะไรพิเศษเลย ขอให้เขาถูกเลือกปฏิบัติ อย่างเช่น โรงแรมโนโวเทล (Novotel Hotel) ที่สยามสแควร์ (Siam Square) ได้เลือกปฏิบัติต่อเขาแล้ว ท่านประธานครับ ชาวออกไปทั่วโลกนี้แหละครับ อยู่ในมือผมนี้ รอยเตอร์ (Reuter) ส่งไปทั่วโลกว่า ที่กรุงเทพฯ ปรากฏว่าโรงแรมโนโวเทลห้ามไม่ให้ เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้เองครับ เมื่อวันที่ ๒๘ เดือนจून (June) ๒๘ ที่ผ่านมานี้ครับ ห้ามไม่ให้เหยียบย่างเข้าไปในโรงแรม พอเขารู้ว่า บุคคลคนนี้เป็นบุคคลที่เป็นความหลากหลายทางเพศ หรือเป็นบุคคลที่เรา ในที่นี้เลยเสนอว่า เป็นบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ เขามีเพศที่เขาอัตลักษณ์ คือ มีลักษณะที่เขาู้สึกว่าเขาเป็น อย่างนั้น ในขณะที่ร่างกายเขาอาจจะเป็นอย่างหนึ่ง แต่เขาู้สึกเขาเป็นอย่างนั้น เขามีอัตลักษณ์ อัตลักษณ์ ก็แปลว่า อัตตา แปลว่า เขาู้สึกตัวตนของเขาเป็นอย่างไร แต่ร่างกายเขาอาจจะเป็นอย่างหนึ่ง มันไม่ตรง เพราะฉะนั้น ท่านประธานครับ ไม่มีใครหรือครับอยากที่จะเป็นอย่างนี้ ตัวเขาเองก็ไม่อยากเป็น เราเป็นพ่อ เป็นแม่ เราก็มองไม่อยากให้ลูกเราเป็น แต่ถ้าเราเลือกไม่ได้ ท่านประธาน สมมุติว่า เราโชคร้าย ลูกเราเป็นอย่างนี้ แล้วลูกของเราถูกเลือกปฏิบัติซ้ำเข้าไปอีก เราจะู้สึกอย่างไร คือ ลูกเราเป็นอย่างนี้ เราก็มองใจอยู่แล้ว แต่มันเลือกไม่ได้ ถ้าเกิดมีใครโมโหมอย่างนี้ มียืนอย่างนี้ แล้วถ้าใครเจออย่างนี้ ไปไหนถูกเลือกปฏิบัติ โรงแรมอย่างนี้ก็ไม่ให้เข้า นี่ตัวอย่างเดียวที่เกิดขึ้น เมื่อวันที่ ๒๘ เดือนที่ผ่านมานี้ ท่านประธานครับ อย่างนี้เกิดขึ้นวันสองวันที่ผ่านมาเอง ที่พวกผมร้องขอ ขอความเป็นธรรมให้กับคนที่ เป็นเพื่อนมนุษย์ ท่านจะใช้คำอะไรไม่ติดใจทั้งสิ้น แต่ขอให้เลือกปฏิบัติเฉย ๆ ไม่ได้ให้สิทธิพิเศษใด ๆ ขอเขาสิทธิเสมอคนพิการเท่านั้น ถ้าไม่ให้ก็ใจดำ ต้องพูดกันอย่างนี้ ท่านประธานครับ ใครไม่โดนกับ ตัวไม่รู้ แต่ถ้าท่านโดนกับตัว แล้วถูกเขาเลือกปฏิบัติ มันเจ็บใจอย่างไรบ้าง แล้วผมคิดว่าประเทศไทยพัฒนาขึ้น ผมเห็นด้วยกับกรรมวิธีการว่า ความพิการ ท่านก็บอก ว่า อย่าไปเลือกปฏิบัติ สุขภาพทางกาย ท่านก็ไม่ให้เลือกปฏิบัติ นี่เป็นสุขภาพของใครโมโหมของใจกับกายที่มันไม่ตรงกัน เขาไม่ได้อยากเป็นอย่างนั้นครับท่านประธาน แล้วไม่ได้ให้สิทธิพิเศษจะได้ไปกลัวว่า พอได้สิทธิแล้วมันจะไปเผยแพร่ อะไรต่ออะไร นั่นพูดเกินเหตุ แต่การให้ขอให้บัญญัติว่า ห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติ เจกเช่นคนพิการ ผมคิดว่าแค่นี้สมควรแล้วครับ

๑๑๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นิวรา ๕๔/๒

และเมื่อคราวที่แล้วกรรมการก็พูดกับพวกเราว่า เห็นด้วยในหลักการ เพียงแต่ถ้อยคำจะไปคิด ขอยุติสัก ๑๐ นาที แต่พอไปถึง ๑๐ นาที ถ้อยคำหาไม่ได้ ตกลงกันไม่ได้ กลับเอามาถึง ก็มีเพื่อนสมาชิกบอกว่า ขอลงมติ มติมั่นก็เลยออกมาว่า ไม่ต้องมีคำนี้ เพราะเราหาไม่ได้ เรามีเวลาจากวันที่ ๑๑ ถึงวันนี้ เราทำงานกันมาทุกวัน ก็มีคนส่งคำมามากมายว่า จะใช้คำไหน ในที่สุดพวกเราเห็นตรงกัน และกรรมการหลายคนในที่นี้ก็เห็นตรงกันว่า ควรจะใช้ คำว่า อັตลักษณ์ทางเพศ แปลว่า เรื่องเพศที่เขามีอັตตา เขามีตัวตน เขารู้ว่าเขาคิดว่าเขาเป็นอย่างไร เพราะโครโมโซมเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นขอความกรุณาใส่เท่านี้ละครับ ถ้าไม่ให้ ผมก็ไม่ว่าอะไร แต่ผมจะบอกว่า ใจดำ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์ รอง
ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
คุณจริงครับ เชิญกรรมการ คุณหมอบครับ เชิญครับ โทษครับ ในนามกรรมการ
หรือในนามอะไร

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมวิธีการ) : ขอบคุณครับ กราบเรียนท่านประธาน ท่านอาจารย์เดโช สวณานนท์ กระผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ เป็นคนขอเสนอแปรญัตติเพิ่มเติมครับ ไม่ได้พูดในนามกรรมวิธีการ ผมอยากจะทบทวนความจำเล็กน้อยครับ ความจริง เมื่อกี้ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก็ได้พูดไปหลายส่วนแล้วนะครับ ตอนที่เรานำพิจารณา มาตรา ๓๐ ผมคิดว่า ท่านสมาชิกทั้งหลายคงจำกันได้ว่า มีการขอยุติการประชุมเพื่อไป เจริญรอบนอก และในการเจรจานั้นก็รับในหลักการว่า จะเติมในวรรคสาม มาตรา ๓๐ แต่ว่าวรรคสองก็ไม่ได้เสนอให้เติมนะครับ ก็เสนอวรรคสามในกรณีเลือกปฏิบัติ ก็เห็นว่าไม่ควรเลือกปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามที่หามาไม่ได้ เสร็จแล้วก็มีการเสนอคำ คำหนึ่งขึ้นมา เรื่องใช้คำว่า ความหลากหลายทางเพศ แต่ว่าก็ไม่ใช่ที่ตกลงกัน แล้วก็หลายท่าน รวมทั้งผมด้วยก็คิดว่า ก็น่าจะมีเวลาที่จะหาคำได้ต่อไปนะครับ แต่ว่าการณีก็น่าจะเป็นอย่างนั้น แล้วกลับมาที่มีการอภิปรายต่อ แล้วก็ก็มีผู้ขอให้ปิดอภิปราย แล้วก็มีการลงมติกันขึ้น แล้ว เหตุการณ์ในวันนั้น ก็เป็นที่อ้างอิงในการพูดคุยกันรอบนอกนะครับ ว่า มีการถูกตมบ้าง อะไรบ้างนะครับ อันนั้นก็เป็นเรื่องที่ตามมา เหตุการณ์ที่ ๒ ก็เพิ่งคุยกันเมื่อสักวันสองวันนี้ ละครับ อันที่จริงเมื่อกี้ท่านอาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล ท่านน่าจะเป็นพยานได้ เพราะว่า ท่านเป็นรองประธานคณะกรรมการ ผมก็เป็นรองประธานคณะกรรมการ แล้วก็คุยกับทีมของอาจารย์ ท่าน สสร. กรรณิการ์ บรรเทงจิตร ท่าน สสร. อลิสา พันธุศักดิ์ แล้วก็ ท่าน สสร. สวิง ต้นอุต นะครับ ก็คุยกันว่า จะหาคำอย่างไรดี และปรากฏว่าท่าน อาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล ก็เป็นคนเสนอคำขึ้นมาได้ว่า อุตลักษณ์ทางเพศ นะครับ เราก็ดู แล้วก็ตรวจสอบกับทางเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ เขาก็บอกว่า รับได้ คำว่า อุตลักษณ์ ทางเพศ ประเด็นก็อยู่แค่นี้ครับ แล้วเสร็จแล้ววันนี้ ก็ไม่ทราบมีการสื่อสารที่เข้าใจ คลาดเคลื่อนอย่างไรก็ไม่ทราบ คณะกรรมการยกร่างก็บอกว่า ไม่เห็นด้วยนะครับ ซึ่งผมเองก็เมื่อเช้าอาจจะมาไม่ทัน แต่ว่าก็บอกว่า ไม่เห็นด้วย อันนั้นก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ในหลักการที่ได้เคยร่วมหารือตั้งแต่ต้น ตอนนี้อาคำที่เหมาะสมได้แล้ว อันนั้นก็ เป็นประเด็นที่ ๒ ที่ผมอยากจะเรียนต่อที่ประชุมนะครับ ประเด็นที่ ๓ ก็ข่าวคราวที่ท่าน อาจารย์เจิมศักดิ์พูดเมื่อกี้ครับ ที่คนที่เขาบอกว่า เป็นเกย์ (Gay) ก็เข้าไปในบาร์ (Bar) ใน คลับ (Club) อะไรไม่ได้ ซึ่งผมคิดว่า ก็เหมือนสมัยที่คนผิวสีถูกเหยียดครับ ไม่สามารถเข้า

ไปนั่งอยู่ในร้าน ในโรง ในร้านอาหาร หรือว่าในบาร์ในผับ (Pub) ในโรงแรมที่คนผิวขาวนั่ง
 จริง ๆ แล้วมหาบุรุษของโลก เช่น ท่านมหาตมะ คานธี (Mahatma Gandhi) ก็เคยถูกโยน
 ลงจากรถไฟ ชั้นที่ ๑ นะครับ ท่านจบเนติบัณฑิตจากอังกฤษ แต่ว่าเมื่อไปอยู่ในดินแดนที่
 ถูกเหยียดผิว ท่านก็โดนโยน จับโยนลงมา เพราะฉะนั้นก็ผมคิดว่า เราได้พูดเรื่องพุทธ
 ศาสนาด้วยบรรยากาศที่ดีมาก ๆ นะครับ แล้วก็ท่านอาจารย์วิชาที่อ้างถึงบาทหลวงท่าน
 หนึ่งนะครับที่บันทึก เมื่อที่ผมขอจากท่าน ชื่อ บาทหลวง ฌอง เดอ บูร์ช ที่บันทึกใน
 จุดหมายเหตุการณ์เดินทางของสมเด็จพระสังฆราชแห่งเบริธ ว่าดังนี้ครับ เดียวผมขอ
 อ่านอีกทีนะครับ ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าจะมีประเทศใดในโลกที่มีศาสนาอยู่มากมาย และแต่
 ละศาสนาสามารถปฏิบัติพิธีการของตนได้อย่างเสรีเท่ากับประเทศสยาม อันนี้เป็นบท
 แถมท้ายไว้บทพจนของท่านเจ้าคุณอาจารย์ปยุต ปยุตโต นะครับ ท่านเขียนใน
 พารากราฟ (Paragraph) สุดท้ายในหน้า ๘๕ บอกว่า เฉพาะอย่างยิ่งในโลกบัดนี้ที่เต็มไปด้วย
 ด้วยการแบ่งแยกและความรุนแรง เหมือนรอกการแก้ไข คนไทยสมควรอย่างยิ่งที่จะคิดกัน
 ให้จริงจังในการสืบค้นคุณสมบัตพิเศษแห่งชาติวัฒนธรรมของตนขึ้นมาอนุวัตพัฒนา ทำ
 เมืองสยามนี้ให้เป็นแผ่นดินแบบอย่างที่มีมนุษย์ทุกชาติเชื้อหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันด้วยน้ำใจ
 ไมตรีมีสันติสุข อันนี้เป็นพารากราฟสุดท้ายที่ในบทแถมท้ายไว้บทพจนนะครับ ผมคิดว่า
 ดังที่ผมได้อภิปราย และได้ไปค้นหาเอกสารความรู้ที่นำมาอ้างอิงนะครับว่า -----

สิ่งที่เขาขอไม่ได้ขออะไรหรอกครับ ไม่ได้ขอให้ไปแก้กฎหมายว่า จะต้องมีเพศที่ ๓ ที่ไม่ใช่เพศหญิง เพศชาย แต่ว่า ขอเพียงว่า อย่าเลือกปฏิบัติกับเขา เขาขอเพียงแต่อย่ารังแกเขาแค่นั้นแหละครับ แล้วเขาก็เป็นมนุษย์กับเราที่อยู่บนแผ่นดินสยามเหมือนกับเรา แล้วไม่ได้เป็นความผิดของเขา รวมทั้งไม่ใช่พ่อแม่ของเขา แต่มีความผิดปกติที่โครโมโซม เอ็กซ์ (X) ซึ่งทำให้เขาเกิดมาแล้วเขารู้สึกอย่างนั้น แต่ว่าเมื่อรู้สึกเขาไม่ได้ทำอะไรผิดเลย เกิดในครอบครัวพ่อแม่ก็ภูมิใจ ก็กลับกลายเป็นทุกข์ แล้วก็พ่อแม่เองก็นึกว่าตัวเองได้ทำก่อกรรมอะไรไว้ แท้ที่จริงแล้วไม่ใช่เลยนะครับ เท่านั้นไม่พอ สังคมยังกระหน่ำซ้ำเติมอีก ผมขอเพียงพื้นที่ให้เขาได้ยืนนะครับ ได้สูดลมหายใจ ได้มีที่สำหรับเขาได้อยู่ในแผ่นดินสยามอย่างสันติสุข ผมขอแค่นั้นแหละครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ลำดับที่อยู่ในรายการของผมมี ท่านชาติ กางอิม ครับ เชิญครับ

นายชาติ กางอิม : กราบเรียนท่านประธานสภาและสมาชิกผู้ทรงเกียรติ
ผม ชาติ กางอิม สสร. ผมคิดว่า ผมก็ไม่ค่อยได้ขออะไรคณะกรรมการยกเว้นนะครับ แล้วก็พูดก็ไม่เยอะนะครับ ก็คิดว่า เราให้แล้วนะครับ แล้วก็เรื่องสุขภาพให้หมดแล้ว
นะครับ เรื่องของเพศ และอัตลักษณ์ ผมก็คิดว่า โดยเฉพาะท่านคุณหมอชัชชัย ขออนุญาต
ที่เอ่ยนามครับ ขอนำคำท่านมาใช้ว่า โครโมโซม เอ็กซ์ ซึ่งก็เป็นความผิดปกติ ผมคิดว่า
อันนี้น่าจะขอความกรุณาคณะกรรมการยกเว้นนะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
อย่าเพิ่งเลยนะครับ ขอท่านธิติพันธุ์ครับ ไม่อยู่หรือครับ กำลังเจรจา ขอโทษ เชิญครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย (กรรมการ) : ขอบคุณมากครับ
ท่านประธานครับ ผม ธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย ครับ จริง ๆ ในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรา ๓๐
วรรคสามนี้ ได้มีการคุยกัน ได้มีการพูดกันในวันที่ ๑๑ อย่างที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้
กล่าวไว้ครับ ประเด็นหลักอาจจะอยู่ที่คำ ว่ามันเป็นคำไหน ผมเชื่อว่าส่วนใหญ่เรา
ทุกคนในสภาว่างรัฐธรรมนุญนั้น และแม้กระทั่งกรรมการทุกท่านนั้น ผมเชื่อว่า ไม่มี
ความเห็นแตกต่างกันในเรื่องของการไม่เลือกปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้ เพียงแต่สิ่งที่มีปัญหาใน
คตินั้น อาจจะเป็นเรื่องของการหาถ้อยคำ ความหลากหลายทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ

หรือคำอื่น ๆ ความจริงแล้วคำ คำนี้ ผมเองก็ได้เรียนเสนอในที่ประชุมแห่งนี้ในเย็นวันนั้น ว่า คำว่า หลากหลายทางเพศนั้นหมายความว่า เรากำลังสร้างเพศที่ ๓ ขึ้นมา ซึ่งส่วนตัวเอง ผมเองนั้นเห็นว่าไม่ใช่ ไม่มีเพศที่ ๓ คือมีเพศชาย และเพศหญิง เพียงแต่ว่า อารมณ์ หรือผมไม่ทราบว่าทางแพทย์นั้นจะเรียกอะไร แต่จิตใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มี อยู่ตรงข้ามกับเพศที่เกิดมาพร้อมกับตนเอง ซึ่งตรงส่วนนี้ ผมคิดว่า เป็นเรื่องที่ถูกต้องที่เรา ต้องไม่ไปเลือกปฏิบัติกับคนกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามพอเราไปใส่คำว่า เพศและความ หลากหลายทางเพศ เรากำลังสร้างสถานะทางกฎหมายของเพศที่ ๓ ขึ้นมา ผมในคืนนั้น จึงเสนอคำอีกคำหนึ่ง และคิดว่าอยากจะขอให้ที่ประชุมแห่งนี้ลองพิจารณา คือ ท่าน อาจจะไม่เห็นด้วยไม่เป็นไร แต่อย่างน้อยได้มีโอกาสในการพิจารณา อย่างที่ผมเรียนใน คืนนั้นว่า ความเข้าใจของผมนั้นเป็นเรื่องของความเชื่อหรือความนิยมในเรื่องทางเพศใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ผมใช้คำว่า เจตคติทางเพศ ซึ่งถ้าหากพวกเราไปเปิดใน พจนานุกรมนั้น ก็จะทราบว่าในนั้นเป็นเรื่องของความมุ่งมั่นหรือเป็นความรู้สึก หรือความ มีอารมณ์ร่วมในทางเพศใดเพศหนึ่งนั้น คือเจตคติ ความรู้สึกร่วมลักษณะอย่างนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้นั้นถ้าในพจนานุกรมเองก็มีการวงเล็บคำว่า ภาษาอังกฤษเอาไว้ว่า เป็น แอตติจูด (Attitude) -----

และขณะเดียวกันนั้นนี้หากเราไปดูในซินโนนิม (Synonym) ของคำว่า แอตติจูด ในภาษาอังกฤษนั้นเราจะพบว่า คำที่ใช้แทนกันได้กับ แอตติจูดนั้นนี้ คือ คำว่า คอนเซนเตรชัน (Concentration) ผมจำได้ว่า ท่านอาจารย์วิชา ขอโทษที่เอ่ยนาม ได้มีการพูดถึงรัฐธรรมนูญในสเปน ใช้คำว่า เซ็กซวล คอนเซนเตรชัน (Sexual concentration) ซึ่งถ้าหากเราเยอรมันว่า ซึ่งในนี้ไปเปิดในธิซอรัส (Thesaurus) ได้ นะครับ คอนเซนเตรชัน นั้นนี้มันเท่ากับตัวแอตติจูด เจตคติทางเพศนั้นนี้ก็อาจจะสามารถเทียบเคียงได้กับ เซ็กซวล คอนเซนเตรชัน ที่ท่านอาจารย์วิชาได้กล่าวไว้ อันนี้ก็คงเป็นความเห็นที่ผมอยากจะเรียนเสนอให้ที่ประชุมนี้ได้พิจารณาในส่วนนี้ ประเด็นที่ผมเองนั้นนี้อยากจะเสนอในเรื่องเจตคติทางเพศนั้น เนื่องจากเวลาที่เราไปใช้คำว่า อัตลักษณ์ทางเพศ หรือ หลากหลายทางเพศนั้นนี้ เรากำลังสร้างสถานะทางกฎหมายของเพศที่ ๓ ขึ้นมา ประเด็นมันจะมีต่อไปว่า ถ้าอย่างนั้นเครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหล่านั้น จำเป็นที่จะต้องจัดทำให้สำหรับบุคคลเหล่านี้ต่างหากหรือไม่ ซึ่งผมเองนั้นนี้ เชื่อว่า ส่วนใหญ่ในที่นี้อาจจะไม่ได้คิดถึงในลักษณะอย่างนั้น เพียงแต่ในการปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้อย่าให้มีการเลือกปฏิบัติที่แตกต่างไปจากคนที่เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง อยู่ดั้งเดิมนั้นนั่นเอง จึงขอเรียนมาเพื่อพิจารณาในส่วนนี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ ก็เสนอคำ ความจริงคำ คำนี้เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษานะครับ ไม่มีบวกลบ มันอาจจะพอสซีทีฟ (Positive) หรือเนกาทีฟ (Negative) ก็ได้ เพราะฉะนั้นคำว่า เจตคติทางเพศ มันบอกไม่ถูกว่ามันไปทางบวกหรือทางลบหรือทางไหนนะครับ แต่อย่างไรก็ตาม เคารพท่านกรรมาธิการครับ พร้อมไหมครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องความเสมอภาค เรื่องหลักเลือกไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมนะครับ เป็นหลักที่เราพูดกันอยู่ในมาตรา ๓๐ มีความก้าวหน้าจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ พอสมควร ทางผู้แปรญัตติได้ขอเติมคำเข้ามาอีกคำหนึ่ง คำว่า อัตลักษณ์ทางเพศ ก็ขออนุญาตกรรมาธิการได้หรือกันนะครับ แม้ไม่เป็นเอกภาพ แต่ว่าเสียงส่วนใหญ่ก็ยังเห็นไปในทิศทางว่า คำนี้น่าจะพอเติมได้ แต่อยากให้บันทึกไว้ให้ชัดเจนว่า ไม่ใช่การสร้างเพศ

๑๒๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริลักษณ์ ๕๗/๒

ที่ ๓ ที่ ๔ หรือที่ ๕ ขึ้น แต่เป็นการต้องการให้เกิดการปฏิบัติให้ดีขึ้นกับคนกลุ่มหนึ่งที่มีปัญหา หรือมีลักษณะที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ นะครับ กรรมการก็ขออนุญาตว่า เห็นด้วยกับผู้แปรญัตติครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ ถ้าอย่างนั้นก็เป็นที่ตกลงกันได้ ไม่ต้องโหวตใช่ไหมครับ เห็นด้วย หรือท่านผู้ใดเห็นว่า ยังไม่เห็นด้วยกับที่กรรมการปรับปรุงถ้อยคำ และยอมรับกันในลักษณะอย่างนี้

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เห็นเป็นเอกฉันท์นะครับ ขออนุญาตผ่านนะครับข้อนี้ ขอขอบคุณครับ ต่อไปครับ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ใช่ไหมครับ มีผู้เสนอญัตติ ท่านอาจารย์สวัสดิ์ เชิญครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม สวัสดิ์ โชติพานิช ครับ เนื่องจากมีปัญหาตามที่ท่านกรรมการยกร่างได้บัญญัติ ในมาตรา ๓๒ วรรคสองนะครับ เกี่ยวกับเรื่องการจับกุม คุ่มขัง และตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ ปัญหาก็คือ ที่ว่า การค้นตัวบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ซึ่งวันนั้นที่ประชุมก็ไม่รับบทบัญญัติที่คณะกรรมการได้เขียนขึ้น กระผมก็ได้ไปแยกแยะออกมา โดยเอาแยกมาตรา (๒) นี้ ออกมาเป็น ๒ วรรคนะครับ ก็คือว่า การจับและคุมขัง นี้เป็น วรรคหนึ่งนะครับ อีกวรรคหนึ่ง ก็คือ เป็นการค้นตัวบุคคลนะครับ ที่เป็นปัญหานั้นมัน อยู่ในเรื่องการค้นตัวบุคคลตามที่กรรมการยกร่างได้เขียนขึ้นนั้น -----

บอกว่า จะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล ก็ทำให้อ่านแล้วก็จะเกิดเป็น ปัญหาในทางปฏิบัติ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจท่านอาจจะไม่กล้าไปค้นตัวบุคคล ในขณะที่เห็น การกระทำผิดจะแจ้งว่าบุคคลนั้นมีของผิดกฎหมายอยู่ในตัว หรืออะไรอย่างนี้ครับ แล้วก็ จะต้องไปขอหมายศาลอีก จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ทางที่ประชุมก็เลยไม่รับหลักการ ในเรื่องนี้ กระทบก็เลยไปแยกเสีย เป็นว่า ถ้าในกรณีค้นตัวบุคคลนี้ หรือกระทำการใดอัน กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมาย บัญญัติ ก็โยงไปว่า ถ้ากรณีนั้นมันมีกฎหมายบัญญัติว่า ให้ทำได้ ก็ให้ทำได้เลยนะครับ ไม่ให้มาเขียนให้เป็นที่สงสัยว่า ทำไม่ได้เลยตามวรรคสอง เว้นแต่จะมีคำสั่งศาลนะครับ กระทบก็ไปแยกออกมา เพื่อให้มันชัดเจนขึ้นว่า โดยหลักแล้วก็สามารถจะทำได้ถ้ามี กฎหมายบัญญัติ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ เชิญท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ
สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ กรรมาธิการเห็นด้วยกับที่มีผู้แปรญัตติไว้ครับ
ท่านประธาน น่าจะแก้ไข และจะทำให้ระบบเรื่องความยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะ
เรื่องการตรวจค้นตัวบุคคลชัดเจนยิ่งขึ้นครับ กรรมาธิการเห็นด้วยครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
กรรมาธิการเห็นด้วยแล้วนะครับ ท่านสมาชิกท่านอื่นครับ เชิญท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย
เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ก็เห็นด้วยนะครับที่จะมีการแยกเรื่องจับ เรื่องขัง กับเรื่องค้นตัว
บุคคลออกมาอยู่คนละวรรคนะครับ ที่นี้มีปัญหานิดเดียวครับที่จะขอหารือท่าน
กรรมาธิการครับ ไหน ๆ ท่านจะเห็นด้วยกับการแก้ไขญัตติแล้ว วรรคสองนี้เราพูดแต่เรื่อง
ค้นตัวบุคคล แต่เราไม่พูดหรือครับเรื่องค้นที่รื้อฐาน หรือท่านครับว่า จะเอาอย่างไรครับ
เรื่อง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอหารือใช่ไหมครับ เชิญ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ครับ ว่าพูดวรรคแรก เราเรื่องของจับ เรื่องข้างเห็นด้วยแล้วครับว่า ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล การค้นตัวบุคคลก็ไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล แต่ให้มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วเรื่องค้นที่รโหฐานละครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องการค้นเคหสถาน หรือที่รโหฐาน เขียนไว้ในมาตรา ๓๓ วรรคสามครับ ท่านสุรชัยขอความกรุณานะครับ ๓๓ วรรคสามเขียนว่า การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำมิได้ อยู่ ตรงนี้ครับ ขออนุญาตแยกกันระหว่างสิทธิในเรื่องการค้นตัวคนกับค้นเรื่องสถานที่ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : พอใจไหมครับ เอาอาการพยักหน้าเป็นที่ยอมรับนะครับ เพราะฉะนั้นขณะนี้ ผมจะสรุปได้แล้วนะครับว่า มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบตามที่กรรมาธิการแก้ไขนะครับ ขออนุญาตผ่านนะครับ ต่อไป ลำดับที่ ๔ เป็นมาตรา ๔๗/๑ เชิญท่านอัครพรครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการ มาตรา ๔๗/๑ ที่ยังแขวนการพิจารณาไปนั้น คือ พิจารณาควบคู่ไปกับมาตรา ๒๕๖ (๔) ครับ คือ ที่ค้างการพิจารณาอยู่นั้น ก็เนื่องจากสมาชิกเห็นว่าการเขียนในมาตรา ๔๗/๑ คือ ห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการ หรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ นั้น เขียนซ้อนอยู่กับมาตรา ๒๕๖ (๔) ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาต้องไม่เป็นหุ้นส่วนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนด้วย แต่ว่าของมาตรา ๔๗/๑ นั้นกว้างกว่า (๔) ก็ให้รับไปพิจารณาว่าจะปรับปรุงอย่างไร คณะกรรมาธิการได้พิจารณาอยู่แล้ว ก็เห็นว่า ในมาตรา ๔๗/๑ นั้น ทางสมาชิกหลายท่านได้มีการอภิปรายว่า ควรจะคงอยู่ในมาตรา ๔๗/๑ เพื่อให้ชัดเจนอยู่ในเรื่องสิทธิของสื่อสารมวลชน ดังนั้น ก็ขออนุญาตคงมาตรา ๔๗/๑ ตามข้อความเดิมทั้งหมด -----

๑๒๖

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๕๙/๑

แต่มาแก้ไข (๔) โดยตัดข้อความเดิม แล้วก็เขียนข้อความใหม่ห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า ไม่กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๗/๑ นั่นก็คือเอาการอ้างอิงไปถึง ๔๗/๑ นั้น มาใส่เป็นข้อห้ามของมาตรา ๒๕๖ กรณีนี้ข้อความก็จะรับกันทั้งหมดครับ เป็นการแก้ไขเพื่อให้ถ้อยคำรับกันเท่านั้นเอง

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ครับ รวม ๒๕๖ ด้วยนะครับ ท่านสุรชัยใช่ไหมครับ เจ้าของญัตติ ใช่หรือเปล่าครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ใช่ครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ มาตรานี้เป็นมาตราที่เขวมนัวเท่านั้นเองครับ เป็นรายละเอียดเล็กน้อยครับ เข้าใจว่าไม่ได้มีใครติติงเรื่องอะไร ไม่ใช่ประเด็น เป็นการไปเติมให้สอดคล้องกันเท่านั้นครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ก็ต้องถามว่า มีสมาชิกผู้ใดติติงอีกไหมครับ ไม่ติติง ถือว่าผ่านนะครับ เป็นเอกฉันท์ครับต่อไปเป็นลำดับที่ ๕ นะครับ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง และ ๒๙๓ (๑) ๔๘ วรรคหนึ่ง ขอลงครับ ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรานี้มีผู้แปรญัตติ กลุ่มท่านวิฑิตยา ท่านวิฑิตยา มีไหมครับ ท่านวิฑิตยาไม่อยู่ในห้องประชุม อ้อ อยู่ครับ เชิญครับ

นายวิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผมวิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์ สสร. ครับ ผมได้ขอเสนอแปรญัตติเพิ่มเติมในมาตรา ๔๘ ซึ่งมาตรา ๔๘ ที่ได้มีมติไปแล้วนะครับ ความเดิมนั้นว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเลือกรับการศึกษตั้งแต่ปฐมวัย หรือระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เรื่องนี้หลังจากที่เราได้ผ่านมติไปแล้วนะครับ ก็มีเสียงสะท้อนกลับมาจากทางฝ่ายผู้ปฏิบัติ คือทางครูบาอาจารย์ทางโรงเรียนว่า เรื่องนี้อาจจะเป็นปัญหาในแง่ของการปฏิบัติ ซึ่งจะเกิดปัญหาวุ่นวายอยู่ในการบริหารจัดการอย่างยิ่ง เหตุผลก็คือว่าอย่างนี้ครับ ถ้าผู้ปกครองและเด็กนี้จะเลือกรับ

๑๒๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๕๙/๒

การศึกษา ๑๒ ปี นะครับ ตามที่เราได้มีมติผ่านไป จะเลือกได้ ๒ แบบ คือ แบบที่ ๑ ตั้งแต่ปฐมวัย คือ อนุบาล ไป ๑๒ ปี จะไปหมดสิ้นสุดเอาช่วงมัธยมต้น คือ ม. ๓ แล้วอีกพวกหนึ่งครับ เลือกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา คือ ชั้น ป. ๑ ไปหมดเอาที่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ม. ๖ ความแตกต่างของนักเรียนทั้ง ๒ คนนี้ จะเป็นปัญหาในแง่การปฏิบัติดังนี้ครับ ๑. ครับ นักเรียนใน ๑ ห้องเรียนนี้ เช่น ตั้งแต่ชั้นปฐมวัย หรือชั้นมัธยมปลายนี้ จะมีความแตกต่างกัน ๒ ระดับ คือ ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเรียนใช้สิทธิ ๑๒ ปี ฟรี อีกกลุ่มหนึ่งต้องเสียเงินนะครับ ในห้องเดียวกันมี ๒ พวก พวกเสียเงิน กับพวกไม่ต้องเสียสตางค์ เพราะว่าใช้สิทธิต่างกัน อันที่ ๒ ครับ ค่าใช้จ่ายของนักเรียนในแต่ละระดับนั้น แตกต่างกัน ถ้าผู้ปกครองรับสิทธิ ในชั้นอนุบาล หรือปฐมวัยนี้ อาจจะไม่เปรียบเทียบกับนักเรียนที่ใช้สิทธิในช่วงประถม ๑ ถึงมัธยมปลาย เพราะว่าค่าใช้จ่ายในการจัดการนั้นมีความแตกต่างกัน ต่อไปทางโรงเรียนและผู้ปกครองก็จะมี ความสัมพันธ์กัน แล้วก็ต้องตรวจสอบ ตรวจสอบว่านักเรียนคนนี้เคยใช้สิทธิมาตั้งแต่ปฐมวัย หรือชั้นประถมศึกษา จะต้องตรวจสอบว่าผู้ปกครองนั้นนะครับ กับทางโรงเรียนนั้นได้ทำสัญญาตกลงกันไว้อย่างไรตั้งแต่ต้น ถ้าเป็นโรงเรียนเดียวกันมาตั้งแต่ต้นนี้ มันก็อาจจะพอติดตามเรื่องนี้ได้ แต่ในความจริงแล้วนั้นเด็กจะมีการเรียนเป็นระดับ พอจบจากปฐมวัย หรืออนุบาล ก็อาจจะต่อโรงเรียนเดียวกันได้ครับ ถึงชั้นประถมศึกษา แต่พอจบประถมศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะย้ายไปโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา การโยกย้ายระหว่างปี การโยกย้ายระหว่างชั้นเรียนนะครับ หรืออื่นใด ย้ายระหว่างจังหวัด ย้ายติดตามผู้ปกครอง สิ่งเหล่านี้จะต้องมีเหตุ การติดตามบันทึกของนักเรียนแต่ละคนติดตาม ติดตัวไป ซึ่งต้องมีการตรวจสอบตั้งแต่ต้นทาง ปลายทาง -----

จะมีธุรการอีกงานหนึ่งครับ คือ งานในโรงเรียนที่ไปรับเด็กขึ้นมาใหม่ว่า ต้องตรวจสอบว่า เด็กเดิมนั้นมีใช้สิทธิมาเป็นรูปแบบไหนมาก่อน ถ้ามีการทุจริต หรือมีการคิดว่าอาจจะมี การทำผิดพลาด อะไรก็แล้วแต่ ด้วยเหตุทุจริตหรือไม่ก็ตามนะครับ มันก็จะต้องมีความ เสียหายที่จะต้องเรียกร้องคืนต่อรัฐ หรือรัฐต้องจ่ายเพิ่มอะไรอย่างนี้ เป็นปัญหาที่เราคิดว่า จะเป็นปัญหาเพิ่มภาระกิจให้กับโรงเรียนและผู้ปฏิบัติอีกมากมาย ถ้าหากว่าเราจะปรับ หนี้ครับ ซึ่งทางกลุ่มของผมนี้ได้ขอปรับว่า ขอให้ปรับเป็นเหมือนกันเลยได้ไหมครับ คือ เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล คือ ปฐมวัย ไปจนกระทั่งถึงจบมัธยมศึกษาตอนปลาย เหมือนกับที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันวันนี้ จะทำให้ทุกคนได้รับสิทธิเท่ากัน ประชาชน ผู้ปกครองและนักเรียนได้รับสิทธิเท่ากัน จะได้รับผลของการศึกษานี้เท่ากันนะครับ แล้วก็ ง่ายขึ้น ท่านกรรมาธิการครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ทางกลุ่มได้เสนอเพิ่มนะครับ ปรับเปลี่ยนสถิติในมาตรา ๔๘ ครับว่า ให้เป็น บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษา โดยเริ่มจากระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย หมายความว่า เราไม่ได้ระบุว่าเป็นปี ๑๒ ปี หรือ ๑๕ ปี หรือ ๙ ปี แต่ว่าให้เป็นการศึกษาในช่วงเลยครับ ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย จนกระทั่งถึงสิ้นสุดมัธยมปลาย เหตุผลเป็นอย่างนี้ครับ ในปัจจุบันวันนี้ ทางสถานศึกษาที่ ไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเองนั้น ก็จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้น ป. ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ อยู่แล้ว ๑๒ ปี ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการนี้ครับ ก็ได้จัดแถม การศึกษาปฐมวัย คือ อนุบาลให้ในทุกโรงเรียนที่มีระดับประถมศึกษาอยู่ด้วยอีก ๒ ปี คือ วันนี้สรุปว่า จัดทั้งหมด ๑๒ บวก ๒ อยู่แล้ว คือ ๑๔ ปี แล้วก็จัดงบประมาณมาให้ นะครับ เป็น ๑๔ ปี ซึ่งขณะนี้ดำเนินการไปได้ผลนะครับ ดำเนินการไปแล้ว ๑๔ ปี ก็ถ้าเผื่อว่า เรา ไม่มาพูดถึงปีนี้นะครับ เอาพูดตั้งแต่ถึงระดับการเรียนตั้งแต่ปฐมวัยจนไปสิ้นสุดถึง มัธยมศึกษา ตอนปลายนี้ครับ มันก็จะคลุ้มได้หมดนะครับ ซึ่งอาจจะมีความจริงคือ ๑๔ ปี ที่เราจัดให้ นะครับ แต่ว่า มันก็จะอยู่ได้ระหว่างช่วงนี้นะครับ ตั้งแต่ต้น ที่ทางกลุ่มของ ภาระผมได้เสนอมาทั้งหมดนี้ครับ กราบเรียนว่าเราได้ทราบว่ามันมีเหตุผล ๒ ประการครับ ชั้นที่ ๑ ก็คือว่า ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่เราได้ไปฟังความคิดเห็นมาจากใน ทุกภาคนี้ ก็อยากขอให้มีการจัดปฐมวัย คืออนุบาลให้ และให้ประกาศเป็นทางการว่า

๑๒๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๖๐/๒

คุ้มครองตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมระดับ อันที่ ๒ ครับ รัฐก็จัดให้อยู่แล้ว ถ้าเผื่อว่า เรา กำหนดให้เป็นนโยบายอยู่ในรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในระดับ สิทธิเสรีภาพ ในการศึกษาเสมอกัน จะทำให้ได้ประโยชน์ นะครับ และเป็นการพัฒนาบุคลากร คือ พัฒนาคน ซึ่งเด็กของเรานั้น เราก็คงทราบว่า เป็นเยาวชนที่เราจะต้องสร้างเพื่อเป็นผู้ใหญ่ใน อนาคต ถ้าเราวางกำหนดฐานที่ดีในระดับ มันก็จะทำให้การศึกษาของเด็กนั้นได้รับการ ดูแลตั้งแต่ปฐมวัย ส่วนการที่รัฐจะจัดระดับ อาจจะมีความหรือท้องถิ่น หรือใครจะจัด อย่างไรนั้น อันนั้นอยู่ที่รายละเอียด ซึ่งจะต้องไปพูดกันในรายละเอียดต่อไป แต่ถือว่า อันนี้เป็นสิทธิที่ประชาชนทุกคนควรจะได้ เพื่อให้เป็นประโยชน์กับการศึกษาอย่างแท้จริง แล้วก็มีความต้องการของประชาชนที่ขอมานะครับ ทางผมก็เลยขอแปรญัตติ เปลี่ยนแปลงจากมติเดิมระดับ เป็นดังที่เราได้นำเสนอไปแล้ว ขอขอบคุณครับ ท่านประธาน ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ตกลงข้อความที่แท้จริง ที่เปลี่ยนแปลงใหม่นี้ว่าอย่างไรครับ ช่วย

นายวิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์ : ข้อความที่เปลี่ยนแปลงใหม่ก็คือ บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา โดยเริ่มจากการศึกษาระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษา ตอนปลาย ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ครับ เปลี่ยนแปลงจากคำว่า เลือกรับ นะครับ แล้วก็ หรือระดับประถมศึกษา ออกนะครับ ตามร่างที่เสนอไป เอกสารแจกไปแล้วครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : มันเปลี่ยนไปอีกด้านหนึ่ง คือเปลี่ยน ๑๒ ปี กลายเป็น ๑๔ ปี

นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ : ท่านประธานครับ กระผมไม่ได้พูดถึงปีเลย
ครับ กระผมใช้ถึงคำว่า เริ่มตั้งแต่ระดับใดถึงระดับใดเท่านั้นเองครับ ทั้งนี้ก็อยู่ที่
คณะกรรมการ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
การนับจากปฐมวัยไปถึงมัธยมศึกษาตอนปลายมัน ๑๔ ปี ใช่ไหมครับ

นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ : ครับ ซึ่งจัดอยู่แล้วในปัจจุบันวันนี้ครับ
ทำอยู่แล้วครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ไม่ใช่
จัดแล้วหรือไม่จัดแล้วก็ตามแต่ แต่หมายความว่า นับตรงนี้มัน ๑๔ ปี ใช่หรือไม่

นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ : ใช่ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ถ้าใช่
แล้วคำ สิบสองปี ประโยคนี้ถูกตัดออกไปใช่ไหมครับ

นายวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ : ใช่ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ถ้าไม่มี ก็ตกลงครับ อาจารย์ศรีราชาครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมการ) : กราบขอบพระคุณ
ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมการนะครับ ผมจะขอ
กราบเรียนว่า ที่ขอแปรญัตตินั้น ขอทำความเข้าใจเดิมนิดหนึ่งครับ เมื่อตอนครั้งก่อนนี้ได้มีการ
หารือกันระหว่างกรรมการกับทางสมาชิกนะครับ แล้วก็มีการตกลงรวมขอมกันว่า
เราจะจัดการศึกษาโดยที่มีการเลือกนะครับ คือเป็น ไม่น้อยกว่าสิบสองปี นั้น ตกลงกัน
ไปแล้วนะครับ มีการเลือกตั้งแต่ปฐมวัย หรืออนุบาล ๑ ๒ ๓ จนกระทั่งถึง ม. ๓
ก็คือ ๑๒ ปี ในแบบแรก แบบที่ ๒ ก็คือ ป. ๑ ถึง ม. ๖ ซึ่งเป็นไปตามเดิม เหมือนอย่าง
รัฐธรรมนุญ ปี ๒๕๔๐ นะครับ ที่นี้ผู้ขอแปรญัตติมานี้ก็ขอจะแปรเป็น ๑๔ หรือ ๑๕ ปี
โดยไม่มีตัวเลขที่ชัดเจนนะครับ ก็คือจะเป็น ๑๔ กับ ๑๕ ก็ได้ โดยที่ถือว่ากระทรวงศึกษา
เองได้เคยจัดของปฐมวัยเป็น ๒ ชั้นอยู่แล้ว จะเป็น ๑๔ ที่นี้กราบเรียนด้วยความเคารพ
นะครับว่า การที่จะขยายขึ้นไปจากเดิมเป็น ๑๔ ชั้น นี่นะครับ ตามของเดิมที่เคยปฏิบัติ

อยู่แล้ว ของกระทรวงศึกษาธิการนี้ครับ ผมใคร่ขอให้ดูเอกสารที่ผมจะชี้แจงเกี่ยวกับตัวเลขที่ได้เตรียมมาให้ ก็คือ ในปัจจุบันในเอกสารหมายเลข ๑ นะครับ ก็คือ งบประมาณปี ๒๕๕๐ นี้ นะครับ ท่านจะเห็นได้ว่า งบประมาณปีนี้เป็นงบประมาณที่เราใช้จ่ายกันค่อนข้างจะสูงนะครับ กระทรวงศึกษาธิการเองก็ได้ไปอยู่ในระดับ ๒ แแสน ๒๕๕๐ นี้ ได้ประมาณสองแสนแปดหมื่นล้านเศษนะครับ ปี ๒๕๕๑ นะครับ ก็จะเป็นสามแสนกับหนึ่งหมื่นกว่าล้านนะครับ ซึ่งงบประมาณเหล่านี้ถือเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงมาก กระทรวงเดียว นะครับ ได้รับงบประมาณถึง ยี่สิบ ยี่สิบเอ็ดเปอร์เซ็นต์ของจำนวนงบประมาณทั้งประเทศ ผมขอเรียนว่า เนื่องจากตัวเลขของกระทรวงศึกษาเป็นงบประมาณที่สูงมาโดยตลอดนะครับ แต่ในเรื่องของการจัดการศึกษานั้น คุณภาพมาตรฐานยังค่อนข้างจะเป็นที่สงสัยนะครับ เพราะว่าไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้ได้เท่ากับมาตรฐานและคุณภาพที่คาดหวังเหมือนอย่าง สปศ. ก็ได้ประเมินไปแล้วนะครับ สำนักงานประเมินการศึกษา สปศ. ได้ประเมินไปแล้ว ก็เห็นว่า โรงเรียนกว่าครึ่งคือไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่มาตรฐานขั้นดี เพราะฉะนั้นปัญหาของชาติตอนนี้ก็คือ เราคงต้องมาดูว่า งบประมาณใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการตามเอกสารหมายเลข ๒ ที่มีเห็นเป็นงบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นงบรายจ่ายปี ๒๕๕๑ จะเห็นว่า เปิดไปที่หน้ากลาง ๆ นะครับ จะเห็นว่า มีกรอบของงบประมาณในการผลิตของบรรดางบบุคลากร ผมขออนุญาตเป็นหน้าที่ ๔ จากข้างท้าย นะครับ จะเห็นได้ว่า งบบุคลากรของกระทรวงประมาณทั้งสิ้นหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันกว่าล้าน คือพูดง่าย ๆ ว่า ๘๒ เปอร์เซ็นต์ เป็นงบที่ใช้จ่ายกับบุคลากรเกือบทั้งหมดนะครับ ส่วนงบที่จะไปลงในเรื่องดำเนินการ เหลือเจ็ดพันกว่าล้าน นะครับ งบลงทุนสามพันกว่าล้าน งบเงินอุดหนุนหนึ่งหมื่นสองพันกว่าล้าน ท่านจะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ลงไปนี้นะครับ ผมไม่ได้คัดค้านนะครับ เรื่องที่ว่า จะต้องทุ่มในการศึกษา แต่การศึกษาลงไปมันไม่ได้ผลิตผล ไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร แล้วงบส่วนใหญ่ก็เป็นงบของบุคลากร เพราะฉะนั้นทำให้มีปัญหา ผมคิดว่าถ้าเผื่อเราขยายเป็น ๑๔ หรือ ๑๕ นี้ครับ ---

ผลที่จะลงไปมันจะไม่เกิดแก่เด็กเท่าไรครับ เงินส่วนใหญ่ก็จะไปอยู่กับบุคลากรทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ นะครับ ซึ่งตอนนี้มีปัญหามาก ประเทศเราในปีปัจจุบันงบประมาณ ๒๕๕๐ เราจะใช้งบประมาณขาดดุล ภูเขาไปตั้งหนึ่งแสนสี่หมื่นหกพันกว่าล้าน ซึ่งปัญหานี้ นะครับ ถ้าเพื่อสรุปง่าย ๆ ก็คือว่าความคุ้มทุนในการที่ขยายการศึกษาลงไป ผมไม่เชื่อว่าการศึกษาที่จะขยายไปอีกเป็น ๑๔ หรือ ๑๕ ปี นั้นจะทำให้เด็กเกิดศักยภาพ เกิดความแข็งแกร่ง แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐจะลงทุนไปมากกว่าที่ควรเยอะ ทั้ง ๆ ที่การศึกษาถ้าเพื่อเราจัดหลักสูตรให้ดีแล้ว นะครับ ๑๒ ปี หรือ ๙ ปี อาจจะได้ผลลัพธ์ไม่ต่างกันเลย ถ้าเพื่อจัดวางหลักสูตรให้ดี นะครับ แต่ขณะนี้คุณภาพมาตรฐานของการเรียนการสอนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะว่าเด็กชั้นประถมจบมาแล้วบางที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกก็มี นะครับ เด็กจบมัธยมมาเข้ามหาวิทยาลัย ครูบาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็คงทราบดีว่า คุณภาพมาตรฐานต่ำกว่าเดิมมาก เพราะฉะนั้นการที่จะขยายไปถึง ๑๕ ปี เป็นภาระแก่รัฐบาลอย่างมหาศาลที่จะต้องจัดงบประมาณขึ้นอีกมากมายพอสมควร นะครับ อีกเป็นหมื่นล้าน นะครับ เพราะฉะนั้นโดยความเคารพต่อท่านสมาชิกที่ขอแปรญัตติ ผมเองผมมีความเห็นว่า เรื่องที่ได้ตกลงไปแล้วมันมีทางเลือกอยู่ ๒ ทาง เพราะฉะนั้น ขึ้นอยู่กับกรรมวิธีการว่า ท่านจะเลือกใช้ทางไหนครับ ก็คือ แบบที่ ๑ ก็คืออนุบาลถึงมัธยม ๓ ซึ่งจะเป็นไปตามหลักการศึกษาทั่วไป ก็คือว่า มีอนุบาล ๓ ชั้น แล้วต่อด้วย ป. ๑ ถึง ม. ๓ ซึ่งจะเป็นไปสอดคล้องกับ พรบ. การศึกษาภาคบังคับ แล้วเราก็ใช้คำว่า ไม่น้อยกว่า เมื่อไรก็ตามที่ประเทศชาติมีงบประมาณมากพอเราก็ขยายขึ้นไปได้ครับ แต่การที่จะเขียนบังคับว่าต้อง ๑๕ ขึ้นไป ผมว่าจะเป็นปัญหาแก่ประเทศมากมาย ในขณะที่ประเทศเรายังไม่ค่อยจะฟื้นตัวเท่าไร เพราะฉะนั้นขอให้เปิดช่องไว้ นะครับ ในที่นี้ก็คือว่า ให้ใช้ ๑๒ แล้วก็ขอให้ผลักดันให้การศึกษานูบาลไปอยู่ในระบบของท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ท้องถิ่นได้ตื่นตัวในเรื่องนี้ แล้วก็แข่งกันเพื่อที่จะทำคุณภาพการศึกษาให้ดี จึงจะเป็นมิติใหม่ในอนาคตของประเทศชาติว่า เราได้ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบเรื่องนี้แล้ว เรื่องถ่ายโอนถึงค่อย ๆ ทำไปทีหลัง ถ้าเมื่อเมื่อไรก็ตาม ท้องถิ่นมันคงสามารถจัดได้ดี มีความมั่นคงแล้ว ผมเชื่อว่า การถ่ายโอนไปสู่ท้องถิ่นจะไม่มีปัญหาเลยที่มีปัญหา ก็คือ เขากลัวว่ามันอ่อนแอ ถ้าเพื่อทำดีเมื่อไร มีคุณภาพเมื่อไร แล้วก็สวัสดิการ

ครูบาอาจารย์ดีเมื่อไร มันคงเมื่อไร ทุกคนผมว่าไม่ต่างกันครับ คงจะถ่ายโอนไป และจะเป็นความสำเร็จอีกขั้นหนึ่ง ส่วนสำหรับกรณีที่เป็นประถม ๑ ถึง มัธยม ๓ ซึ่งเป็น ๙ ปีที่เหนือขึ้นมาจากชั้นอนุบาล ก็จะทำให้งบประมาณที่เคยจัดอยู่เดิมของกระทรวงศึกษาจะทุ่มไปที่ตรงนี้ได้พอดี ผมเคยได้กราบเรียนว่า เราขาดอยู่ในชั้นประถมเราจะขาดอยู่ประมาณ ๒๔ เปอร์เซ็นต์ ชั้นมัธยมขาดอยู่ประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเพื่อเอาชั้นประถมมัธยมมาเกลี่ยกันแล้ว ๒ ส่วน จะไล่เลี่ยกันกับงบที่จะมี ที่จะจัด ๙ ปี อย่างที่ผมกราบเรียน เพราะฉะนั้นอันนี้จะเป็นความพอดีที่จะทำให้ได้รับการศึกษาเต็มเม็ดเต็มหน่วย ครบถ้วน และได้คุณภาพ และในท้ายที่สุด เมื่อเด็กเข้าฝึกแล้วนะครับ พอไปชั้นสูงขึ้นไปก็เข้ามหาวิทยาลัย ทำอะไรต่ออะไร แยกไปตามสายอาชีพ ไปสายสามัญ ให้ได้ การศึกษาเราจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นนะครับ เพราะฉะนั้นผมขอกราบเรียนในส่วนนี้ว่า ถ้าเพื่อไม่รอมชอมกัน ก็ควรที่จะขออนุญาตที่จะให้มีการลงมติว่า จะเอา ๑๒ ปี หรือ ๑๕ ปี ประเด็นที่ ๑ นะครับ ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่า ถ้าเพื่อเป็น ๑๒ ปี แล้ว จะเลือกแบบเดิมตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ หรือจะเลือกแบบใหม่ที่ว่าเสนอใหม่ ตามที่กรรมาธิการได้เคยตกลงกันไปแล้ว ก็คือเป็นเรื่องที่ตั้งแต่อุบล ๑ ๒ ๓ ถึง ม. ๓ ซึ่งจะเป็นตามหลักการศึกษาระดับปัจจุบัน แล้วหลังจากนั้นก็ไปแยกสายอาชีพอะไรให้ชัดเจนนะครับ ถึงเวลาแล้วครับที่เราจะต้องปรับปรุงกระทรวงศึกษา ปรับปรุงระบบการศึกษากันขนานใหญ่ เพราะไม่อย่างนั้นประเทศชาติของเราจะไปไม่รอดครับ เพราะฉะนั้นขอกราบเรียนวิงวอนว่า ขอให้พิจารณาในส่วนนี้เถอะครับ เพราะว่าในส่วนมาตรา ๑๖๗ วรรคสอง ก็เรียบร้อยไปแล้วนะครับ ที่จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอด ทำให้รัฐธรรมนูญอยู่รอด แต่มาตรานี้ ถ้าเพื่อท่านไม่พิจารณาตรงนี้ ก็จะมีปัญหาต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นปัญหาซีเรียส (Serious) เช่นเดียวกันครับ ผมขอกราบเรียนท่านสมาชิกนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ครับผม ตกลงไม่ใช่ในนามกรรมการนะครับ ในนามผู้ที่ไม่เห็นด้วยนะครับ ท่านอาจารย์
 วิททยาว่าอย่างไร หรือกรรมการว่าอย่างไรครับ ไหนว่าตกลงกันเรียบร้อยแล้ว
 จะยืนยันใหม่ครับ ท่านอาจารย์สนั่นพอดีครับ เชิญ เชิญอาจารย์สนั่น แต่ไม่ใช่ฐานะ
 กรรมการอีก

นายสนั่น อินทรประเสริฐ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ
 จริง ๆ ผมก็เป็นผู้หนึ่งที่ขอแปรญัตติเรื่องนี้ คือ เราเห็นด้วยว่ากับการจัดการศึกษาเป็น
 เรื่องสำคัญของบ้านเมือง เรื่องการลงทุน การเป็นห่วงว่ารัฐบาลไม่สามารถจะหาเงินได้
 ผมว่าไม่ต้องเป็นห่วงหรอกครับ คนที่เขาก้าวเข้ามาสู่ความเป็นรัฐบาลเขาต้องมี
 ความพร้อม ต้องมีความคิดที่จะทำงานเพื่อบ้านเมือง ฉะนั้นในการที่ได้ขอแปรญัตติไว้ว่า
 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา โดยเริ่มต้นจากระดับปฐมวัยถึงระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
 อันนั้นหมายถึงว่า ระดับประถมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ คือ เมื่อเด็กอายุย่างเข้า
 ปีที่ ๗ ตาม พรบ. การศึกษา ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จนถึงอายุ ๑๖ ปี
 ถ้าเพื่อเรียนไม่จบ ก็เป็นอันว่าพ้นเกณฑ์โดยอัตโนมัติ ความมุ่งหมายอันนี้คือว่า อยากจะ
 ให้เริ่มต้นตั้งแต่ประถม คือ ตามหลักการประถม คือ การศึกษาภาคบังคับ เมื่อบังคับเขา
 มาเรียนแล้ว จะมาเก็บเงินเขาก็ มันไม่ถูกต้อง

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอประทานโทษ ท่านอาจารย์สนั่นครับ ตกลงว่าฉบับที่เสนอปรับกันนั้น คือฉบับไหนแน่
 ที่อาจารย์วิททยาว่านี่คนละอันกับที่อาจารย์กำลังพูดนะครับ

นายสนั่น อินทรประเสริฐ (กรรมการ) : คืออันเดียวกันครับ อันนี้ คือว่า
 เรา ขออนุญาตอาจารย์วิททยา เพราะว่าอาจารย์วิททยาไปอธิบายเพิ่มเติมอาจจะทำให้
 เกิดการไขว้เขว คือไปอธิบาย

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ตกลงไม่รับที่อาจารย์วิททยาพูดเมื่อสักครู่หน้าครับ ถ้าอย่างนั้นใช่ใหมครับ

๑๓๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๖๓/๒

นายสนั่น อินทรประเสริฐ (กรรมาธิการ) : เดียวต้องเช็ก (Check) อีกที่ว่า อาจารย์วิทยาพูดหมายถึงว่า ไปเพิ่มอนุบาลอีก ๒ ปี ไซ้ใหม่ มันไม่ใช่ครับ เราจะเริ่มนับตั้งแต่ประถม ๑ ถึงประถม ๖ แล้ว ม. ๑ ถึง ม. ๖ ก็รวม ๑๒ ปี แล้วก็ส่วนอีก ๒ ปีที่พูดนั้นคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตอนนีเขาดูแลอยู่แล้ว มีส่วนร่วมอยู่แล้ว ต้องการอย่างนี้ที่ชัดเจนครับว่า ๑๒ ปี เหมือน อันนี้เหตุผลก็เหมือนอย่าง ปี ๒๕๔๐ นะครับ ปี ๒๕๔๐ ก็ ๑๒ ปี ถ้าเผื่อเราไปลด ๑๒ ปี ให้เหลือ ๙ ปี หรืออะไรอย่างนี้จะมีปัญหากับผู้ปกครอง หรือความรู้สึกที่ไม่ดีกับประชาชน ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ท่านอาจารย์สมคิดครับท่าน

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ท่านสมาชิกสภาorangรัฐธรรมนุญได้ขอแปรญัตติเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา ๒ มาตรา นะครับ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง กับมาตรา ๒๙๓ (๑) ในมาตรา ๒๙๓ (๑) กรรมาธิการขออนุญาตพูดไปล่วงหน้าว่า กรรมาธิการเห็นด้วยโดยไม่แก้ไขถ้อยคำเลย ตามที่ท่านวิทยาได้แปรญัตติมา ในส่วนของมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง นั้นได้หารือกันเรียบร้อยแล้วครับว่า จะขอลดไปใช้ร่างเดิมของกรรมาธิการ โดยมีการปรับปรุงเล็กน้อย คำที่จะใช้ก็คือว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายค่าจะเป็นอย่างนี้นะครับ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายท่านวิทยาเห็นด้วยไซ้ใหม่ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ท่านมนตรี นะครับ

นายมนตรี เพชรขุ้ม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ คณะกรรมาธิการกร่าง สมาชิกสภาorangรัฐธรรมนุญที่เคารพทุกท่านนะครับ ผม มนตรีเพชรขุ้ม สมาชิกสภาorangรัฐธรรมนุญครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ปัญหาของการศึกษา

๑๓๖

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๖๓/๓

เป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ แล้วยกต่อเนื่องมานานนะครับ ไม่ว่าจะใครจะไปเป็นรัฐมนตรีกระทรวงนี้
นะครับ ก็จะมีปัญหาเรื่องการศึกษาตลอดมานะครับ ผมขออนุญาตนะครับ จริง ๆ ผมจะ
ไม่พูดเรื่องต่างประเทศนะครับ แต่ขออ้างอิงนิดหนึ่งครับ ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศ
มาเลเซียนะครับ คนที่ไปทำหน้าที่เป็นคณะรัฐมนตรีนะครับ โดยอดีตนายกรัฐมนตรีคนที่
พ้นจากตำแหน่งหน้าที่เมื่อไม่นานมานี้ะครับ -----

- ๖๔/๑

ท่านเป็นรัฐมนตรีครั้งแรก ท่านบอกว่า ท่านขอลงไปเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา
 นะครับ และอดีตนายกรัฐมนตรีท่านนั้นก็ได้ทำหน้าที่ของการศึกษาอย่างดีเป็นอย่างดี
 นะครับ ต่อเนื่องมาตลอดเวลานะครับ และในขณะเดียวกันนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน
 ของประเทศเพื่อนบ้าน ขออนุญาตเอ่ยชื่อนะครับ คือ ประเทศมาเลเซียครับ คือ
 ทั้งอดีตและนายกรัฐมนตรีในคนปัจจุบันนะครับ ก็มาจากกระทรวงการศึกษาทั้งนั้น
 นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันก่อนนี้เมื่อทำหน้าที่เป็นคณะรัฐมนตรีครับ ก็เสนอตัวเป็น
 นายก ขอภัยครับ ขอเสนอตัวเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาเช่นกันครับ ฉะนั้น
 จะเห็นว่า ประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่นก็แล้วแต่จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็น
 อย่างยิ่งนะครับ โดยเฉพาะประเทศไทยนะครับ การศึกษาก็ให้การสนใจพอสมควร แต่ถ้า
 ถามว่าดีไหม ไม่ดีนะครับ ภาครัฐ ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเท่าที่ควรนะครับ
 และภาครัฐก็ไม่ได้สนับสนุนอย่างจริงจังนะครับ อย่างที่ผ่านมานะครับ รัฐธรรมนูญฉบับ
 ปี ๒๕๔๐ นะครับ ก็อ้างอิงตลอดเวลาว่า รัฐต้องส่งเสริมเรื่องการศึกษา ได้ให้มีการศึกษา
 ฟรี แต่ไม่ได้ฟรีอย่างที่ว่านะครับ ฉะนั้น ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เช่นกันครับ
 ถ้าคณะกรรมการยกเว้นและสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญบอกว่า รัฐต้องส่งเสริมให้เรียน
 ฟรีนะครับ อย่างที่คณะกรรมการยกเว้น ขอเอ่ยนามนะครับ ท่านสมคิด เลิศไพฑูรย์
 ได้กล่าวเมื่อกี้นะครับว่า ให้เรียนฟรี ๑๒ ปี นะครับ ผมเองก็เห็นด้วยนะครับ แต่ก็ต้อง
 ขอย้ำว่า ต้องให้เรียนฟรีจริง ๆ นะครับ

และอีกประการหนึ่งนะครับ ก็ขอนำเรียนกับท่านอาจารย์สมคิด
 เลิศไพฑูรย์ นะครับ ที่ท่านได้กล่าวเมื่อกี่ว่า การเรียนฟรีนี้ครับ ท่านก็ไม่ได้ระบุว่าเริ่มจากที่
 ไหนนะครับ ผมขอนำเรียนกับท่านประธานว่า ทางที่ดีนะครับ ให้เริ่มตั้งแต่ประถม ๑
 หรือว่า ป. ๑ นะครับ เริ่มเรียนฟรีไปเลยนะครับ ส่วนอนุบาลท่านไม่ต้องเป็นห่วงนะครับ
 ก่อนปฐมวัย แล้วก็ชั้นอนุบาลนะครับ เพราะมีท้องถิ่นดูแลอยู่แล้วนะครับ ผมนำเรียน
 อย่างนี้ก็เพราะว่า ผมเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นนะครับ ผมก็ทำหน้าที่อย่างนี้มาตลอด
 แล้วก็ท้องถิ่นอื่น ๆ ทั่วประเทศนะครับ เขาก็ทำกันอยู่นะครับ และขณะเดียวกันนะครับ
 ท่านประธานที่เคารพครับ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นนะครับ ก็ได้สนับสนุน

เรื่องของอนุบาลเป็นอย่างยิ่งนะครับ ณ ปัจจุบันนี้ท่านประธานจะเห็นได้ว่า ทุก ๆ ที่ของท้องถิ่นนะครับ ไม่ว่าจะเป็น อบต. เทศบาล อบจ. นะครับ ก็กำลังรณรงค์เรื่องของการศึกษานะครับ โดยเฉพาะก่อนปฐมวัยและอนุบาลนี้ครับ ทุก อบต. ทุกเทศบาล ทุก ๆ ที่นะครับ ก็พยายามที่จะจัดสร้างสถานที่ศึกษา คือ โรงเรียนอนุบาลนะครับ แล้วก็เป็นการดูแลกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันทีเดียวนะครับ ก็แสดงให้เห็นว่า ท้องถิ่นนี้ครับ ก็จะพยายามส่งเสริมด้านการศึกษา ส่งเสริมดูแลเด็กอนุบาล เด็กก่อนปฐมวัยตลอดมานะครับ และก็ต่อไปจากนั้น ท้องถิ่นก็ได้ดูแลถึงระดับประถม ถึงมัธยม ก็ช่วยกันดูแลนะครับ ก็ให้การสนับสนุนตามลำดับขั้นเสมอไปนะครับ จะมากหรือน้อยก็อยู่กับงบประมาณที่ท้องถิ่นมีอยู่นะครับ แต่โดยเฉพาะอนุบาลอย่างที่ผมนำเรียนแล้วว่า ท้องถิ่นทุกท้องถิ่นตั้งใจดูแลเป็นอย่างดีนะครับ เพราะว่าเด็กเล็ก ๆ เหล่านี้เป็นลูกหลานของในพื้นที่ ในท้องถิ่นนั้น ๆ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ก็ต้องดูแลเป็นอย่างดี ก็ตระหนักดีว่านั่นคือจุดเริ่มแรก จุดเริ่มต้นของเด็กนะครับ ที่จะมีการศึกษา ที่จะเรียนรู้ ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อการศึกษาดีนะครับ อะไร ๆ ก็ดีขึ้น การพัฒนาประเทศก็ดี จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นนะครับ และอีกอย่างหนึ่ง สิ่งที่น่าเป็นห่วงนะครับ ถ้าการศึกษาไม่ดี เด็กไร้การศึกษา โตขึ้นมาครับ เมื่อที่ผ่านมามีไม่กี่เดือนนี้ ท่านประธานก็จะเห็นว่าร้านทองโดนปล้นตลอดเวลา โจรผู้ร้ายชุกชุม แล้วก็อีกอย่างหนึ่ง มีปืนก็มีเต็มไปหมดนะครับ ทั่วบ้านทั่วเมือง ถ้าถามจริง ๆ แล้ว บุคคลเหล่านี้คือไม่ได้รับการศึกษา เมื่อไม่ได้รับการศึกษานะครับ เมื่อไม่มีความรู้ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ก็จำเป็นนะครับ ต้องหาทางที่จะทำอย่างไรที่จะให้ชีวิตตัวเองอยู่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ต้องเดินทางนะครับ ไปในทางที่ผิด ขอนิดเดียวท่านประธานครับ กำลังจะจบครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เพราะว่าเดี๋ยวผมมีภารกิจที่ต้องทำนิดหนึ่งครับ กรุณากระชับสั้นที่สุด เพราะตอนนี้อภิปรายไม่ใช่ครับ อยากจะให้คุณวิทยายืนยันเท่านั้นละ พูดตอนนี้ยังไม่ยืนยันเลย คุณวิทยา ถูกไหมครับ นั่งเสียก่อนได้ไหมครับ หรือว่าจะสรุปเลย เชิญสรุปเลยครับ

๑๓๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริวรรณ ๖๔/๓

นายมนตรี เพชรขุ้ม : แต่ผมก็เชื่อว่าคุณวิฑิตยาเย็นยันนะครับ เพราะคุย
กับผมเมื่อกี้แล้วครับ แต่อันนี้ก็เดี๋ยวท่านต้องถามท่านวิฑิตยาอีกครั้งหนึ่งนะครับ แต่เมื่อกี้
คุยกับผมคร่าว ๆ ว่าท่านเย็นยันแบบนี้ครับ -----

- ๖๕/๑

ท่านประธานที่เคารพครับ อย่างที่ผมนำเรียนเมื่อก็ ขอต่อเนืองอีกนิดหนึ่งว่า ถ้าเมื่อเกิดผู้ร้ายชุกชุมบ้านเมืองก็เดือดร้อนนะครับ ฉะนั้นก็ทางภาครัฐต้องส่งเสริมให้มีการศึกษาอย่างจริงจังนะครับ โดยไม่ใช่คิด เขียน ในรัฐธรรมนูญหรือประกาศทั่ว ๆ ไปว่า รัฐต้องส่งเสริมแล้วเรียนจนถึงที่สุด รัฐจะสนับสนุน แต่ไม่รู้สนับสนุนอย่างไร สนับสนุนแบบไหน ต้องให้ชัดเจนนะครับ เพื่อว่าผู้ปฏิบัติ นั่นคือ ครู โรงเรียนนะครับ แล้วก็ผู้ปกครองได้ทำถูกนะครับ และก็หวังอย่างยิ่งว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะให้การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญนะครับ แล้วก็รัฐจะต้องส่งเสริมการศึกษา และให้เรียนฟรีจริง ๆ นะครับ ขอขอบคุณมากครับ สวัสดีครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอขอบคุณมากครับ ท่านวิทยากรครับ หมวด ๔๘ วรรคหนึ่งนะครับ ตามที่กรรมาธิการอ่านให้ฟังเมื่อสักครู่นะครับ

นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ขอขอบคุณท่านสมคิดได้กรุณาเสนอมาว่า จะใช้ จะขอไปใช้ตามร่างเดิมของยกกว้าง ถ้าประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ครับ ผมมาปรึกษากันในกลุ่มว่า เราขออย่างนี้ได้ไหมครับ ที่เสนอมาเรารับได้ แต่ขอให้บันทึกเจตนารมณ์ไว้ชนิดหนึ่ง เพิ่มว่า การจัดการศึกษาของเราจะต้องเริ่มกันตั้งแต่ชั้นประถมถึงมัธยมนะครับ แต่ว่าปฐมวัยนั้น ขอให้หน่วยงานอื่นเขา เช่น ท้องถิ่นสนับสนุนการจัด เพื่อให้กระจายไปในท้องถิ่น เพราะขณะนี้ปฐมวัย คืออนุบาลจะอยู่ในทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ถ้าหากว่า ท้องถิ่นที่มีอำนาจบริหารจัดการอยู่แล้ว ช่วย จะทำให้กระจายตรงนี้ได้ ช่วยกระทรวงศึกษาธิการอีกด้านหนึ่ง ก็รับได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ ขอขอบคุณครับ ท่านกรรมาธิการจะยืนยัน รับได้ เพราะท่านพยักหน้า พร้อมกับบันทึกเจตนารมณ์อย่างที่ว่านะครับ ขอขอบคุณมาก สมาชิกท่านอื่นครับ ท่านเกียรติชัยครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผมเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ครับ ผมเป็นผู้ที่ร่วมเสนอในมาตรานี้ ในวันที่จะให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จากที่ได้มีการลงมติในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งไปแล้ว ซึ่งผมได้แสดงความกังวลอย่างมากต่อมติที่ลงไป โดยเฉพาะในประเด็นที่ให้มีการเลือกที่จะได้รับ

การศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผมจะสรุปสั้น ๆ แล้วก็ไม่ใช่ยืดเยื้อ ก็คือว่า คือเรากำลังพูดถึงการจัดการการศึกษา การจัดการการบริหารการศึกษา ซึ่งผมได้มองเห็นความโกลาหลอลหม่านที่เกิดขึ้น สิ่งที่ผมได้แสดงทัศนะออกไป รวมทั้งที่ได้เขียนเป็นบทความออกมาให้เห็นโดยทั่วกันแล้วนั้น เป็นที่ยอมรับกันอย่างดีว่า มันจะโกลาหลอลหม่านจริง ๆ หากเป็นไปได้เช่นนั้น และนี่คือเหตุผลที่ผมจำเป็นต้องเข้ามาช่วย เพื่อขอให้ปรับเปลี่ยนแก้ไขอันนี้ แล้วก็เพื่อที่จะสรุปสั้น ๆ ก็คือ ผมเห็นด้วยกับท่านคณะกรรมการที่จะกลับไปใช้ร่างเดิมในเรื่องที่ท่านเลขาได้นำเสนอแล้วนั้น เพราะตรงนั้นมันชี้ให้เห็นชัด หากเมื่อเราร่างรัฐธรรมนูญที่ใช้พื้นฐานของรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ การที่กำหนดไว้อย่างที่ท่านเลขา คณะกรรมการยกร่าง ก็คือการรักษาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ จริง ๆ ในอันที่จะต้องส่งเสริมการศึกษาของคนให้สูงขึ้น เขาถึงได้ไปกำหนดใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติต่อมา ให้มีการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ประถม ๑ จนถึงมัธยมที่ ๖ แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นข้อบกพร่อง เท่าที่ผมได้แสดงทัศนะออกไปแล้ว ก็คือความอ่อนด้อยของการที่เราให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับปฐมวัย ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ น้อยไป เพราะฉะนั้นหากเมื่อเราจะร่างรัฐธรรมนูญใหม่ในอันที่จะปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ฐานของรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ ผมก็มีความเห็นว่า เราจะต้องทำการศึกษาในระดับปฐมวัยให้มีความเข้มแข็งขึ้น และในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสปิริต (Spirit) ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ ไว้ด้วย ก็เอาสรุปว่า เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการกลับไปใช้ร่างเดิมที่มีอยู่แล้ว เป็นทั้งเจตนารมณ์ของ ๒๕๔๐ กับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในขณะเดียวกัน อยากจะเสนอว่า เพื่อที่จะปรับปรุงสิ่งที่อ่อนด้อยในรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๔๐ ในเรื่องการศึกษาปฐมวัยให้เข้มแข็งขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ -----

หากแม้เราจะไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนถึงการที่ลงไปคลุมถึงระดับปฐมวัย ผมคิดว่า ในมาตรา ๒๙๓ ซึ่งท่านคณะกรรมการการยกเว้นได้ยอมรับไปแล้วนั้น น่าจะต้องแสดง เจตนากรณีในการที่จะพัฒนากฎหมายการศึกษา โดยมีเรื่องของ การที่จะพัฒนากฎหมาย ให้ครอบคลุมส่งเสริมไปถึงเรื่องการศึกษาปฐมวัยด้วยครับ อันนี้จริง ๆ แล้วกำหนดไว้ ชัดเจนในมาตรา ๗๙ (๑) แล้ว แต่อยากจะได้แสดงเจตนากรณีไว้ตรงนี้ในมาตรา ๒๙๓ (๑) ด้วย ให้คลุมและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัยให้เข้มแข็งขึ้น เพราะนั่นคือข้อบกพร่องของ รัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว แล้วเราทำให้เข้มแข็งขึ้นในฉบับนี้ กราบขอพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอพระคุณมากครับ ขอยืนยันซ้ำอีกครั้งนะคะ มาตรานี้ผ่านแล้วนะคะ ขออนุญาต
ต่อไปมาตรา ๖๓ วรรคสอง กรรมการขอเพิ่มครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ไหนครับ จะอภิปรายเรื่องการศึกษาหรือเปล่าครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : สั้น ๆ ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เรื่องการศึกษาผ่านแล้วนะคะ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : สั้น ๆ ครับ สั้น ๆ

นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเรียนถาม
นิดเดียวครับ กรณีที่เราผ่านมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งไปนะคะ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ถ้าเราขึ้นอภิปรายต่อไป และประเด็นแตกประเด็นไปเป็นการเรื่องใหญ่ ย้อนไปไม่ได้
อีกแล้วนะคะ ต้องขออนุญาตนะคะ ต้องขอประทานโทษ

นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม : เรียนถามท่านประธานว่า ถ้าหากว่าอนุบาล
นี้เราจะให้หน่วยงานไหนลงไปดำเนินการที่เป็นรูปธรรมครับ หลักจากที่เราประกาศใช้
รัฐธรรมนูญแล้วครับ ชั้นอนุบาลนี้ครับ เราจะให้หน่วยงานไหนลงไปทำครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : อันนี้ เห็นว่าจะบันทึกในเจตนารมณือย่างที่ว่าใช่ไหมครับ ให้องค์การประณม โอ.เค. (O.K.) ครับ จะยืนยันหรือครับ หรือทำอะไรครับ ครับ พักหน้า

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ ครับ ผมกับคุณวิททยา บริบูรณ์ทรัพย์ ก็นั่งปรึกษากับกลุ่ม อยู่ด้วย และโดยหลักการแล้วก็ได้หารือกับกรรมธิการแล้วนะครับว่า ในเรื่องของการที่จะได้ส่งเสริมทั้งคุณภาพการศึกษาที่ดี

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : กรุณาอย่าอภิปรายต่อนะครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ไม่ใช่อภิปรายครับ ผมคุยกับคุณวิททยา อย่างนี้ครับว่า ในกรณีที่มีการเรียนฟรีนะครับ ค่าใช้จ่ายนี้ ควรจะบันทึกลงในเจตนารมณื ด้วย

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ยืนยันไปแล้ว ยืนยันแล้วว่าบันทึกเจตนารมณืแน่นอนครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : คืออย่างนี้ครับท่านประธาน ท่านประธาน ฟังสักนิดหนึ่งครับ ในเรื่องของการเรียนฟรี ค่าใช้จ่ายเรียนฟรีนี้ เราอยากให้บันทึกในเจตนารมณืว่า ฟรีอะไรบ้าง

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ตกลงครับ ตกลงคุณชาติชายครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ในส่วนของก่อนปฐมวัยนี้ะครับ เราก็ได้คุยกันแล้วครับว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ที่พอจะมีงบประมาณนะครับ ในการจะดูแลในเรื่องของการศึกษานี้ พวกเรานั้นจะเข้าไปช่วยกันนะครับ เพราะฉะนั้นในเรื่องของการศึกษานี้ เราต้องลงทุนนะครับ ท่านประธานอย่าเพิ่งตัดไปเลยนะครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาข้าราชการรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่ใช่ ตัดไปครับ แต่ผมว่า

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ก็คือหารือกัน หารือกันในกลุ่มแล้วว่า
อยากจะทำให้บันทึกในเจตนารมณ์ของการเรียนฟรีนะครับ ใช้จ่ายฟรีอย่างไร ช่วยบันทึก
เจตนารมณ์ด้วยนะครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ
แน่นอนครับ ขอบพระคุณครับ ขอมาตรการต่อไปเลย ๖๓ วรรคสองนะครับ กรรมการ
ขอเพิ่ม เชิญกรรมการครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมการครับ มาตรา ๖๓ วรรคสอง ซึ่งเป็นสิทธิที่เพิ่ม
ขึ้นใหม่ในเรื่องการรวมกลุ่มของข้าราชการนั้น ขอเดิมน้อมคำนึงเดี่ยวครับว่า ทั้งนี้ตามที่
กฎหมายบัญญัติ เพราะการรวมกลุ่มของข้าราชการนั้น มีข้อยกเว้นว่า จะต้องไม่กระทบ
ต่อประสิทธิภาพในการบริหารราชการและความต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นจะต้องมีกฎหมายลูก
มาเขียนว่า การกระทำอย่างไรถึงจะไม่กระทบครับ ขออนุญาตเดิมน้อมคำนึงตามที่กฎหมาย
บัญญัติครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เดิมน้อมคำนึงตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างเดียว ท่านสมาชิกมีใครขัดข้องบ้างไหมครับ
มองแล้วว่าไม่มีใครขัดข้อง ก็ถือว่าผ่านโดยเอกฉันท์นะครับ เชิญไปต่อ มาตรา ๘๓
มีผู้แปรญัตติ กลุ่มท่านวิชัยครับ อยู่ไหมครับ

(นายวิชัย เรื่องเรียงกฤษฎี ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
กำลังประชุมอยู่ ถ้าข้ามไปตรงนี้ มันไป ๘๔ แขนงไว้ก่อนหรือครับ กรรมการครับ ๘๓
ให้แขนงไว้ก่อนนะครับ ก็ไป ๘๔ ของกรรมการ เชิญท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ มาตรา ๙๔ นั้น กรรมการขอแก้ไขเล็กน้อยนะครับ เผิดอยู่ในมาตรา ๙๔ นั้น เราเขียนบุคคลที่ต้องห้ามนะครับ ไม่ให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (๑) นี้ เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ครับ (๒) ก็ไปต่อด้วย ผู้วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ นะครับ ซึ่งท่านภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ทั้งหลาย ท่านเรียกร้องว่า อย่าไปอยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ไหมนะครับ กรรมการก็ขออนุญาตย้าย (๒) ไปเป็น (๔) ครับ สลับกันแค่นั้นเอง ท่านประธานครับ ขอจาก (๒) ไปอยู่ (๔) ก็เลื่อน (๓) ขึ้นมา (๔) ขึ้นมาแล้ว (๒) ไปอยู่ใน (๔) เนื้อหาเหมือนเดิมนะครับ ขอย้ายที่ของวงเล็บแค่นั้นเองครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ตามที่นั่นนะครับ ย้ายที่วงเล็บเท่านั้น เนื้อหาทุกอย่างเหมือนเดิม เห็นชอบนะครับ ผมเอาสัญลักษณ์ของการพยักหน้ารับนะครับ ไม่มีใครปฏิเสธนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ถือว่าผ่านโดยเอกฉันท์นะครับ ขอบพระคุณครับ ต่อไป ๙๕ ครับ แขว่นไว้ใช้ใหม่ครับ เชิญครับ กรรมการครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมการครับ ในมาตรา ๙๕ ความจริงแหวนในเรื่อง ถ้อยค่านะครับ คือ เดิมเขียนรวมกันว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ก็คือ เช่น (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัด หรือกลุ่มจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง ตรงนี้ทำให้หลายท่านบอกว่า การเขียนรวมกันไปนั้น ทำให้อ่านแล้วเข้าใจยากว่า จะแปลความอย่างไร จึงได้เขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนะครับว่า (๔) เป็นเรื่องของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเลือกตั้งในจังหวัด เพราะฉะนั้น (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) ซึ่งเป็นเรื่องการมีถิ่นที่อยู่ในจังหวัด ก็เลยกำหนดเฉพาะเรื่องจังหวัด โดยตัดคำว่า กลุ่มจังหวัดออกนะครับ แล้วก็ขออนุญาตเพิ่มเป็น (๔/๑) สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ซึ่งใช้กลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ตรงนี้ก็มาเขียนรับได้ว่า สำหรับการเลือกตั้งแบบ

สัดส่วนนั้น ก็ยังเอา (๔) คือเรื่องถิ่นที่อยู่มาใช้ แต่ให้แก้ไขคำว่า จังหวัด เป็น กลุ่มจังหวัด โดยใช้ถ้อยคำว่า แต่ลักษณะดังกล่าว ในกรณีใดที่กำหนดถึงจังหวัดให้หมายถึงกลุ่มจังหวัด เขียนอย่างนี้ก็จะทำให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ถ้าสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ก็จะดู (๔) ถ้ามาสมัครเลือกตั้งแบบสัดส่วน ก็จะมาดู (๔/๑) โดยไม่ปะปนกัน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านสมาชิกครับ มองแล้ว ทุกคนก็เห็นชอบนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่มีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น เห็นไปตามความคิดของกรรมาธิการนะครับ ขออนุญาตผ่านครับ ขอขอบคุณครับ ๙๕ แล้วไป ๑๐๖ ครับ มีผู้แปรญัตติ กลุ่มท่านศิริวะ มีใครจะแทนท่านศิริวะไหมครับ ไม่เห็น เจริญครับ ท่านประพันธ์หรือครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะที่เป็นผู้เซ็นรับรองญัตติแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๖ เรื่องที่มาของวุฒิสมาชิก ซึ่งเดิมได้มีการพิจารณาไปว่า ให้มีสมาชิกวุฒิสมาชิกจากการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน จำนวน ๗๖ คน และมาจากการสรรหาจำนวน ๗๔ คน เป็น ๑๕๐ คน หลังจกที่มีการพิจารณาไปแล้วนะครับ ก็ได้มีการรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ นะครับ ได้มีการพิจารณารื้อกันว่า จำนวนวุฒิสมาชิกจากการเลือกตั้ง ที่มาจกจังหวัดละ ๑ คน นั้น ในประการแรกเห็นว่า น่าจะยังไม่ตรงกับหลักความเสมอภาคของประชาชน เพราะพิจารณาจากจำนวนประชากรนะครับ ในแต่ละจังหวัดนี้ ถ้าหากให้จังหวัดละ ๑ คน นี่นะครับ ความไม่เสมอภาคก็จะเกิดขึ้น ถ้าหากว่ามีการเลือกตั้งนะครับ สมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๒๐ คน นะครับ แล้วนำจำนวนประชากรมาเฉลี่ยนะครับ ให้แต่ละจังหวัด คือจังหวัดละ ๑ คน มีทุกจังหวัด แล้วก็เพิ่มตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนนะครับ ประมาณจังหวัดละ วุฒิสมาชิกคนละประมาณ ๕๒๐,๐๐๐ คน ต่อ ๑ คน นะครับ ถ้าเป็น

๑๔๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๖๗/๓

เหตุอย่างนี้ก็จะทำให้เกิดความเสมอภาคนะครับ ของพี่น้องประชาชนในแต่ละจังหวัด
อย่างกระผมยกตัวอย่าง เช่น กรุงเทพมหานครมีประชากรประมาณ ๕ ล้าน ๖ แสนคน
อย่างนี้ ก็จะมี สว. ได้ ๑๐ คน นะครับ ขอนแก่นนะครับ ก็จะมีได้ ๓ คน เชียงใหม่ก็จะมี
ได้ ๓ คน -----

- ๖๘/๑

นครราชสีมาที่จะมีได้ ๔ คน อุบลราชธานีที่จะมีได้ ๓ คน ประชาชนก็จะมีสิทธิเสมอภาคกันทุกจังหวัด มิฉะนั้นแล้วนี้ กรุงเทพก็มี สว. ได้คนเดียววนะครับ เท่ากับระนอง สตูล นครนายก นะครับ โดยเหตุนี้ทางกลุ่มของกระผม จึงอยากจะใคร่ขอให้ที่ประชุมได้พิจารณาว่า สมาชิกวุฒิสภา จากการเลือกตั้งนี้ น่าจะมีจำนวน ๑๒๐ คน และสรรหา ๔๐ คน รวมเป็น ๑๖๐ คน นะครับ ถ้าหากว่าให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามสัดส่วนอย่างที่เราได้กราบเรียนเสนอแนะครับ การแข่งขันก็จะไม่รุนแรงเหมือนกับจังหวัดเดียวคนเดียววนะครับ แล้วก็ถ้าหากว่า เป็นลักษณะที่ทำให้มีการเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน นี้ การแข่งขันก็จะสูงมาก คนที่มีหัวคะแนนก็จะได้เปรียบ จึงขอกราบเรียนมา เพื่อโปรดพิจารณาในประเด็นนี้ และอีกประเด็นหนึ่ง ก็คือว่า อยากเสนอว่าให้วุฒิสมาชิก ไม่ว่าจะจากการสรรหา หรือการแต่งตั้งนะครับ จับสลากออก ในกรณีที่ครบ ๓ ปีแรก ครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีการหมุนเวียนกัน ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : มาตรานี้แก้ไขเยอะนะครับ เพราะฉะนั้นก็คงต้องมีการขออภิปรายกันทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ตามแบบ รูปแบบกฤษฎีกาเดิม เพราะกฤษฎีกา ตกลงกับกฤษฎีกาด้วยแล้ว หรือยังครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กฤษฎีกา) : ยังครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญครับ เชิญกฤษฎีกาก่อนครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กฤษฎีกา) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กฤษฎีกาครับ ท่านประธานครับ เรื่องนี้เรื่องใหญ่ เรื่องนี้เราอภิปรายกันเป็นวัน แล้วก็ได้คิดกันอย่างละเอียด ตัดสินใจกันเป็นเจตนารมณ์ของสภา ไม่ใช่เรื่องเล็กเรื่องน้อย ที่จะมาเก็บละเอียดในตอนท้าย การพิจารณาอย่างนี้นะครับ แล้วการที่เราจัดให้มีวุฒิสภาที่มีที่มาจากการสรรหาด้วยนี้ ก็เพราะว่า เราเห็นสภาพปัญหาของวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งนี้ชัดเจนอยู่แล้ว แล้วก็เป็นที่มาของวิกฤติการเมืองจนกระทั่งเกิดการปฏิวัติรัฐประหารมาเป็นสภาของเราเนี่ย เราจะไม่เปลี่ยนแปลงหรือครับ เห็นไหมครับ เสียงเรียกร้องของประชาชนในตอนแรกนี้ คือ ไม่เอาวุฒิสภาเลย ไม่เอา

เลือกตั้งเลย เราสรรหาทั้งหมด แต่แล้วก็มีกระบวนการที่อยากให้มีการเลือกตั้ง
 กรรมวิธีการไม่ยอมเปลี่ยนแปลงว่า เอาเลือกตั้งสักส่วนหนึ่ง เพราะว่าให้มีเสียงจากประชาชน
 ด้วย ให้มีการสรรหาจากคนที่เป็นผู้ทรงคุณความรู้ในสังคม เป็นหลักเป็นเกณฑ์ให้กับ
 บ้านเมืองเข้ามาด้วย เป็นระบบผสม ซึ่งประชาชน จากที่เราไปสำรวจก็ตรงกันว่า ขอเป็น
 ระบบผสมเถอะ จะได้ถ่วงดุลกันและกันนะครับ ก็ออกมาเป็นร่างตัดสินใจของ
 คณะกรรมการ ที่มีการอภิปรายและตัดสินใจกันจริง ๆ ลงมติกันจริง ๆ เป็นระบบผสม
 ๗๖ กับ ๗๔ เข้ามาสู่สภาแห่งนี้ ท่านก็อภิปรายกันจริง ๆ เราก็ชี้แจงกันจริง ๆ ทั้ง ๒ ฝ่าย
 แล้ว ก็ลงมติกันไป ๗๖ กับ ๗๔ เหตุผลอยู่ตรงนี้ครับ ถ้าเราให้สัดส่วนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
 มากกว่ากันเกินไป อีกส่วนหนึ่งจะไม่มีความหมายครับ ท่านประธานครับ อีกส่วนหนึ่ง
 ก็จะกลายเป็นไม้ประดับเท่านั้นครับ เราอยากเห็นวุฒิสภาที่เหมือนกับในอดีต ที่มี
 ไม้ประดับที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นหลักให้กับบ้านเมืองอยู่สามสิบ สี่สิบคน เท่านั้น
 หรือครับ แล้วก็ถูกเอาต์ โหวต (Out vote) ด้วยฐานคะแนนจัดตั้งจากทางการเมืองบ้าง
 จากการขายตัวบ้าง อย่างนี้ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อปี ๒๕๔๓ นี้
 พรรคการเมืองยังไม่รู้เลยนะครับ ไม่รู้ตัวว่าจะต้องส่งคนของตัวเองเข้าไปเป็นวุฒิสมาชิก
 ถึงได้มีโอกาสที่จะได้คนดีเข้ามาบ้าง แต่หลังจากนี้ครับ เขารู้กันหมดครับ ว่า ต้องยึดฐาน
 วุฒิสภา เพราะมีอำนาจ -----

เพราะฉะนั้นการที่นักปราชญ์ราชบัณฑิต ปุชนีย์บุคคลจะไปชนะในการเลือกตั้ง โดยไม่ผ่านการสนับสนุนจากฐานคะแนนของพรรคการเมือง ผมว่าหวังได้ยากมาก เลยครับ ท่านประธานที่เคารพครับ แล้วท่านครับ เราไปแบ่งให้เลือกตั้งมา ๑๒๐ คน จาก ๗๖ จังหวัด ไม่มีหลักที่จะบอกว่าเราจะคำนวณจากอะไร ท่านที่เสนอก็อยากให้เกิด จากสัดส่วนของจำนวนประชาชน ท่านประธานครับ จำนวนประชาชนนี้ เรามีตัวแทน เข้ามาที่สภาผู้แทนราษฎรแล้ว ในวุฒิสภานี่ขอเป็นตัวแทนของใครครับ ก็เป็นตัวแทนของ ประชาชนโดยจำนวนอีกนี่ก็เหมือนเดิมครับ เป็นตัวแทนของคนกลุ่มเดิมที่ลงตัว แล้วก็จัดสัดส่วนออกมาเป็น ๗๖ จังหวัด จังหวัดละ ๑ คนนั้น พอจะมีคำอธิบายได้ครับ ท่านประธานครับว่า ท่านเป็นตัวแทนของจังหวัด เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตที่ผู้คน ในแต่ละจังหวัดท่านเคารพนับถือ ส่งเข้ามา เลือกเข้ามาเป็นหลักให้กับบ้านเมือง ไม่ใช่เอาตามกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มคนของตัวเองครับ ก็ด้วยความเคารพครับ ท่านประธานครับ กระผมก็เข้าใจว่า กระบวนการทำงานตรงนี้มาถึงขั้นตอนนี้ เราก็น่าจะ เก็บละเอียด ดูแลเฉพาะประเด็นสำคัญ แต่ถ้าเพื่อสภาถูกพลิกกลับเข้าไปอย่างไม่มีร่อง มีรอย ท่านครับ ไม่มีเหตุผลที่มา เดียวก็จะมีเสนอว่า แล้ว สส. เอลดเหลือ ๓๒๐ ดีไหม เอากลับไปที่สัดส่วน ๒๐๐ ๒๐๐ ดีไหม แล้วปัญหาอื่น ๆ ก็จะตามมาอีกครับ ท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานดูที่เราทำวันนี้ทุกเรื่องเลยครับ ไม่มีครับที่จะยัดใส่ เรื่องชนิดที่พลิกฟ้าพลิกดินอะไรอย่างนั้นะครับ ก็ด้วยความเคารพท่านประธานครับ อันนี้ ผมไม่ได้ทราบที่มาที่ไป แล้วกรรมวิธีการก็ไม่ได้เห็นชอบด้วย ผมไม่เคยเห็นชอบอันนี้ครับ ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ ท่านเลขาเยื่อนมาให้ตรงนี้ เขาคงตรวจสอบ แล้วก็คงเป็นญาติที่ ๘ ที่ครบถ้วน ท่านวุฒิสภาครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย (กรรมวิธีการ) : กราบเรียนท่าน ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ กระผม วุฒิสภา ดันไชย กรรมวิธีการ และ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผมขออนุญาตอภิปรายประเด็นสั้น ๆ ครับ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ของที่มา และสัดส่วนจำนวนของวุฒิสภา ในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนญัตตินี้ครับ ผมคิดว่า

ประเด็นเหตุผลหลักที่กระผมพยายามนำเสนอ เห็นด้วยกับสัดส่วนของการเลือกตั้ง สว. ๑๒๐ คน และสรรหา ๔๐ คน นั้น กระผมมีเหตุผลสองสามประการที่ขออนุญาต กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังเพื่อนสมาชิกดังนี้ครับ ประการแรก ผมคิดว่า ประเด็น ปัญหาของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน นั้น ประเด็นหลักของปัญหาและการถูกแทรกแซงก็เกิดขึ้นจากการที่รัฐธรรมนูญไป กำหนดให้อำนาจของวุฒิสภามีหน้าที่ในการสรรหา หรือคัดเลือกผู้มาดำรงตำแหน่ง องค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่า ประเด็นนี้คือประเด็นที่มีความสำคัญมากกว่า ทำให้ ระบบการเมืองและผู้ที่ต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อวุฒิสภานั้นเข้ามาครอบงำ แต่อย่างไร ก็ตามครับ ผมคิดว่าวุฒิสภาที่ผ่านมา ที่ผ่านจากการเลือกตั้งของประชาชนเอง ก็มีทั้ง วุฒิสภาที่อาจจะถูกครอบงำ และก็มีวุฒิสภาที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี ดังนั้น หลักประกันที่บอกว่า การสรรหาจำนวนมากจะแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้ กระผมก็ยังไม่ค่อย แน่ใจ กระผมก็ยังค่อนข้างมั่นใจว่า การเลือกตั้งจากประชาชนนั้น อาจจะไม่มีความยืดหยุ่น กับประชาชนมากกว่า ดังนั้น เมื่ออำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่เรา กำลังพิจารณานั้น มีหลักการที่เปลี่ยนไป สำคัญมาก ๒ ประการ ก็คือว่า ประการแรก ก็คือว่า วุฒิสภาไม่ได้มีอำนาจในการที่จะเป็นคนเลือกผู้มาดำรงตำแหน่งองค์กระอิสระ อีกแล้ว มีหน้าที่เพียงให้ความเห็นชอบ แต่อย่างไรก็ตาม เราไปคงอำนาจเรื่องของการ ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ที่วุฒิสภา ด้วยเหตุผลนี้ล่ะครับ กับเหตุผลที่เรา ต้องการ ที่เราอภิปรายกันว่า การมี ๒ สภา นั้น เราต้องการให้วุฒิสภานั้นเป็นสภา กลั่นกรองกฎหมาย เป็นสภาที่มีความแตกต่างและมีจุดที่มีความหลากหลายใน ความคิดเห็น -----

เป็นสภาที่ประกอบไปด้วยคนที่มีประสบการณ์ในการบริหารในบ้านเมืองต่าง ๆ เราจึงไปกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาสู่ตำแหน่งวุฒิสภาไว้ค่อนข้างสูง เรามีการเปลี่ยนแปลงเรื่องคุณสมบัติของผู้จะเข้ามาจากวุฒิสภา จาก ๒ ปี เป็น ๕ ปี กระผมคิดว่า สิ่งเหล่านี้คือความพยายามในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ได้พยายามเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เราจะได้วุฒิสภาที่มีคุณสมบัติอย่างที่เรากำลังต้องการ คือ เป็นสภาที่เลี้ยง คือ เป็นสภาที่คุ้มครองกฎหมายเป็นหลัก แต่เหตุผลที่กระผมยังยืนยันว่า มีความเห็นว่ วุฒิสภาในสัดส่วนที่มาจาก การเลือกตั้งควรจะมากกว่ามาจากการสรรหาอย่างมีนัยสำคัญนี้ มิใช่เป็นความแตกต่างเพียงสัญลักษณ์ ผมกราบเรียนว่า สัดส่วน ๑๒๐ กับ ๔๐ นั้น มีความหมายว่า ๔๐ ที่มาจากการสรรหา คือ การเปิดโอกาสให้มีที่ยืนของบุคคลที่อาจจะไม่สามารถผ่านการเลือกตั้งได้ แต่เป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพจริง ๆ ผมยกตัวอย่างข้อดีของการแต่งตั้งวุฒิสภาในบางครั้ง เราจะเห็นว่าเรามีวุฒิสภาที่เป็นคนพิการ ที่มาขึ้นอภิปรายอยู่ในสภานี้แล้วนั้น ไม่ได้ตลอดชีวิต แต่มีสิทธิได้เป็นวุฒิสภา ดังนั้น กระผมยังเคารพในที่มาของระบบ ของการสรรหาที่จะหาตัวแทน หรือบุคคลที่จะมาดูแล ปกป้อง และเสนอแนะเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ แต่อย่างไรก็ตามครับ ด้วยเหตุผลที่กระผมกราบเรียนว่า เมื่อเราให้อำนาจวุฒิสภาไปในฐานะที่ต้องถอดถอนนักการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้ง ความชอบธรรมที่สำคัญมาก ก็คือ ผู้ถอดถอนนี้ก็ต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลนี้แหละครับ กระผมจึงเสนอสัดส่วนว่า ๑๒๐ กับ ๔๐ ด้วยเหตุผลที่ว่า ในมาตรา ๒๖๒ การริเริ่มการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มาจากวุฒิสภาต้องใช้หนึ่งในสี่ นั่นก็คือ ๔๐ คน ครับ แต่อย่างไรก็ตามในการลงมติในมาตรา ๒๖๕ ต้องใช้เสียงสามในห้า นั่นก็แปลว่า สมาชิกที่มาจาก การแต่งตั้ง ซึ่งอาจจะถูก อาจจะบอกว่า ถูกแต่งตั้งมาจากกรรมการสรรหา นั้นสามารถริเริ่มถอดถอนได้ครับ แต่ไม่มีอำนาจถอดถอน เพราะฉะนั้นด้วยตรรกะแบบนี้ครับ กระผมจึงคิดว่าเหตุผลที่เราเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ของ สว. โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ได้ให้มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้มาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนี้ ผมคิดว่า ความกลัวหลายเรื่องที่ประสบการณ์ในอดีตของ สว. นั้น อาจจะเปลี่ยนไป ประการสุดท้ายครับ ที่ในญัตตินี้มีการเสนอให้มีการออกทุก ๓ ปี เหตุผลหลัก ก็คือว่า จะมีการเปลี่ยนแปลง

๑๕๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๗๐/๒

กลุ่มครึ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากการสรรหาทุก ๓ ปี นั่นก็แปลว่า
ใน ๓ ปีแรกอาจจะมีคนมีวาระเพียง ๓ ปี นะครับ แต่ว่าจากนั้นจะมีระบบที่มีการเปลี่ยน
ถ่ายบุคคล ๑๖๐ คน นี้ทุกครึ่งเทอม (Term) อันนี้ก็จะเป็นหลักประกันอีกหลักหนึ่งครับที่
จะทำให้ทุกคนต้องแสดงบทบาทของตัวเอง และจะต้องเป็นกลาง การครอบงำต่าง ๆ ก็
ทำได้ยากขึ้นครับ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ครับ กระผมจึงขออนุญาตอภิปรายสนับสนุน
ญัตตินี้ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญครับ กราบขอขอบคุณครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ผม
ขอเสริม

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ เชิญครับ กรรมาธิการครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม วิชา มหาคุณ ขณะนี้เป็นกรรมาธิการเสียงข้างน้อยนะครับ ด้วยความเคารพ
ต่อท่านอาจารย์วุฒิสารอย่างยิ่งครับ เพราะขณะนี้ก็เป็นลูกศิษย์ท่านครับ ท่านสอนผม
นะครับ เรื่องของหลักการ เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม เรื่องอะไรทุกอย่างนะครับ ท่านได้
อภิปรายแบบนี้ครับ เมื่อวันก่อนนี้นะครับ อย่างเดียวกันนี้ แล้วก็นำเสนออย่างนี้
ครบถ้วนครับ เพราะท่านเป็นกรรมาธิการเสียงข้างน้อยตอนนั้นนี่นะครับ แล้วก็สู้กับ
กรรมาธิการเสียงข้างมากนี่นะครับ แล้วผมก็ขอย้อนประเด็นไปนะครับว่า ประเด็นนี้เป็น
ประเด็นที่สำคัญ แล้วเราก็ได้สู้กันมาเป็นระยะเวลายาวนานในกรรมาธิการยกกว้าง
จนกระทั่งท่าน วุฒิสารได้กรุณากลายเป็นกรรมาธิการเสียงข้างน้อย ผมเองนี้ไม่ใช่
ผมเห็นด้วยทั้งหมด แต่ผมต้องยอมรับนะครับในเสียงและความเห็นของกรรมาธิการ
เสียงข้างมากนะครับ -----

เพราะว่า ถ้าวัดได้ไต่ตรงรอกันมาดีแล้ว รอบคอบดีแล้ว และด้วยความเคารพต่อท่านผู้ว่า
 พี่ศิวะที่เคารพยิ่งของกระผมนะครับ เมื่อวานนี้ท่านได้กรุณาพูดถึงกระผมนะครับ ว่า
 ไม่อยากให้กระผมได้ตำหนิ กระผมมีอาจที่จะตำหนิท่านผู้อาวุโส นะครับ ไม่ว่าจะ
 ปราชญ์ หรือว่าท่านผู้ว่า ท่านที่มีความรู้ นะครับ แต่ว่ากระผมเคยถูกตำหนิมาแล้วนะครับ
 จากท่านอาจารย์การุณ ขออนุญาตที่เอ่ยนามว่า ชักเข้าชักออก นะครับผม ต้องขออภัย
 นะครับ ว่าพูดไปแล้ว เอ๊ะ นี่เปลี่ยนนะครับ เดี่ยวเปลี่ยนกลับไปกลับมาหรือเปล่านะครับ
 ผมขอกราบเรียนว่า ก็คงจะเป็นอย่างที่ท่านพี่ศิวะ นะครับ ได้ทำท่านได้กรุณาพูดถึง
 เมื่อวานนี้นะครับ ท่านได้กรุณาบอกว่า เรื่องของจำนวนนี้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องสำคัญ
 ถ้าเราพูดไปแล้วนะครับ ลงมติไปแล้ว ปรับเปลี่ยนนี้ มันจะตรงตรงติดอยู่ในประวัติศาสตร์
 นะครับ ว่าวันนี้ว่าอย่างนี้ จำนวนนี้ พุ่งนี้เปลี่ยนไปอีกแล้ว แสดงว่าสภาแห่งนี้มิได้
 รอบคอบหรืออย่างไร และกระผมขอกราบเรียนว่าอย่างนี้ครับ ว่า กระผมไม่อยากให้มี
 เสียงตำหนิในหมู่ประชาชนทั่วไปว่า เหตุที่เปลี่ยนนี้ เพราะว่าจำนวนมันน้อยเกินไป
 ไม่เพียงพอต่อการเข้าแข่งขันกันของผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมในการแข่งขันในตำแหน่ง
 วุฒิสภา แล้วถ้าหากว่า ที่ประชุมแห่งนี้ นะครับ มีท่านหนึ่งท่านใดนี้นะครับ เสร็จแล้วนี่
 ถ้าเราลงมติไปขยายเป็น ๑๒๐ นี่นะครับ แล้วท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้นะครับ ไปลงแข่งด้วย
 ได้สิทธิด้วยนี่ อะไรจะเกิดขึ้นครับกับแผ่นดินนี้ ตอบคำถามไม่ได้ครับ ตรงนี้อันตรายนี่สุด
 ครับ กระผมพูด กระผมไม่ประสงค์ที่จะกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ใดเลย จะเห็นได้
 เลยว่า ทุกครั้งที่กระผมพูดนี้กระผมไม่เคยแตะเรื่องผลประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใดเลยนะครับ
 ที่ท่านต้องการที่จะไปสู่ตำแหน่งใด ๆ นะครับ ที่จะมี หรือพืงมี หรือเกิดมีขึ้น โดยอาศัย
 รัฐธรรมนูญฉบับที่เรากำลังร่างกันอยู่นี้ แต่กรรมวิธีการยกเว้นนี้กระผมเชื่อว่า ไม่มี
 ผลประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะว่าเขาถูกล็อก (Lock) ไว้หมดแล้วใช้ใหม่ครับ
 โดยรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ นะครับ ท่านอาจารย์วุฒิสารท่านก็ไม่ได้มีผลประโยชน์อะไร
 หรอก ท่านก็ไม่ได้เป็นตำแหน่งใด ๆ ทั้งสิ้นนะครับ แต่ว่าท่านผู้อื่นนี้กระผมขอรักษา
 ศักดิ์ศรี เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ของท่านไว้ด้วยชีวิตของกระผมนะครับ ว่า ท่านจะต้องไม่ถูก
 ตำหนิใด ๆ ทั้งสิ้นนะครับ ว่า ท่านเปิดช่องให้พวกเราตนเองหรือเปล่า แต่กระผมมิได้ก้าว
 ล่วงไปถึงขนาดจะไปคิดว่าเป็นถึงขนาดถึงเพียงนั้น ซึ่งกระผมเชื่อว่า จะไม่มีถึงเพียงนั้น

แต่อย่าให้มีฉายาหรือมีเงาแห่งการตำหนิขึ้นได้เลยนะครับ ในสภาแห่งนี้ครับ ขอบพระคุณ
มากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านสมาชิกครับ ก็มี ขออนุญาตปรึกษาหารือ เดี่ยวปรึกษานิดเดียว นิดเดียวรับรอง
เขียนชื่อท่านการุณไว้แล้วครับ นี่ยืนยันครับ ขอปรึกษาหารืออย่างนี้ว่า เรื่องนี้เป็น
เรื่องใหญ่ คงจะต้องมีการพูดกันอีกหลายท่านนะครับ เกรงจะกระทบกระเทือนกับเวลาที่
จะพัก กลัวไม่ต่อเนื่อง ก็มีคนหรือบอกว่า จะไม่พักรับประทานอาหารละวันนี้ ถ้าเห็นด้วย
ละก็ ท่านประธานนรนิติก็จะมารับช่วงต่อจากกระผมเมื่อเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา ไม่พักรับ
ประทานอาหาร ใครอยากพักรับประทานก็ออกไปทานอาหาร พอไหวตก็วิ่งกลับมา
อย่างนี้ตกลงไหมครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธาน ขออนุญาตทางนี้ ถ้าท่านประธานฟังผมเกรงว่า ถ้าฟังความเห็นผมแล้ว เกรงว่าอาจจะต้องพักกันก่อนที่จะพิจารณาต่อด้วยเข้าไป

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม สสร. ต้องหนีออกมาจากข้างหน้าตรงนั้นนะครับ หลุดกระเด็นมาหลบมุมอยู่ที่นี้ ด้วยความตระหนกตกใจกับนั่งตรงนั้นประจันหน้ากับกรรมธิการเกินไป ยอมรับว่า ระยะนี้หวาดกลัวมาก ท่านประธานครับ ขอรื้อหรือเรื่องสำคัญในมาตรานี้ด้วย ผมเกรงว่า หากเราเดินหน้าต่อไป เกรงจะถล่มมากเกินไป แล้วการกระทำของเราจะกลายเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพครับ ท่านกรรมธิการที่เคารพทุกท่าน เพื่อนสมาชิกที่เคารพทุกท่าน อยากเชิญชวนทุกท่านตั้งหลักนิดหน่อย เรียกร้องให้ทุกท่านดูรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา ๒๘ วรรคสองให้ดี ๆ ข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ เรียกร้องให้ท่านดูวิธีการประชุมตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ท่านประธานครับ ท่านดูวิธีการประชุมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ท่านอาจจะไม่ต้องดูที่รับหลักการวาระที่ ๑ ที่ ๒ ก็ได้ แต่ท่านมาดูในการพิจารณาที่วาระที่ ๒ ที่ ๓ ต่อเนื่องของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยให้ท่านดูที่ข้อ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ และ ๑๒๓ ต่อเนื่องกัน มาประกอบการพิจารณาในการพิจารณารัฐธรรมนูญของเราฉบับนี้ด้วย ข้อที่ ๓ รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี ๒๕๕๙ ไม่มีบทบัญญัติในการพิจารณารัฐธรรมนูญละเอียดลออมากนัก รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ ฉบับชั่วคราว ถ้าผมจำไม่คลาดเคลื่อนบอกไว้ว่า หากการใดที่ไม่มีรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นการชัดแจ้งให้ใช้วิธีประเพณีปฏิบัติของรัฐธรรมนูญหรือของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา นี่คือ กระบวนวิธีพิจารณารัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ ท่านครับ เป็นประการสำคัญ ข้อที่ ๑ จากเหตุผล ข้อที่ ๑ นี้ การกระทำของเราในขณะนี้กำลังก้าวล่วงไปสู่การพิจารณบทบัญญัติมาตราที่เราได้พิจารณาผ่านไปแล้ว และมีมติครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ท่านดูสิครับว่า ไม่มีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ไม่มีข้อบังคับใด ๆ เขียนไว้ให้ท่านถอยกลับมาตั้งมาพิจารณาใหม่ โดยใช้วิธี

๑๕๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วัดนี้ ๗๒/๒

กระบวนการอย่างนี้ เรียกว่า ชักเข้าแล้วก็ชักออก แล้วก็ชักเข้ามาให้เสนอพิจารณาใหม่ กระทำอย่างนี้ ไม่มีบทบัญญัติใดเขียนให้ท่านทำได้ การกระทำของท่านที่กระทำอย่างนี้ เท่ากับการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านมติไปแล้ว และรัฐธรรมนูญยังไม่ได้ประกาศใช้ แต่ท่านได้ใช้เงื่อนไขในห้องประชุมนี้กระทำการเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ในรัฐธรรมนูญ มาตรา นั้น ๆ อีกเบ็ด (Double) ซ้อนแล้วครับท่าน ท่านกำลังพิจารณาซ้อนมาตราที่ผ่านการพิจารณามีมติไปอย่างครบถ้วนแล้ว ท่านตามซ้ำ ๆ ท่านดูละเอียด ๆ ท่านดูซ้ำ ๆ แม้แต่เงื่อนไขในการพิจารณาตาม มาตรา ๒๘ วรรคสอง ก็ไม่ให้เงื่อนไขของท่าน ทำอย่างนี้ได้ ข้อที่ ๒ ขอความกรุณาทุกท่านได้โปรดไปเปิดดูรัฐธรรมนูญชั่วคราว มาตรา ๓๐ ด้วยครับ ซ้ำ ๆ ครับ ท่านที่เคารพครับ ท่านกรุณาพลิกเปิดไปดูรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ชั่วคราวด้วยครับ ปี ๒๕๔๙ เหล่านี้ มาตรา ๓๐ เขาบอกว่าอย่างไรครับ เขาบอกว่า เมื่อท่านพิจารณารัฐธรรมนูญฉบับนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว นะครับ เขาให้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ นะครับ ทำการไปพิจารณากฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยเรื่องการเลือกตั้ง -----

ขออภัย ว่าด้วยเรื่องการเลือกตั้ง เฉพาะในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ท่านครับ ท่านไปออกกฎหมาย ท่านกรรมาธิการยกกว้างครับ หลังจากเราพิจารณารัฐธรรมนูญฉบับนี้เสร็จไปแล้ว ท่านจะไปพิจารณา ว่าด้วยเรื่องการสรรหาอยู่ตรงไหน ท่านช่วยเปิดดูรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ ชั่วคราวครับ ไม่มีบอกให้ท่านไปยกกว้างว่าด้วยระเบียบวิธีการสรรหานครับ แล้วท่านจะไปเขียนว่าด้วยเรื่องการสรรหาในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. สว. และการสรรหา สว. ท่านกำลังเขียนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกินกว่าอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวฉบับนี้ในมาตรา ๓๐ ท่านประธานที่เคารพครับ เรากำลังเดินถลำลึกลงไปแห่งความผิดพลาดหรือเปล่า ทำยที่สุดจะมีผู้เสนอบอกว่า ท่านพิจารณารัฐธรรมนูญไม่จบ ไม่เสร็จเพราะอะไร เพราะท่านมีเรื่องการสรรหา สว. ด้วย ท่านกรรมาธิการยกกว้างครับ ท่านจะไปยกกว้างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเรื่องการเลือกตั้งและสรรหา สว. ได้อย่างไร เพราะอำนาจหน้าที่ของท่านไม่ได้ไปทำเรื่องการสรรหา สว. หรือท่านกำลังจะอ้างว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็จะถูกยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของท่าน มันจะไม่เกินไปหรือครับ อำนาจหน้าที่ของท่านมา ผมคิดว่า เพียง ๒ ข้อนี้นี่นะครับ เรากำลังทำอะไรกันอยู่ครับ และยังมีอีกหลายมาตราที่ท่านกำลังเสนอมา เช่น มาตราที่พิจารณาผ่านไปแล้วอนุมัติไปแล้ว มีมติไปแล้ว ตกเถียงกันทั้งวันเช่นกันครับ ในเรื่องมาตราอะไร นั่นคือ คำสั่งเรียกเอกสาร เรียกบุคคล ในคณะกรรมการก็พิจารณาจบและผ่าน มีมติแล้ว ท่านก็กำลังเสนอเข้ามา โดยอ้าง ๖๐ ชื่อ ท่านที่เคารพ ท่านช่วยดูมาตรา ๒๘ วรรคสอง การเสนอญัตติไม่มีบอกว่าจะให้เสนอด้วยชื่อกี่ชื่อ แต่เขาบอกว่าให้เห็นชอบต้องเสียงสามในห้า ถ้าหากพิจารณานอกจากญัตติที่แปรญัตติตามมาตรา ๒๗ และตามร่างที่คณะกรรมการเสนอเรามา ท่านช่วยหาหน้อยเถอะครับว่า เขาให้เขียนญัตติใหม่โดยเขียนญัตติตอนนี้ ที่จะแก้ไขเพิ่มเติมมติที่ผ่านไปแล้วนี้ ท่านช่วยเปิดหาให้ผมดูหน้อยครับว่า เขาใช้เสียงสามในห้าอยู่ตรงไหน ท่านหาเห็นหรือยังครับ ท่านครับ ผมไม่อยากพูดรายละเอียดให้ยาวกว่านี้ แต่เอาเพียงย่อ ๆ เท่านั้นก่อน ยังมีอีกเยอะครับ ที่ท่านกำลังหลงทางอยู่ และคลาดเคลื่อน และผิดพลาดเข้าไปอีก ยังมีอีกเยอะครับ ที่จะพูดคุยกันต่อไป

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เชิญท่านอาจารย์จรัญครับ ช่วยตีความระเบียบที่ท่านการุณว่าด้วยนะครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมธิการครับ ผมขออ้างอิงรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
๒๕๕๙ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งก่อนนะครับ ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งนี้ เป็นเพียงบทบัญญัติ
ให้อำนาจคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
เพิ่มขึ้นด้วยจากภารกิจหลัก ภารกิจหลักของเรา ก็คือ ยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ แล้ว
มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ก็ขอฝากด้วยว่า ถ้าท่านร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้ท่านไป
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มี
การเลือกตั้ง ท่านดูนะครับ ไม่ได้บอกว่า ห้ามไม่ให้มาบัญญัติ หรือว่ายกร่างรัฐธรรมนูญ
เป็นแบบนี้แบบนั้น เพราะฉะนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนี้ เป็นหน้าที่
ที่คณะกรรมการร่างนี้ ต้องไปดำเนินการยกร่าง ส่วนเรื่องนอกเหนือจากนั้นนี้
จะกระทำ หรือไม่กระทำเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะครับ ควร หรือไม่ควร เป็นอีกเรื่องหนึ่ง
แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะร่างรัฐธรรมนูญให้มีการสรรหาวุฒิสมาชิกไม่ได้ครับ
เพราะถ้าท่านอ่านวรรคสองต่อไปสิครับ ท่านประธานครับ เพื่อประโยชน์แห่งการจัด
ส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร -----

หรือดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ พรรคสองของมาตรา ๓๐ ชื่อนำมาแล้วครับ ว่าการ
 เป็นสมาชิกวุฒิสภาหลังจากใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนี้ ไม่จำเป็นต้องเลือกตั้งครับ
 ถ้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องไปลงสมัครรับเลือกตั้ง ห้าม แต่ถ้าจะไปเป็นสมาชิก
 วุฒิสภา จะไปดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีอย่างไรก็ตาม ห้าม นี่ครับ กระผม
 ก็คิดว่า สภานี้มีอำนาจที่จะออกแบบริธรรมนูญว่า จะให้มีวุฒิสภาหรือไม่ให้มี ถ้าให้มี
 ที่มาของวุฒิสมาชิกจะมาจากที่ไหน สภานี้ตัดสินใจได้ครับ แล้วเราก็ตัดสินใจไปแล้วครับ
 เราตัดสินใจไปแล้วว่า เรามีวุฒิสภา และเราก็ขอให้สมาชิกมาจากสองทาง เพื่อให้ได้
 สัดส่วนกัน ดุล คานกัน ไม่ให้เป็นไม่ประคับของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะฉะนั้นสัดส่วนที่เรา
 อภิปรายกันไปแล้วลงมติกันไปชัดเจนเรื่องหลักการใหญ่ แกนกลางของระบบการเลือกตั้ง
 ระบบการเมืองของประเทศ สภานี้ได้ลงมติไปแล้วด้วยเจตนาจริง ๆ ไม่ใช่ผิดพลาด
 คลาดเคลื่อนในเทคนิค (Technique) แล้วนี่เราจะมาเล่นลิเกหรือให้เป็นการทำงานของ
 สภาครับ เราประกาศผลอย่างนั้นออกไปให้ประชาชนทราบ เป็นที่รู้กันทั่วประเทศแล้ว
 แล้ววันนี้ซึ่งเรากำลังจะเก็บละเอียด เรื่องไหนที่เป็นเรื่องถ้อยคำ เรื่องไหนที่เป็นเรื่อง
 รายละเอียดปลีกย่อย เรื่องไหนแขวนไว้ เราเอามาเติมให้เต็ม ไม่ใช่มาแปรญัตติ ตอนนี่
 แปรญัตติไม่ได้แล้วครับ ตอนนี่ถ้าทำก็เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมติที่สภานี้ได้ออกไปแล้ว
 ท่านครับ มาตรา ๒๘ พรรคสอง ก็ไม่ได้ให้สิทธิทำ แต่เรื่องที่ทำกันมานี้ทำกันมาเพราะ
 เห็นว่า สภาเห็นว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย เรื่องที่ปรับให้สมบูรณ์ได้ แม้แต่ผ่านวาระสอง
 ไปแล้ว ก่อนที่จะลงมติรับ หรือไม่รับ ในวาระสาม สภาก็ยังมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลง
 แก้ไขถ้อยคำที่มันอาจจะขัดแย้งตรงนั้นตรงนี้ได้ เพราะฉะนั้น นี่คือที่มาของการทำงาน
 ในวันนี้ครับผม ท่านประธานครับ ไม่ใช่ว่ามาทำโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ชอบครับ
 แต่ว่าอย่าถึงกับไปเปลี่ยนมติสำคัญที่สภาของพวกเราได้ทำไปแล้วเลยครับ นะครับ
 ไม่อย่างนั้นมันก็จะจารึกไปตลอดในประวัติศาสตร์การเมืองไทยว่า สภาแห่งนี้ไม่เป็นได้
 เป็นพ่าย ท่านสมาชิก ท่านก็เคยว่ากล่าวกรรมการไว้แล้วว่า ไม่ให้กลับไปกลับมาจนหา
 หลักหาเกณฑ์ไม่ได้ เรื่องนี้เหมือนกันครับ เอาอ้างเหตุผล อ้างหลักเกณฑ์อะไรที่ใหม่กว่า
 ที่เราได้รับพิจารณาไปแล้วครับ ท่านประธานครับ ผมอยากจะเรียนขอความกรุณาท่าน

ผู้แปรญัตติ ขอความกรุณาท่าน ท่านเห็นแก่สภาเถอะครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แล้วกระผมก็ยอมรับการปรับแบบนี้อย่างกลับหลังยูเทิร์น (U-Turn) อย่างนี้ไม่ได้จริง ๆ ครับ ทั้งนี้ โดยไม่ถึงกับจะต้องอ้างมาตรา ๒๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว นะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

ผมเข้าใจว่า

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธาน ต่อเนื่องนิดเดียว ทางนี้ครับท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :

เจ้าของญัตติ ใครนะครับ ก็ชัดเจนแล้วไม่ใช่หรือครับในเรื่องของข้อกฎหมาย ไม่ต้องตีความอีกแล้วนะครับ เข้า เชิญครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม สสร. ผมเห็นด้วยกับท่านกรรมาธิการ ท่านจรัญครับ ในกรณีที่เสนอญัตติเข้ามาใหม่ ในกรณีเรื่องที่เป็นมติไปแล้วไม่ได้ และผมก็ชัดเจนได้ในข้อบังคับเหล่านี้เอาไว้เหมือนกันว่าการทำต่อไปนี้ ก็คือ ที่ผ่านไปแล้ว ที่เป็นมติไปแล้ว จะปรับปรุงถ้อยคำได้ ถ้อยคำน่าจะรับได้ แต่ถ้อยคำใดถ้าเป็นการเปลี่ยนหลักการของมติไปแล้วนี้จะไม่ทำ อันนี้ท่านประธานก็เคยร่วมกันมานะครับ อันนี้ข้อที่ ๑ เราเห็นด้วยกันนะครับ -----

ข้อที่ ๒ ครับ ท่านดูมาตรา ๓๐ ให้ดีนะครับว่า พรรคที่ ๑ นั้นเขาบอกว่า เมื่อกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ รัฐธรรมนูญได้ผ่านเสร็จไปแล้ว ให้กรรมการไปทำอะไรได้
 บ้าง ก็คือให้ทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดการเลือกตั้ง ว่าด้วยเรื่องการ
 เลือกตั้งให้เสร็จ เฉพาะในส่วนที่สำคัญที่จำเป็น ท่านเห็นไหมครับพรรคหนึ่ง ท่านกรุณา
 พรรคสอง ดูดี ๆ ครับ ดูให้ละเอียด พรรคสองนี่เขาเริ่มต้นจั่วหัว เขาบอกว่า เพื่อประโยชน์
 ของการขจัดส่วนได้เสีย นี่คือพรรคสอง ไม่ใช่ให้ท่านไปร่างให้มันเป็นอย่างไร เรื่องร่าง
 ให้เป็นอย่างไรนั้น มันอยู่ที่พรรคหนึ่ง ท่าน แต่เพื่อประโยชน์แห่งการขจัดส่วนได้เสีย
 เขาห้ามพวกท่านที่เป็นกรรมการ ๒ ปีนี้ท่านจะต้องไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้ง
 ก็ตาม แม้แต่ใช้ถ้อยคำในการดำรงตำแหน่ง สว. ก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า อนุญาตให้
 ท่านไปเขียนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญตามพรรคหนึ่งโดยให้มีกระบวนการ นอกจาก
 คำว่า เลือกตั้งตามพรรคหนึ่ง ท่าน ดูให้ดีครับ เพราะพรรคสองนี่ว่าด้วยเรื่องการขจัด
 ส่วนได้เสียของพวกท่านนะครับ ท่านครับ ละเอียด ละเอียด นิดหนึ่งครับ เพราะว่าแต่ละ
 ประเด็น แล้วเราจะตีความไขว้เขวไปจนบอกว่า อันนี้ก็โยงไปถึงให้สามารถแต่งตั้งก็ได้
 สรรหากก็ได้ เลือกก็ได้ ผมคิดว่าไม่ใช่ครับ ผมก็มีความเห็นอย่างนี้แหละครับ ไม่ได้ขวาง
 อะไร แต่เพียงแต่ทำให้เราตั้งหลักกันให้ดีใหม่ กรณีที่เราเสนอญัตติเพื่อเข้ามาแก้ไข
 เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ในโอกาสที่รัฐธรรมนูญผ่านมติไปแล้ว และยังไม่ได้ประกาศใช้
 แต่กลับมีญัตติเข้ามาแก้ไขเพิ่มเติม แล้วการแก้ไขเพิ่มเติมส่วนนี้มันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม
 รัฐธรรมนูญที่ผ่านมติไปแล้ว และรัฐธรรมนูญนี้ก็ยังไม่ได้ประกาศใช้ มันเป็นการญัตติ
 ซ้อนเบิ้ลเข้าไปในตัวนี้อีก ที่จะทำให้ใหม่อีก ท่าน ท่านลองดูดี ๆ หน่อยครับ ที่สำคัญ
 การพิจารณาในส่วนนี้ ๒๔ พรรคท้าย พรรคสองตอนท้ายนะครับ บอกว่า ต้องใช้สามในห้า
 นะครับ คือ ๖๐ เสียง ท่านลองทบทวนดูใหม่ครับว่า เกินกึ่งหนึ่งนี่คืออะไรกันแน่
 เสียงนะครับ อันนี้ก็ความเห็น ข้อเสนอให้ท่านดูเท่านั้นเองครับ เตือนกัน ถ้าเผื่อว่ามันใช่
 ท่านยืนยันเสียงผม ข้างน้อยจะเป็นไรไปครับ มันก็ไปตามเสียงข้างมากนั่นแหละ
 ผมก็ไม่ได้ว่าอะไรครับ เพียงแต่สังคมทั้งสังคม คนอื่นเขาก็กำลังดูเราด้วยเหมือนกันว่า
 เราทำถูก ทำผิด ความเห็นของคนอื่นทั่วทั้งประเทศก็จะมีเหมือนกันนะครับ ท่านครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณครับ ความจริงที่เราผ่านมาก็เป็นเรื่องถ้อยคำนะครับ ส่วนใหญ่ พอมาเจอ
 ตรงนี้แหละครับ มาตรานี้ แล้วก็เรื่องของหลักการ ซึ่งมีมติไปแล้ว ก็เป็นประเด็นปัญหา
 อย่างที่ตีความกันเมื่อสักครู่นี้ แต่ว่าที่ผ่านมา ผมเข้าใจว่าเรื่องถ้อยคำเล็กน้อย หรือว่าเรื่อง
 ที่เรายังไม่เคยมีมตินะครับ เรื่องที่ไม่เคยมีมติ เพราะเราสามารถมีมติได้ แต่เรื่องใดที่มี
 มติแล้ว ผมไม่แน่ใจ เท่าที่ฟังว่าว่า รับไม่ได้ จึงสอบถามว่า ญัตติที่เสนอเข้ามา ญัตติที่ ๘
 ผมเองก็เพิ่งได้รับเมื่อสักครู่นี้เอง ถามว่าญัตตินี้ยื่นกับใคร แล้วก็ลงบรรจุระเบียบวาระแล้ว
 หรือยังนะครับ นี่ทางปฏิบัติ ผมได้รับยื่นจากท่านเลขาธิการมาตรงนี้ แล้วก็ทำตรงนี้ ผมก็ต้อง
 สอบถามว่า หลักการจริง ๆ ตรงนี้แหละครับ ตามข้อบังคับจริง ๆ นี่ เมื่อญัตติยื่นกับใคร
 คนนั้นลงบรรจุระเบียบวาระเมื่อไร อย่างไร ใช่ไหมครับ มีใครตอบได้ไหม เพราะว่า
 เพิ่งได้รับจริง ๆ นะครับ โผล่มาจริง ๆ ญัตติที่ ๘ แล้วระยะเวลาที่ยื่นผมไม่ทราบครับ
 ไม่ทราบจริง ๆ ผมคือมีอยู่ญัตติที่ ๗ มีอยู่ในมือตลอดเวลา แต่วันนี้เพิ่งได้รับเมื่อสักครู่นี้
 จึงไม่ทราบนะครับ เพราะในขณะนี้มีปัญหา ก็ดีแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นที่เสนอว่า
 เมื่อสักครู่นี้ขอถอนนะครับ ที่ว่าไม่พักรับประทานอาหาร พอดีถึงเวลาพักรับประทานอาหาร
 ใจเย็น ๆ จะได้ไปร่วมพิจารณากันที่ห้องอาหารกันอีกที ขออนุญาตพักรับประชุม
 ๑ ชั่วโมงครับ ขอบพระคุณมากครับ

พักรับประชุมเวลา ๑๗.๒๙ นาฬิกา

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๙.๑๘ นาฬิกา

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ หลังจากเราพักรับประทานอาหาร ขอด่อนะครับ วันนี้ยังมีเรื่องอะไรต่าง ๆ ที่นี้เรื่องตามทีแปรไว้ นะครับ ขอแขวนไว้ชั่วคราวก่อน นะครับ กำลังดู อาจจะปรับปรุงตัวเขียนนิดหน่อย ขอเอาเรื่องที่เป็นเรื่องที่เราแขวนไว้ อันอื่น ที่ไม่เกี่ยวกับที่เสนอใหม่ นะครับ มาพิจารณา เพราะฉะนั้นจะเริ่มจากมาตรา ๑๑๒ เชิญเลย ครับ ท่านกรรมาธิการครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ครับ ในมาตรา ๑๑๒ นั้น คงเดิมไว้ นะครับ แต่ว่าใน ๑๙๒ นั้น ได้มีท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญขอให้กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไปเติม นะครับ เรื่องเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น อันนี้เป็นเรื่องวรรคหนึ่ง นะครับ ไม่ใช่เรื่องบำเหน็จบำนาญที่เราตัดทิ้งในวรรคสองไปแล้ว นะครับ เป็นเรื่องเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นนั้น ท่านสมาชิกสภาว่างได้อภิปรายในทิศทางที่อยากให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นนี้ ต้องให้จ่ายได้ไม่ก่อนวันที่เขารับหน้าที่ ไม่ใช่วันเลือกตั้ง นะครับ อันนี้ก็ไปเขียนให้แล้ว นะครับ ใน ๑๙๒ ตอนท้าย นะครับ ขออนุญาตอ่านว่า เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา อันนี้คงเดิมทั้งหมด นะครับ เติมคำเข้าไปว่า ซึ่งต้องกำหนดให้จ่ายได้ไม่ก่อนวันเข้ารับหน้าที่ ครับ ตามเดิมทุกอย่าง เติมนิดเดียว ครับ ตามความเห็นของท่านทั้งหลายแล้ว ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ อันนี้ไปเติมตามที่มีการตั้งข้อสังเกตกันเอาไว้ นะครับ ก็มีมติรับ นะครับ ไม่มีใครเห็นเป็นอื่น นะครับ

๑๖๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ดรุณี ๗๖/๒

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ขอเป็นมติรับ
น้ะครั้บ มาตรา ๑๙๒ ที่เพิ่มเติมเข้าไปน้ะครั้บ

- ๗๗/๑

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ขออนุญาตครับ ขออนุญาตท่านประธานครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสร์ กระผมขอให้ย้ำเรื่อง มาตรา ๑๑๒ ที่ว่า คงร่างเดิมนั้น คงร่างเดิมก่อนแก้ไข หรือที่ได้แก้ไขแล้วครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญครับ ยกวาง

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการ คือ หมายถึงโครงร่างเดิมที่ผ่านการพิจารณาจากสภาแล้ว ที่แก้ไขแล้วนะครับ คือไม่แก้ไขในมาตรานั้นครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : หมายถึงที่ผ่านการแก้ไขแล้วใช่ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ที่ผ่านการแก้ไขแล้วครับ

นายนวนิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ผ่านนะครับ เป็นมติทั้ง ๒ มาตรานะครับ ต่ไปท่านเลขาครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ต่ไปเป็น มาตรา ๑๑๕ ครับ เกี่ยวกับการแทนในตำแหน่งที่ว่างของ สว.

นายนวนิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญท่านอัชพร ครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๑๑๕ นั้น แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ความ สมบูรณ์ขึ้นนะครับ คือ ข้อความเดิมที่นำเสนอขึ้นยังมีข้อความตกบางประการเกี่ยวกับ วาระของคนเข้ามาแทนในช่วงเวลาที่วาระยังไม่หมด กับระยะเวลา ถ้าเหลืออยู่น้อย เกินไปก็ไม่จำเป็นต้องเลือกตั้งใหม่ แล้วก็ไปเลือกตั้งตามกรณีปกติ เพราะฉะนั้นก็เลยเติม ขึ้นไปว่า และให้สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียง เท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจะเหลือไม่ถึง

หนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกตั้งหรือสรรหาก็ได้ นะครับ เป็นการเพิ่มความ
ให้สมบูรณ์ขึ้นเท่านั้นเองครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ
ขอมติผ่านนะครับ มาตรา ๑๑๕ เชิญท่านเลขาต่อเลยครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น
มาตรา ๑๑๖ กับมาตรา ๑๒๗ นะครับ ที่เกี่ยวกับอำนาจของวุฒิสภา

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เอามาตรา ๑๑๖
ก่อน

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คือ มาตรา ๑๑๖ กับ มาตรา ๑๒๗
เกี่ยวเนื่องเป็นการถ้อยคำครับ คือในการพิจารณานั้น ทางท่านสมาชิกบางท่านได้ขอให้ไป
ตรวจสอบว่า หน้าทีของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะมีหน้าที่ที่ทั้งเลือก ทั้งแต่งตั้ง
ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ครบถ้วนทั้ง ๔ อย่างหรือไม่ครับ คณะกรรมาธิการ
ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อมิให้เป็นปัญหาในการใช้ถ้อยคำเช่นนั้น จึงเห็นว่าไม่จำเป็น
จะต้องไประบุถึงรายละเอียดว่า การกระทำ เลือก หรือแต่งตั้ง หรือให้คำแนะนำอะไรก็
ตาม เพราะทำที่สุดแล้วถ้อยคำทั้งหมดนั้นหมายถึงการที่วุฒิสภาจะพิจารณาในการที่จะ
ให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนกรณีใดจะใช้วิธีเลือก
กรณีใดจะใช้การแต่งตั้ง หรือให้คำแนะนำ ก็อยู่ในรายละเอียดของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
แต่ละเรื่องอยู่แล้ว จึงขอความกรุณาใช้คำรวมนะครับว่า ในการที่วุฒิสภาจะพิจารณาให้
บุคคลดำรงตำแหน่งใด ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งครอบคลุมถึงทุกกรณีอยู่แล้ว
ครับ ส่วนมาตรา ๑๒๗ ก็แก้ไขให้ถ้อยคำตรงกันครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิก
เห็นไหมครับ ตามเอกสาร ขอมติผ่านมาตรา ๑๑๖ นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

๑๖๘

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สปร ๗๗/๓

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่มีใครเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ เป็นมติเห็นด้วยตามมาตรา ๑๑๖ แล้วก็ขอมติผ่านมาตรา ๑๒๗ นะครับ ตามที่คณะกรรมการการเสนอแนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่มีใครเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ เป็นมติครับ เชิญท่านเลขาครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านอาจารย์เจิมศักดิ์

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมต้องกราบเรียนว่า ผมตามไม่ทันจริง ๆ คือ ขอย้อนนิดเดียวครับท่านประธาน อย่าหาว่าผมย้อนเลย

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตราอะไร

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เดียวครับ มาตราที่มันแก้ไขอะ ผมพยายามอ่านแล้วไปอ้างอิง แล้วผมเปิดไม่ทันจริง ๆ ขอความกรุณาอธิบายเท่านั้นแหละครับ ก่อน ๑๑๖ นี่นะครับ ๑๑๕

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ๑๑๕ ใช่ไหม ที่โยงให้นำบทมาตราอะไรต่ออะไรใช่หรือเปล่า ใช่หรือเปล่า

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ใช่ครับ ขอความกรุณาลงรายละเอียดสักนิดหนึ่ง

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ ท่านกรรมการ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตท่านอัครพร ท่านประธานที่เคารพครับ มาตรา ๑๑๕ ความจริงไม่มีอะไรเลยครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตนิดเดียวว่า กรรมาธิการไม่ได้เขียนเรื่องการเข้ามาแทนที่ไว้ครับ สมมุติว่ามี สว. คนหนึ่งอยู่มา ๓ ปีแล้ว สว. คนนั้นก็พ้นจากตำแหน่งไป ตายหรืออะไรก็ได้แต่ที่นี่ คำถามคือ สว. คนใหม่ที่เข้ามาจะมีอายุกี่ปี เดิมไม่ได้เขียนไว้ครับ เขียนเฉพาะ สส. ไว้ ก็เลยขออนุญาตเขียนใน ๑๑๕ ด้วยว่า สว. ที่เข้ามาแทนคนที่เสียชีวิตไปนี้ ก็เข้ามาแทนเฉพาะที่เหลืออยู่เท่านั้น ในวาระที่เหลืออยู่ ก็ ๓ ปี ก็เป็นหลักการทั่วไป แค่นั้นเองครับ มาตราอื่นที่เขียนตรงโน้น ตรงนี้ ตรงนั้น ก็เป็นรายละเอียดเท่านั้นเอง แต่ว่าหลักการใหญ่ก็คือว่า ต้องการให้คนที่เข้ามาแทนนี้ แทนเฉพาะเวลาที่เหลืออยู่เท่านั้น ยกเว้นถ้าเหลือน้อยกว่า ๑๘๐ วัน ก็ไม่ต้องแทนก็ได้ แค่นั้นเองครับ หลักการเป็นอย่างนั้นครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เข้าใจแล้วนะครับ เป็นไปตามมติที่ลงไปแล้ว ท่านอุทิศครับ

นายอุทิศ ชูช่วย : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม อุทิศ ชูช่วยครับ ขออนุญาตย่อนิดหนึ่งนะครับ เมื่อกี้นะครับมาตรา ๑๑๐ ท่านประธานครับ ท่านกรรมาธิการครับ ๑๑๐ เนื่องจากว่า มีการแก้หลายจุดเหมือนกันในช่วงที่เราพิจารณากันนะครับ ใน (๘) ท่านประธานครับ ที่ท่านอาจารย์จรัญ ภาคดิธนากุล ขอโทษที่เอ่ยนาม นะครับ ที่ท่านได้ตกลงในที่ประชุมคราวก่อนหน้าโน้นนะครับว่า (๘) นะครับ ที่บอกว่าจะเติมข้อความ ทั้งนี้ไม่รวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นครับ ท่านครับ เพื่อความรอบคอบจะได้ไม่ผ่านไปครับ ท่านประธานครับ กราบเรียนท่านกรรมาธิการครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านกรรมาธิการครับ ทำให้ความสบายใจ และยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรเสียหน่อย

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คือ ความจริงมาตรา ๑๑๐ (๘) นั้น มีการแก้ไข แล้วก็ได้นำเสนอต่อที่ประชุม เห็นชอบแล้วนะครับ ขออนุญาตอ่านข้อความซ้ำอีกทีที่พิจารณา เห็นชอบนะครับ (๘) ข้อความก็จะเป็นว่า ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ยกเว้นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจาก

ตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี คือเต็มคำว่า ยกเว้นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ต่อท้ายคำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ซึ่งหมายความว่า คำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ซึ่งต้องห้ามตามมาตรานี้ไม่รวมถึงสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ) : เขียนไว้แล้ว นะครับ ไม่ใช่เรื่องที่ชอบคดีวันนี้ นะครับ ผ่าน ท่านเลขาคต่อไปเลย ครับ มาตรา ๑๓๖

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาorangรัฐธรรมนุญ) : ต่อไปเป็น มาตรา ๑๓๖ วรรคสี่ การตรวจสอบกฎหมายประกอบรัฐธรรมนุญโดยศาลรัฐธรรมนุญ ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ) : เชิญกรรมาธิการ ยกร่างครับ เข้าใจว่าตัดออกใช่ไหมครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ครับ มาตรา ๑๓๖ วรรคสี่ เป็นเรื่องที่ท่านการุณขอให้ตัดออก นะครับ กรรมาธิการเห็นด้วย นะครับ และได้ตัดออกแล้วครับ นำมาเสนอที่ประชุมท่านนั้นเองว่า ทั้งหมดเรื่องร่าง พรบ. ประกอบรัฐธรรมนุญนั้น ปกติเมื่อร่างเสร็จแล้วต้องให้ศาลรัฐธรรมนุญได้พิจารณาก่อน นะครับว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเมื่อประกาศใช้ไปแล้ว นี่ นะครับ ท่านการุณขอให้ ตัดตอนสุดท้ายออก นะครับ เราก็ตัดทิ้งแล้ว ตามที่ท่านการุณเสนอครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ) : ตัดออกแล้ว ถูกต้องไหมครับ ขอมติ นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาorangรัฐธรรมนุญ) : ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมมีมติให้มาตรา ๑๓๖ ตัดความในวรรคสี่ออก นะครับ ผ่าน นะครับ ท่านเลขาคครับ

๑๗๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รตนา ๗๘/๓

นายจรูญ พันธุ์เป็รื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น
มาตรา ๑๘๖ เกี่ยวกับหนังสือสัญญา นะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอชพรครับ

นายอชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม อชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๑๘๖ อันนี้รวมทั้ง ๒๙๓/๑ ซึ่ง
ต่อเนื่องกันมานั้น คณะกรรมาธิการได้รับข้อความมาจากสิ่งที่คณะทำงานย่อยได้ไป
ทำงาน แล้วก็ส่งรายละเอียดมาให้คณะกรรมาธิการนะครับ แนวทางก็คือ เพิ่มแก้ไข
เพิ่มเติมในวรรคสองเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขของหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความ
เห็นชอบจากรัฐสภา ก็คือ การที่หนังสือสัญญานั้นจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจหรือสังคม เต็มคำว่า อย่างกว้างขวาง หรือว่าหนังสือสัญญานั้นมีผลผูกพันด้าน
การค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ -----

- ๗๘/๑

สิ่งเหล่านี้จะต้องนำเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาทั้งสิ้นนะครับ แล้วก็เขียนเงื่อนไขบังคับว่า รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด คือ ๖๐ วัน นับแต่ได้รับเรื่อง เพื่อให้กำหนดกรอบว่า จะเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ และจะได้ดำเนินการต่อไปได้นะครับ ในวรรคที่ ๒ เป็นเรื่องหนังสือสัญญาอื่น ซึ่งบังคับว่า ก่อนดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูล แล้วก็เสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภา เพื่อขอความเห็นชอบด้วยนะครับ ก่อนที่จะไปดำเนินการ ในวรรคถัดไป เมื่อมีการลงนามในหนังสือสัญญาแล้ว ก่อนที่จะมีการแสดงเจตนาผูกพันนั้น จะต้องให้ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลอันนั้นได้ และที่เพิ่มเติมก็คือ ถ้าการปฏิบัติตามสัญญานั้นกระทบต่อประชาชน ที่เพิ่มเติมใหม่จริง ๆ ก็คือ กระทบต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำสนธิสัญญาเหล่านั้น ก็จะต้องแก้ไขเยียวยาผลกระทบนั้นด้วย ส่วนหลักการใหม่ที่เพิ่มเข้ามาใน ๑๘๖ ก็คือ การกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีดำเนินการในการทำหนังสือสัญญา การแก้ไขเยียวยาต่าง ๆ ผลกระทบนั้น และตรงนี้นะครับ ที่เติม มาตรา ๒๙๓/๑ เข้ามาว่า กฎหมายที่พูดถึงเรื่องขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการทำหนังสือสัญญานั้น จะต้องมียละเอียดอย่างไรบ้าง ซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการจัดทำหนังสือสัญญาที่จะต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลกันได้ มีความโปร่งใส มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการศึกษาวิจัยก่อนที่จะดำเนินการอย่างเป็นอิสระ แล้วก็แนวทางการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย หลักเกณฑ์นะครับ ที่จะกำหนดขึ้น โดยสรุป ก็คือ ๑๘๖ ที่มีการไปพิจารณาแก้ไขใหม่นั้นก็คือ เพิ่มเงื่อนไขบางเงื่อนไขในการที่คณะรัฐมนตรีจะต้องกระทำก่อนที่จะดำเนินการให้ผูกพันตามสัญญานั้น มีกฎหมายกลางที่จะเป็นกรอบในการทำสนธิสัญญาหรือหนังสือสัญญาต่าง ๆ เกิดขึ้นนะครับ อันนั้นคือสิ่งที่แก้ไขขึ้นมาครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : อันนี้พูดกันมายาวแล้ว ทีนี้สำหรับท่านที่ยังไม่เห็นด้วยตรงไหน เชิญเลย ท่านอาจารย์คมสัน เป็นจุด ๆ ไปเชิญครับ ให้ท่านแย้งเสียก่อน เดียวจะได้เชิญกรรมการชี้แจงเป็นจุด ๆ เชิญ

๑๗๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกษตรกรรม ๗๙/๒

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมวิธีการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
ครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมวิธีการเสียงข้างน้อย และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ
ในมาตรา ๑๘๖ โดยหลักการนี้ ผมไม่ใช่ไม่เห็นด้วยนะครับ แต่ว่ามันมีหลักการ
บางประการที่เมื่อวานนี้ได้คุยกัน มีหลักอยู่ ๕ ประการ ที่จะใส่ในวรรคสองนะครับ ของ
มาตรา ๑๘๖ เรื่องที่ ๑ ก็คือ เรื่องของหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอำนาจ
อธิปไตยของรัฐ อันที่ ๒ ก็จะเป็นเรื่องของอาณาเขต แล้วก็เขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่ง
ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือเขตอำนาจตามสนธิสัญญา หรือกฎหมายระหว่าง
ประเทศ แล้วก็ก็เป็นเรื่องที่ต้องออกกฎหมายให้เป็นไปตามหนังสือสัญญา เรื่องที่ ๔ ก็คือ
เรื่องของการมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม อย่างกว้างขวาง แล้วก็ก็มีผล
ผูกพันอย่างกว้างขวางนะครับ แล้วก็ต่อมา ก็เรื่องของการมีผลผูกพันด้านการค้า การ
ลงทุน และงบประมาณของประเทศอย่างสำคัญ ในเรื่องหลักการที่ได้คุยเมื่อวานนี้ได้
หายไป ๑ เรื่องนะครับ ก็คือ เรื่องของหนังสือสัญญาใดที่มีบทเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ
อำนาจอธิปไตยของประเทศนี้ะครับ ตรงนั้น ผมคิดว่าหลักการตรงนั้นมันหายไปจาก
หลักการที่คุยกัน ประเด็นต่อมาก็คือว่า คำว่า มีผลผูกพันด้านการค้าและการลงทุน หรือ
งบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ผมไม่ค่อยเคลียร์ (Clear) คำว่า อย่างมี
นัยสำคัญคืออะไรนะครับ เพราะที่คุยกันคือ คำว่า อย่างสำคัญ แต่ อย่างมีนัยสำคัญ
อันนี้คืออะไรครับ ท่านประธานครับ ต่อมาก็คือ ในเรื่องของกฎหมายตามวรรคห้า ที่บอก
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญาตามวรรคสอง นี้ คือหลักการตรงนี้ คำว่า
วิธีดำเนินการ กระผมเห็นว่า คำว่า วิธีดำเนินการ มันเหมือนกับวิธีทำหนังสือ แต่จริง ๆ
แล้วกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอน แล้วก็กระบวนการเพื่อทำหนังสือ
สัญญานะครับ ในมาตรา ๑๘๖ ในวรรคห้า อยากจะให้ใช้ถ้อยคำว่า ขั้นตอนและ
กระบวนการเพื่อทำหนังสือสัญญาตามวรรคสอง ท่านประธานครับ คือหลักการตรงนี้
โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยครับ ยกเว้นเรื่องก็ตามนี้ มีประเด็นที่ข้อสงสัยอยู่ครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ยกเว้นว่าอย่างไร
ครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านสมาชิกสภาร่างที่เคารพครับ ผมนึกว่าตกลงกันได้แล้วนะครับ ถ้าตกลงไม่ได้นี่ กรรมาธิการขอถอนครับ ไปพิจารณาพຼ່งนี้แล้วกันครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ครับ ในฐานะที่สภาได้มอบหมายให้ผมไปช่วยดูเรื่องนี้ครับ แล้วก็ได้เชิญทุกฝ่ายมาพูดคุยกัน รวมทั้งกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ผมคิดว่าที่อาจารย์คมสันตั้งคำถามนี้เป็นเพียงแค่อ้อยคำ เพราะว่าเรื่องใหญ่มันน่าจะจบแล้ว ผมดูแล้วนี่นะครับ ไม่น่าจะมีปัญหา เพียงแค่อ้อยคำ ว่า ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ คือตอนที่เราคูยกันเราใช้คำว่า ขั้นตอนและกระบวนการ วิธีดำเนิน เปลี่ยนเป็น กระบวน เท่านั้นแหละครับ ก็ตัดสินใจกันได้ว่า จะเอา วิธีดำเนินการ หรือจะเอา กระบวนการ ซึ่งในความรู้สึกของผมไม่ต่างกันมาก ผมว่าเราค่อยดูได้ มันจะได้จบ ๆ ไป อย่าไปแขวนกันหลายครั้งเลย แล้วก็ยังมีอันเดียวเท่านั้นละครับที่ผมเห็น ก็คือ อันแรกที่อาจารย์คมสันตั้งข้อสังเกตว่า หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของไทยนี้ อาจารย์คมสันบอกว่าตามร่างเดิมเลยนี้ มันมีเขตอำนาจแห่งรัฐ ไม่น่าจะไปตัดออก เท่านั้นเอง คือเห็นใหม่ครับ ในวรรคสอง หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอำนาจแห่งรัฐ ก็บอกว่า ขอตงนี้เป็นร่างเดิมได้ใหม่เท่านั้นเองนะครับ ก็มีอีก ๒ จุดที่ผมดูว่าเป็นอ้อยคำกับอีกอันหนึ่ง เพราะว่าตอนที่คูยกันนี้ ผมเองเป็นคนสรุปกับทุกฝ่ายที่นึ่งว่า ตกลงหนังสือสัญญานี้ที่จะต้องขออนุญาตรัฐสภามีอะไรบ้าง เขาก็บอกมา ที่นี้คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ นี้ ผมก็อยากจะเรียนอย่างนี้ว่า มันเป็นคำกำกวม ถ้าพูดกัน อาจจะถูกตีความเป็นอย่างอื่น นี้ผมจะลองชี้แจงกับอาจารย์คมสัน เพราะฉะนั้นก็เลยเปลี่ยนอ้อยคำเสียเป็นว่า เขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังอาจารย์คมสันนะครับ คือ เขตอำนาจแห่งรัฐนี้ วันนั้นก็ได้ชักใช้ไล่เลยว่า ความหมายที่แท้จริงคืออะไร ซึ่งผมเองตอนเป็น สว. นี้ ผมก็ไปตีความว่า เขตอำนาจ

๑๗๕

ถสสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๘๐/๒

แห่งรัฐนี้ ผมก็ไปตีความ เขตอำนาจเศรษฐกิจ อำนาจอะไรต่ออะไร ซึ่งมันเป็นนามธรรม แต่วันนั้นพอเราคุยกันแล้วนี่ เขาก็พูดถึงเขตดินแดน เขาเน้นดินแดน เน้นอำนาจแห่งรัฐ ก็หมายความว่า อย่างเช่น เขตในทะเลที่ยื่นออกไป แล้วก็ยังไปยกตัวอย่างว่า พื้นที่เจดีเอ (JDA-Joint Development Area) ที่ไทยกับมาเลเซีย ผมเป็นประธานในที่ประชุม ผมพอจำได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่ากรรมาธิการท่านก็คงอยากจะแก้ตรงนี้ให้มันตรงกับที่วันนั้นเราพูด ก็แค่นั้นเอง เพราะว่าเขต จริง ๆ แล้วมันมีความหมายเดียวกัน เพียงแต่ว่าเขาไม่อยากจะไปตีความกันอีก เลยเขียนเสียยาวหน่อยแทน ถ้าพอรับกันได้ผมว่ามันก็จบตรงนี้แล้วท่าน ช่วยดูกระบวนการ ผมว่าวิธีดำเนินการกับกระบวนการมันน่าจะพอไปกันได้

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอบคุณมากครับ ปิววาจาของอาจารย์เจิมศักดิ์ ถ้ารับกันได้ก็รับเถอะครับท่านครับ มันไม่มีเวลาเขวน เวลาผลัดแล้ว

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมไม่ใช่เรื่องตกลงกันไม่ได้นะครับ แต่ผมถามว่า ในหลักการที่คุยกันนี้ ว่ามันมีเรื่องอำนาจอธิปไตยที่ท่านไม่ได้ตอบว่ามันคืออะไร แล้วมันอยู่ในนี้หรือเปล่า นั่นเรื่องหนึ่ง อันที่ ๒ นี้ นะครับ ท่านประธานครับ ในเรื่องถ้อยคำเท่านั้นเองที่ถามนี้ ถามว่า คำว่า อย่างมีนัยสำคัญนี้ มันมีความหมายว่าอะไรนะครับ แล้วก็ในเรื่องของคำว่า กระบวนการ ไม่ใช่เรื่องตกลงไม่ได้ นะครับ แต่ว่าประเด็นนี้ถามแล้วต้องตอบสิครับ ท่านประธานครับ ว่า ก็ในเมื่อคุยกันเมื่อวานนี้คณะทำงานย่อยบอกว่า คำว่า อำนาจอธิปไตย คืออะไร ผมถามท่านกรรมาธิการครับ ไม่ใช่เรื่องตกลงไม่ได้ แต่ต้องตอบครับว่าคืออะไรครับท่านประธาน มันต้องบันทึกไว้ครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ตอบไหมครับ แต่ในนี้ใช้คำว่า ไม่มี ไม่มีอำนาจอธิปไตย เห็นแต่ มีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา -----

ที่จริงที่จะต้องต่างกัน ก็คือ นัยสำคัญ แต่ว่าท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ท่านบอกนี้ วิธีดำเนินการหรือกระบวนการอย่างอื่นน่าจะคลุมหมดแล้ว เชิญทางฝ่ายใครจะตอบครับ ท่านทูตตอบหรือทาง

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ความจริงคงไม่ต้องตอบอาจารย์คมสันก็ได้ เพราะอาจารย์คมสันเป็นคนไปเจรจาเองนะครับ ผมคิดว่า น่าจะตกลงกันได้เร็ว ถ้าอาจารย์คมสันไม่ยืนยันเรื่องเขตอำนาจของรัฐ แล้วขอปรับเรื่องคำว่า ขบวนการอะไรทั้งหลายตามที่อาจารย์เจิมศักดิ์เสนอนี้ ผมคิดว่า น่าจะผ่านไปได้เลยนะครับ กรรมาธิการคงไม่ได้ชี้แจงอะไรอีก แต่ว่าความจริงใน ๑๘๖ พรรคสองนี่นะครับ กรรมาธิการบางส่วนก็จะขอเดิมนะครับ ถ้าท่านอาจารย์คมสันจะขอเดิมนะครับ ก็จะเติมกันอีกนะครับ ผมก็ยังบอกว่า ไม่ต้องเติมแล้ว เอาตามที่ได้ตกลงกันไว้แหละครับ มีฝ่ายกรรมาธิการที่ไปเจรจาก็จะขอเติมตอนท้ายนะครับว่า ในพรรคสองนะครับ ในการนี้รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นี้ ขอแก้เป็นสามสิบวันนะครับ แล้วถ้า ๓๐ วันแล้ว ยังไม่เสร็จอีก มีกรรมาธิการบางท่านก็บอกว่า ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบผมด้วยความเคารพครับ ไม่ได้ไปเจรจาด้วยนะครับ แต่ผมบอกว่า เอาตามร่างนี้เถอะครับ แล้วก็จะได้จบกันไปคืนนี้นะครับ อาจารย์คมสันยังติดใจหรือครับ เพราะฉะนั้นผมขอถอนนะครับ ไปเจรจาข้างนอกกันอีกนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ผมไม่ได้ถามคำว่า เขตอำนาจของรัฐ เลยนะครับ ท่านประธาน โปรดกรุณาฟังให้ดีนะครับ ผมไม่ได้ถามคำว่า เขตอำนาจของรัฐว่าคืออะไร แต่เมื่อวานนี้ที่มีการคุยกัน คือ มีคำพูดคำหนึ่ง ก็คือว่า ที่มีบทเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยของรัฐนะครับ คำว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ เช่น ไปทำหนังสือสัญญาแล้วไปลดเรื่องเขตอำนาจศาลนี่นะครับ มันอยู่ตรงไหน ถ้ามันอยู่ในเนื้อความนี้ ก็อธิบายสิครับว่า อยู่ในเนื้อความนะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เข้าใจว่าไม่มีนะ เขาใช้ในที่ สิทธิอธิปไตย ท่านจรัญตอบทีหนึ่งแล้ว ได้ยุติ แขว่นไปจนไม่มีเวลาจะแขว่นแล้ว เต็มตู้เชิญ

๑๗๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

บุศยรินทร์ ๘๑/๒

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล ครับ กรรมาธิการครับ ผมเรียนตอบท่านอาจารย์คมสัน
เพื่อบันทึกลงไว้เป็นหลักฐานอย่างนี้ครับ เรื่องเขตอำนาจแห่งรัฐนี่นะครับ ท่านอาจารย์เจิม
ศักดิ์ได้อธิบายชัดเจน ก็คือ ขอปรับให้เป็นความหมายในคำที่ยาวขึ้น ๒ บรรทัดนี่นะครับ
เขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา
หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อจะได้ไม่ต้องไปตีความโต้เถียงกันต่อไปนะครับ
ส่วนคำ อย่างมีนัยสำคัญ ความหมายก็เหมือนกันกับ อย่างสำคัญ นั้นแหละครับ เพียงแต่
ว่า ทางฝ่ายเลขาขอใช้คำนี้ เพราะว่าเป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบันมากขึ้น แล้วก็ส่วนคำว่า
วิธีดำเนินการ นั้น ทางฝ่ายกรรมาธิการเห็นว่า ตรงกับกระบวนการอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นก็
ขอยืนยันว่า ความหมายไม่แตกต่างไปจากเดิมครับ ต้องการให้ ๒ ความหมายนี้มี
ความหมายเหมือนกัน แบบเดียวกัน เพราะฉะนั้นก็ขอขึ้นตามข้อความเดิมได้ไหมครับ
ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ได้ไหมครับ
ขอเชิญนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
คือ ถ้อยคำตรงนั้นผมไม่ได้ตั้งใจ ผมตั้งคำถาม ถ้าตอบแล้วก็ไม่มีปัญหา แต่มันมีหลักการ
หนึ่ง ท่านอาจารย์จรัญที่ท่านได้คุยกับผมมีหลักการ ๕ ข้อ ท่านอาจารย์จรัญก็ได้
คุยกับผม ข้อที่ ๑ นี้ ไม่ใช่คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ กรุณาอย่าใช้คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ
เพราะผมไม่ได้ถามคำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ ถูกต้องไหมครับท่านอาจารย์จรัญ ผมถามว่า
คำว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ นี้ที่ได้คุยกัน แล้วท่านอาจารย์จรัญก็ได้คุยอยู่ด้วย ตรงนั้น
จะอธิบายอย่างไรครับ ว่ามันอยู่ตรงจุดไหน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านพูดว่าอย่างไร
ครับ มันอยู่ตรงไหน ท่านพูดครับ ผมก็ว่าอย่างนั้นนะครับ แต่อันนี้เป็นเรื่องกฎหมาย
ระหว่างประเทศ ท่านพูดตอบนิดหนึ่งก็ได้ครับ ให้สบายใจ ตามหลักกฎหมายระหว่าง
ประเทศท่านพูดตอบเลยครับ ขอขอบคุณ

๑๗๘

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

บุศยรินทร์ ๘๑/๓

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานครับ กระผม สุพจน์ ไข่มุกด์ กรรมธิการครับ ตามที่ท่านกรรมธิการเสียงข้างน้อยได้ขออภิปรายคำว่า อำนาจ อธิปไตย อยู่ที่ไหน มันอยู่ที่อาณาเขตไทยครับ มันรวมหมดแล้วครับ อาณาเขตไทย อยู่ที่ไหน อำนาจอธิปไตยอยู่ที่นั่นครับ ง่ายที่สุด ชัดที่สุดแล้วครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ

- ๘๒/๑

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ คำว่า อำนาจอธิปไตย นี้ จะตีความคำว่า พื้นที่ ใช้ใหม่ครับ หรือว่าจะตีความที่องค์อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ครับ ความหมายจะตีตรงไหนครับ ความหมายของผมคือว่า ในหลักการที่คุยกันเมื่อวานนี้ แล้วที่ตกลงกันไปเมื่อวานนี้ มีการพูดถึงคำว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ แล้วก็พูดถึงเขตพื้นที่ประเทศไทยที่มีอาณาเขตอธิปไตยอยู่ มันมี ๒ เรื่อง นะครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ผมเข้าใจว่า ทางคณะกรรมการร่างนี้ได้อภิปรายโดย ยกตัวอย่าง แล้วก็ได้อธิบายความคิดเห็นอะไรอย่างกระจ่างแจ้งแล้วนะครับ แล้วก็ ได้ครบถ้วนแล้วตามที่ได้ไปทำความตกลงกัน เพราะฉะนั้นกระผมขอให้ ถ้าเผื่อว่ายังมี ข้อติดใจอยู่ กระผมขอให้โหวตเลยครับว่าจะเอาตามร่างที่แก่นี้หรือไม่ครับผม

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ อย่างนี้ดีนะครับ เพราะเรื่องนี้พูดกันมาหลายหน พอมาพูดที่นี้ อยากจะแบ่งว่า ให้ยกร่าง พูดยี่ สมาชิกที่ยังไม่เห็นด้วยพูดยี่ แล้วอาจจะต้องขอเสียงนะครับ เพราะเราไม่มีเวลาที่จะ ไปถกกันมากแล้ว ถ้าตกลง ตกลงได้ใหม่ครับ ท่านอาจารย์คมสัน หรือจะให้โหวตครับ ให้ออกเสียงครับ ขอโทษ ได้ใหม่ครับ จะได้ไม่ต้องออกเสียง ท่านอาจารย์ ถ้าถามผมนะ มันรวมอยู่ในสามบรรทัดแรกหมดแล้วท่านอาจารย์ ในแง่กฎหมายระหว่างประเทศที่รวม แล้วรู้สึก ท่านไม่ใช่ อำนาจอธิปไตย ท่านก็ใช้ มีสิทธิอธิปไตย หรือ เขตที่มีอำนาจตาม ที่นี้ ถามอาจารย์คมสัน อาจารย์เจิมศักดิ์ช่วยตอบรับทีสิครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือ ท่านประธานครับ ผมคิดว่า ผม เจิมศักดิ์ นะครับ คิดว่าพอไปได้ครับ แล้วก็อยากจะเรียนไว้นิดหนึ่งว่า ที่บางท่านเป็นห่วง อยากจะให้เติมนี้ แล้วท่านก็ไม่ได้ขอเติมนี้ ผมก็ต้องขอบพระคุณ เดี่ยวนะครับ อันนี้ สำคัญครับ เพราะว่าอาจารย์สมคิดพูดไว้ เดี่ยวบันทึก และเดี่ยวไม่มีอะไรแก้ คือที่อาจารย์ สมคิดพูดว่า มีกรรมธิการบางท่านอยากจะให้เติมว่า ถ้ารัฐสภาจะต้องพิจารณา ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นั้นนะครับ ๖๐ วัน เกรงว่าจะยาวไปนี้ ผมคิดว่าถ้าเป็น

๓๐ วัน นี้จะอันตรายมากนะครับ เพราะว่าพอไปกำหนดว่าสภา ผมเคยทำงานในสภาผม รู้ พอไปกำหนดว่าให้ทำภายใน ๓๐ วัน นี้ ถ้าเกิดสภาในขณะนั้นอยู่ในบรรยากาศแห่งการอภิปรายไม่ไว้วางใจ หรือบรรยากาศไม่ดีเลยนี้ ตรงนี้ เรื่องพวกนี้จะไม่พิจารณาอย่างรอบคอบ แล้วจะเต็มไปด้วยอะไรก็ไม่รู้ แล้วก็ยิ่งไปเขียนบอก ว่า ถ้า ๓๐ วันแล้วนะครับ ถ้าไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จ ถือว่าเรื่องผ่านนี้ จะถูกเกมการเมืองดิ่งกันสนุกสนาน แล้วจะวุ่นวายมาก ๆ เพราะฉะนั้นการปล่อยให้สภามีช่องทางใจว่า ใน ๖๐ วัน นี้เขาจะดูจังหวะอันเหมาะสม ผมคิดว่า น่าจะทำให้สภาพิจารณาได้ดี ซึ่งก็ขอบพระคุณนะครับที่ไม่ได้เต็มเข้ามา อันนี้ก็ต้องขอบพระคุณ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ก็ถือว่าดีแล้วนะครับ รับผิดชอบครับ ท่านสมาชิกขอโหวต ท่านปริญญาไม่เกี่ยวกับอันนี้ใช่ไหม ให้เขาโหวตรับ

นายปริญญา ศิริสารการ : วรรคสองนะครับ ผมขอเสนอความคิดเห็นแล้วกันนะครับ ช่วยพิจารณาแล้วกันนะครับ หรือมีผลผูกพันด้านการลงทุนหรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องให้ประชาชนรับทราบและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เห็นใหม่ จะเหมาะสมไหมครับ ผมยกตัวอย่างประเทศชิลี (Chile) นี้ให้ประชาชนรับทราบก่อน ๖ เดือน ฟิลิปปินส์ให้ประชาชนดาวน์โหลด (Download) ไปจากเน็ต (Internet) ได้เลย ข้อมูลก่อนที่รัฐสภาจะเห็นชอบนะครับ แล้วประชาชนอาจจะมึนข้อคิดเห็นผ่านรัฐสภามากก็ได้เนะครับ ในขณะที่บางประเทศ อย่างเวลานี้ คอสตาริกา (Costa Rica) อีกไม่กี่วันจะมีการลงประชามติเรื่องเอฟทีเอ (FTA - Free Trade Agreement) กับอเมริกันนะครับ ผมก็เลยคิดว่า ประชาชนน่าจะรับ ในวรรคสามนี้จะมีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนะครับ แต่ผมเสนอให้เห็นว่า ให้ประชาชนได้รับรู้ และให้ความเห็นชอบจากรัฐสภานะครับ เพราะปัญหาของเอฟทีเอนี้เป็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศลาตินอเมริกา (Latin America) ซึ่งเห็นชัดว่า ขณะนี้เม็กซิโก (Mexico) ล้มละลายทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเอฟทีเอ นาฟตา (NAFTA - North American Free Trade Agreement) เวเนซุเอลา (Venezuela) ยึดบ่อน้ำมันมา ๓๓ บ่อ เนื่องจากผลจากการกระทบที่เห็นผลของการเจรจาการค้าเสรีซึ่งกันและกันนะครับ ผมก็เลยบอกว่า

๑๘๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วัดนี้ ๘๒/๓

น่าจะให้ประชาชนได้รับทราบ และได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา นี้ยกตัวอย่างกรณี ประเทศที่เริ่มเห็นผลกระทบนะครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ครับ ท่านสมาชิก ครับ เมื่อตกลงไม่ได้ ถ้ามจะโหวตนะครับ ท่านยกกร่าง จะให้โหวตใหม่ครับ

(นายบรรณิธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) มีสัญญาณให้ สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ให้ออกเสียง นะครับ ท่านสมาชิกครับ ใครเห็นด้วยตามที่กรรมาธิการเสนอ มาตรา ๑๘๖ ครับ เชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตเรียนท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ
ท่านประธานจะให้ไหวตอะไรครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไหวตตามที่เขายื่นมานี่

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ที่จริงมันมีคำเพียงคำเดียวครับ
ท่านประธาน มันมีคำเพียงคำเดียวเท่านั้นเอง ในวรรคสองนี้ ที่เรียนถามนี่นะครับ ตัวผมบอกแล้วว่า หลักการทั้งหมดนี้รับได้ ยกเว้นถามคำเดียวเท่านั้นเองครับ ว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐนี้ะครับ ที่หนังสือสัญญา มีการเปลี่ยนแปลงนะครับ เช่น เขตอำนาจศาล หรือสิทธิสภาพนอกอาณาเขต อย่างนี้จะไม่ให้ผ่านสภาหรือครับท่านประธาน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่ เขาตอบแล้ว

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เขาตอบ แต่ว่าคำตอบในความหมายมันอยู่ที่เขตพื้นที่ครับ ท่านประธานครับ ไม่ใช่ตัวองค์อำนาจครับ เพราะฉะนั้นคำถามนี้มันจะอยู่ตรงนี้เองครับ ท่านประธานครับ ถ้าถามว่าเอา ไม่เอา นี่มันก็ไปทั้งร่าง ซึ่งหลักการส่วนใหญ่ดีแล้ว เหลือแต่เพียงคำเดียวว่า จะมีคำว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ เข้าไปด้วยหรือไม่ ในวรรคสองนะครับ ในข้อความที่บอกว่า หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงตรงคำนี้ะครับ มีคำว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ แล้วก็ต่อด้วยข้อความที่กรรมาธิการเสนอที่ผมตั้งคำถาม เพราะเมื่อวานนี้ไปคุยกันนะครับ ก็มีคุยกันเรื่องประเด็นนี้อยู่ด้วย ผมยกตัวอย่างเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต เรื่องการศาลนี้ ท่านประธานครับ ถ้าเกิดหนังสือสัญญาไปตกลงกันอย่างนั้นนี่ จะทำอย่างไรครับท่านประธาน ถึงได้ตั้งคำถามตรงนี้ แล้วมันไม่ใช่เรื่องเขตพื้นที่ครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ที่นี้เขาตอบแล้วนี่ ท่านอาจารย์ จะให้ทำอย่างไร เขาตอบแล้วว่า ก็ท่านพูดเป็นคนตอบว่า อันนี้รวม แล้วผมจะทำอย่างไร ท่านอาจารย์จรัญ เมื่อตกลงไม่ได้ มันก็ต้องออกเสียง เชิญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ เวียนตอบท่านอาจารย์คมสันอย่างนี้ได้ไหมครับว่า ถ้าถึงขนาดไปเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยของประเทศนี้มันต้องมาออกกฎหมายแน่นอนเลยครับ แล้วก็กระทบความมั่นคงแน่นอน เพราะฉะนั้นเวลาเราขยายความไปเยอะ เยอะ เยอะ เยอะอย่างนี้แล้วนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องพูดถึงอำนาจอธิปไตย ไม่อย่างนั้นต้องพูดเยอะเลยนะครับ ในรัฐธรรมนูญ ในอะไรอีกเยอะเลยนะครับ ถ้าอย่างนี้พอสบายใจได้ไหมครับว่า ทำเสรี ทำชู้ย ๆ ไม่ได้แน่ครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ได้ไหมครับ รับผิดชอบได้ไหมครับ ท่านพิเชียรมีอะไรใหม่ ไม่มีอะไรใหม่ ไม่ต้องครับ ท่านพิเชียรไม่ต้องครับ ผมถามท่านอาจารย์คมสัน รับผิดชอบได้ไหมครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขอให้บันทึกนะครับ ไว้ให้ชัดนะครับในประเด็นนี้ นะครับว่า ในความหมายถ้ากระทบอำนาจอธิปไตย ต้องออกกฎหมายนะครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ผมเข้าใจว่าต้องออกนะครับ ท่านครับ ผมจะขอมตินะครับ ถ้าไม่อย่างนั้น ท่านพิเชียร ไม่ได้แล้ว ท่านพิเชียร

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ นิดเดียวเองครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่ว่าจะอย่างไร

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ผมเห็นว่าคำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ นี้ไม่ควรตัดครับท่านประธาน

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คมสันเขาไม่ติดใจแล้ว ท่านพิเชียรนั่งลงครับท่าน คมสันเขาไม่ติดใจแล้วนี่ครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ติดใจครับท่านประธาน เพราะว่า คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ นี้สำคัญครับ ไม่ใช่เขตพื้นที่ ผมเห็นด้วยกับท่านคมสันครับ

๑๘๔

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๘๓/๓

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านนั่งลง
คมสันเขาไม่ติดใจ ท่านจะเห็นด้วยไม่ได้แล้ว ไม่อย่างนั้นจะต้องโหวต ท่านพิเชียร นะครับ
ถ้าอย่างนั้นขอโหวตนะครับ ถ้าท่านอยากจะนั้น

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ครับ
ผมคิดว่า ไม่ต้องโหวตแล้วครับ มันไม่ใช่เรื่องใหญ่ แล้วก็ที่คุณพิเชียรฟังผมนิดหนึ่งนะครับ
เขตอำนาจของรัฐนี้ เมื่อกี้ผมอธิบายไปที่หนึ่ง คุณไม่อยู่ ก็คือว่า เราได้คุยกันว่า ไปเปลี่ยน
คำพูดให้มันยาวขึ้น ใช้คำว่า เขตพื้นที่นอกอาณาเขตแห่งประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตยหรือ
มีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะอีตอนประชุม
กันนี้ เราได้ดูกันว่า เขตอำนาจของรัฐมีความหมายอะไร เขาก็อธิบายแล้ว แล้วก็บอกว่า
คนนี้จะไปตีความ พอเขียนสั้นแล้วเลยจะตีความเปราะไปหมด แล้วในอดีตผมก็เคย
ตีความผิดไปผิดมา เมื่อชัดแล้วก็เขียนเสียให้มันชัด ทดแทนด้วย ๒ บรรทัด นะครับ ก็
น่าจะชัดเจนแล้ว แล้วที่คุณปริญญาถามว่า ต้องให้ประชาชนรู้ไป ดูในวรรคที่ ๔ นะครับ
บอกว่า คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น
คือ มันมีหมดแล้วตรงนี้ แต่ว่ามันไม่ได้ไปอยู่ตรงนั้น แต่ไปอยู่อีกวรรคหนึ่งนะครับ ท่าน
ประธานครับ ผ่านเถอะครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ขอมติผ่านนะครับ
มาตรา ๑๘๖ นะครับ ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ ผ่านมาตรา ๑๘๖ นะครับ เดี่ยว
ผมอ่านผิดมาตรา ผ่านแล้วครับเชิญ ท่านเลขาครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น
มาตรา ๒๓๒ (๒) นะครับ เกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่าน
กรรมาธิการครับ ท่านกรรมาธิการ ๒๓๒ (๒) เชิญ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ความจริงมาตรา ๒๓๒ (๒) นั้น แก้ตามข้อ
ทักท้วงของท่านอาจารย์สวัสดิ์เท่านั้นเองนะครับ ว่า ถ้าเขียนตามเดิมนั้น จะมีปัญหาว่า
การที่จะลงโทษ หรือว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับผู้ทุจริตในการเลือกตั้ง แล้วไปกำหนดเวลา
ในกฎหมายว่า จะต้องเริ่มกระทำผิด กรณีใดถึงจะถือว่าเป็นการเริ่มกระทำผิด เวลาใด
เมื่อใดนั้น จะมีปัญหา ท่านอาจารย์สวัสดิ์เลยขอให้เติมคำว่า หลักเกณฑ์ตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง เข้ามา เพื่อให้ประโยชน์ในการที่
จะออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะถือว่า
กรณีใดถึงจะเป็นความผิด แล้วก็ผิดตั้งแต่เมื่อใด เช่น บางความผิดอาจจะต้องถือว่า
ความผิดนั้นกระทำขึ้นก่อนที่มีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้ง เป็นต้น ก็จะได้ไปออกกฎหมาย
ลำดับรองได้ต่อไป เป็นไปตามข้อเสนอของท่านอาจารย์สวัสดิ์ครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวัชราครับ
ว่าอย่างไรครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
วัชรา หงส์ประภัสร์ สสร. ครับ ในเรื่องนี้ฉัน ไม่ได้หารือท่านสวัสดิ์แล้ว พอดีท่านไม่อยู่
นะครับ ท่านอยู่ไหมครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอยู่ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ท่านมาพอดี ผมได้หารือท่านแล้วนะครับ
เราไม่ใช่ต้องการให้กำหนดเวลาลงไปแน่นอน เพราะว่าสมมุติกำหนดเวลา ๓ เดือน
อย่างนั้นนะครับ เขาก็จะทำก่อน ๔ เดือน เพราะฉะนั้นที่พูดขึ้นมาเพื่อเป็นข้อสังเกตว่า

ในการปฏิบัติการณ์นี้ครับ ให้คำนึงถึงว่า หลักใหญ่ คือ การเลือกตั้งที่เป็นไปโดยสุจริต การกระทำที่เป็นโดยไม่สุจริตนั้น ให้ดำเนินการไม่จำกัดเวลาครับ

นายนวนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ กระผมถาม ท่านสวัสดิ์ครับ มาตรา ๒๓๒ (๒) นี้ ทางยกกว้างบอก แก่ตามคำเสนอแนะของท่าน ใช้ได้ไหมครับ ท่านอาจารย์ครับ เชิญครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ท่านครับ ผมยังไม่เห็นนะครับ ยกกว้าง ของผมยังไม่ได้รับนะครับ คือ กระผมกราบเรียนอย่างนี้นะครับ มีอยู่คนเดียวครับ คือ เขียนของเดิมนี้ นะครับ ทั้งนี้ โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการรวมการเลือกตั้ง ถ้าอย่างนั้นมันก็เท่ากับเป็นการกระทำผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ถ้าเขียนอย่างนั้นนะ ถ้าเขียนตามของเดิม ผมก็จะให้เขียนแต่เพียงว่า ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง เท่านั้นเอง ให้เป็นหลักเกณฑ์ ที่ผมไม่แก้ให้เท่านั้นเองครับ ไม่ใช่เรื่องเวลาครับ ไม่ใช่เวลา

นายนวนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านจรัญว่าอย่างไรครับ เรายังเก็บอะไรไหมครับ ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติใหม่ เชิญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ คือ ในมาตรา ๒๓๒ (๒) นี้ มี ๒ ประเด็นย่อยอยู่ ประเด็นแรก ก็คือ เรื่อง มีท่านอยากจะให้ดูกรอบเวลาด้วย เพราะฉะนั้นถ้าปล่อยไว้ในรัฐธรรมนูญก็ไมู้กรอบเวลา อันนี้ไม่ใช่ของท่านอาจารย์สวัสดิ์นะครับ แต่ส่วนของท่านอาจารย์สวัสดิ์นี้ ก็เกรงว่า ถ้าไปเขียนมัดว่า อันเป็นการฝ่าฝืน นี้ เขาไม่ได้ฝ่าฝืน มันก็จะไม่เข้ามาตรานี้ ผมก็เลยคิดว่า คงจะต้องใช้คำนี้ได้ไหมครับ อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืน แต่ตัวเขาไม่ได้ฝ่าฝืน แต่ว่าลักษณะการกระทำของเขานี้เป็นการฝ่าฝืน ได้ใช้ไหมครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ได้ครับ เหมือนกันนะครับ คืออยาก ถ้าเราบอกว่าเป็นการฝ่าฝืน เท่ากับไปบังคับว่ามันต้องเป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์จะเอาเป็นโดยลักษณะ ก็ไม่มีปัญหาครับ

๑๘๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กมลมาศ ๘๔/๓

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : อ่านอีกทีสิว่า
อย่างไร ให้แน่ ๆ เชิญท่านประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม
ประพันธ์ นัยโกวิท นะครับ กรรมาธิการครับ ถ้าเป็นตามที่ท่านอาจารย์สวัสดิ์ว่านี่นะครับ
ขอให้ดูร่างที่เสนอไปนี่นะครับ ตอนแรกนี่นะครับ ตัดคำว่า โดยฝ่าฝืน ออกใช่ไหมครับท่าน
แล้วก็เติม คำว่า ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติใน ใช่ไหมครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : อย่างนั้นก็ได้รับ อย่างนั้นก็ได้อีกเหมือนกันครับ
ได้ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : อย่างนั้นก็ขอแก้ว่า ตัดคำว่า
โดยฝ่าฝืน ออกนะครับ แล้วก็ใช้ คำว่า ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติใน แทนครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ได้แล้วนะครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ครับ ได้ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ดีแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นมาตรา ๒๓๒ (๒) ผ่าน ท่านวัชราครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วัชรา หงส์ประภัสสร ขอกราบเรียนถามว่า แล้วคำว่า ภายในระยะเวลาที่กฎหมายบัญญัติ จะเอาออกใหม่ครับ ซึ่งผมใคร่ขอให้เอาออกครับ ระยะเวลาไม่ควรกำหนดเอาไว้ มันจะทำให้คนที่ฝ่าฝืนนั้น ตัดออกแล้วนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มีไหม อันที่ผม ยังมีอยู่นะ ท่านกรรมาธิการเอาให้แน่ ท่านวัชราท่านบอกให้ตัด ผมมีเหมือนท่านวัชรา ไซ้หรือเปล่า ไซ้ไฮ เราเปลี่ยนทุกชั่วโมงเลยมั้ง ขอของใหม่ซึ่ง ๆ ให้ผมสักอันซี

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ท่านประธานครับ ผมขอย้ำนิดหนึ่ง เรื่องเวลาต้องเอาออกนะครับ เวลาต้องไม่มีนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ตกลงผ่าน นะครับ ตามที่ตัดแล้วทั้ง ๒ ตอน ที่ท่านวัชราท้วงท่าน ไปต่อไปเลยครับ ท่านเลขาครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น มาตรา ๒๓๓ ครับ เกี่ยวกับอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านกรรมาธิการ ครับ มาตรา ๒๓๓ ครับ เพิ่มความอะไรนี้ เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๒๓๓ นั้น เพิ่มความขึ้นมาใน บรรทัดสองนะครับ กับบรรทัดสามนะครับ ซึ่งเป็นไปตามที่ท่านอาจารย์การุณได้กรุณาเสนอ ขึ้นมาว่า

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านการุณเสนอ ถูกต้องใหม่ครับท่านการุณครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ๒๓๓ กรณีที่เมื่อมีการยื่นคำร้องต่อศาล และตอนที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการเลือกตั้งจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างที่ศาลฎีการับคำร้องนั้น ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นจะต้องหยุดการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นครับ ทั้งนี้ก็มีคำถามมาว่า เมื่อหยุดการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้น การนับองค์ประชุมก็ดี การลงมติ ที่บางกรณีในรัฐธรรมนูญเขียนว่าต้องใช้เสียงของสองในสาม หรือสามในสี่ของสมาชิกเท่าที่มีอยู่นั้น จะนับบุคคลที่ถูกหยุดปฏิบัติหน้าที่ในวรรคที่ ๒ ซึ่งไม่ได้พิมพ์มาให้ดูด้วยนะครับ หรือไม่ เพราะฉะนั้นเพื่อแก้ปัญหานี้ ก็ต้องเขียนขึ้นมาให้ชัดว่า ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสอง ก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะอยู่ในระหว่างถูกศาลสั่งนั้น ก็จะไม่ให้นับบุคคลดังกล่าวนั้นรวมในจำนวนเพื่อนับองค์ประชุมนะครับ ส่วนวรรคสุดท้ายนั้นเป็นการย้ายวรรคเฉย ๆ ไม่ได้มีการแก้ไขไปจากของเดิมครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : นะครับ รับรองแล้วนะครับ วรรคนี้แก้ตามที่ผมเคยฟังท่านการุณอธิบายไปแล้ว สมาชิกครับได้ นะครับ ขอเป็นมติผ่านมาตรา ๒๓๓ นะครับ เชิญครับ ท่านสวัสดิ์ครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตครับ ถ้านอกจากวรรคที่ท่านการุณขอแปรแล้ว ผมจะพูดเรื่องวรรคหนึ่ง วรรคสอง ได้ไหมครับ ในมาตรา ๒๓๓ นี้ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ผ่านไปหรือยัง ผ่านไปแล้วครับท่าน ผ่านไปแล้วคราวก่อน

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ผมให้ข้อสังเกตสักนิดนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ได้

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ความจริงเรื่องนี้ก็เคยพูดกับทางท่านกรรมาธิการ อยู่หลายท่านอยู่เหมือนกันนะครับ เรื่องนี้เรื่องสำคัญนะครับ ที่ผมอยากได้ ขอผมได้ขออนุญาตพูดสักนิดหนึ่งนะครับ ท่านจะเอา หรือไม่เอาที่สุดแล้วแต่นะครับ คือ ในวรรคหนึ่งนี้นะครับ มันเป็นเรื่องการเพิกถอนสิทธินะครับ แล้วก็ในวรรคสอง ก็คือ ก่อนกับหลัง

นะครับ ที่นี้การเพิกถอนสิทธินี้ ผมอยากจะเรียนว่า มันเป็นเรื่องใหญ่นะครับ อำนาจของ กต. นี้ไม่ควรจะต้องมีอำนาจอย่างนี้ ถ้าเราไปดูของเก่านี้จะได้เห็นได้เลยทีเดียวนะครับ เขาต้องออกกฎหมายว่าต้องมี อย่างน้อยที่สุดก็ต้องผ่านประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา อะไรต่ออะไร หรือไม่อย่างนั้นก็ต้องไปให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธินะครับ นี่คณะกรรมการ กต. นี้มีอำนาจมากเกินไป -----

การเพิกถอนสิทธิของประชาชนนี้เป็นเรื่องใหญ่ นะครับ เป็นเรื่องใหญ่มาก ที่นี้ผมก็เลยมีความเห็นว่า เรื่องการเพิกถอนสิทธินี้ นะครับ ควรจะต้องให้ศาล นะครับ ส่วนเรื่องให้ใบเหลืองนี้ นะครับ โดยสิ่งให้เลือกตั้งใหม่ นี้ ไม่จำเป็น ตามวรรคสองนี้ ไม่จำเป็นจะต้องไปร้องต่อศาลก็ได้ ถือว่าเป็นอำนาจของ กกต. เลยทั้งหมด แต่เรื่องเพิกถอนสิทธินี้ ผมเห็นว่า ผิดหลักการเลย ที่การบัญญัติกฎหมายเรื่องนี้ นะครับ ลองไปดูกฎหมายเก่า ๆ เกอะครับ คือ ท่านได้คุยกับท่านประพันธ์แล้ว ท่านก็เป็นห่วง อย่างยกตัวอย่างบางคดีว่า วันนี้รู้เรื่อง เข้าว่ามันทำผิด อยากจะมีอำนาจเพิกถอนสิทธิไปเลย แต่ตรงนี้ผมว่า มันไม่น่าเป็นห่วงหรอกครับ เพราะถ้าเราไปทำตามกฎหมาย แต่ว่าผมยกตัวอย่างว่า สมมุติว่าคนสมัครนี้ ตายอย่างนี้ เราจะทำอย่างไร เราก็ต้องปล่อยเลือกตั้งไปอยู่ดี และถ้าคนตายมันเกิดได้ขึ้นมา มันก็ต้องเหมือนกัน นะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : รับเป็นบันทึก เอาไว้ดีไหมครับท่าน

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ผมถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ นะครับ เรื่องสำคัญมากเลยที่เดียว แล้วเรามาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญเสียด้วย ของเก่ามันเขียนอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มันจะแก้ไขยาก นะครับ และเคยพูดกับท่านประพันธ์ ประธานโทษที่เอ่ยชื่อ ท่านจรูญผมก็เคยพูดถึงเรื่องนี้ หรือท่าน ประธานโทษ ท่านอัครก็เคยพูด เมื่อเช้าเราก็กังพูดกันอีกเรื่องนี้ ว่าเรื่องนี้ การเพิกถอนสิทธิของประชาชนนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก นะครับ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งนี่จะเป็นห่วงแต่เรื่องเวลา หรือเป็นห่วงความยุ่งยาก ผมว่ามันไม่ได้ นะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ท่านประพันธ์ครับ เชิญครับท่านประพันธ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการ ขออนุญาตชี้แจงเพื่อบันทึกไว้สักเล็กน้อย นะครับ ที่ท่านได้กรุณาสอบถามนี้ นะครับ คืออยากจะกราบเรียนว่า แต่เดิมนี่ ตามรัฐธรรมนูญเดิม

ปี ๒๕๔๐ นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งนี้สั่งได้หมดเลยนะครับ ทั้งเลือกตั้งใหม่ ทั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ทั้งสิ้นเลยนะครับ ทั้งสิ้นเลย ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในร่างนี้ ในวรรคแรกนี้ กับวรรคสองนี้ เราใช้การประกาศผลการเลือกตั้งเป็นตัวชี้เส้นนะครับ ว่า ถ้าก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ก็ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือสั่งเลือกตั้งใหม่ได้ เพราะว่าช่วงเวลานั้นสิ้น อย่างที่ทราบเรียบร้อยแล้วทั้งหมดนี้ นะครับ แล้วที่บอกว่า ถ้าหากว่าจะมาแยกว่า เลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไปนะครับ ก่อนประกาศผลนี้ แล้วเพิกถอนสิทธินี้ ต้องไปศาล ยิ่งทำไม่ได้ ยิ่งสับสนเลยครับ อย่างเช่น คดีทุจริตที่บุรีรัมย์นี้ จับเงินได้ชัด ๆ เลยนะครับ มันจะต้องทั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย แล้วเลือกตั้งใหม่ด้วย มันจะไปเลือกตั้งใหม่อย่างเดียว แล้วเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไปศาลนี้ มันไม่ถูกต้องเลยครับ เพราะฉะนั้นนี่อยากจะทราบว่า อันนี้ปรับปรุงแก้ไขจากปี ๒๕๔๐ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีความชัดเจน กรรมการการเลือกตั้งนี้จะลดบทบาทในเรื่องการให้ใบเหลือง ใบแดง ไปมากมายเลยครับ พอมีประกาศผลการเลือกตั้งอย่างที่ผมได้ทราบว่า เมื่อปี ๒๕๔๘ นี้ มีการแจกใบเหลือง ๑ ใบ ใบแดง ๑ ใบ ก่อนประกาศผลเท่านั้นเอง เพราะไม่มีเวลาครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับท่าน สวัสดิ์ครับ

นายสวัสดิ์ โชติพานิช : ขออนุญาตครับ คือเรื่องนี้นะครับ เราต้องคิดว่ามันเป็นเรื่องใหญ่ของประชาชนในการไปเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเขาเนี่ย กกต. เองถูกวิพากษ์วิจารณ์อยู่มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กกต. มีอำนาจทั้งสืบสวน สอบสวน จับกุม ฟ้องร้อง ตัดสิน อยู่ที่ กกต. ทั้งหมด การสั่งให้เลือกตั้งใหม่นั้นยังพอรับได้ แต่การเพิกถอนสิทธินี้มันเป็นเรื่องใหญ่นะครับ ในกฎหมายนี้ส่วนมากจะต้องไปเขียนเพราะว่าเป็นเรื่องให้ไปร้องศาลทั้งหมดนะครับ ตรงนี้ ประธานโทษเถอะครับ อย่าเป็นห่วงว่าจะทำทันหรือไม่ทันนี่นะครับ อย่างที่ผมยกตัวอย่างว่า ถ้าคนมันเกิดตายขึ้นมาอย่างนี้ เลื่อนการเลือกตั้งไม่ทัน มันก็ต้องปล่อยไป แล้วบางทีคนตายได้รับเลือกตั้งมา เราก็ต้องสั่งให้เลือกตั้งใหม่ มันก็เหมือนกัน ในกรณีนี้เรื่องใบแดง กับเรื่องบุรีรัมย์อย่างที่ท่านว่า ก็ดำเนินคดีไป เพราะว่าคนนั้นอาจจะไม่ได้รับเลือกตั้งก็ได้ อาจจะไม่ได้รับเลือกตั้งก็ได้ แต่

๑๙๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นิวรา ๘๖/๓

อย่าเพิ่งไปเพิกถอนสิทธิเขา เขาอาจจะไปสู้คดี เขาอาจจะหลุดก็ได้ ใช่ไหมครับ แล้ว
อยู่ดี ๆ เราไปเพิกถอนสิทธิเขา ตรงนี้มันเป็นเรื่องใหญ่ครับ มันผิดหลักการในการบัญญัติ
กฎหมาย ที่ผมเถียงนี่นะครับ ท่านต้องมีตรงนี้ครับ

- ๘๗/๑

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : อันนี้ผ่านไปแล้ว ท่านจะเอาไปทำอย่างไร ท่านประพันธ์ครับ เชิญ มีมติไปแล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการนะครับ ผมอยากจะกราบเรียนอย่างนี้นะครับว่า อย่างเรื่องปฏิรรมณ์นี้นะครับ ก่อนวันเลือกตั้งประมาณ ๓ วัน เจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้เงิน ๑๑ ล้าน ๔ แสนบาทนะครับ เงินแม็กซ์ (Max) กับบัตรที่ให้ไปเลือก บัตรหนึ่งนี้นะครับ ๑๒๐ บาท พบหลักฐานชัด ๆ อย่างนี้นะครับ ท่านจะให้คนที่ทำผิดอย่างนี้นั้นเลือกตั้งนะครับ คือ ไม่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้เขาเลือกตั้งนะครับ และให้ประชาชนเลือกหรือครับ และส่วนไปเลือกตั้งนี้ ประชาชนเลือกแล้วนี้นะครับ ก็ต้องมีการสอบสวนต่อมา ท่านให้ไปศาลไซ้ใหม่ครับ ก็ต้องมีการสอบสวนต่อมานะครับ และมันปรากฏหลักฐานอย่างนี้นะครับก็ต้องสั่งเลือกตั้งใหม่ งบประมาณเสียอีกเท่าไรครับ คือ ผมเข้าใจความเป็นห่วงของท่าน แต่ผมกราบเรียนว่า อันนี้ได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบพอสมควร และถ้าเป็นกรณีอย่างเช่นเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนประกาศผลนี้นะครับ ขั้นตอนที่จะไปกฤษฎีกานี้นะครับ ก็จะอยู่ในกฎหมายลูก กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. สว. ซึ่งกรณีเพิกถอนสิทธินี้นะครับ กกต. ต้องใช้มติเอกฉันท์ คือ ๕ คนนะครับ แล้วยังจะต้องส่งไปขอความเห็นจากกฤษฎีกาตามกฎหมายลูกอยู่ดีครับ ตามเดิมนะครับ จึงขอกราบเรียนท่านไว้เป็นบันทึกไว้ด้วยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรานี้ได้ผ่านไปแล้ว ท่านตั้งข้อสังเกต บันทึกไว้ด้วยก็แล้วกัน จะได้เป็นหลักฐานนะครับ ขอผ่าน มาตรา ๒๓๓ ที่แก้ไขอะ เพิ่มความวรรคสาม และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคท้ายนะครับท่าน มีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ เมื่อกี้ตกลงกันไปแล้วนะครับ ผ่านนะครับ ท่านเลขาครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น มาตรา ๒๓๙ ครับ คุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญครับ
ท่านกรรมาธิการครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๒๓๙ เรื่องคุณสมบัติของผู้จะมา
สมัครเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นั้น ได้เคยกราบเรียนเสนอที่
ประชุมว่า เดิมนั้นที่เคยกำหนดเป็นรองอธิบดีกับรองศาสตราจารย์ รวมทั้งข้าราชการ
ระดับ ๙ นั้น อาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ คือ ระดับ ๙ นั้นเขาจะเลิกไปแล้วนะครับ รอง
ศาสตราจารย์นั้น ก็มีหลายท่านทักท้วงว่า ในทางปฏิบัติ รองศาสตราจารย์อาจจะเริ่ม
ตั้งแต่ระดับ ๗ ซึ่งยังเด็กเกินไปครับ ส่วนรองอธิบดีก็อาจจะมีปัญหา เพราะว่าในการ
วินิจฉัยของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น อาจจะต้องพิจารณาบุคคล
ในระดับสูง ก็เลยขออนุญาตแก้ไขเป็นคุณสมบัติเท่ากับศาลรัฐธรรมนูญไป นั่นก็คือ เคย
รับราชการก็กำหนดให้เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี และก็ใช้ถ้อยคำเดียวกัน
กับที่บัญญัติอยู่ในบทบัญญัติด้วยศาลรัฐธรรมนูญ คือ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารใน
ส่วนราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี นะครับ ส่วนระดับ ๙ นั้น ตัดออกไปทั้งหมด
เพราะกำลังเปลี่ยนแปลงครับ ในกรณีของผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์
ก็ขออนุญาตแก้ไขขยับเป็น ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ครับ ซึ่งจะทำให้
คุณสมบัติของ ปปช. กับศาลรัฐธรรมนูญนั้นเท่ากันครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ท่านครับ รับได้
ใหม่ครับ รับได้ใช่ไหมครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
จรัญ ภัคดีธนากุล ครับ ขอเรียนหรือทางฝ่ายเลขาด้วย แล้วก็ทางท่านเจ้าของญัตติด้วย
ว่า เราจะใช้หลักการเดียวกันกับคุณสมบัติของคนที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ทั้งหมดเลยได้ไหมครับ บทบัญญัติมันจะได้ไม่ถกกัน ก็เป็นอันรู้กัน บอกกับใครก็ได้
ว่า คนไหนที่มีคุณสมบัติสมัครเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ให้มีคุณสมบัติเป็น ปปช.
ได้ แล้วก็ฐานะนี้ให้ท่านอยู่ในฐานะเดียวกัน อะไรอย่างนี้นะครับ ซึ่งถ้าอย่างนั้นก็ต้องปรับ
ถ้อยคำมากกว่านี้อีกหน่อยนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญครับอาจารย์
เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์
ปิ่นทอง ขอเรียนถามว่า ตอนนี้ถ้ายังไม่เท่ากันน้ำมันต่างกันที่ตรงไหน เพราะว่าท่านขยับ
จากรองขึ้นมาเป็นตัวอธิบดี แค่วันที่ ๙ ผมก็ว่าเกือบจะเท่ากันแล้ว อะไรคือสิ่งที่มีนัย
เชิงกัน หรือยังไม่เท่ากันทีเดียวครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ในมาตรา ๒๐๑ (๓) นี้ะครับ นอกจากทางฝ่ายราชการ ก็คิดตรงกันแล้วนะครับ ว่าลงมาที่ท่านอธิบดี หรือศาสตราจารย์ แต่ว่าทางฝ่ายเอกชนนี้ต้องบอกว่า หรือเคยเป็น ทนายความที่ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ ได้รับการเสนอชื่อ ก็อยากจะขอในส่วนของภาคเอกชนอย่างนี้ครับให้มาในหลักการ เดียวกันครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านยอมหรือ เปล่า ก็ยอม ต้องเอาเป็นถ้อยคำไปเลยครับ อย่างนั้นคงไม่ได้กลับมา

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เจิมศักดิ์ครับ คือ ถ้าไปใช้มาตรา ท่านจะใช้ ๒๐๑ (๓) แทน หรือท่านจะเอา ๒๓๙ ไปแทน เอาอะไรแทน อะไรครับ เพราะว่ามันมีผู้แทนองค์กรเอกชนจะหายไป ผมไม่เห็นใน ๒๐๑ มีผู้แทนองค์กร เอกชน ผมว่านี่คือสาระสำคัญ ตกกลางวงไว้ตามเดิมนี้ะครับ ไม่เปลี่ยนแปลงแล้วนะครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ในส่วนของทนายความละครับ ขอขยับขึ้นมาให้อยู่ในระดับเดียวกันได้ไหมครับ ที่แบบเดียวกับมาตรา ๒๐๑ (๓) ในศาล รัฐธรรมนูญนะครับ เพราะว่ามาที่มีอำนาจเป็น ปปช. นี้ ท่านครับ อำนาจคับประเทศเลย นะครับ ขอให้มีการสนทนาระหว่างที่เป็นหลักให้บ้านเมืองเห็นหน่อยเถอะ ขอขอบคุณครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ นะครับ ประเด็นที่ผมเคยตรวจสอบเรื่องนี้ ผมเห็นด้วย เพราะว่า ปปช.นี้ อำนาจมาก แล้วก็เป็นเซ็นเตอร์ (Center) ของแทบทุกอย่าง ถ้าได้คนมีประสบการณ์ที่ดี เพราะว่าเรา ต้องการจะตรวจสอบตัวโต ๆ ในครั้งนี้ะครับ แต่ยังไม่อยากที่จะไปเหมือนที่เดียว เพราะว่าของ ปปช. นี้ มันมีผู้แทนองค์กรเอกชนตามที่เราได้พูดกันไว้แล้วนะครับ เท่าที่ผม ดูเร็ว ๆ นี้ ขอใช้จำนวนอาจารย์สมคิดนะครับ ดูเร็ว ๆ นี้ะครับ ก็ยังมีองค์กรผู้แทนองค์กร เอกชนอยู่นะครับ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญจะไม่มี ใช่มั้ยครับ หรือท่านจะเขียนว่า ให้ไปใช้ มาตราไหน แล้วก็มาใส่องค์กรเอกชนเพิ่มขึ้นมา ผมก็ไม่ขัดข้อง อันนั้นเป็นวิธีเขียนเท่า นั้นเอง ในหลักการผมเห็นด้วยอย่างที่ว่า แต่ว่าควรจะมีเรื่องเอกชนอยู่ตรงนี้ะครับ ขอขอบคุณครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอ่านเลยได้ไหมครับ หลักการ ก็คือ เป็นไปตามร่างที่เสนอทั้งหมดครับ เปลี่ยน ๑๐ เป็น ๓๐ ปี นะครับ ให้เท่ากับคนที่จะมาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนะครับ ขอบคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านรับได้ไหมครับ ท่านเปลี่ยนชัดเลย ง่ายหน่อย ดูว่าบรรทัดรองสุดท้ายนี้ ไม่น้อยกว่าสามสิบปี นะครับ รับได้ไหมครับ ผ่านมาตรา ๒๓๙ ที่แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เชิญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขอเรียนย้อนไปที่ร่างมาตรา ๒๓๒ (๒) นะครับ ที่เมื่อกี้ถ้อยคำยังไม่ยุติทีเดียว นะครับ ผมได้เรียนหารือกับท่านอาจารย์สวัสดิ์ โชติพานิช แล้วก็ท่านอาจารย์ประพันธ์ นัยโกวิท แล้วนะครับ ขอปรับถ้อยคำให้ลงกันอย่างนี้ครับ หรือได้รับเลือกตั้งหรือสรรหามาโดยไม่สุจริต โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ต่อไปก็เหมือนเดิมนะครับ ก็คือที่บอกว่า กระทำลงไปอันเป็นการฝ่าฝืน ก็กระทำลงไปอันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ครับ ขอบคุณครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมขออนุญาตท่านประธาน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ท่านสุรชัย

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ เรียนหารืออาจารย์จรัญเลยครับ ถ้าเราจะตัดคำว่า หลักเกณฑ์ ออกนี้มันจะครอบคลุมดีกว่าไหมครับ อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย เรื่องนี้ไปเลยครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ คือ ถ้าต้องไปฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ บางทีในดับทก็อาจจะไม่ได้เขียนไว้ เขาจะมีการออกอะไร รายละเอียดอะไรของตัวกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านกรรณิการึครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ถ้าอาจารย์คิดว่าตรงนั้นดี ผมมองอย่างนี้ครับว่า คือ พออาจารย์จรัญชี้แจงมา รู้เลยครับว่า อาจารย์กับผมมองกันคนละมุม ผมมองว่า ถ้าเขียนคำว่า หลักเกณฑ์ เข้าไป นั่นหมายความว่า ก็จะเป็นการฝ่าฝืนเฉพาะหลักเกณฑ์ที่ออกมาในเรื่องนั้น ๆ ไม่ครอบคลุมไปถึงบทบัญญัติอื่นของพระราชบัญญัติทั้งฉบับ แต่ผมมองในมุมว่า ผิดตรงไหนของพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือกฎหมายลูกที่ออกตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็ถือว่าผิดแล้ว ฝ่าฝืนแล้วครับ อาจารย์ลองรับไว้พิจารณาแล้วกันครับ เป็นข้อสังเกตเฉย ๆ ครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านครับ แก้อ่างไรต้องแก้ไขเลยนะครับ เพราะว่ามันไม่มีวันจะผลัดแล้วครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ขอใช้ถ้อยคำเดิมที่เรียนเสนอไป แต่บันทึกไว้ในเจตนารมณ์ได้ไหมครับว่า ต้องการให้คลุมทั้งหลักที่อยู่ในตัวพระราชบัญญัติ และกฎหมายลูกบทย่อยที่ออกมาด้วยครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ตกลงเข้าใจแล้วนะครับ ท่านอาจารย์กรรณิการึครับ

นางกรรณิการึ บรรเทิงจิตร : ขอบพระคุณท่านประธานคะ ดิฉัน กรรณิการึ บรรเทิงจิตร คงมีข้อซักถามท่านกรรมาธิการในประเด็นเรื่องผู้แทนองค์กรเอกชน

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตราไหน

นางกรรณิการึ บรรเทิงจิตร : ในมาตรา ๒๓๙ ค่ะท่านประธาน

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : รอเดี๋ยวนะครับ เดียว ๆ อาจารย์ เดียวนิดหนึ่ง เดียวให้อาจารย์ถาม ผมขออนุญาต เพราะท่านจรัญยื่นตรงนี้เอาไว้ให้จับครับ ท่านครับ จะได้ยืนยัน เพราะว่ามันจะต้องเป็นหลักฐานแล้วครับท่าน

อันไหนไม่เหลือปากว่าแรงก็อย่าไปแก้เลยครับ มันจะเป็น อินฟินิตี้ (Infinity) ไม่รู้จบ ท่าน
แก้ได้หรือยังครับ กรุณาเลยครับ

นายอัศวิน สุมาวงศ์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ กระผมกำลังคิด
อยู่ว่า ถ้าตัดคำว่า หลักเกณฑ์ตาม ออกนะครับ ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว ถ้าใช้อย่างนี้น่าจะคลุมทั้ง ๒ กรณี จะใช้ได้ไหม คาดว่าน่าจะใช้ได้

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรัชย์ใช้ได้
ไหมนี้

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ถ้าอย่างนี้ผมว่าจะสมบูรณ์กว่าครับ อย่างที่
ผมได้แสดงความคิดเห็นไปเมื่อสักครู่

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ท่านสมาชิก
ฟังแล้วนะครับ เชิญครับท่านอาจารย์รุจิรา

รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร : เสนออีกทางเลือกหนึ่งนะคะ แต่ว่า
ไม่ได้เก่งเหมือนพวกนิติศาสตร์นะคะ อันมีลักษณะอันเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ได้ไหมคะ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอัศวิน
สายหน้า แสดงว่าไม่ได้ จะยื่นไว้รูปเดิม อาจารย์ให้เขายื่นไว้ตามเดิมได้ไหมครับ นะครับ
ตามที่ท่านตกลงกับท่านสุรัชย์แล้ว ตกลงขอยื่นยันนะครับว่า มาตรา ๒๓๒ (๒) ที่เรามา
ดูกันแล้วขอแก้ถ้อยคำ เพื่อให้กระชับตามที่คณะกรรมการยกร่าง ขอมติท่าน ให้ผ่านอันนี้
นะครับ กลับไปท่านอาจารย์กรรมการครับ ตรงที่ท่านถามเรื่ององค์กรเอกชนอะไรนะครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร : ขอบพระคุณคะท่านประธาน ก็ขอเรียนถาม
ท่านกรรมการว่า ในความหมายของผู้แทนองค์กรเอกชนจะครอบคลุมองค์กรประเภท
ใดบ้าง จะเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคล หรือไม่ได้เป็นนิติบุคคล เพราะในความหมายของ
องค์กรเอกชนนี้มีหลากหลายมาก ทั้งในส่วนขององค์กรที่ทำเรื่องของการพัฒนาชุมชน

องค์กรทางด้านเศรษฐกิจ องค์กรทางด้านกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพราะฉะนั้นตรงนี้
อยากจะเสนอว่า ๑. ขอทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า จะครอบคลุมองค์กรใดบ้าง แล้วก็
ทำความเข้าใจกันอย่างไรต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อให้คนอื่นได้เข้าใจกันค่ะ ขอเรียนถาม
ในเบื้องต้นค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ขอความ
ชัดเจน เชิญครับท่านกรรมาธิการยกวาง

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
กระผม วิชา มหาคุณ กรรมาธิการครับ ความจริงกรณีที่มีการเติมคำว่า ผู้แทนองค์กร
เอกชน เข้ามา เพราะว่ามีเสียงเรียกร้องนะคะ ว่า ในกรณีของการตรวจสอบอำนาจรัฐ ---

แล้วก็มี การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ ปราบกว่า ทางฝ่ายเอกชนนี่บอกว่า กรณีที่กำหนดให้เฉพาะที่เป็นตัวข้าราชการเท่านั้นนี่นะครับ หรือมาจากระบบราชการเท่านั้นนี่ มันจะไม่มี การครอบคลุมถึงพวกองค์กรเอกชนที่เขาทำงานด้านที่ตรวจสอบหรือดูแล พวกที่มีการใช้อำนาจในทางที่ผิดนี่นะครับ มาเป็นระยะเวลายาวนานนี่นะครับ จะได้มีการผสมผสานกัน พุดจริง ๆ แล้วก็เป็นตัวเลือกเท่านั้นนะครับ เพราะไม่ได้บอกว่าจะต้องเลือก เพราะว่าในกระบวนการ คือหมายความว่า มีสิทธิที่จะได้รับการสรรหาด้วยนะครับ คณะกรรมการชุดนี้ เพื่อที่จะให้มองว่า เป็นการเปิดโอกาสให้กับบุคลากรอื่น ๆ มีส่วนร่วม แต่ที่นี้ที่เขียนว่า ผู้แทนองค์กรเอกชนนี้ ก็จะมีผู้ที่สงสัย อย่างอาจารย์กฤษฎีกา ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ ท่านได้หยิบยกขึ้นมาเนี่ย องค์กรเอกชนในขณะนี้ได้มีการกำหนดโดยทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นะครับ กำหนดองค์กรภาคเอกชนเอาไว้แล้วครับ แล้วก็มีการจดทะเบียนรับรอง โดยเรียกว่า เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์นะครับ ผมคิดว่าอันนี้จะเข้าไปในข่าย เพราะว่าจะเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ อันนี้อาจจะบันทึกไว้ด้วยในเจตนารมณ์ว่า ควรจะเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรอง ก็คือ พวกองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับด้านสาธารณประโยชน์ คือ ทำงานเพื่อพับลิก (Public) จริง ๆ นะครับ ไม่ใช่เป็นองค์กรที่ไม่รู้หัวนอนปลายเท้า เพราะว่าเสร็จแล้วเราบอก ตอนทำบอกว่า ซึ่งองค์กรเอกชนหรือองค์กรวิชาชีพนั้นให้การรับรอง แล้วอย่างน้อยนี้ ต้องเสมอหน้ากันกับองค์กรวิชาชีพเขาจะครับ กล่าวคือว่า ไม่ใช่ตั้งขึ้นเองลอย ๆ นะครับ ไม่ใช่เป็นองค์กรที่ไม่มีรูปปลักษณ์ในทางที่เป็นที่รับรองของพับลิกนะครับ หรือของสาธารณชน อันนี้ทางกฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปเขียนไว้ในกฎหมายสวัสดิการสังคมนะครับ ส่งเสริมสวัสดิการสังคม อันนี้จะชัดเจนครับ ถ้าเผื่อจะกำหนดเอาไว้ แต่ว่าถ้าเผื่อจะไปเขียนล็อกไว้เฉพาะตรงนั้น เดียวก็จะมีองค์กรอื่น ๆ เกิดขึ้นอีกนะครับ ที่ตามหลัง ที่กฎหมายส่งเสริมสวัสดิการสังคมกำหนดไว้เนี่ยครับ เขาก็จะมีการกำหนดเพิ่มเติมได้อีกนะครับตามยุคสมัยที่มันเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น กระผมก็เห็นว่า เขียนไว้แบบนี้ ก็ถือว่า เปิดกว้างครับ เป็นที่พึงพอใจแล้ว แล้วก็ไปถามองค์กรเอกชน เขาก็บอกว่า เขาพึงพอใจครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ใส่ไว้ตามนี้ นะครับ
แล้วบันทึกเจตนาพร้อมไว้ชัดแล้ว ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมฟังดูนี้ ผมขอ
ถามเพื่อความเข้าใจนะครับ คำว่า องค์กรเอกชน ในครั้งนี้ ก็คือ องค์กรพัฒนาเอกชน
ใช่ไหมครับ ใช่ ใช่ไหมครับ ถ้าเช่นนั้นนี้ น่าจะใส่คำว่า พัฒนา เพราะว่าถ้าท่านใส่องค์กร
เอกชน นี้ ไปอีกเรื่องหนึ่งเลยนะครับ ต้อง องค์กรพัฒนาเอกชน ผมฟังดูสัมผัสเลยท่าน
หมายความว่าอย่างเช่นนั้น เพราะฉะนั้นเสนอว่า ควรจะเติมถ้อยคำให้มันตรง อันนี้เป็น
การแก้ถ้อยคำเท่านั้นแหละครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรชัยครับ
ตรงกันหรือเปล่าไม่ทราบ องค์กรเอกชนกว้างกว่าองค์กรพัฒนาเอกชน

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ของผมมันคนละประเด็นกับของอาจารย์
เจิมศักดิ์ครับ ท่านประธานครับ ผมจะขออนุญาตเสนอเติมคำขึ้นมาคำหนึ่งนะครับ
ตรงต่อท้าย ผู้แทนองค์กรเอกชนหรือประกอบวิชาชีพ ขอเติมคำว่า หรือผู้ประกอบวิชาชีพ
จะได้เห็นชัดว่า ผู้แทนองค์กรเอกชนในที่นี้คนละคนกับผู้ประกอบวิชาชีพที่มีองค์กร
กฎหมายรองรับนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านศิวะครับ ลั่น ๆ
ครับ เติมตรงไหนครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร.
นะครับ คือ เรื่ององค์กรเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชนนี้ ผมคิดว่ามันเป็นเรื่อง ถึงเวลานี้
จะมีปัญหามาก เราจำได้ใช่ไหมครับว่า ตอนที่มีการสรรหาองค์กรอิสระ แค่เรื่องอธิบดี
อย่างเดียวนี้ ก็ไปจนถึงศาลรัฐธรรมนูญ -----

เพราะฉะนั้นถ้าเป็นเรื่ององค์กรเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชนนี่ก็จะเป็นเรื่องใหญ่อีก ถ้าเราไม่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือว่ากฎเกณฑ์ไปให้ละเอียดว่า คุณสมบัตินี้จะมาอย่างไร ไม่ใช่ผู้แทนองค์กรเอกชนจบ ป. ๔ ก็มาได้อย่างนั้นหรือครับ หรือว่าพวกที่มาจากบริษัท ห้างร้าน ที่ทำธุรกิจเป็นพัน ๆ ล้านนี่ เขามาได้ไหม หรือว่าเขามาได้ เพราะเขาเกี่ยวพัน กับผลประโยชน์ทับซ้อนกันอยู่อย่างนี้ ผมคิดว่า น่าเป็นห่วงครับ ถ้าเขียนโดยที่ไม่มีมีการไป ลงรายละเอียดจริง ๆ ในเรื่องของการสรรหาต่อไป เพราะงาน ปปช. มันเป็นงาน เรื่องการสอบสวนคน และเป็นเรื่องการตรวจสอบคนนะครับ ขออนุญาตได้ฝากท่าน อาจารย์วิชาไว้ด้วยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ท่านวิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชา มหาคุณ ครับ คำว่า องค์กรพัฒนาเอกชน ใช้คำว่า องค์กร ครับ องค์กร พัฒนาเอกชน จะอยู่ในมาตรา ๖๓ แล้วครับ ได้รับการรับรองแล้วครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ได้ นะครับ แล้วเติม คำว่า ผู้ อะไรหรือเปล่า ที่ท่านสรุปว่า ยอมแล้วใช่ไหมครับ เห็นด้วยนะครับ ผ่านมาตรานี้ นะครับ มีมติยืนยันให้ชัดเจนนะครับ มาตรา ๒๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอให้ชัดคือ เปลี่ยนเป็น องค์กรพัฒนาเอกชน แล้วก็เติมคำว่า ผู้ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ท่านศิระ อีกนิดเดียว นะครับ

นายศิระ แสงมณี : ท่านประธานครับ ผมถาม ขออนุญาตครับ ผม ศิระ แสงมณี แล้วพวกมูลนิธิปอเต็กตึ๊งนี้เป็นได้ไหมครับ แล้วต่อไปคนเก็บศพนี้มาเป็น กรรมการ ปปช. ได้ไหมครับ คือ ผมอยากเสนอว่าขอให้ไปวางกฎเกณฑ์ให้ละเอียดนิดหนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตอนคณะกรรมการสรรหาครับ คือ แค่เรื่องอธิปไตยอย่างเดียว ท่านเห็นไหมครับว่า เป็นเรื่องใหญ่มากเลย ผมฝากท่าน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ครับ ที่นี้ท่านอ้าง ในมาตราอื่นที่เขียนไว้แล้วนี้ เมื่อกี้

นายศิระ แสงมณี : ก็แล้วแต่ ผมเสนอแนะไว้ แล้วก็ฝากไว้เท่านั้นเองครับ เพราะต่อไปผมห่วงอาจารย์วิชาอาจจะต้องพิจารณากับพวกปอเต็กตึ๊งเขาครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่เป็นอะไรท่าน เขาทำงานแล้ว ถ้าเลือก เขาก็เป็นได้ครับ โอ.เค. นะครับ ผ่านมาตรา ๒๓๙ แก้ไขเพิ่มเติม ความในวรรคสองนะครับ เป็นมตินะครับ ท่านครับ ผมขออนุญาตท่านเลขาต่อไปครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไป เป็นมาตรา ๒๔๖ พนักงานอัยการครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ยกวางครับ เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๒๔๖ ความจริงได้เคยอ่านเสนอ ต่อที่ประชุมแล้วว่า กรณีลักษณะต้องห้ามในการประกอบอาชีพของพนักงานอัยการ ที่จะต้องมีกรณีใด โดยเอาตามกฎหมายของพนักงานอัยการเข้ามาจะครับ ก็คราวนี้ เพียงแต่ว่า นำเสนอข้อความให้ดูนะครับ ความจริงอ่านให้ฟังแล้ว จึงขออนุญาตว่า ในบรรทัดที่ ๑ บรรทัดที่ ๒ ก่อนหน้าคำว่า ต้องไม่เป็นกรรมการ นั้น ขออนุญาตเติม คำว่า และ ไปอีกคำหนึ่งครับ เป็นว่า และต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการหรือที่ปรึกษากฎหมาย แล้วต่อข้อความเดิมครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกไม่เห็น เป็นอย่างอื่นนะครับ ขออนุญาตผ่าน เชิญครับ ท่านวิทยากรครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิทยา คชเชื่อน ขออนุญาตนิดหนึ่งนะครับว่า ในบรรทัดที่ ๒ นะครับ ทั้งนี้ หรือเปล่าครับ หรือว่ามันตกไป หรือว่าเจตนาเขียนอย่างนี้ครับ ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพ นะครับ ทั้งนี้ ต้องไม่ประกอบ อาชีพ หรือเปล่าครับ นิดเดียวครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มี นี้ ใหม่

นายอัคร จารุจินดา (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 ครับ อันนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องทั้งนั้นครับ เป็นข้อความว่า เดิมว่า อันแรก ต้องไม่เป็นกรรมการ
 รัฐวิสาหกิจ แล้วก็ ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพอื่น เป็นการเพิ่มสิ่งที่จะต้องถูกบังคับด้วยครับ
 เพราะฉะนั้นข้อความในกฎหมายมันก็จะเขียน ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพ ข้อความถูก
 แล้วครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เขายืนยันว่า
 ถูกแล้วนะครับ ท่านครับ ขอมติ นะครับ มาตรา ๒๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหก
 นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มติผ่านนะครับ
 เชิญท่านเลขาต่อเลยครับ

นายจรูญ พันธุ์เป็รื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไป
 เป็นมาตรา ๒๖๖ และมาตรา ๒๖๗/๑ ครับ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาใน
 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนะครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ๒๓๙ ไม่มีแล้ว
 ไซ้ใหม่ โอ.เค. ผ่าน ท่านกรรมธิการชี้แจงครับ มาตรา ๒๖๖ ครับ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 ครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมธิการครับ อันนี้เป็นเรื่องกรณีของผู้ได้สวนสาธารณะ
 ที่เพิ่มหลักการเข้ามาว่า สามารถดำเนินการคู่กับ ปปช. ได้ -----

แต่ก็ต้องมีเงื่อนไขว่า กรณีใดที่คณะกรรมการ ปปช. ดำเนินการแล้วนั้น ก็ดำเนินการในทางผู้ไต่สวนสาธารณะ ก็หลังจากที่ ปปช. ดำเนินการแล้ว ถ้อยคำโดยหลักการแล้วได้ยอมรับแล้วนะครับ เพียงแต่ถ้อยคำได้รับกับท่านอาจารย์กล้าณรงค์ เพื่อให้สอดคล้องกันระหว่าง ปปช. กับผู้ไต่สวนสาธารณะที่เต็มใหม่ครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านกล้าณรงค์ครับ ใช้ได้ใหม่ครับ ผ่านนะครับ ท่านอื่นไม่มีปัญหาแล้วนะครับ มาตรา ๒๖๖ ที่แก้ไขแล้วนะครับ ขอให้เป็นที่มั่นนะครับ เป็นมติผ่านมาตรา ๒๖๖ ครับ ต่อไปครับ ท่านเลขาครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็นมาตรา ๒๘๒ (๔) เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ มาตรา ๒๘๒ (๔) เป็นเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนะครับ ที่เราได้ให้ความเห็นชอบไปว่า ประชาชน ๕๐,๐๐๐ ชื่อ สามารถเสนอร่างตัดติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้นะครับ แล้วมีท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญนะครับ บางท่านเข้าใจว่า เสนอว่า ขอให้ประชาชนที่เข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ มีตัวแทนเข้าไปชี้แจงได้นะครับ ในร่างนั้นได้นะครับ ก็อยู่ใน (๔) ก็ได้เพิ่มเติมตามคำนั้นแล้วนะครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ๒๘๔ ประธานโทษ ๒๘๒ ครับ ท่านอาจารย์จรัญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ เพื่อให้ชัดเจนครับ เมื่อสักครู่ท่านประธานยังไม่ได้ยืนยันมติรับรองร่างมาตรา ๒๖๗/๑ ขอความกรุณาท่านประธานถามมติด้วยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์นะครับ คือ ผมคิดว่า ผมไม่รู้ว่ามีข้อหรืออย่างไรนะครับ ผมตามท่านไม่ทันจริง ๆ

ผมพยายามนั่งอ่าน ๒๖๖ เพราะว่ามันมีหลายวรรคเหลือเกินที่ท่านเติม ผมก็พยายามอ่านนะครับ กรุณาอธิบายให้ผมฟังชัด ๆ ได้ไหมครับ อย่างเช่น พอท่านไปโยงมาตรา ๒๔๓ (๒) ผมก็ต้องวิ่งไปหา แล้วมันไม่ทันจริง ๆ ครับ เพราะท่านก็เพิ่งแจก แล้วผมก็เพิ่งดู และพอผมตามไปทัน ตรงนั้น ท่านก็บอก เข้า ผ่านไป ถ้าอย่างนั้นไป ๒๖๗ ผมก็ไป ผมไปไม่ทันครับ โทษนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านกรรมาธิการอธิบายอีกครั้งแล้วกันครับ ไม่เป็นไรครับ เชิญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมจรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ ในมาตรา ๒๖๖ นี้ครับ เป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นใหม่ในวรรคที่ ๔ และวรรคที่ ๕ ครับ คือ นอกจากว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะเป็นผู้ไต่สวนเรื่อง แล้วก็ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญานักการเมือง เพื่อดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วนี้ครับ วรรคสี่ที่ขีดเส้นใต้ วรรคสี่ วรรคห้า เพิ่มหลักการใหม่ขึ้นมาว่า ถ้าผู้ที่ถูกกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่การงานนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงจริง ๆ คือระดับนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ให้เปิดช่องทางใหม่อีกทางหนึ่งว่า ผู้เสียหายอาจจะไปร้องเริ่มเรื่องที่ศาลฎีกาเลยก็ได้ครับ หรือจะร้องที่ ปปช. ก็ได้ ถ้าที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่าสมควรจะดำเนินการ แล้วก็ส่งเรื่องอะไรต่อไปให้ ปปช. นะครับ แต่ถ้าเขาไปยื่นที่ ปปช. ก็ให้ ปปช. ดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๒๔๓ (๒) ซึ่งอันนั้นเป็นเรื่องปกติครับ ใครมายื่นคำร้องกล่าวหาต่อ ปปช. ปปช. ไต่สวนก็ตาม ๒๔๓ (๒) นะครับ แต่ถ้ามายื่นต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อขอให้ตั้งผู้ไต่สวนอิสระมาทำหน้าที่แทน ปปช. ศาลฎีกาก็จะต้องส่งดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๒๖๗/๑ ซึ่งต่อเนื่องกันไปนะครับ แล้วตรงนี้ให้สิทธิผู้เสียหายเลือกไปทางใดทางหนึ่งทางเดียว ไม่ให้ทำ ๒ ทางคู่ขนานซ้ำซ้อนกันนะครับ นี่คือวรรคสี่นี้ครับ แล้วก็วรรคห้า ก็คือ ถ้า ปปช. ท่านเห็นเอง ไม่มีใครมาร้อง ท่านเห็นเองว่า บุคคลระดับสูงอย่างนี้ทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างนี้ ท่านก็ยกเรื่องขึ้นไต่สวนเองได้ -----

วิธีไต่สวนก็เป็นไปตามมาตรา ๒๔๓ (๒) แต่ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งนะครับ แล้วในกรณีที่ ปปช. ยกเรื่องเองแล้วนี่ ผู้เสียหายจะไปใช้สิทธิตามวรรคสี่ไปร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ไม่ได้ครับ ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวมันซ้ำซ้อนกันนี่ก็เป็นแค่นี้ละครับ หลักการของ ๒๖๖ ส่วน ๒๖๗ ก็เป็นกระบวนการวิธีการต่อไปครับว่า ถ้าเขาไปร้องที่ศาลฎีกาแล้วศาลฎีกาจะทำอย่างไรครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ พอเข้าใจนะครับ ในมาตรา ๒๖๖ นี่นะครับ พิจารณาควบคู่ไปกับ ๒๖๗/๑ นะครับ กรรมการมีแก้ไขข้อความ ทั้ง ๒ มาตรานี้ ไม่มีสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เห็นด้วยกับร่างของกรรมการที่แก้ไขนะครับ ถือเป็นมตินะครับ เชิญท่านเลขาดำเนินการต่อครับ พิจารณาในส่วน มาตรา ๒๘๒ (๔) เมื่อกี้ท่านเลขาอ่านแล้วใช้ไหมครับ ท่านก็แถลงแล้ว เลยกลับไปกลับมา กลับมา ๒๘๒ (๔) นะครับ ท่านพิเชียรครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ เรียนท่านประธานสภาที่เคารพนะครับ ในมาตรา ๒๘๒ (๔) นี้ ความเดิมเราประสงค์นอกจากจะรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนแล้ว เรารู้สึกจะพูดกันว่า เราอยากจะให้พี่น้องประชาชนที่เข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ ชื่อนี้ ได้มีโอกาสเป็นกรรมการในวาระสองด้วย ไม่ทราบว่าจะมีโอกาสเป็นไปได้ไหมครับท่าน คือ ให้มีการตั้งตัวแทนของประชาชนที่เข้าชื่อเข้าไปเป็นกรรมการในวาระสองบ้าง โดยการเขียนนะครับ จะเป็นว่า การพิจารณาในวาระที่ ๒ ขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องตั้งประชาชนเป็นกรรมการแปรญัตติร่วมด้วย จะเขียนอย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านกรรมการยกร่างครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านกรรมการตอบด้วยครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : เพราะว่าถ้าเพียงแต่ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าชื่อนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เข้าใจแล้วครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : บางครั้งอาจจะไม่เพียงพอครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เข้าใจใหม่ครับ คำถามที่ถาม อาจารย์จรัญ หรือท่านใดจะตอบครับ อาจารย์สมคิด
ในวาระที่ ๒ ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรานี้ ท่านพิเชียรถามว่าจะให้มีประชาชนเข้ามา
เป็นกรรมาธิการได้ไหม

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ เรื่องนี้
เราตกลงกันไปแล้วนะครับ ก็เข้าใจว่า ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ยอมแล้วนะครับว่า ให้เป็น
เฉพาะเรื่องไปแสดงความคิดเห็น เรื่องกรรมาธิการนั้น กรรมาธิการยกวางได้แถลงแล้ว
นะครับ ที่ประชุมเห็นด้วยนะครับ อันนี้ร่างมาตามหลักการที่ตกลงกันแค่นั้นเองครับ
ขอความกรุณาท่านพิเชียรครับ ถ้าเสนอหลักการใหม่ เดียวก็จะมีปัญหาเรื่องคำเรื่องอะไร
ต่าง ๆ อีก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ตามหลักการที่ตกลงกันไว้เดิมนะครับ มีท่านสมาชิกไม่เห็นด้วยมีไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เห็นด้วยกับกรรมาธิการในมาตรา ๒๘๒ (๔) ที่แก้ไขนี้นะครับ เชิญท่านเลขาธิการดำเนินการต่อ
ครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการ
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :
ต่อไปเป็นมาตรา ๒๘๔ เกี่ยวกับให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ
ชั่วคราวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เชิญท่านกรรมาธิการอธิบายหน่อยครับ

๒๑๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สายชล ๙๓/๓

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการ ในมาตรา ๒๘๔ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับรองรับ
การปฏิบัติหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเดิมกำหนดให้สิ้นสุดลงเมื่อมีการประชุม
รัฐสภาครั้งแรก สิ่งที่กรรมาธิการเพิ่มเติมเข้ามา คือ ความในวรรคสองว่า กรณีที่
เมื่อถึงกำหนดที่จะต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งจะต้องทำภายใน
๓๐ วัน นับจากมีการเลือกตั้งนั้น ยังไม่มีวุฒิสภา คือ การเลือกตั้ง หรือการสรรหา
ยังไม่เสร็จสิ้นนั้น ก็จะไม่มีการเปิดประชุมรัฐสภาขึ้นได้ จึงได้อุดช่องว่างตรง
นั้นโดยให้สภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นยังคงอยู่ต่อ แต่เปลี่ยนหน้าที่ไปทำหน้าที่วุฒิสภา
จนกว่าจะมีวุฒิสภาขึ้นเพื่อจะให้ มี ๒ สภา ในการดำเนินกิจการตามรัฐธรรมนูญนี้ครับ

- ๙๔/๑

โดยรองรับว่า กิจกรรมที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทำไปในช่วงเวลานั้น ถือเป็น การดำเนินการของวุฒิสภาโดยถูกต้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมขอหารือ ที่ประชุมว่า อย่างมาตรา ๒๘๔ ที่ท่านแก้ไขเพิ่มเติม แล้วก็ท่านเคยขอแขวนไว้ ตอนที่ท่านแขวนไว้ ถ้าท่านดูจากที่ท่านแก้ไขมา คือ ร่างแรกก็ไม่ใช่อย่างนี้ ท่านแก้ไขมาอยู่ใน หนังสือเล่มใหญ่ และท่านก็มีวรรคอื่นที่กำลังเติม เติม เติมเข้ามาหลายวรรค และก็ฆ่าออก หลายวรรค เมื่อครั้งนั้นผมกำลังจะอภิปราย ท่านก็บอกว่า อันนี้ขอแขวนไว้ก่อน เสร็จแล้ว พอท่านทำเอกสารใหม่มา ให้อ่านที่เพิ่มเติม ที่ท่านฆ่า ท่านก็ไม่ใส่มาให้ผมด้วย ผมก็เลย นึกเอาว่า เอ๊ะ ท่านเติมแต่เพียงแค่วรรคสองเท่านั้น ผมก็จะไม่ได้ดูวรรคอื่นว่า ท่าน ฆ่าวรรคสองพอใจไหม อย่างนี้ผมว่าไม่รอบคอบครับ แต่ถ้าท่านเทียบ ๒ อันนี้ ท่านจะเห็น เลย อันที่เป็นในหนังสือนี้ ท่านก็มีเติม เติมตั้งสามวรรคสี่วรรค และท่านก็มีแก้ไข ท่านประธานครับ ผมอ่านไม่ทันนะแบบนี้ ผมคิดไม่ทันท่านจริง ๆ ครับ เพราะว่าท่านมี หลายอันเหลือเกิน แล้วอันใหม่ท่านก็ไม่ยอมขีดเส้นให้ด้วย ฆ่าท่านก็ไม่ใส่มา ท่านใส่ไป เลย ผมก็ไปตีความว่าทุกอย่างผ่านเรียบร้อยดี ดูแต่ที่เติม แบบนี้ผิดพลาดได้ นะครับ ผม เรียบนะครับ ผมหารือ นะครับ แบบนี้ผมคิดไม่ทันจริง ๆ ผมว่าผม ไม่รู้ นะ หรือว่าผมเป็น คนคิดช้าไม่รู้ ผมคิดว่าผมก็ไม่ชำนาญนะครับ ทุกที่ผมตาม พยายามตาม วิ่งไล่อยู่ นี้ แต่ท่าน ทำอย่างนี้กับผมไม่ได้ครับ ผมตายครับ ม้าเหน้อยครับ แล้วดูไม่ได้ เพราะว่าท่านเล่น อันใหม่ ท่านก็ไม่ขีดอันเก่าให้ แล้วอันเก่าท่านก็ไปเปลี่ยนจากฉบับรับฟังประชาชน ผมก็ดู จากฉบับรับฟังประชาชน แล้วท่านก็แก้ แก้ แก้ สองแก้สามแก้ ท่านเป็นผมบ้าง ท่านตาย เหมือนกันนะครับ แล้วท่านให้ผมรับรอง รับรอง รับรอง ไป ท่านรับผิดชอบเองนะครับ ผม ไม่เอาด้วยหรือครับแบบนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่เป็นไรครับ เดี่ยวค่อย ๆ ใจเย็น ๆ ท่านค่อยอธิบายนะครับ แล้วสงสัยตรงไหนก็ค่อยถาม

๒๑๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วิรุทัย ๙๔/๒

นะครับ คือกลับไปแก้มันก็อย่างนี้ละครับ เพราะมันมีหลายร่าง หลายชุด แต่สงสัยตรงไหนก็ค่อยถามแล้วกันนะครับ มีท่านใดจิตใจใหม่ครับ มาตรา ๒๘๔ กรรมวิธีการอธิบายแล้วนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจนะครับ ถือว่า ที่ประชุมผ่านมาตรา ๒๘๔ ดังกล่าวนี้นะครับ เชิญท่านเลขาดำเนินการต่อครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ท่านจะผ่าน ๒๘๔ หรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ก็ผมถามแล้วครับ ถ้าท่านจะเสนออะไรก็เสนอมาสีครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : โอ้โฮ ถ้าเป็นที่ประชุม ที่ประชุมเห็นปัญหา ที่ผมพูดใหม่ครับ ท่านดูแผ่นใหม่ของท่าน ท่านแก้ แล้วก็ท่านเต็มบอกว่า ท่านเต็มวรรคสอง เราอ่านแต่วรรคสองเราก็ไม่เข้าใจ เพราะวรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า ท่านก็แก้มาจากร่างแรกอีกทีหนึ่ง แล้วเราจะไปทันได้อย่างไรครับ มาตรา ๙๑ ๙๒ ๙๕ ๙๖ ๑๐๑ ๑๐๔ เราไม่ใช่คอมพิวเตอร์ (Computer) นี้ครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าผ่านไม่ได้ครับ ผมจะขออนุญาตอย่างนี้ได้ใหม่ครับ ผมคิดว่า เราคงต้องหยุดเถอะครับ ถ้าท่านไปอย่างนี้ผมไม่รับผิดชอบนะครับ ผมก็พยายามช่วยท่านดู ไม่ได้อะไรเลย มีอะไรช่วยท่านตลอดนะครับ แต่ท่านต้องเห็นใจผมด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนี้ได้ใหม่ครับ อาจารย์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมขอให้เราหยุดก่อนครับวันนี้ต้องต่อพรุ่งนี้แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาอย่างนี้ครับ ขอดู ๒ ร่างไปพร้อม ๆ กันเลยดีไหม ก็เทียบกันดู อาจารย์ครับ ช่วยกันเร่งเถอะครับ พรุ่งนี้เดี๋ยวก็นึกว่าจะใช้เวลาอีกเท่าไร เรายังมีเวลานี้นะครับ เราก็ใจเย็น ๆ เรา

๒๑๔

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วิรุทัย ๙๔/๓

ก็ไม่ได้รีบร้อน เราก็ดูว่า ๒๘๔ ในร่างเดิมที่กรรมการเขาเสนอมาแล้วสุด กับร่างที่เสนอใน
เล่มมานี้มันต่างกันอย่างไร ก็ค่อยดูไปก็ได้ แล้วให้กรรมการอธิบายอีกรอบหนึ่ง แล้ว
ค่อย ๆ ดูตาม แล้วสงสัยก็ถามดีกว่านะครับ อย่าเพิ่งเลิกเลยครับ ท่านอัครพรครับ เชิญครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
ที่เคารพครับ กระผม อัครพร จารุจินดา จะขอไปเป็นที่ลวรรคนะครับ จะได้ดูด้วยความ
รอบคอบ คือ ต้องขอประทานโทษท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ แล้วก็ท่านสมาชิกทุกท่านครับ
เพราะเดิมนั้นเข้าใจว่า ถ้าทำอย่างที่เราเสนอใหม่ เพื่อให้ความชัดเจนว่า ตรงไหนที่
เพิ่มขึ้นมาจากร่างเดิมที่ไม่เคยมี -----

- ๙๕/๑

๒๑๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๙๕/๑

ส่วนข้อความอื่นนั้น ถ้ายังขีดเส้นอยู่ เดียวเกรงว่าสมาชิกจะงงว่า อันไหนข้อความที่เพิ่งไป
เติมใหม่ อันไหนข้อความเดิม ก็เลยขีดเฉพาะข้อความที่เติมมาใหม่ในครั้งนี้จะเสนอขอ
ความเห็นชอบ ที่นี้ถ้าเป็นเช่นนี้กระผมเองจะขออนุญาตเสนอเป็นแต่ละวรรคนะครับ เพื่อ
ความรอบคอบ ในวรรคแรกนั้น เป็นข้อความซึ่งไม่ได้มีการแก้ไขนะครับ เป็นข้อความเดิม
ที่เคยเสนอมาแต่ต้น ซึ่งกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นทำหน้าที่รัฐสภา สภา
ผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมขอเสนอ
อย่างนี้ได้ไหมครับ เนื่องจากมาตรานี้ท่านแก้ไขอะเหลือเกิน ขอให้ทางเลขาธิการสภา
ช่วยอ่าน แล้วเราก็ดูกันไป เพราะว่าทำตามที่เราเคยมีเหตุมาแล้วนะครับ ไม่อย่างนั้นเรา
จะไม่รอบคอบเลยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ได้ทั้งนั้นละครับ เอาให้สมาชิกเข้าใจที่สุดนะครับ แล้วอย่างที่ท่านอัครพรวุฒิกมีเหตุผล
เพราะว่าร่างก่อนที่จะพิจารณามีตีเส้น พอเขาไปปรับแก้ไข เขาก็ต้องตีเส้นเพิ่มจากที่เคย
ทำมาอีก อย่างนั้นมันก็เส้นทับเส้นอีก มันก็จะสับสนนะครับ ก็อ่านร่างล่าสุดนะครับ
ที่กรรมาธิการแก้ไขที่วรรคได้ไหมครับ อาจารย์ครับ อาจารย์จรัสนะครับ เชิญท่านเลขา
ครับ ค่อย ๆ ลำดับแล้วกันครับ เชิญครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๒๘๔
ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
วรรคนี้ไม่มีการแก้ไขนะครับ ตรงกันกับร่างเดิมที่เคยเสนอมาแล้วนะครับ เชิญวรรคสอง
ครับ

นายจรูญ พันธุ์เป็รื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : พรรคสอง ในกรณีที่น่าปรากฏว่า เมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๒ แล้ว แต่ยังไม่มีความเห็นจาก สภาให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไปจนกว่าจะมีความเห็นตาม รัฐธรรมนูญนี้ และกิจการใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พรรคนี้เพิ่มขึ้นใหม่ นะครับ ท่านศิวะเชิญครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. นะครับ ผมอยากให้ที่ประชุมได้พิจารณาดูเห็นว่า ในการที่เพิ่มเติมอันนี้ จะมีผลให้ วุฒิสมาชิกหรือวุฒิสภา ซึ่งสภานิติบัญญัติทำหน้าที่ มีสิทธิในการเลือกองค์กฤษฎะ ในช่วงเวลานั้นด้วยใช่ไหมครับ มันจะกลายเป็นว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็เข้าไป ครอบงำองค์กฤษฎะอีกเหมือนกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่า ควรจะมีการ ยกเว้นเรื่องของการเลือกองค์กฤษฎะไว้ครับ มิฉะนั้นจะกลายเป็นองค์กฤษฎะของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติไปครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ความจริงเรื่องนี้เมื่อเข้านี้กรรมาธิการยกร่าง ได้คุยกันไป แต่ยังไม่ได้ใส่ในร่างร่าง นะครับ วุฒิสภานั้นมีอำนาจหน้าที่ทั้งหมด ๔ อย่าง ๑. กลั่นกรองกฎหมาย ๒. ตรวจสอบฝ่ายบริหาร ๓. แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กร ตามรัฐธรรมนูญ ๔. คือ ถอดถอน เมื่อเข้านี้กรรมาธิการยกร่างหรือ ก็ตรงกับที่ท่านศิวะ เสนอนะครับว่า เรื่องการแต่งตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น คงไม่ให้ สนช. ซึ่งทำหน้าที่ วุฒิสภาทำหน้าที่นั้นนะครับ ความจริงจะเพิ่มอีกเรื่องหนึ่งด้วยครับ หรือท่านศิวะ และ หรือท่านสมาชิกสภาว่าง คือ เรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย พุดง่าย ๆ

๒๑๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๙๕/๓

ก็คือ เขาก็จะมีอำนาจหน้าที่ ๒ อย่างเท่านั้น ๑. ก็คือ กลับกรองกฎหมาย ๒. คือทำหน้าที่ตรวจสอบนะครับ ตั้งกระทู้ถามอะไรไป แต่อำนาจในการแต่งตั้งคน กับอำนาจถอดถอนคน ในช่วงเฉพาะกิจประมาณเดือนถึงสองเดือน สนช. ไม่น่าจะมีอำนาจนี้ได้ นะครับ เห็นด้วยกับท่านศิวัชครับ แต่ขอเพิ่มเรื่องถอดถอนด้วยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วจะเขียนตรงไหนครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : เขียนในวรรคสอง
ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
โดยท่านจะไปเขียนใหม่อีกหรือครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
หลักการตรงกันใหม่ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เขียนเลยได้ไหม
ครับ เขียนเสียตอนนี้เลย ไม่อย่างนั้นแล้วเดี๋ยวพอกลับมาใหม่ผมงงอีก เพราะว่าตอนนี้
มันกระโดดด้วย เรื่อง ท่านต้องเห็นใจนะครับ เดียวมาหมวดนี้ ไปบทเฉพาะกาล ไปโน่น
ไปนี่ เราตามไม่ทันหรอกครับ เขียนเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ พอจะทันสมัยครับ ได้แล้วครับ ถ้าพร้อมเสนอถ้อยคำก็เชิญเลยครับ เดี่ยวก่อนเสนอ
 ถ้อยคำ ท่านสมยศมีอะไรครับ ได้ไหมครับ เอาบัตรลงคะแนน อย่าเอาบัตรอื่นนะครับ
 เดี่ยวบัตรเอทีเอ็ม (ATM – Automated Teller Machine Card) ใส่เข้าไป ยิ่งดีก ๆ อยู่
 ท่านสมยศ ใช้ไม่ได้ก็ลองเปลี่ยนครับ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมยศ
 สมวิวัฒน์ชัย สสร. นะครับ ผมคิดว่า ช่วงระยะเวลาที่ยังไม่มี สว. ก็คงจะเป็นช่วง
 ระยะเวลาอันสั้นนะครับ ก็ไม่จำเป็นจะต้องเขียนไปในนี้ว่า ให้สภานิติบัญญัติทำงานแทน
 ไม่จำเป็นนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ระวังนะครับ ยังไม่รู้อนาคตนะครับ เวลาสรรหา บางทีเกิดเรื่องขึ้นมาเนี่ย หลายเดือน
 นะครับ ท่านเลขาครับ อาจารย์อัชพรลองเสนอถ้อยคำดูนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ครับ กราบเรียนท่านประธาน
 ที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา ขออนุญาตเติมถ้อยคำอย่างนี้นะครับว่า คืออ่าน
 ถ้อยคำเต็มก่อนนะครับว่า ข้อความเดิม ในกรณีที่น่าปรากฏว่า เมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภา
 เป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๒ แล้ว แต่ยังไม่มีความสุจริต ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 ทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไปจนกว่าจะมีความสุจริตตามรัฐธรรมนูญนี้ ตรงนี้ขออนุญาตเติมว่า
 เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติ
 ของรัฐธรรมนูญนี้ แล้วต่อข้อความเดิมว่า และกิจการใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้
 ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าวให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภา ขออนุญาต
 อ่านเต็ม ๆ อีกครั้งหนึ่งครับว่า ในกรณีที่น่าปรากฏว่า เมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้ง
 แรกตามมาตรา ๑๒๒ แล้ว แต่ยังไม่มีความสุจริต ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่
 วุฒิสภาต่อไปจนกว่าจะมีความสุจริตตามรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรง
 ตำแหน่งและการถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ และกิจการใดที่
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้มีผลเป็นการดำเนินการ
 ของวุฒิสภา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เดี่ยวครับ เดี่ยวอาจารย์เจิมศักดิ์ เดี่ยวครับ ท่านอชพรครับ ถ้าจะไปใส่ตรง ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่ ตรงทำหน้าที่ มั่นน่าจะติดกันใหม่ เว้นแต่ แล้วต่อไปนั้น จนกว่าจะมีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ อะไรนี่นะครับ ผมว่าถ้อยคำ เรื่องการทำหน้าที่มันจะได้จบเป็นวรรค ๆ ของมันไป ก็ลองดูนะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ครับ เมื่อกี้ท่านจะเสนออะไร เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือ หลังจากข้อความที่ท่านเติมนะครับ เพียงแค่ถ้อยคำ คำว่า และ นี่ อาจจะไม่ต้องมีได้ใหม่ครับ เป็นเว้นวรรคว่า กิจกรรมใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ได้ใหม่ครับ ต้องมี คำว่า และ หรือครับ พอท่านเติมแล้วนี้ ไม่ต้องมี และ ดีกว่ามั้ครับ จับเว้นวรรคเสีย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ไม่เป็นอะไรครับ เดี่ยวกฤษฎีกาดูแล้วกันนะครับ และ ควรมี ไม่มี ขอให้เขาตัดสินใจ อีกรอบหนึ่งแล้วกันนะครับ อาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ในระหว่างที่หารือกัน นะครับ ขออนุญาตหารือท่านสมาชิกสภาว่าง กรรมาธิการไปดูแล้วอาจจะมีคำตกไป อีกคำหนึ่ง ในวรรคสองนั้นเขียนว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าเมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็น ครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๒ แล้ว ความจริงเจตนารมณ์ คือ ต้องการว่า เป็นครั้งแรกตาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ใช่เป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๒ ซึ่ง ๑๒๒ มันจะมีหลายครั้งนะครับ ได้ นะครับ ก็ขออนุญาตไปเติมชนิดหนึ่งได้ใหม่ครับ ว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าเมื่อต้องมีการ ประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๒ ของรัฐธรรมนูญนี้ ได้ใหม่ครับท่าน เดี่ยวคำ ดูอีกทีได้ใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คู่อีกทีก็แล้วกันนะครับ เพราะว่าใส่หรือไม่ใส่ มันก็รัฐธรรมนูญนี้อยู่แล้วครับ เพียงแต่
 ช่วงเวลา มันจะเกิดตอนไหนนะครับ พอแปรญัตติกรรมาธิการเต็มสภามันจะเป็นอย่างไร
 ครับ อาจารย์ศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. ครับ
 ท่านประธานสภาครับ ผมมีความเป็นห่วงว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่
 ทางกรรมาธิการยกร่างไปนี้ เมื่อไปให้สภานิติบัญญัติทำหน้าที่ดูแลเรื่องกฎหมายนี้
 มันจะตรงกับเจตนารมณ์ที่พวกเราพูดกันหรือเปล่า หรือที่เราร่างกันหรือเปล่า อาจจะถูก
 บิดเบือนให้เปลี่ยนแปลงไปก็ได้ เพราะฉะนั้นทำอย่างไรถึงจะให้มีการเขียนไว้ในนี้ ในเรื่อง
 เจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญด้วยครับ มิฉะนั้นถ้าเราปล่อยให้
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติเอาไปละเลยนี้ ขออภัย ขอถอนนะครับ ไม่ใช่คำว่า ละเลย นะครับ
 ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเอาไปพิจารณานี้ มันอาจจะมีผลทำให้เปลี่ยนแปลง
 เจตนารมณ์ของเราได้ ผมอยากขอความเห็นกรรมาธิการยกร่างครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ เดี่ยวเจตนารมณ์คงมี ประการที่ ๑ นะครับ ประการที่ ๒ คงจะเป็นเรื่องของการตั้ง
 กรรมาธิการ ท่านศิวะครับ อย่างไรก็ตามเดี่ยวยกร่างคงต้องมีการไปตกลงกันนะครับว่า
 เป็นกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยนะครับ เอาตรงนี้ให้จบก่อนนะครับ
 ไม่อย่างนั้นเดี่ยวมันพันตัวแล้วนะครับ พอจะได้ถ้อยคำใหม่ครับ ท่านอัครพลลองเสนออีกที
 ครับ

นายอัครพล จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ข้อความตอนต้นขอเปลี่ยนแปลงใหม่ด้วย
 นะครับว่า เป็น ในวาระเริ่มแรก หากปรากฏว่าเมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก
 ตามมาตรา ๑๒๒ แล้ว แต่ยังไม่มีการวุฒิสภา ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภา
 ต่อไป อันนี้เดิมนะครับว่า เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและการถอดถอน
 จากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ แล้วก็วรรค จนกว่าจะมีวุฒิสภา
 ตามรัฐธรรมนูญนี้ วรรค กิจการใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลา
 ดังกล่าวให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภานะครับ

๒๒๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นางลักษณี ๙๗/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมว่ามันต้องมี และ นะครับ มันก็ควรจะต้องมีนะครับ เพราะว่าอย่างนั้นมันเป็นประโยคที่
มันลอย ๆ อยู่นะครับ หรือไม่ก็เป็นส่วนไป ส่วนกิจการใด อะไรนี่นะครับ มันต้องมีคำมา
เชื่อมต่อ ไปลอย ๆ มันจะไม่ และ หรือ ส่วน ผมว่ามันก็ได้ทั้ง ๒ อัน แต่ไม่ใส่เลยนี่มัน
กระโดดอย่างไร นะครับ ขอเป็น และ แล้วกันนะครับ ถ้อยคำ และ หรือ อะไรทั้งหลาย ให้
กฤษฎีการับผิดชอบนะครับ เขาร่างกฎหมายมานานแล้ว เราอย่าไปเถียงกับเขาเลยครับ
ที่เสนอมานี้ พอจะรับกันได้ไหมครับ มีท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่เห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่า เป็นมติของสภาแห่งนี้ ผ่านนะครับ ไม่ทบทวนนะครับ เว้นไว้
แต่เป็นเรื่องจำเป็นจริง ๆ อีกเรื่องหนึ่งนะครับ ผ่านนะครับ เชิญท่านเลขาธิการต่อครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : วรรคสาม
ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ต้องอ่านใหม่ครับ ต้องอ่านใหม่ มีท่านใดตั้งใจไหมครับ เป็นข้อความเดิมนะครับ ไม่ตั้งใจ
นะครับ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า ไม่มีท่านใดตั้งใจแล้วครับ ท่านพิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ผมตั้งใจในมาตรา ๙๕
นะครับ ในวรรคสี่ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๑ ๙๒ และกัมาตรา ๙๕ ผมมาดู
ในมาตรา ๙๕ ที่ท่านยกร่างได้กรุณาร่างขึ้นมาใหม่ ในหน้า ๓ ของเอกสารที่ท่านแจก
ไม่ทราบว่าผมเข้าใจผิดหรือเปล่า คือ ท่านไปแก้จำนวนปีให้มันยาวขึ้น จริงหรือเปล่าครับ
ผมงตรงนี้ เช่น มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดเป็นเวลาติดต่อกัน เดิมไม่น้อยกว่า
๑ ปี ท่านแก้เป็นตั้ง ๕ ปี ผ่านหมดแล้วใช่ไหมครับ -----

๒๒๒

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ครุณี ๙๘/๑

แต่ว่าผมอาจจะไม่ได้อยู่ในที่ประชุมนะครับ ต้องกราบขออภัยว่า ทำไมท่านไปแก้
จาก ๑ ปี เป็น ๕ ปี ๒ ปี เป็น ๕ ปีนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านพิเชียรครับ ในเมื่อท่านก็รับเองว่า ไม่อยู่ในที่ประชุม ก็อย่าให้มันไปมีปัญหาเลย
นะครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือ ผมขออนุญาตเรียนถามสักนิดหนึ่ง
เพราะว่ามันเกี่ยวพันอยู่ในมาตรา ๙๕ นี้ ในวรรคสี่ ผมคิดว่า มันยาวเกินไปครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เขาเข้าใจกันทั้งสภาแล้วนะครับ เอาเถอะครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือ ท่านชี้แจงสั้น ๆ ให้ผมฟังสักนิดหนึ่ง
เพื่อผมจะได้ไปอธิบายให้ท่านอื่นฟัง เพราะว่ามันขยายเยอะมาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวท่านสงสัยมาถามข้างนอกแล้วกันนะครับ เพราะว่ามันผ่านไปหมดแล้วนะครับ
อันนี้เขาก็ไม่ได้แปร ไม่ได้แก้

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ผมก็ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า มันยาว
ขึ้นเยอะเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มันยาวทุกมาตราแหละครับ อย่างนั้นต้องมาถามกันหมดนะครับ มีจิตใจอีกไหมครับ
มาตรา ๒๘๔ นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถือเป็นมติสภา ผ่านนะครับ เชิญท่านเลขาธิการครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อไปเป็น
มาตรา ๒๘๕ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอัครพร หรือท่านใดจะอธิบายเพิ่มครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ มาตรา ๒๘๕ คือ การกำหนดเวลาสิ้นสุด
ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ กับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการห้าม
กรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งในทางการเมืองนะครับ ซึ่งเป็นข้อความที่ล่อ
มาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ เพื่อให้ตรงกัน กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
ในมาตรา ๒๘๕ นั้น ข้อความมีพิมพ์เกินมาครับ คือ ข้อความในบรรทัดที่ ๒ หลังจาก
พุทธศักราช ๒๕๔๙ นั้น ขออนุญาตตัดคำว่า คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถึงคำว่า และให้
นะครับ อ่านได้ความว่า ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ สิ้นสุดลง
เมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดิมมาตรานี้กรรมาธิการไม่มีการแก้ไขนะครับ เพิ่งมาแก้ไขใหม่ นะครับ ตามถ้อยคำ
ดังกล่าวนี้ครับ ท่านอาจารย์สมชัยครับ เชิญครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาครับ ผม สมชัย ฤชุพันธุ์
ขออนุญาตเรียนถาม มาตรา ๒๘๕ วรรคแรกนี้ นะครับ ซึ่งความเดิมจะมีคำว่า คงอยู่
ปฏิบัติหน้าที่ แล้วต่อไป แล้วก็ให้สิ้นสุดเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ นะครับ ผมคิดว่า
เมื่อตัดออกไปแล้ว ก็คงต้องการให้มีผลอย่างเดิม คือ คงอยู่ แล้วก็มาจบเมื่อรัฐธรรมนูญนี้
มีผลใช้บังคับ ที่นี้ในแง่กฎหมายนี้ นะครับ ขออนุญาตเรียนถามว่า ในวันที่รัฐธรรมนูญนี้
มีผลใช้บังคับนี้ ก็จะสิ้นสุดลง ที่รัฐธรรมนูญนี้คงให้มีผลอะไรก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้
มีผลใช้บังคับไม่ได้ คือ มาตรานี้จะมีผลก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับไม่ได้
ใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นการดำรงอยู่ หรือไม่ดำรงอยู่ หรือสิ้นสุดนี้ มันเป็นไปตาม
กฎหมายอื่น คือ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ ถ้ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ บอกว่า จบ สมมุติว่า
เป็นวันที่ ๓๐ สิงหาคม แล้วรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๕ กันยายน นี้

๒๒๔

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ครุณี ๙๘/๓

ช่วงเวลานั้นจะอยู่ได้อย่างไรครับ เพราะว่าผลของมาตรานี้ย่อมมีเมื่อวันที่รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ขออนุญาตเรียนถามอย่างนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : คือ ความจริงข้อความเดิมของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ ในมาตรา ๓๑ นะครับ ใช้ว่า เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว นะครับ เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และสภาว่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐ เสร็จแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๓๐ สุดแต่เวลาใดจะถึงก่อน ให้สภาว่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง ซึ่งไม่ค่อยชัดเจนนักว่า ว่ายังมีข้อถกเถียงว่า แล้วสิ้นสุดกันเมื่อไหร่ คราวนี้ก็เลยเอามาเขียนเสียให้ชัดว่า สิ้นสุดลงเมื่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ ก็คือ เข้าเงื่อนไขเดียวกับของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ หมวด ๑ นั้นเอง -----

นั่นหมายความว่า ก่อนที่รัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ประกาศใช้ สภาร่างรัฐธรรมนูญและ คณะกรรมาธิการก็ยังไม่หมด เพราะว่าเงื่อนไขเดิมของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๙ นั้น ก็คือ เงื่อนไขเมื่อ พันเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญครบ ซึ่งก็คือรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับนั่นเอง อันนี้ก็เขียนรับกันเท่านั้นเองนะครับ คือตอนแรกว่า เขียนดูว่า ข้อความเดิมนั้นไม่ได้ เขียนชัด โดยโยนกลับไปสู่อำนาจชั่วคราว ๒๕๔๙ ก็เห็นว่าแทนที่จะต้องกลับไปนั่ง อ่านรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ ก็เอาข้อความของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๙ มาใส่ลงไว้ อย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งที่หายไป ก็คือ เงื่อนไขในมาตรา ๓๑ นั้น เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว แต่นั่งคำนวณวันกันแล้ว การจัดทำกฎหมายประกอบมันคงจะต้องเสร็จประมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม การทำประชามติ คือ ๑๙ สิงหาคม แล้วก็นำขึ้นทูลเกล้าฯ อีก เพราะฉะนั้นระยะเวลาจะเป็นระยะเวลาที่ ใกล้เคียงกันกับของเดิมนะครับ ถ้าอย่างนั้นเข้าใจว่าระยะเวลามันก็จะสอดคล้องกัน พอหลังจากรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ ก็จะเป็นไปตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญใหม่

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์จรัสครับ แล้วก็ท่านศิวะครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานครับ กระผมขอประทาน โทษ คือ ผมเข้าใจว่า การเขียนเงื่อนไขให้สภาร่างสิ้นสุดเมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้นี้ มัน เหมือนกับ คือ สมมุติว่า สมมุตินะครับ ซึ่งเราคิดว่า มันจะไม่เป็น ก็คือ สมมุติว่า รัฐธรรมนูญจะไม่ผ่านการลงประชามติ มันก็ประกาศใช้ไม่ได้ ที่นี้มันจะสิ้นสุดอย่างไร ที่นี้ถ้าเกิดเขียนอย่างนั้นครับ ขอประทานโทษครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือถ้าไม่ผ่านมันก็สิ้นสุดตาม ฉบับชั่วคราวนี้ยังอยู่นะครับ ฉบับชั่วคราวนี้ยังอยู่ แต่ฉบับชั่วคราวนี้ มันมีเงื่อนไขหลายเงื่อนไขเหลือเกินนะ ไม่รู้จะยุติอย่างไรแน่นะครับ ถ้าประกาศแล้ว ก็อันนี้จะมีเงื่อนไขเดียวนะครับ ท่านศิวะครับ เชิญครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. นะครับ ท่านประธานครับ เนื่องจากที่ว่ามีมากนี้ ดูไม่ทัน ผมขออภัยจริงๆ ครับ ๒๔๔ ผมขอย้อนกลับไปถามนิดเดียวครับว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
พี่ศิวะ เอาอย่างนี้ดีไหมครับ เอา ๘๕ ให้ผ่านก่อน พอผ่านแล้ว ท่านจะย้อนไปหน่อยดีกว่า
อย่างนั้นมันกลับไปกลับมา

นายศิวะ แสงมณี : ผมขออนุญาตนิดเดียวเลยท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวอนุญาตให้กลับไปนะครับ ๒๘๕ นี้ มีท่านไต่ยังตั้งใจไหมครับ ท่านอาจารย์วัชรวิเศษ
แล้วค่อยท่านอาจารย์จรัสครับ

นายวัชรวิเศษ หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ
กระผม วัชรวิเศษ หงส์ประภัสร์ เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ จะต้องนำไปทำประชามติ
เพราะฉะนั้นมาตรานี้ถ้าคงอยู่แล้วมันจะเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ได้มากกว่า
ก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญยังมีอยู่ ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่หรืออย่างไร
เพราะฉะนั้น ผมว่าไม่น่าที่จะเขียนเอาไว้ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
จะดีกว่าไหมครับ ไม่ต้องนำมาเขียนไว้เลยนะครับ มีแต่วรรคสอง วรรคหนึ่งไม่ต้องมี

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือที่เรียนพี่วัชรวิเศษ มันจะมีเงื่อนไข บางทีมันมีกฎหมายลูกใช้ไหมครับ กฎหมายประกอบ
เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่จะต้องให้เสร็จภายใน ๔๕ วันนี่ แล้วบางทีมันก็เขียนว่า อันไหน
ถึงก่อน ถึงหลัง นี่นะครับ มันก็ตีความกันอยู่ หาข้อยุติไม่ชัดเจน ก็เลยเขียนตรงนี้เสียให้ชัด
นะครับ จะได้ไม่ต้องไปมีปัญหา แค่นั้นเอง เท่าที่ผมเข้าใจนะครับ ท่านอาจารย์จรัสครับ
เชิญครับ

นายจรัส ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
จรัส ภัคดีธนากุล กรรมาธิการครับ วรรคหนึ่ง ผมคิดว่าน่าจะยุตินะครับ ส่วนวรรคสองนี้
ผมไม่มีอะไรครับ เรียนหาหรือว่าวรรคสองนี้ ความหมายก็คือ ห้ามไม่ให้กรรมาธิการยกร่าง
รัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือดำรงตำแหน่งสมาชิก
วุฒิสภาภายในสองปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง นี่ครับ ผมขอว่า เขียน
เขียนตรง ๆ อย่างนี้ชัด ๆ ได้ไหมครับ อย่าเขียนโยนไปอย่างนี้ แล้วเดี๋ยวมันอาจจะมีคน
ที่มาอ่านทีหลังแล้วก็ไม่เจอ เดียวก็เกิดมีการรับสมัคร หรือคัดสรรคนอะไรผิดพลาด

๒๒๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๙๙/๓

เขียนตรง ๆ เลยครับ ห้ามมิให้กรรมการยก่างรัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร -----

- ๑๐๐/๑

หรือดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาภายในสองปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง อันนี้ก็จะเป็นไปตาม เนื้อความเท่ากัน แต่วิธีเขียนเท่านั้นแหละครับ เขียนให้อ่านเข้าใจ หรืออ่านไม่เข้าใจนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เมื่อที่ท่านสมยศยกมือ แล้วก็อาจารย์หมอชูชัย เตียววนะครับ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ท่านประธานครับ ผม สมยศ สมวิวัฒน์ชัย สสร.
นะครับ พอดีผมจะเสนอตรงกันกับที่อาจารย์จรัญได้พูดนะครับ คือ จะได้ไม่ต้องพลิก
กลับไปอ่านในเล่มนี้นะครับ เพราะว่ายกของเก่าเข้ามาเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านเขียน ท่านเสนอไปแล้วนะครับ อาจารย์หมอบครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับ ท่านประธาน ผม
นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ กรรมาธิการยกกว้าง ผมได้สงวนความเห็นไว้ครับ เขียนให้ชัด
ท่านอาจารย์จรัญเห็นด้วยครับ แต่ว่าอยากจะให้เพิ่มว่า เพื่อประโยชน์แห่งการขาดส่วน
ได้เสีย ห้ามมิให้คณะกรรมาธิการยกกว้างรัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แล้วก็ตอนนะครับ เต็มไปอีก ผมคิดว่าแค่นี้คง
ไม่พอสำหรับคนที่มามีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดกติกาของประเทศ ต่อไปว่า หรือ
ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นข้าราชการทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
อื่นภายในสองปี นับแต่พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมาธิการยกกว้างรัฐธรรมนูญ อันนี้เพื่อ
ประกาศต่อสาธารณชนว่า คนที่เข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ เราไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งใด ๆ
ทั้งสิ้น ซึ่งตำแหน่งสำคัญมันก็คงมีอยู่แค่นี้แหละครับ อันนี้ก็ประกาศให้ชัดเจนออกไปเลย
ว่า การเข้ามาทำตงนี้ เราไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วน สสร. นี่ท่านก็ไม่ได้ นอกเหนือจาก
คณะกรรมาธิการยกกว้าง ท่านไม่ได้ไปลงรายละเอียด ไม่ได้ไปชะอำ ไม่ได้ไปบางแสน หรือ
ไปทำอะไรต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนเหมือนกับกรรมาธิการยกกว้างครับ ผมคิดว่า อันนี้ก็จะทำ
ให้คนที่สังคมดูอยู่ ตระจอยู่ ก็จะทำให้เราสบายใจมากขึ้นนะครับ ขอบคุณครับ

นายเสวี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ จริง ๆ มันก็ชัดแล้ว ความหมายมันตรงกันแล้ว คนทั้งประเทศเขา ผมว่าเขาน่าจะ
 เข้าใจแล้วนะครับ ท่านสุรชัยครับ เรื่องนี้เดี๋ยวครับ หลักการมันได้หมดแล้วครับ เพียงแต่
 ถ้อยคำเอง แล้วเรามานั่งเถียงถ้อยคำกันนี้ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ
 ท่านประธานครับ ผมยกมือตั้งแต่พรรคแรกแล้ว ท่านประธานไม่เห็นผม กราบเรียนอย่างนี้
 ครับ มาตรา ๒๘๕ ผมว่าน่าจะมีปัญหาครับ เหตุผลที่มีปัญหา ก็คือว่า เราผูกพรรคสอง
 ให้กลับไปหาพรรคแรก คือ ๒ ปีที่กรรมการยกกว้างถูกต้องห้ามไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
 เป็น สว. หรือ สส. ก็ดี เราเขียนว่า สองปีนับตั้งแต่วันพ้นตำแหน่งตามพรรคหนึ่ง
 เพราะฉะนั้น พรรคสองมันก็โยกกลับไปหาพรรคหนึ่ง จึงมีปัญหว่า แล้วสมาชิกสภาว่าง
 รัฐธรรมนูญ ตรงนี้ไม่เป็นประเด็น จะเป็นประเด็นแต่เฉพาะท่านกรรมการยกกว้าง ซึ่ง
 ท่านถูกต้องห้ามตามพรรคสองนี้ว่า ๒ ปีตามพรรคหนึ่งนั้นนับตั้งแต่วันที่ผมเรียน
 อย่างนี้ครับว่า มาตรา ๓๑ นี้กำหนดให้สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ แล้วก็กรรมการยก
 กว้างพ้นตำแหน่งเมื่อไร มันมีเงื่อนไขเวลาอยู่ ๒ เดือน ก็คือ เมื่อครบกำหนดเวลาในการจัดทำ
 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๐ ซึ่งเขียนว่า ให้แล้วเสร็จภายใน
 สี่สิบห้าวัน เมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๙ พรรคหนึ่ง ซึ่งตรงนี้ถ้าเราคำนวณตามนี้
 มันจะไปครบเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม รอบหนึ่ง กับกรณีที่มีเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญอีก
 รอบหนึ่ง ที่นี้ ๓๑ พรรคสองไปเขียนว่า แล้วแต่ระยะเวลาได้ถึงก่อน เพราะฉะนั้นถ้าเรา
 ถือเอาระยะเวลาตรงนี้ ผมว่า ๒๐ สิงหาคม ถึงก่อนแน่ เพราะเราจะทำประชามติวันที่ ๑๙
 สิงหาคม อย่างไม่รู้ ผมว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ภายในวันที่ ๒๐ สิงหาคม โปรดเกล้าฯ
 ลงมาไม่ทัน ๒๐ สิงหาคม แน่แน่นอนครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราเขียน ๒๘๕ ว่า ให้สภาว่าง
 และกรรมการยกกว้างสิ้นสุดลงเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ ผมเกรงว่าสถานภาพ
 ของเรามันจะสิ้นสุดก่อนวันประกาศใช้แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าสิ้นสุดไปก่อนแล้วนี่
 สถานภาพนั้นไม่มีอยู่ มันจะฟื้นกลับมาตามบทบัญญัติของ ๒๘๕ ได้หรือไม่ มันจะเป็น
 ปัญหาทางกฎหมาย แล้วมันจะถูกโยกไปนับว่าอายุ ๒ ปี เพราะฉะนั้นมันจะไปนับตั้ง
 เมื่อไร ที่จะทำให้กรรมการยกกว้างนี้เขาหลุดพ้นจากคุณสมบัติต้องห้าม ๒ ปี - ๑๐๑/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ คือตรงนี้ประชุมกันหลายที่แล้ว แล้วก็ปัญหาอย่างที่ท่านสุชัยพูด ผมขออนุญาต
เรียนท่านสุชัยอย่างนี้ครับ สิ่งที่ท่านสุชัยอภิปรายนี่นะครับ ก็เคยไปถามท่านอาจารย์
มีชัย ท่านประธาน สนช. นี่นะครับ ท่านก็บอกว่าให้เสร็จภายใน ๔๕ วัน นี่นะครับ ถ้าไม่
เสร็จนั่นคือพ้น ถ้าเสร็จแล้วนะครับ ก็ไปพ้นเมื่อประกาศมีผลใช้บังคับนะครับ ก็เป็นที่
เข้าใจกันนะครับว่า ไม่ใช่ ๔๕ วัน ครบแล้วหลุดเลย ไม่ใช่ นะครับ ถ้าหลุดก็ต่อเมื่อทำ
ไม่เสร็จนะครับ ตรงนี้ก็ถามชัดเจน พูดในที่นี้ก็เพื่อบันทึกไว้ได้ เพราะไปถามกันไว้จริง
นะครับ อาจารย์หมอลครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขอประทานโทษครับ ท่านประธานครับ
ประเด็นวรรคสองนี้ ผมเพิ่มเติมจาก สส. สว. นะครับ คือ ไม่สามารถมาเป็นรัฐมนตรี
หรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นด้วยนะครับ ไม่ใช่เฉพาะเท่าที่ท่านประธานสรุปนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างไรนะครับ อาจารย์หมอลครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : เพิ่มเติมครับ เพิ่มเติมจากการที่
รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ห้ามเฉพาะไม่ไปเป็น สว. สส. ครับ กระผมเห็นว่า ตรงนั้น
ไม่น่าจะพอ ควรที่จะห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ยกวางด้วยกัน ผมว่าพูดก็คงจะติดขัดนะครับ ผมขออนุญาตพูดแทนก็แล้วกัน เอา
เท่าที่พอสมควรนะครับ อาจารย์หมอลครับ อย่าไปเกินมากกว่านี้เลยครับ รัฐธรรมนูญนี้ตัด
สิทธิคนไปเยอะแยะแล้วนะครับ ผมว่าเอาตามสมควรดีกว่าครับ ขออนุญาตอย่างนั้น
ดีกว่า

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการยกวางตัดสิทธิผู้คนไป
เยอะแยะครับ ก็สมควรที่จะตัดสิทธิตัวเองบ้าง แล้วก็น่าจะให้สภาแห่งนี้เป็นคนชี้ขาดว่า
จะเป็นอย่างไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ของอาจารย์หมอนี่แปรญัตติส่วนนี้ไว้หรือเปล่าครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผมสงวนความเห็นไว้ครับ แต่เป็น
มาตรา ๒๘๖ วรรคสอง แต่เป็นหลักการเดียวกันนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าอย่างนั้นมันก็คนละมาตรานะครับ ค่อยไปว่า ๒๘๖ ก็แล้วกัน จริง ๆ อย่างที่ผมเรียน
นะครับ เอาตามสมควรนี้นะครับ รัฐธรรมนูญก็ผ่านได้

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ไม่ลองถามความเห็นของ สสร. ท่านอื่น
หรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ถามก็ได้ครับ ถ้าท่านยังติดใจอยู่นะครับ แต่ผมคิดว่า อะไรที่มันเหมาะสมตาม
สมควร เป็นสิ่งที่ดีที่สุดนะครับ แล้วหลักการนี้ คืออย่างนี้ครับ หลักการนี้เป็นหลักการตาม
รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว แล้วทุกท่านนี้ครับ ผมไม่ได้แก้ตัวให้กว้างนะครับ ที่ท่าน
เข้ามานี้นะครับ ยอมเข้ามานี้ ก็เพราะว่าเห็นหลักการท่านนี้ก็รับได้ พอเราไปเพิ่มนี้นะครับ
เราก็บอก อ้าว ถ้าเขารู้อย่างนี้ก่อนหน้านี้ เขาอาจจะไม่ยอมมากันก็ได้ ไซ้ใหม่ครับ
เพราะฉะนั้นหลักการนี้ทำให้คนเข้ามานั่งตรงนี้ แต่พอเราไปใส่มากกว่านี้ ก็ไปเหมือนกับ
บอกว่า อย่างนี้เข้ามาแล้วไปตัดสิทธิเพิ่มนะครับ มันก็ไม่ใช่ธรรม พูดถึงนะครับ ผมว่า
ตามสมควรดีที่สุดแล้วนะครับ ก็แล้วแต่ท่านอาจารย์หมอนะครับ ผมก็อธิบายเท่าที่
ผมคิดว่า ถ้ายกร่างพูดเองอาจจะพูดแล้วตะขิดตะขวงใจนะครับ แต่ผมดูแล้วว่า ในฐานะที่
ทำหน้าที่ ผมก็คิดว่า เงื่อนไขอะไรก็ตามที่ถ้ามันมีมาก่อน แล้วเขายอมรับได้ และเขามา
นั่งนี้ โอ.เค. แต่ถ้ามาตัดสิทธิเฉพาะบางคน โดยเขียนรัฐธรรมนูญเพื่อตัดสิทธิคนที่เฉพาะ
บุคคลนี้นะครับ ผมว่ามันก็ไม่ควร ไซ้ใหม่ครับ ถูกใหม่ครับ ตอนนี้อากำลังเขียนตัดสิทธิ
ตั้งใจตัดสิทธิเลยนี้นะครับ มันต้องตัดสิทธิแบบตัดสิทธิคนทั่ว ๆ ไปอย่างนี้ ผมว่ามันน่าจะ
ดีกว่านะครับ มันแล้วแต่เหตุผลนะครับ ก็อยู่ที่ท่าน ถ้าท่านสงวนไว้ เดียวก็ไปว่าตาม
มาตรานั้นแล้วกันนะครับ มาตราเนี่ยยังติดใจอีกใหม่ครับ ๒๘๕ ยังติดใจหรือครับ
อาจารย์กรรณิการ์

๒๓๒

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๑๐๑/๓

นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร : ค่ะ เรียนท่านประธานค่ะ ไม่ได้ตั้งใจในส่วน
ของกรรมาธิการยกร่างค่ะ แต่ตั้งใจในส่วนของ สสร. เรายกนะคะ ซึ่งในส่วนนี้ ถึงแม้ว่าจะ
ไม่ได้บัญญัติเข้าไปในรัฐธรรมนูญชั่วคราว ปี ๒๕๕๙ ก็ตามนะคะ แต่ว่าตรงส่วนนี้
ก็เพียงแค่เป็นประเด็นปรึกษาหารือนะคะว่า แต่หลายท่านอาจจะไม่เห็นด้วย เพียงแต่จะ
เรียนปรึกษา เพราะว่าเราก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันว่า ชนิดเขียนกฎหมายก็เพื่อชน
ชั้นนั้นนะคะ ที่นี้ตรงนี้เป็นเจตนาของพวกเขาส่วนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะนะคะว่า เราก็ไม่ได้มี
เจตนาในการที่จะไปเป็นตาม สส. หรือ สว. ถึงแม้จะไม่บัญญัติเข้าไปในรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๕๙ ก็ตามนะคะ แต่ว่าเข้าใจว่า สสร. เรายก ในการทำงานครั้งนี้ ในการยกร่าง
รัฐธรรมนูญครั้งนี้ ก็ทำงาน มีข้อคิดเห็น หรือมีข้อเสนอแนะต่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
อย่างมากทีเดียวนะคะ บางมาตราทำให้เปลี่ยนแปลงของกรรมาธิการได้บ้างนะคะ ซึ่งก็
ถือว่า เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียพอสมควร แต่บังเอิญในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๙ ไม่ได้
บัญญัติเอาไว้จะนะคะ ก็คงเป็นประเด็นที่อยากจะฝากที่ประชุมแห่งนี้ให้ช่วยพิจารณา
ด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

๒๓๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๑๐๒/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ฟังแล้วก็ยังไม่ออกนะครับ อาจารย์จะเอาอย่างไรนะครับ ก็เอาเป็นว่าถ้าไปตัด
สิทธิมาก ๆ เดี่ยวอาจจะลามไปถึงกระทรวงสาธารณสุขนะครับ อาจารย์จรัญครับ ผ่าน
แล้วนะครับ จะตอบหน่อยหรือครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ตอบนิดหนึ่งนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
จรัญ ภัคดีธนากุล กรรมาธิการ ครับ ผมจำเป็นต้องเรียนขอเวลาท่านเพื่อนสมาชิกตรงนี้
นิดหนึ่ง เพราะว่าสปิริต (Spirit) ของท่านกรรณิการ์ที่จะแสดงความบริสุทธิ์ใจนี้ ผมคิดว่า
โดยส่วนตัวก็น่าชมเชยนะครับ แต่ว่าขอให้เรานึกถึงภารกิจ นึกถึงงานที่เราทำนี่นะครับ
ท่านประธาน ไม่ใช่เป็นงานที่มาเสพสุขหรือเสวยสุข เสวยอำนาจเลย เราตรากตรำมาเป็น
เวลาหลายเดือน แล้วก็ทำงานกันหามรุ่งหามค่ำ บางคนก็ล้มลงไปเลย อย่างนี้นะครับ
ท่านประธานครับ ห้ามกรรมาธิการยกร่างสมัคร สส. สว. นี้ ก็มีเหตุผล เพราะว่าเราเป็น
ใหญ่อยู่ในการยกร่าง เราเป็นใหญ่ในการเสนอร่างตามความหมายของคำว่า กรรมาธิการ
นะครับ เพราะฉะนั้นกฎเกณฑ์อะไรในการทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมาธิการมี
บทบาทมากที่จะร่างค่ายกลอะไรต่าง ๆ ได้ ที่ท่านห้ามเรานี้ถูกต้อง แต่ว่าเพื่อนสมาชิกอีก
๗๕ ท่าน นี้ บางท่านท่านเสียสละ ท่านไม่แข่ง ไม่สมัครเข้ามาเป็นกรรมาธิการยกร่าง
เพราะท่านรู้ว่า ถ้าท่านเข้ามาทำตรงนี้แล้ว ท่านก็จะเสียโอกาสของท่านไป เราก็ได้ท่านมา
ช่วยให้ความรู้ ให้ความเข้าใจอะไรกับเรา แล้วท่านก็ร่วมทำงานกับเราเต็มที่ ท่าน
กรรณิการ์อย่าได้ไปถึงกับตัดสิทธิท่านเลยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ มาตรา ๒๘๕ มีท่านใดตั้งใจใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถือว่าผ่านเป็นมติที่ประชุมนะครับ เชิญท่านเลขาธิการดำเนินการต่อครับ อ้อ ครับ ท่านโฆษ
ครับ ๒๘๕ ผ่านนะครับ ๒๘๔ ท่านศิริเวชขอลาถอนนะครับ มติไปแล้วนะครับ

นายศิริ เวียงมณี : ครับ ขอลา ผม ศิริ เวียงมณี สสร. ครับ คือผมถาม
อีกนิดเดียวครับว่า สมาชิกนิติบัญญัติแห่งชาตินี้ เขาทำหน้าที่ทั้งวุฒิสภา สภา
ผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญเราออกไปแล้วนี่ เขาแก้เราได้เลยทันทีไหมครับ เพราะเขาทำ
หน้าที่ทั้ง ๒ สภา เขาใช้เสียงตามนี้ เขาแก้ของเราได้ทันทีหรือเปล่าครับ อันนี้ผมขอลา

แล้วก็อันที่ ๒ ก็คือว่า ผมดูแล้วหลายเรื่องนี่ อย่างเช่นว่า การจะมีวุฒิสภา
ได้นี้ กรรมการสรรหาหนึ่งในนั้นรู้สึกว่าจะต้องเป็นประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ที่นี้
ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนี้ ในนี้บอกให้หาภายใน ๙๐ วัน ซึ่งกว่าจะหาได้ แสดง
ว่าวุฒิสภาต้องอยู่ต่อไปอีก สมาชิก เป็นปีนะครับ ผมดูแล้ว เราจะต้องมีอะไรที่กำหนด
กฎเกณฑ์ให้ไหมครับว่า อย่าให้อยู่นานเกินเหตุนะครับ เพราะมีฉะนั้นมันจะกลายเป็นว่า
สภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้เข้ามา ถ้าพูดว่า ครอบงำ ก็ไม่ถูกนะครับ แต่พูดไปแล้วก็ถือว่า
พูดไปแล้วกันนะครับ อันนี้ผมก็กราบเรียนไว้เป็นเบื้องต้นเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านใดจะอธิบายครับ ท่านอาจารย์วิชาครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาที่
เคารพ กระผม วิชา มหาคุณ ครับ ก็ขอบคุนท่านศิริเวชนะครับ เรียกอาจารย์ได้นะครับ ท่าน
เป็นห่วงเป็นใยว่า เดี่ยวจะมีอำนาจมากเกินไปนะครับ สำหรับ สนช. นี้ ผมอยากจะเรียน
ว่าเราเขียนล็อกไว้แล้วนะครับว่า มันเป็นกรณีตามมาตรา ๑๒๒ นะครับ คือกรณีที่เปิด
สภา ต้องเป็นรัฐสภานะครับ ท่านอาจารย์ที่เคารพครับ ฝากไปทางท่านผู้ว่าด้วยนะครับ
ผม คือเราเขียนล็อกไว้เรียบร้อยแล้วนะครับ ตามนี้ แล้วก็เลือกตั้งภายใน ๑๒๐ วัน
ด้วยนะครับ ตามหลักของการเลือกตั้งวุฒิสภา เพราะฉะนั้นนี้ อำนาจในการทำอะไรก็ได้
เพิ่มเติมแล้วนะครับ ตามที่ท่านได้ทักท้วง ก็คือ เรื่องการแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ นะครับ
เรื่องการถอดถอนนี้ ไม่มีอำนาจใด ๆ นะครับ -----

เราเขียนล๊อคไว้เรียบร้อยแล้วนะครับ ตามที่ข้อเสนอซึ่งปัจจุบันในขณะนี้ นะครับ เพราะฉะนั้นเราต้องการให้การเปิดสภาเป็นไปได้นะครับ เพื่อที่จะมีการเลือก นายกรัฐมนตรีนั่นเองแหละครับ ท่านพี่ที่เคารพครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ศิวะ นะครับ ผมก็
เข้าใจครับ แต่ว่าเนื่องจากเขาทำหน้าที่และประชุมรัฐสภาด้วยใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นผม
ว่า เขาทำหน้าที่ทั้ง ๒ อย่างนี้ ผมเป็นห่วงว่า เพราะในรัฐธรรมนูญบอกการแก้ไข
รัฐธรรมนูญนี้ไม่จำเป็นเขียนไว้ตรงไหนครับ ที่บอกว่า จะต้องเป็นรัฐสภาครับ ท่านครับ ผม
ขออนุญาตดู มาตราเท่าไรนะครับ คือ เผิดเขียนหลายอันนะครับ ผมก็ตามไม่ทัน
เพราะว่าอายุมากแล้วนะครับ ก็ขอยกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ๆ อาจารย์จรัญครับ เชิญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ หลักการในเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องให้สภา
นิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นวุฒิสภาอยู่ชั่วคราวระยะสั้น ๆ ในวาระเริ่มแรกนี้ ก็เพื่อที่จะ
ไม่ให้เกิดสุญญากาศของอำนาจรัฐในประเทศ ซึ่งจำเป็นนะครับ ยังต้องมีภารกิจอะไร
อีกเยอะแยะในรัฐธรรมนูญของเรา ที่ฉุกเฉินขึ้นมาเนี่ย วุฒิสภาจะต้องร่วมด้วยหลายอย่าง
อย่าให้กระผมต้องลงรายละเอียดคนนะครับ ที่นี้ระยะสั้น ๆ นี้ ความเกรงใจที่ว่า เดี่ยวท่าน
ฉวยโอกาสไปแก้รัฐธรรมนูญของเราเสียในช่วงเวลาสั้น ๆ ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งนี้
ท่านครับ ทำไม่ได้ เพราะว่ายังไม่ได้อยู่ในสมัยประชุมนะครับ สมัยประชุมครั้งแรกนี้
จะเริ่มต้นก็ต่อเมื่อมีการประชุมสภาครั้งแรกแล้วนะครับ ในวาระเริ่มแรกนี้ไม่เปิดช่องให้ทำ
อย่างนั้นได้แน่ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ๆ อย่าไปกังวลเลยครับ เพราะช่วงนั้นก็จะมีสภาผู้แทนราษฎรเข้ามา นะครับ เขาคง
ไม่ใช่แก้ได้ง่าย ๆ นะครับ ก็ต้องใช้หนึ่งในห้า แล้วต้องพิจารณาครั้งหนึ่งของทั้ง ๒ สภา

นะครับ ผมว่าเวลาเราเหลือไม่มากนักครับ ผมอยากจะให้จบบทเฉพาะกาลนี้ นะครับ ถ้าไม่ได้ติดขัดอะไร ก็อยากให้พิจารณาโดยรวดเร็ว นะครับ ยังติดใจอยู่นะครับ ท่านศิวะ ครับ

นายศิวะ แสงมณี : คือ ผมเป็นห่วงครับ ศรีธรรมาชนัยบ้านเรามีเยอะท่านครับ แล้วท่านก็ทราบนะครับ ว่า สถานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ทุกท้วงเราเรื่องรัฐธรรมนูญมาเยอะ เพราะฉะนั้น ผมไม่ทราบ เขาอาจจะดีก็ได้ ผมไม่ทราบนะครับ แต่เรานี่มอง อาจจะมองในแง่ร้ายไว้สักนิดหนึ่ง เขียนไว้หน่อยได้ไหมครับว่า ห้ามแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วย ก็ต้องเขียน ครับ ท่านครับ ไม่ใช่ไม่ไว้วางใจครับ แต่เราวางใจเขาไม่ได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ให้เสนอญัตติอะไรได้ใหม่ครับ คือ โดยสภาพ ถามท่านอัครพทก็ได้ครับ โดยสภาพนี้เขาเสนอขอแก้ไข เสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ใหม่

นายอัครพท จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ถ้าดูตามรัฐธรรมนูญนี้ ไม่มีข้อขัดข้องครับ เขาเสนอแก้ไขได้ แต่ทราบเรียนว่า รัฐธรรมนูญนี้เมื่อผ่านประชามติของประชาชนเห็นชอบร่างนี้แล้วการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยทันทีทันใดนั้น กระผมเข้าใจว่า คนแก้ไขรัฐธรรมนูญก็คงจะต้องสู้กับประชาชน แต่ที่นี้ถ้าเขียนห้ามเลยนี้ ผมเองไม่ทราบ ก็พยายามดูอย่างดีในรัฐธรรมนูญนี้ แต่ไม่ทราบว่า เหตุการณ์ในช่วงสองสามวันข้างหน้า หรือต่อไปข้างหน้ามีเหตุการณ์อะไรที่จำเป็นจะต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้วิกฤติบางสิ่งบางอย่าง ถ้าเราห้ามเสียเลยนี้ บางทีก็เกิดจุดตันเหมือนกันนะครับ แต่ผมเข้าใจว่า การปล่อยทิ้งไว้ นั้น ผมเชื่อโดยส่วนตัวว่า การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยไม่มีเหตุอะไรเลย นั้น ผมเข้าใจว่า คงจะไม่มี การดำเนินการเช่นนั้นครับ แล้วระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้น ประมาณ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วก็อย่างที่เรียนเรามีสภาผู้แทนราษฎรนี้ นะครับ ชุดใหม่นี้เขาต้องคอยระวังอยู่แล้วครับ เขามาจากการเลือกตั้งนะครับ สนช. สภาเดียวแก้ไขไม่ได้หรอกครับ อ้อ ท่านจะทำช่วงแรกนี้ เลยใช่ไหมครับ ไล่ไปให้สบายใจได้ไหมครับ ผมว่ามันไม่น่าขัดข้องนะครับ ก็ไล่ไปนะครับ ช่วงอาจจะเป็นสุญญากาศช่วงนี้นะครับ ได้ นะครับ อาจารย์วิชาครับ

๒๓๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

บุศยรินทร์ ๑๐๓/๓

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ถ้าใส่ว่าไม่ให้ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘๒ เท่านั้นก็จบแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ๆ ผมเสนออยู่แล้วครับ อาจารย์ครับ รับได้นะครับ ท่านกรรมาธิการครับ ท่านอัคร
ครับ ตอบหน่อย เร็วเข้าครับ หลักการ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กำลังเขียนถ้อยคำ รับหลักการครับ

- ๑๐๔/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
รับหลักการนะครับ ถ้ารับแล้ว คงไม่ต้องอภิปรายประเด็นนี้แล้วนะครับ ขอขอบคุณอาจารย์
ศิวะนะครับ มาตราต่อไปเลยนะครับ เดี่ยวถ้อยคำดูอีกทีหนึ่งครับ เชิญท่านเลขาธิการครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการ
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ลำดับที่
๒๕ มาตรา ๒๘๗ และมาตรา ๒๘๗/๑ กำหนดเวลาเลือกตั้ง และวาระของสมาชิกวุฒิสภา
ที่มาจากการสรรหา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านกรรมาธิการครับ อธิบายหน่อยครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : ความจริงขออนุญาต ๒๘๗ ก่อน
นะครับ ๒๘๗/๑ ไม่ได้เกี่ยวกัน เพียงแต่เอามาพิมพ์ใกล้กันเท่านั้นเอง มาตรา ๒๘๗
หลักการก็คือ เดิมนั้นให้มีการเลือกตั้งทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภายภายใน ๙๐ วัน แต่
หลังจากนั้นได้ทราบจากทาง กกต. ว่า คงจะไม่สามารถทำพร้อมกันไปได้ เลือกตั้งระหว่าง
สส. กับ สว. คงจะต้องมีระยะเวลาเหลื่อมล้ำกัน ก็เลยกำหนดใหม่เป็นว่า สำหรับ
สภาผู้แทนราษฎรนั้นให้เสร็จภายใน ๙๐ วัน แต่สำหรับสมาชิกวุฒิสภานั้นให้ดำเนินการ
ให้เสร็จภายใน ๑๒๐ วัน เพื่อให้มีระยะเวลาที่พอควรทำได้นะครับ ในพรรคสุดท้ายก็มีการ
แก้ เนื่องจากว่า ทางสภาได้มีการแก้ไขมาตรา ๙๕ โดยกำหนดระยะเวลาการมีถิ่นที่อยู่
ยาวขึ้น แต่เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหรือเลือกตั้งขึ้นในคราวนี้ ก็กำหนด
ว่า ระยะเวลาตามมาตรา ๙๕ นั้น ยังคงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ๆ ก็คือมีถิ่นที่อยู่
เพียง ๑ ปี หรือมีกรณีอื่น เช่น การศึกษา ก็เพียง ๒ ปี ซึ่งจะเป็นไปตามเดิมเพื่อ
ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลที่ไม่ทราบเรื่องเงื่อนไขนี้มาก่อนครับ เฉพาะมาตรา ๒๘๗
ก่อนครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เดี่ยวให้ท่านสมเกียรติบ้างครับ ท่านสมเกียรติครับ เชิญครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณครับท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ
รอดเจริญ สสร. ครับ ก็ใคร่สงสัยว่า เหตุไฉนมาตรา ๒๘๗ พรรคสุดท้ายนะครับในวาระ

๒๓๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วันนี้ ๑๐๔/๒

เริ่มแรก ห้ามมิให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะมีการสรรหาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ วรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งได้รับเลือกตั้งครั้งสุดท้ายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตัดเพราะอะไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ อย่างที่ผมกราบเรียนที่ประชุมคณะครับ มาตรานี้นี้ก็เป็นมาตราที่ท่านดูของเก่า ท่านเขavnไว้ตั้งแต่ต้นเลยแล้วยังไม่ได้เคยพูดกัน แล้วเดี๋ยวนี้ท่านจะมีแก้ มีเติม และเดี๋ยวนี้ท่านก็ไปทำใหม่ เหมือนมาตราที่ผมตั้งข้อสังเกตเมื่อคืนนี้ ขอร่านทีละวรรคครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เพื่อพิจารณาให้เข้าใจมากขึ้นนะครับ เชิญท่านเลขาธิการครับ อ่านวรรคแรกก่อนครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) :
มาตรา ๒๘๗ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ทั้งนี้ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๘๖ มีผลใช้บังคับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เมื่อที่ท่านอ่านบอก และให้ดำเนินการให้ได้มานี้ ให้ มันเกินมาตัวหนึ่งครับ อันไหนถูกครับ ตรงที่ขีดเส้นนั้นะครับ และดำเนินการมั่งครับ ตามร่างนะครับ เมื่อที่ท่านอ่าน และให้ดำเนินการ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : และดำเนินการให้ได้มา ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านกรรมาธิการครับ ท่านจะอธิบายใหม่ พรรคหนึ่งครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ที่พรรคหนึ่งที่แก้ไขอย่างที่กราบเรียนแล้ว
ว่า เดิมนั้นให้เลือกตั้งทั้ง สส. และ สว. นั้น เสรีพร้อมกันภายใน ๙๐ วัน แต่เมื่อมาดู
ข้อเท็จจริง ดูรายละเอียดที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับ สว. นะครับ -----

ก็เห็นว่า และการดำเนินการจริงของ กกต. นั้น ไม่สามารถที่จะดำเนินการเลือกตั้ง สส. สว. ไปพร้อมกันได้ จำเป็นต้องใช้เวลาเหลื่อมล้ำกัน ก็ขยายเวลาของ สว. ไปอีกเดือนหนึ่ง นะครับ สส. ก็ยัง ๙๐ วัน อย่างเดิม แต่ สว. ต้องทำให้เสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอเหตุผลว่าทำไม สว. นี้ต้องเลือกดำเนินการ จะเลือกด้วย สรรหาด้วย ต้องมากกว่า ๓๐ วัน แล้วทำไม นับแต่วันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๘๖ มีผลใช้บังคับ ทำไมต้อง ไปนับจากวันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนะครับ แล้วพระราชบัญญัตินี้คิดว่า มันจะออกเมื่อไร เพราะว่าถ้าพระราชบัญญัตินี้ช้า มันก็ยิ่งไปกันใหญ่เลยทีนี้ อันนี้มันจะ ออกเมื่อไร มันมีเงื่อนไขเวลาหรือเปล่า เพราะฉะนั้นพวกผมดูแล้ว ก็เลยไปเปิดเลย ว่าง ๆ โดยไม่ค่อยเข้าใจ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เชิญกรรมการครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ทาง สสร. จะออกนะครับ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่กรรมาธิการ หรือสภาว่างนี้ส่งไปให้ นะครับ ซึ่งตามระยะเวลาที่ได้หารือกันนี้นะครับ ก็คิดว่า วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ สิงหาคม จะเป็นวันออกเสียงประชามตินะครับ ในวันนั้นนี่ คือนั้นนี่ เราคงทราบผล แล้วนะครับ ว่า รัฐธรรมนูญจะผ่านหรือไม่ผ่านนะครับ พอรัฐธรรมนูญผ่านแล้วนะครับ รู้แล้วว่าเงื่อนไขต่าง ๆ การเลือกตั้ง สส. สว. เป็นอะไรนะครับ เราทางสภาว่าง หรือกรรมาธิการนี้ก็คงจะส่งกฎหมายลูกให้ สนช. พิจารณานะครับ ก็คงจะเป็นประมาณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม จากวันที่ ๒๐ สิงหาคม ไปนี้ สนช. มีเวลาพิจารณา ๔๕ วัน นะครับ ก็คงจะ แล้วเสร็จประมาณไม่เกินวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ นะครับ ถ้าสมมติบัญญัติแห่งชาตินี้ ทำไม่เสร็จภายใน ๔๕ วันตามร่างรัฐธรรมนูญของเรา ก็กำหนดให้ประธาน สนช. นี้ นำร่างของกรรมาธิการนี้ประกาศใช้ไป นะครับ แล้วก็ให้ทาง กกต. จัดการเลือกตั้งไป

ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน ฉะนั้นกฎหมายลูกของ สนช. ออกนี้ก็คงจะประมาณน่าจะไม่เกินวันที่ ๕ ตูลา ๒๕๕๐ นะครับ ที่นี้ในการเลือกตั้ง สส. สว. ที่ผ่านมานี้ นะครับ ทางกรรมการการเลือกตั้งจะจัดเลือกตั้ง สส. ก่อนนะครับ เราจะจัดเลือกตั้ง สว. ตามหลังนะครับ เหตุที่ไม่จัดเลือกตั้ง สว. พร้อม สส. นี้ ได้สอบถาม แล้วก็ได้ศึกษาทางปฏิบัติมาแล้วนี้ นะครับ ในครั้งที่แล้วนี้ได้มีการเลือก สส. เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ นะครับ ที่มีศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้เลิกไปนี้ นะครับ แล้วก็มีการเลือก สว. วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๙ จะห่างกันประมาณ ๑๖ วัน นะครับ เหตุที่ไม่เลือก สว. พร้อมกับ สส. นี้ นะครับ เนื่องจากว่า มันจะเกิดสับสนในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก นะครับ เพราะว่าประชาชนเองนี่ก็ยังไม่มั่นใจเหมือนกันว่า เอ๊ะ เลือก สส. สว. ใครสมัครบ้าง อะไรบ้างต่าง ๆ ก็สับสนกันไปหมด แล้วก็ในการจัดการเลือกตั้ง สว. นี้ ถึงจะเป็นวันเดียวกัน ก็ต้องให้เจ้าหน้าที่คนละชุด ต้องพิมพ์บัตรเลือกตั้งคนละชุด นะครับ และที่สำคัญนี้ ก็ที่คุยกันนี้ นะครับ ในคราวนี้ นะครับ ถ้าให้ สว. เลือกพร้อม สส. นี้ นะครับ สว. คราวนี้ก็หาเสียงได้ด้วยใช้ใหม่ครับ ไปเลือกพร้อม สส. ก็จะมีปัญหาเรื่องการอาศัยฐานเสียงของ สส. ค่อนข้างเยอะ เมื่อที่มันอยู่ข้างล่าง ก็มีคนบอกว่าก็ฟุ้งไปเลย ก็เลือก สส. และก็ฟุ้ง สว. ไปด้วย แล้วมาขอเงิน สว. เป็นเงินทุนด้วยสัก ๕ ล้าน ๑๐ ล้าน แล้วก็ช่วยไปด้วย อะไรทั้งหลาย ก็คุยหารือกันทางเจ้าหน้าที่ปฏิบัติแล้ว แล้วที่ผ่านมานี้ ก็จะเลือกคนละวันครับ เพราะฉะนั้นนี้ถึงต้องขยายระยะเวลาในการได้มาซึ่งวุฒิสมาชิกนี้ นะครับ เป็น ๑๒๐ วัน นะครับ แล้วก็ในระหว่างนี้ มันอาจจะมีความซึ่งเปิดสภาตามมาตรา ๑๒๒ ถึงต้องให้ สนช. มาทำหน้าที่วุฒิสภาเป็นการชั่วคราวในระหว่างนี้นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอาจารย์พิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ขออนุญาตเรียนถามสั้น ๆ ครับ ว่าทาง กกต. นี้ได้กำหนดกระบวนการสรรหา สว. ขึ้นมาเรียบร้อยแล้วหรือยัง และกระบวนการสรรหา สว. ที่ว่าอีก ๗๔ ท่าน นี้ ตามกลุ่มวิชาชีพนี้ มันจะใช้ระยะเวลาประมาณสักเท่าไรครับ มันจะยาว หรือสั้นประการใดนะครับ -----

ตรงนี้อาจจะขออนุญาตเรียนถามหน่อยครับ แล้วท่านจะประกาศหลักเกณฑ์นี้ออกมาได้เมื่อไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการ ในการสรรหาวุฒิสมาชิกนี้ครับ จากกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ นี้ครับ ก็คงอยู่ในกฎหมายลูกที่กำลังยกร่าง คือ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. และการได้มาซึ่ง สว. นะครับ ซึ่งในตอนนี้นี้ เราประชุมคณะอนุกรรมาธิการยกร่างไป ๒ ครั้งนะครับ ก็หารือเรื่องการสรรหานี้ค่อนข้างมากนะครับ เพราะว่าองค์กรต่าง ๆ นี้ก็มีเยอะมาก ตอนนั้นก็แค่รวบรวมรายชื่อองค์กรนี้ก็หน้าเป็นหลายสิบหน้า เป็นสิบหน้านะครับ พุดง่าย ๆ นะครับ แล้วจะต้องไปกำหนดในรายละเอียดด้วยว่า แต่ละองค์กรนี้จะต้องส่งคนมาอย่างไร จะสรรหาอย่างไร ต้องรอกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอันนี้ให้เสร็จก่อนนะครับ ตอนนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาอยู่นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ พรรคหนึ่ง มีท่านใดติดใจอีกไหมครับ ไม่มีนะครับ ท่านศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานครับ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. นะครับ ที่ท่าน ขอภัยที่เอ่ยนาม ท่านประพันธ์บอกว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๔๕ วัน ใช่ไหมครับ แล้วถ้าเขาพิจารณาไม่เสร็จล่ะครับ จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งก็ยัดไปเรื่อย ๆ แล้วกำหนดการเลือกตั้งนี้ครับ เรากำหนดยาวไปนะครับ ผมคิดว่า ที่จริงการเลือก สว. สส. นี้ ด้วยความสัตย์จริงนะครับ ทำพร้อมกันยังได้เลยครับ เพราะว่าประชาชนจะไม่ต้องมาหลายครั้ง ค่าใช้จ่ายก็ประหยัดกว่าเยอะนะครับ แล้วประชาชนก็เรียกร้องอะไรก็ลำบาก เพราะมันมารวมกันทีเดียว แต่ว่าจะซื้อเบียร์ (Beer) แดมเหล้าอะไรก็คงไม่ได้ หรือซื้อเหล้าแถมเบียร์ก็ไม่ได้ครับ ผมคิดว่า ควรจะภายใน ๙๐ วัน ทั้ง ๒ ชนิดนะครับ ถ้าพรรคนะผมนะครับ

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กมลมาศ ๑๐๖/๒

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ท่านกรรมาธิการจะตอบอะไรไหมครับ มีท่านใดจะถามเพิ่มไหมครับ นะครับ ถามให้
 หมดเลยดีกว่านะครับ ไม่มีแล้วครับ เชิญท่านกรรมาธิการครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียน
 ท่านประธานครับ ผม วุฒิสาร ตันไชย กรรมาธิการครับ ต่อข้อความเห็นของท่านสมาชิกที่
 เกี่ยวกับเรื่องของการได้มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็สมาชิกวุฒิสภา พร้อมกัน
 ใน ๙๐ วัน นั้นะครับ ในทางปฏิบัตินี้ ผมเรียนว่า ได้หรือกันมากพอสมควรนะครับ ใน
 ระหว่างผู้ปฏิบัติเอง คือ ทาง กกต. และเจ้าหน้าที่นะครับ ผมเองในฐานะประธาน
 อนุกรรมาธิการจัดทำร่างกฎหมายประกอบว่าด้วยเรื่องการเลือกตั้งและการได้มาซึ่ง สว.
 นี้ ก็เรียนว่า กระบวนการทั้งหมดนี้ หากทำพร้อมกันนี้จะมีปัญหาเรื่องความสับสนของ
 พี่น้องประชาชนมากพอสมควรนะครับ ในการเลือกวันเดียวกัน แล้วก็ไม่ได้มีการ ไม่ได้
 ช่วยประหยัดอะไรนะครับ เพราะว่าโดยหลักแล้ว ก็คือ ใช้เท่ากับเลือก ๒ ครั้งเหมือนกัน
 นะครับ เพราะฉะนั้นในประเด็นปัญหานี้ก็จะทำให้เกิด ถ้าเกิดมันมีความเสียหายหรือมี
 ข้อครหา เช่น บัตรเสียมาก แล้วมันก็จะทำให้เกิดปัญหาในแง่ของการปฏิบัติ โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งในกระบวนการของการสรรหานะครับ เราเชื่อว่า อาจจะมีปัญหาในแง่ของการ
 ร้องเรียน เรื่องอะไรอีกเยอะ ก็จึงบอกว่า กำหนดเอาไว้ระยะห่างกัน เนื่องจากเราмаก
 เงื่อนไขของการเปิดรัฐสภา ในมาตรา ๑๒๒ ให้ได้แล้วด้วย การให้ สนช. มาทำหน้าที่
 วุฒิสภาไปก่อนนะครับ ก็เรียนด้วยความเคารพครับว่า ได้พิจารณาค่อนข้างละเอียด
 แล้วก็พิจารณาในความเป็นไปได้ของฝ่ายปฏิบัติเองนะครับ คือ เจ้าหน้าที่ทั้งหมดนี้
 นะครับ ก็เห็นว่า ถ้าการเลือกพร้อมกันนี้ น่าจะมีผลเสีย ข้อห่วงใยนี้ มากกว่าการที่จะ
 เลือกห่างกันนะครับ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการก็ได้นำข้อมูลชุดนี้ครับมาแจ้ง
 กรรมาธิการ จึงกำหนดรายละเอียดของความแตกต่างระหว่าง ๙๐ วัน กับ ๑๒๐ วัน ที่ได้
 กราบเรียนท่านสมาชิกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ พรรคหนึ่ง มีท่านใดตั้งใจอีกไหมครับ ท่านการุณหรือครับ

๒๔๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กมลมาศ ๑๐๖/๓

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม สสร.
นะครับ พรรคหนึ่งนี้บอกว่าจะเพิ่มเติมบอกว่าจะครับ ให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิก
วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน -----

- ๑๐๗/๑

ผมเกรงว่าจะทำไม่ได้ และจะทำไม่ทัน สาเหตุครับ เพราะกรรมการยกร่างท่านไม่สามารถทำการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเรื่องการสรรหาได้ ถ้าท่านทำก็แสดงว่า ท่านทำผิดไปจากรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา ๓๐ วรรคแรก เพราะมาตรา ๓๐ วรรคแรก บอกว่า เมื่อจัดทำรัฐธรรมนูญเสร็จ ตามมาตรา ๒๙ คือ เราประขามติเรียบร้อย ลงผ่านกันเรียบร้อยแล้ว ตามมาตรา ๒๙ บอกว่า ให้คณะกรรมการยกร่างดำเนินการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ท่านดูชัด ๆ ครับ ท่านช่วยกันดูหน่อยครับ เฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน ตรงนี้แหละครับ ท่านจะไม่สามารถเขียนเรื่องการสรรหาได้ ท่านจะเขียนได้เฉพาะเรื่อง สว. เลือกตั้ง ต่อจากนั้นท่านต้องให้ สนช. แก้ไขเพิ่มเติม ว่าด้วยเรื่องกระบวนการสรรหา มันถึงจะทำได้ เพราะกรรมการยกร่างท่านไปเขียนเรื่องการสรรหาไม่ได้ ที่สำคัญมันจะหนักสาหัสไปตรงที่ว่า ถ้าท่านไม่สามารถทำการเขียนเรื่องสรรหาได้ สว. ของท่านก็จะไม่ครบองค์ กลายเป็น สว. มีเฉพาะแต่การเลือกตั้ง สรรหา ๗๔ คน ทำไม่ได้ ท่านอาจจะบอกว่า สว. ที่ได้มาจากการเลือกตั้งยังไม่ครบองค์ คือไม่ถึง ๙๕ เปอร์เซนต์ ก็ทำหน้าที่ไม่ได้ ก็ให้ สนช. นั้นแหละทำหน้าที่ สว. แต่มันความหมายก็คือกลายเป็นว่าร่างรัฐธรรมนูญของท่านจะกลายเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่แล้วเสร็จ เพราะเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่สามารถไปทำอะไรให้ครบถ้วนได้ ประเด็นเรื่องนี้กลายเป็นการไปตีความ ไปวินิจฉัย ไปวิพากษ์วิจารณ์กันมากมาย ท่านดูดี ๆ นะครับ รัฐธรรมนูญชั่วคราว มาตรา ๓๐ ช่วยกันดูดี ๆ หน่อยครับ อันนี้ให้ทำเฉพาะเรื่องการเลือกตั้งนะท่าน แล้วกรณีที่ท่านกรรมการจรรยาท่านไปเอาวรรคสอง ในเรื่องการดำรงตำแหน่ง สว. เพื่อจะไปอธิบายวรรคหนึ่ง กรณีเรื่องเลือกตั้ง ผมว่าไม่พอครับ วรรคสองนั้นเขาเขียนคนละอย่างนะท่าน ท่านดูวรรคสอง ของมาตรา ๓๐ มันเป็นวรรคสองแห่งการเขียนเงื่อนไขเพื่อประโยชน์แห่งการขาดส่วนได้เสีย ส่วนได้เสียของพวกท่านใด ของกรรมการยกร่างที่พูดกันไปเมื่อครู่นี้ เพื่อประโยชน์ ดูซ้ำ ๆ ท่าน เพื่อประโยชน์แห่งการขาดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการยกร่าง ท่าน ๓๕ คน นะครับ ไปสมัคร สส. หรือดำรงตำแหน่ง สว. ความหมายเพียงแค่ คำว่า ดำรงตำแหน่ง สว. ไม่ใช่หมายความว่าไปแต่งตั้งก็ได้ ไปสรรหาก็กได้ ไม่ใช่ ยกไปอธิบายวรรคที่ ๑ ว่าด้วยเรื่องการเลือกตั้ง

๒๔๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

คําสํานี้ ๑๐๗/๒

ไม่ได้ครับ ผมเกรงว่าเราจะทำอะไรผิดพลาดก็ลงไป และเวลาทีใกล้จะหมดแล้วด้วย
ท้ายที่สุดท่านจะถอยกลับมาไม่ทัน แล้วสุดท้ายก็คือ เขียนรัฐธรรมนูญกันไม่เสร็จ
ประชาชนก็จะให้อิว บอกว่านั่น สสร. ทำรัฐธรรมนูญไม่เสร็จ ขอขอบคุณครับ เตือนไว้นะ
เตือนไว้ เตือนไว้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านใดจะชี้แจงครับ เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ ต้องขออนุญาตกราบเรียนชี้แจงดังนี้
นะครับ ว่า ในความเข้าใจของคณะกรรมาธิการนั้น เป็นอย่างที่ท่านอาจารย์จรัญได้กรุณา
ชี้แจงไปแล้วนะครับว่า -----

ในมาตรา ๓๐ กำหนดเพียงแต่ว่า ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ว่ารัฐธรรมนูญก็ไม่ได้กำหนด หรือห้ามไปว่า คณะกรรมการจะทำอย่างอื่นในระหว่างนั้น หรือเสนอความคิด ความเห็น หรือเสนอกฎหมายเป็นประการอื่นที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นไม่ได้ ก็ไม่ได้กำหนดดั่งนั้น แล้วที่ตีความวรรคสองมาเปรียบเทียบกับนั้น ก็ตีความในเชิงเปรียบเทียบว่า วรรคสองนั้นก็ไม่ได้บังคับว่ารัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นนั้นจะต้องมีแต่ระบบเลือกตั้งอย่างเดียว เพราะการห้ามกรรมการนั้น ห้ามทั้งเลือกตั้ง ห้ามทั้งการดำรงตำแหน่ง ซึ่งสื่อให้เห็นว่า ก็สุดแล้วแต่ว่ารัฐธรรมนูญนั้นจะเขียนอะไรไป แต่การจะเป็นอย่างไรก็ตามนั้น ทางคณะกรรมการคิดว่า หลังจากที่ทำรัฐธรรมนูญเสร็จ นำเสนอประชามติ แล้วก็มีกรทูลเกล้าฯ จนลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแล้ว บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้น ก็จะล้างบทบัญญัติเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่ ตามบทบัญญัติของ ๒๕๔๙ ออกทั้งหมด แล้วก็ใช้เงื่อนไขที่มาบัญญัติอยู่ในบทเฉพาะกาลของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นแทน ก็คือ การพิจารณากฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามเนื้อหาของบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญนั้นต่อไปนะครับ ดั่งนั้นก็เข้าใจว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตามนั้น โดยที่คราวนี้มันเป็นการทำรัฐธรรมนูญเหมือนกัน เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มา และมีเจตจำนงที่จะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเดิมของรัฐธรรมนูญที่เขียนไว้ ๒๕๔๙ นะครับ เมื่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นี้ประกาศใช้ มันก็เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เงื่อนไขที่พูดต่าง ๆ ใน ๒๕๔๙ มันไม่มีอยู่อีกต่อไปอีกแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการจึงเข้าใจว่า ก็สามารถเดินหน้าหรือดำเนินการต่อไปในลักษณะที่ทำมาได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ท่านอาจารย์พิเชียรยังมีหรือครับ ท่านสมเกียรติยังมีหรือครับ โอ้โห นี่ยาวมาก ๆ แล้วนะครับ นี่ครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : สั้น ๆ ครับ สั้น ๆ นิดเดียวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อภิปรายกันไม่จบหรือครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ขออนุญาตท่านประธานสั้น ๆ นิดเดียว
ครับ ผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ สสร. นะครับ ได้ฟังคำอภิปรายของท่านการุณนี้
กระผมคิดว่า ในบรรทัดที่ ๓ ของมาตรา ๓๐ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญชั่วคราวนี้ ถ้าท่านดู
ให้ดีนะครับ เขาเขียนว่า ให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญนี้ดำเนินการยกร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการ
เลือกตั้งนะครับ อันนี้ขออนุญาตเรียนถามท่านกรรมการการร่างนะครับ โดยเฉพาะ
ท่านประพันธ์นี้ ว่า เราจะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ที่ว่าด้วยเรื่องการ
สรรหา สว. นี้ ลงไป มันจะอยู่ในกรอบอันนี้ได้หรือเปล่า และถูกต้องไหม ถ้าถูกต้องก็น่าจะ
ไม่มีปัญหา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมการการเขาตอบแล้วครับ ท่านก็ถามประโยคเดียวกับท่านการุณนะครับ ท่าน
สมเกียรติครับ เชิญครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ
รอดเจริญ นะครับ สสร. ครับ ก็คำถามเดิมครับ ท่านกรรมการยังไม่ตอบผมเลยครับ
๒๘๗ นะครับ วรคที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ครับ ในวาระเริ่มแรก ห้ามมิให้ นี้ครับ ตัดไปยัง
ไม่ตอบเลยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมเกียรติครับ ยังไม่ถึงครับ เขาพิจารณาวรรคแรกอยู่เลยครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : อ้าว ขอภัยครับ ขอภัยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สำหรับในร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๐ บรรทัดที่ ๒ นี้ นะครับ ที่ว่าให้ดำเนินการยกร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง นี้ นะครับ หลักการตีความกฎหมายก็ต้องตีความให้บังคับใช้ได้ นะครับ ตามเจตนารมณ์ นะครับ ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๙ นี้ นะครับ ที่ว่าจัดให้มีการเลือกตั้ง ก็คือ สส. นี้เลือกตั้งแน่นอน ใช้นะครับ แล้วก็ด้านกฎหมายนี่ก็จะ เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส.แน่นอน นะครับ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๙ คงไม่ได้ห้าม นะครับ ว่า สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญแห่งนี้ ท่านจะต้องกำหนด บัญญัติให้ สว. เฉพาะแต่การเลือกตั้ง นะครับ มันเป็นไปได้ครับ ที่ว่าจะมาบังคับสมาชิก สภาว่างบอกว่า สว. คุณจะต้องเลือกตั้งด้วยนะ ถ้าคุณไม่เลือกตั้งนี่ คุณก็ออกกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญไม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี ๒๕๕๙ ผมคิดว่า การตีความกฎหมายต้องตีความในทางที่บังคับใช้ได้และตามเจตนารมณ์ -----

เหตุผลที่ได้กราบเรียนชี้แจง ผมคิดว่า ไม่ได้มีการขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี ๒๕๕๙ มาตรา ๓๐ ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านศิวะครับ ผมว่าเราไม่เดินเลยนะครับ แล้วเราไม่ร่วมมือกันเลย และท่านก็ยกมือกัน ทีละทีสองทีนี่นะครับ นี่ครับชั่วโมงแล้วครับ ยังอยู่พรรคหนึ่งอยู่เลยนะครับ นี่ จริง ๆ ครับ ด้วยความเคารพท่านจริง ๆ เลย ผมก็ตามใจท่านนะครับ เดี่ยวจะบอกร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่ ทำไม่ปิดกันนะครับ ท่านมีเรื่องสำคัญใหม่ครับ ถ้าสำคัญก็ถามนะครับ ไม่สำคัญก็ผ่าน นะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพครับ ถ้าท่านประธานจะถามว่า เรื่องสำคัญใหม่ ผมคิดว่า ถ้าเราจะลุกขึ้นมาพูดเรื่องไร้สาระ ผมคงไม่ยกมือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมก็คิดว่าท่าน

นายศิวะ แสงมณี : เพราะที่ผมลุกขึ้นถามนี้ ผมไม่เคยไร้สาระเลยนะครับ ท่านประธานครับ ที่ท่านอาจารย์ประพันธ์พูดเมื่อกี้ ผมคิดว่า มันเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งผมว่าไม่มีปัญหาครับ สิ่งที่คุณการุณอภิปรายไปนี้ ไม่เป็นไร ถ้าหากว่า ดีความกันไป ดีความกันมา ผมว่าพอรัฐธรรมนูญเสร็จ เราค่อยส่งศาลรัฐธรรมนูญอีกทีดีกว่าครับ เท่านั้นล่ะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณนะครับ ที่ท่านอภิปรายไว้ ก็ถือว่าเป็นข้อสังเกตได้ใหม่ครับ ท่านการุณ อย่างไรครับ

นายการุณ ไสงาม : การุณครับท่านประธาน ขออนุญาตนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านจะเสนอว่าอย่างไรครับ เพราะว่าญัตตินี้นะครับ กรรมาธิการเขามีการแก้ไขนะครับ ตอนนี้นะครับ ถ้าท่านไม่เห็นด้วยนี่นะครับ ก็ต้องลงมติว่า สิ่งที่กรรมาธิการแก้ไขนี้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ส่วนประเด็นที่ท่านเสนอนี้นะครับ ท่านก็ต้องไปหาช่องทางอื่นที่ ดำเนินการนะครับ ตอนนีก็ติงกันเป็นอย่างนี้ครับ ท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม สสร. นะครับ เรื่องที่ผมนำเสนอขึ้น ข้อที่ ๑ คือ ท้วงติงเอาไว้ เกรงว่าจะลึกเกินไป แล้วปรากฏจะถอยกลับไม่ทัน เพราะเวลาก็เหลือน้อย ถ้าท่านไม่ลึกเกินไป เริ่มแต่ตอนนี้ แล้วก็ถอยกลับ ท่านยังมีเวลาอยู่นะครับ ตอนนี่ ๒๙ ๓๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ เห็นไหม ๖ วันนี่ยังพอถอยทัน เพราะมันพอจะทำเรื่องนั้นเรื่องนี้ได้ อันนี้ข้อที่ ๑ นะครับ เตือนท่านไว้ แต่ถ้าท่านเห็นว่า ไม่มีปัญหาขัดข้อง เดินหน้าต่อไป ก็ถือว่า ผมได้เตือนท่านแล้ว เท่านั้นเอง ข้อที่ ๑ นะครับ ข้อที่ ๒ จากกรรมาธิการเพิ่มเติมตรงนั้นนะครับ บอกว่า ให้ทำการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา คำนี้ นะครับ ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา อันนี้ ได้มา ๒ ทางนะ ตามรัฐธรรมนูญของท่าน คือ ทางที่ ๑ ฝ่ายเลือกตั้ง ทางที่ ๒ คือ ฝ่ายสรรหา ผมเกรงว่า ๒ ทาง นี้เกรงว่าไม่ทัน เพราะท่านบอกว่าเป็นนี้ นะครับ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน เพราะว่า ทางที่ ๑ เรื่องมาจากเลือกตั้งนั้นเป็นไปได้ เพราะว่ามีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ชั่วคราวนี้ นะครับ บอกว่า ให้ท่านไปทำการยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเลือกตั้งที่เกี่ยวกับเฉพาะ ๆ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ได้บอกว่า ที่เกี่ยวกับการสรรหาด้วย แล้วท่านไปดูนะครับ ท่านไปดูกฎหมายเลือกตั้งของท่าน ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งของท่านเขียนว่าอย่างไรครับ ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งของท่านว่า การเลือกตั้ง สส. และ สว. และการสรรหา สว. กฎหมายเลือกตั้งที่ท่านจะเขียนใหม่เนี่ยนะ กฎหมายประกอบนะ ท่านเขียนเพิ่มเติมอย่างนี้ นะ ผมจำชื่อแม้จะผิดพลาดตรงนี้บ้างนะ แต่มันเป็นอย่างนี้จริง ๆ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. และ สว. และการสรรหาด้วยนะ และการได้มา การได้มา คือ การสรรหานั่นแหละ สว. เพราะฉะนั้นท่านไปเขียนนี้ นะครับ ไปแก้ไขเพิ่มเติมว่า เรื่องการได้มาของ สว. แบบสรรหานั้นมันทำไม่ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอภิปราย ๒ ที่แล้วนะครับ

นายการุณ ไสงาม : เสร็จแล้วท่านจะไม่ทัน ๑๒๐ วัน ของท่านนี้ นะ
เป็นไปได้ไหม ผมก็ไม่ได้ว่าอะไร ผมท้วงข้อ ๑ แล้ว ผมก็ท้วงข้อ ๒ บอกว่า เป็นไปได้ไหม
ท่านจะขยายจาก ๑๒๐ วัน ท่านลองคำนวณดูซิ ๔๕ วัน นี่มันครบแล้ว ต่อจากนั้นไป
ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นสรรหาได้ โดยให้ สนช. ดำเนินการ สมมุติ นะครับ

๒๕๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ณัฐชนก ๑๐๙/๓

ท่านกรรมการท่านไม่มีอำนาจ สมมติว่า ท่านวินิจฉัยสุดท้ายว่าไม่มีอำนาจ ก็ขยาย
ตรงนี้ออกไป แทนที่จะ ๑๒๐ วัน เป็น ๑๕๐ วัน จะทันสมัย อะไรอย่างนี้เป็นต้น
ก็หารือท่าน เพราะท่านเป็นคนแก้ไข ผมเองก็ไม่ได้แปรญัตติเอาไว้ เชิญตามสะดวกครับ
ท่าน ถ้าผิดก็ผิดด้วยกัน ไม่ว่าจะอะไรหรอก

- ๑๑๐/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ตกลงกรรมาธิการยืนยันหรือเปล่าครับ หรือท่านจะแขวน หรือท่านอะไร เสนอได้หมด
 ทุกอย่างนะครับ จะได้แก้ปัญหานะครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : ขออนุญาต สมาชิกสภาว่าง
 รัฐธรรมนูญนะครับ ไม่ใช่กรรมาธิการ ไม่ใช่ผมพูดหรือครับ ผมคิดว่า ข้อสังเกตคุณากรณ
 ก็สังเกตไป เขาตั้งเราเป็นสมัชชา เป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญมา ก็มาทำหน้าที่
 อันนี้แหละ มาตรา ๓๐ ก็เขียนเป็นแนวทางเท่านั้น เขียนกฎหมายจำเป็นซึ่งเกี่ยวกับการ
 การเลือกตั้งเราก็เขียน แต่ในส่วนที่เราจะต้องทำหน้าที่ ผมเป็นกรรมาธิการร่าง ผมเป็น
 อนุกรรมาธิการร่างกฎหมายเลือกตั้ง สส. สว. เราก็รู้หน้าที่ของเราแล้ว เราคิดว่าเราทำได้
 เสร็จ แล้วเขามีเวลา ๔๕ วัน ให้เรานะครับ เพราะฉะนั้นข้อห่วงใยของท่าน ถ้าท่านคิดว่า
 สภานี้ทำหน้าที่ไม่ได้ มันต้องเลิกไปเลย เพราะฉะนั้นขอให้สภานี้ตีความไปว่าทำหน้าที่ได้
 ไม่ต้องไปส่งตีความรัฐธรรมนูญที่ไหน ท่านคิดวะ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ คืออย่างนี้ครับ ผมปล่อยให้ท่านพูดกันเยอะแล้วนะครับ เพราะจริง ๆ แล้วมันกึ่งวง
 กันทุกคนแล้วตอนนี้ครับ เครื่องจักรมันก็ไม่ค่อยเดินแล้ว มันฮึดไปหมดแล้ว ตอนนี้ครับ
 ๒๘๗ นี่นะครับ กรรมาธิการมีการแก้ไขนะครับ อาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
 กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการครับ เรื่องระยะเวลาในการได้มา ซึ่งสมาชิก
 วุฒิสภานี้นะครับ แต่เดิมกรรมาธิการว่าจะให้ดำเนินการให้เสร็จภายใน ๑๒๐ วัน แต่เมื่อ
 ฟังที่ท่านการณ ไสงาม นี้ กรรณาวา เอ๊ะ มันอาจจะมีปัญหา เดียวมันทำไม่ทันนะครับ น่าที่
 จะเป็น ๑๕๐วัน นะครับ ก็ได้ปรึกษากับทางกรรมาธิการแล้วนี่นะครับ ก็คิดว่า ขยายเป็น
 ๑๕๐ วัน ก็ได้ครับ ในทางปฏิบัติก็จะพยายามทำให้เร็วที่สุดนะครับ ถ้ามีเวลา ๑๕๐ วัน
 ก็ยาวขึ้น ท่านห่วงดังมาก็มีเหตุผลครับ ก็แก้เป็น ๑๕๐ วัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับท่านสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ กรรมาธิการขอแก้ถ้อยคำนะครับ ขอเพิ่ม
 ข้อความก่อน แล้วก็แก้ถ้อยคำ มาตรา ๒๘๗ วรรคแรกนะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผ่านนะครับ ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบตามที่กรรมการเสนอขอแก้ไขนะครับ ครับ เชิญท่านเลขาธิการ วรคที่ ๒ ครับ เป็นมติสภานะครับ เชิญท่านเลขาธิการ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เมื่อพ้นระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ที่กำหนดให้พิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๘๖ แล้ว แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำเนื้อหาตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกวางรัฐธรรมนูญจัดทำและเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาประกาศใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามวาระหนึ่ง และให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีผลใช้บังคับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ วรคนี้ ตอนไปปรับข้อความนี้ก็ไม่ได้มีการแก้ไข แต่มีการแก้ไขตั้งแต่ช่วงแรกนะครับ ท่านกรรมการเชิญชี้แจงนิดครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมการครับ มาตรฐานี่ปรับขึ้น เพื่อจะอย่างนี้ครับว่า เรากำหนดโดยโยงไปหารัฐธรรมนูญชั่วคราวว่า ระยะเวลา ๔๕ วัน ของสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นนะ ความจริงแล้วควรจะทำเสร็จ แต่ถ้ามันมีเหตุที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจจะไม่เห็นด้วย หรืออะไรก็ตามนั้น ทำไม่เสร็จ เท่านั้น เราก็กำหนดให้ เพื่อแก้ไขปัญหาให้มีการเลือกตั้งขึ้นได้ เราก็กำหนดให้ตัวประธานสภานิติบัญญัตินั้นเป็นผู้รับผิดชอบ โดยเอาเนื้อหาที่สภาว่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาไปนั้นนะ เอาไปประกาศใช้บังคับไป

๒๕๖

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สาริศา ๑๑๐/๓

เพื่อใช้บังคับกับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้น เป็นการแก้ปัญหาถ้าเกิดว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ทำไม่เสร็จภายใน ๔๕ วัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ พรรคนี้มีท่านใดตั้งใจไหมครับ ไม่มีนะครับ ท่านกรรมมาธิการครับ มีอะไรครับ
ท่านอาจารย์พิเชียรนะครับ เชิญครับ ยกมือ

- ๑๑๑/๑

๒๕๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริลักษณ์ ๑๑๑/๑

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ลั่น ๆ นิดเดียวครับ ผมก็กังวลในช่วงที่
บรรทัดสุดท้ายของวรรคสองนะครับว่า ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศนี้
จะทันหรือเปล่าครับ ถ้าเกิดไม่ทันขึ้นมาอีก มันจะมีปัญหาอะไรหรือเปล่า เพราะว่า
มันล๊อคกับข้างบน ข้างบนเราขยายขึ้นไปหน่อยหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวให้กรรมการเขาคงพิจารณาตรงนี้ด้วยนะครับ เชิญท่านกรรมการครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : ขออนุญาตแก้ไขถ้อยคำนะครับ
เพื่อจะให้รับกับวรรคที่ ๑ ที่ผ่านมาแล้วนะครับ ว่า บรรทัดที่ ๓ จากข้างล่างไปว่า และให้
ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายในเก้าสิบวัน หรือดำเนินการให้ได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันแล้วแต่กรณี นับแต่วันที่ประกาศของ
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีผลใช้บังคับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ข้อความที่แก้ไขมีสมาชิกท่านใดไม่เห็นด้วยมีไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ก็ตามที่อ่าน ชัดเจนแล้วนะครับ ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับกรรมการที่แก้ไขนะครับ
เชิญท่านเลขาธิการ วรรคที่ ๓ ครับ

นายวิจักขณ์ นาควัชระ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการ
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ในการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งแรก ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิก
พรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ส่วนระยะเวลาตามมาตรา ๙๕
(๔) (ก) ให้กำหนดเวลาเป็นหนึ่งปี และระยะเวลาตามมาตรา ๙๕ (๔) (ค) และ (ง)
ให้กำหนดเวลาเป็นสองปี

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์กล้ารงค์ครับ

นายก้านรงค์ จันทิก : กระผม ก้านรงค์ นิดเดียวครับ ท่านครับ ที่ท่านใช้คำว่า ระยะเวลา ตามมาตรา ๙๕ (๔) (ค) ให้กำหนดเวลาเป็นสองปี กระผมดูแล้ว มาตรา ๙๕ (๔) (ค) นั้น เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดนระครับ หรือในกลุ่มจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่กรณี ฉะนั้นเวลาคงไม่ใช่ครับ ๒ ปี ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวก่อนกรรมการตรวจดูนะครับ ท่านอาจารย์สุรัชย์ครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ของผมประเด็นเดียวกับที่ท่านก้านรงค์
เสนอครับ เสนอให้ตัด ๙๔ (๔) (ค) ออกครับ คงเหลือแต่ (ง) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
๙๕ มั้งครับ ๙๕ (๔)

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ๙๕ (ค) เสนอตัดออกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
จริง ๆ มันควรจะเป็นอะไรครับ เพราะว่าตัวอักษรบางที่มันเพิ่มอันโน้น ต่อตรงนี้นะครับ
เชิญท่านกรรมการครับ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ (กรรมการ) : ขออนุญาตคะท่านประธาน
ดิฉัน กาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์ นะคะ คือ ความในส่วนนี้ บังเอิญไปร่างตามที่ตัด (ข)
ออกไปแล้ว จริง ๆ ต้องเป็น (ง) กับ (จ) ซึ่ง (ข) เรามีมติในที่ประชุมสภาให้ตัดออก แล้วเรา
ก็เลยคิดว่า ปรับเลื่อนไป เพราะฉะนั้นเจตนาตรงกัน แต่ว่าตัววงเล็บนี้ไปอ้างตามที่มีการ
แก้ไขแล้วคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
หลักการ เหตุผลเดียวกันนะครับ คงตรงกันแล้วนะครับ ท่านสดศรีครับ

นางสดศรี สัตยธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานนะคะ ดิฉัน
สดศรี สัตยธรรม ค่ะ คือ อยากจะทราบว่า ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนี้ เปิดกว้าง
เหลือเกิน คือ สมาชิกพรรคการเมืองเดียวใช่ไหมคะ ภายในไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน
นับแต่วันเลือกตั้ง หรือเป็นได้หลาย ๆ พรรค อันนี้ขอความชัดเจนในส่วนนี้ด้วยคะ
ขอบพระคุณคะ

๒๕๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริลักษณ์ ๑๑๑/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อยู่คณะกรรมการเดียวกันนะครับ เชิญตอบกันเองนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมการ) : หมายถึงต้องเป็นสมาชิก
พรรคการเมืองพรรคเดียว ซึ่งมันจะอยู่ในกฎหมายพรรคการเมือง บังคับอยู่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสดศรีเข้าใจไหมครับ

นางสดศรี สัตยธรรม (กรรมการ) : คือจริง ๆ แล้วรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๕๐ ระบุไว้ชัดเจนนะคะว่า พรรคการเมืองเดี่ยวนะคะ ไม่ใช่หลายพรรค เพราะฉะนั้น
ถ้าไม่ต้องไปดูกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแล้วน่าจะเขียนไว้ชัดเจนว่า ต้องเป็นสมาชิก
พรรคการเมืองเดียว ไม่ใช่หลายพรรคนะคะ อันนี้น่าจะชัดเจนกว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านใดครับ ท่านอาจารย์จรัญ หรือท่านอาจารย์สมคิด

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ความจริงเขียนอยู่ในมาตรา ๙๕ (๓) แล้วครับว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว ครับ เขียนอยู่แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : พอเข้าใจนะครับ ท่านศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. นะครับ ผมเห็นในนี้ที่เขียนไว้ในวรรคสาม ใช้นใหม่ครับ วรรคสามบอกว่า ระยะเวลาตาม ๙๕ (๔) (ก) ทำไม่ต้องมาระบุไว้ในนี้ครับ เพราะว่าในมาตรา ๙๕ ก็ระบุไว้ชัดเจนแล้วว่า ๑ ปี ๒ ปี ที่มาระบุใหม่ในนี้เพื่ออะไรครับ ไม่ทราบว่าจะไปแล้วใช้นใหม่ครับ จาก ๕ ปี ใช้นใหม่ครับ มาเหลือตรงนี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในวาระแรกเริ่มครับ มาลดลงครับ

นายศิวะ แสงมณี : ลดลงให้เหลือ ๑ ปี ๒ ปี ใช้นใหม่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ จะได้ไม่ตัดสิทธิกัน

นายศิวะ แสงมณี : ครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : นะครับ เข้าใจนะครับ มีท่านใดไม่เห็นด้วย ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธาน ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย นะครับ อยากจะให้ทางยกร่างช่วยสรุปให้ที่ครับ ว่า ตกขอบเฉพาะกาลของ ๙๕ (๔) นี้จะมีอนุไหนบ้างที่จะให้เป็นบทเฉพาะกาลครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : สรุปอีกทีหนึ่งครับ จริง ๆ ตัวเลขนี้ เดี่ยวกรรมาธิการเขาต้องไปปรับอยู่แล้วครับ เดี่ยวเขาต้องไปปรับอีกที อาจารย์สุรชัย อนุเท่าไรนี้ ในนี้มันตรงกันแล้วละ เพียงแต่ว่า เดี่ยวก็ต้องไปดูว่าลำดับอันไหนก่อนมาหลังนะครับ แล้ววันแจกร่าง แล้วเรามาดูอีกทีหนึ่งดีไหมครับ

ท่านตึก ๆ ของท่านไว้ก่อนนะครับ ถ้ามตรงนี้ เดี่ยวเขาไปปรับตัวเลขตรงนั้นอีก ก็ไม่รู้ว่ามัน จะกลับไปตรงไหนอีก

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ใช่ ท่านประธาน ผมจดไม่ทัน ตกลงมันมี ๙๕ (๔) (ก) ๑ ปี แล้วก็ ๙๕ (๔) (ง) และ (จ) ๒ ปี อย่างนี้ใช่ไหมครับ ใช่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ใช่ไหมครับ ท่านกาญจนารัตน์ครับ ท่านกาญจนารัตน์บอก ใช่ค่ะ ใช่ค่ะนะครับ นี่ครับ มีท่านใดไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการไหมครับ ที่แก้ไข ละเอียดถี่ถ้วนดีมาก ๆ เลยนะครับ พรรคนี้คงหมดแล้วนะครับ มาตรา ๒๘๗ นะครับ ตอบท่านสมเกียรติก่อนครับ ท่านสมเกียรติถามค้างคาไว้ ที่ไปตัดในวาระแรกนี่นะครับ ในพรรคท้ายของเดิม ท่านอธิบายหน่อยครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ เหตุผลที่คณะกรรมาธิการได้ตัดข้อความ เดิม ในมาตรา ๒๘๗ พรรคสุดท้าย ที่ว่า ห้ามสมาชิกสภาเดิมเข้าลงนั้น เนื่องจากมองเห็น ว่า เนื่องจากเงื่อนไขต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่เกี่ยวกับ สว. นั้นเปลี่ยนแปลงไป ก็ไม่น่าจะเอาเงื่อนไขจากเดิมนั้นมาใช้กับเงื่อนไขของตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงไม่บัญญัติห้ามไว้อีกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศิวะ แสงมณี สสร. นะครับ นี่ก็เหมือนกันครับ ที่บอกว่า เดิมเราห้ามไว้ ตอนนั้นไม่ทราบเวลาที่ตอนห้ามไว้ ไม่ทราบว่านี่ไม่ถึงหรืออย่างไรครับ แล้วตอนหลังมานี้ก็ได้ใช่ไหมครับว่า เราไม่ควรจะตัด สิทธิ ผมยังไม่ทราบเหตุผลว่า ทำไมเราให้กลับมาอีก ในเมื่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เขาจะให้วุฒิสภาได้อยู่ได้สมัยหนึ่ง คือ ๖ ปี แล้วทำไมเราจะให้กลับมาอีกครับ และเราก็ วิพากษ์วิจารณ์กันในสภานี้ว่า วุฒิสมาชิกรุ่นนั้น โอ้โฮ เลวทราม ชั่วร้าย อะไร ร้อยแปด พันประการ

๒๖๒

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เสาวลักษณ์ ๑๑๒/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ครับ อาจารย์ครับ

นายศิวัช แสงมณี : ขอภัยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กระทบผมด้วยครับ

นายศิวัช แสงมณี : ไม่ ผมยกเว้นท่านเสรี เจิมศักดิ์ แล้วก็การุณ แล้วก็
ท่านมีชัยนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มิได้ อาจารย์ครับ คือ จริง ๆ แล้วต้องให้ความเป็นธรรมครับ ถ้าอาจารย์พูดอย่างนี้
คนอื่นที่ดี ๆ ข้างนอกเขาเสีย

นายศิวัช แสงมณี : ท่านประธานครับ คือว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอให้ท่านถอนเถอะครับ นะครับ

นายศิวัช แสงมณี : ผมไม่ได้วิจารณ์นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือท่านไปว่า

นายศิวัช แสงมณี : คนอื่นเขาพูด ผมยกตัวอย่างมา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
นั่นแหละครับ ท่านมาพูดในนี้ครับ ก็เท่ากับท่านพูดแล้วครับ ขอร้องเถอะครับ ท่านครับ
คำนี้มันไม่ดีหรอก ท่านก็เป็นหลักให้กับสภาอยู่แล้วนะครับ เลวทราม อะไรนี้ครับ
ไปว่าเขานี้ ผมว่า

นายศิวัช แสงมณี : คือ ผมไม่ได้พูดนะครับ ผมไม่เคยว่าคนเหล่านี้
เลวทราม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมขอให้ท่านถอนนะครับ ท่านครับ

๒๖๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เสวลักษณะ ๑๑๒/๔

นายศิวะ แสงมณี : แต่ผมหมายถึงคนที่เขาวิพากษ์วิจารณ์ก่อนนะครับ
แต่ถ้าท่านให้ถอน ก็ โอ.เค. แต่ว่าผมยืนยันว่า ผมไม่ได้เป็นคนพูด

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอร้องครับ ท่านครับ ถอนนะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ถอน แต่ว่า ผมเรียนว่า เราวิพากษ์วิจารณ์เขามาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านครับ หมิ่นประมาทเขาจะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ไม่ใช่ครับ ก็เราวิพากษ์วิจารณ์ในสภานี้ ท่านเปิดเทป
ดูสิครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เปล่าครับ ผมกำลังบอกว่า ถ้อยคำที่ท่านพูดนี้ มันเป็นข้อหาหมิ่นประมาท แล้วมันหมิ่น
จริง ๆ ผมไม่อยากจะให้มีคดีความเกิดขึ้น

นายศิวะ แสงมณี : แล้วท่านจะให้ผมอภิปรายว่าอย่างไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้อยคำนั้นครับ ขอให้ถอนเถอะครับท่าน

นายศิวะ แสงมณี : ก็เมื่อที่ผมถอนแล้วไงครับ ที่ว่า เลวทราม ผมถอนไป
แล้ว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ข้อความทั้งหมดนั้นครับ ไม่ใช่คำนี้คำเดียว อันนี้แล้วแต่ท่านนะครับ ท่านรับผิดชอบ
เอง ผมด้วยความเคารพท่านนะครับ ถ้าท่านจะถอนแค่นี้ก็ ถึงได้เรียนไงครับว่า ท่านไปว่า
คนข้างนอกนั้นนะครับ มันเสียหาย ด้วยความเคารพท่านจริง ๆ

นายศิวะ แสงมณี : คือ ที่ผมเรียนท่านประธานนะครับว่า ผมไม่ได้
กล่าวหา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านหยิบยกคำ ๆ นี้เข้ามาครับ ท่านศิวะครับ

นายศิวะ แสงมณี : หยิบยกไม่ได้ใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่ได้ล่ะครับ

นายศิวะ แสงมณี : ถ้าอย่างนั้นขอถอนสิ่งที่หยิบยกมาก็แล้วกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
นะครับ ขอรับรองเถอะครับท่าน

นายศิวะ แสงมณี : แต่ว่าไม่ใช่คำพูดของผมนะครับ ผมหยิบยกเขามา

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านถอนนะครับ

นายศิวัช แสงมณี : ถอนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ขอบพระคุณครับ

นายศิวัช แสงมณี : ถ้าอย่างนั้นผมก็จะขออภิปรายว่า ในการที่เราบอกว่า
วุฒิสมาชิกครั้งที่แล้วนี้ไม่เหมาะสมในหลาย ๆ ด้าน แล้วจู่ ๆ วันนี้เราก็กลับมาให้สิทธิเขา
อีก ก็มีคนที่ตั้งข้อสังเกตกับผมว่า มันมีประโยชน์ทับซ้อนอะไรหรือเปล่าครับ เพราะว่า
แต่เดิมนี่เราตัดออกไปแล้ว แสดงว่าต้องมีเจตนารมณ์ชัดเจนนะครับ ว่า ทำไมตัดออก
เพราะเจตนารมณ์เราบอกว่า ต้องการให้คนอยู่เพียงสมัยเดียว ใช้นะครับ แต่ตอนนี้เรา
บอกว่า รัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงไป วุฒิสมาชิกคุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไป เลยอนุญาต
อันนี้ผมก็คิดว่า ยังเป็นเหตุผลไม่พอเพียงนะครับ ผมเห็นว่า ถ้าเรายึดถือเจตนารมณ์ของ
ปี ๒๕๔๐ เราก็ไม่ควรจะให้วุฒิสมาชิกชุดนี้ได้มา มีสิทธิในการสมัครต่อไปนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ท่านวุฒิสมาชิกครับ ผมชักง่วงแล้ว

นายวุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ
กระผม นายวุฒิสมาชิก กัลยาณมิตร ครับ ท่านประธานครับ พรรคทำยนี้ นะครับ ผม
ขออนุญาตอย่างนี้นะครับว่า ที่แรกเดิมทีนี้ที่มีอยู่แล้วนี้นะครับ ผมเห็นด้วย แต่พอมา
ตัดออกนี้ครับ ผมว่ามันไม่เหมาะ ตรงที่ว่า คือผมให้ความเป็นธรรมนะครับกับสำหรับ
วุฒิสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งมา เมื่อปี ๒๕๔๓ ถ้าเกิดเหตุการณ์รัฐประหารอยู่ใน
ระหว่างช่วงที่อายุของวุฒิสมาชิกปี ๒๕๔๓ ยังไม่หมดนี้ โอ.เค. เราอาจจะเปิดโอกาสให้
เข้ามา เพราะการดำรงตำแหน่งตามวาระนี้ไม่ครบ แต่ที่นี้ตามเจตนารมณ์ของ
รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นี้ เขาได้ดำรงตำแหน่งครบไปแล้ว แล้วก็มีการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก
ใหม่ขึ้นมาเมื่อปี ๒๕๔๙ นะครับ แต่ว่ายังไม่สามารถดำเนินการได้ นะครับ ก็เกิดเหตุการณ์
รัฐประหารเกิดขึ้นนะครับ เพราะฉะนั้นนี้นะครับ ผมเห็นเหตุที่กรรมาธิการยกร่างท่านอ้าง
นะครับ ขออนุญาตนะครับ ด้วยความเคารพนะครับ ที่ท่านบอกว่า เงื่อนไขของการได้มา

ซึ่งวุฒิสมาชิกนี้ มันแตกต่างไปจากตอนที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้น มันตอบโจทย์ไม่ได้ครับ อย่างไรก็ตามไม่เห็นด้วยแน่นอนครับ อย่างไรก็ตามต้องคงวรรคนีไว้ นะครับ ในวาระเริ่มแรกนี้ ห้ามมิให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับการเลือกตั้งครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะมีการสรรหาเป็นครั้งแรก คือ ได้มาไม่ว่าจะเป็นการสรรหา หรือการแต่งตั้ง นะครับ คือ ขออนุญาต นะครับว่า ให้ใช้บทตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ส่วนสมาชิกวุฒิสภา ปี ๒๕๔๙ นี้ นะครับ นั่นเราต้องให้ความเป็นธรรมกับเขา เพราะว่า การดำรงตำแหน่งตามวาระเขา นี้ เขามาได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วก็เกิดเหตุการณ์รัฐประหารเกิดขึ้น นะครับ ไม่อย่างนั้น ผมว่าวันนี้เราตอบสังคมไม่ได้ นะครับ มันเหมือนกับว่า อย่างที่ ขอร้อง ที่ต้องเอ่ยนามท่าน ศิวะ นะครับ ท่านพูดว่า รับอะไรจากใครมาหรือเปล่า มีผลประโยชน์ทับซ้อนอะไรหรือเปล่านะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์วิชาครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา มหาคุณ กรรมาธิการครับ ประเด็นนี้ที่จริงเราใส่ไว้ นะครับ ตั้งแต่ที่แรกเลย ที่นี้ตอนหลังนี้ก็มีผู้ที่ยกขึ้นมาในกรรมาธิการยกว่าง แล้วก็ได้มีการลงคะแนนเสียง ก็ยังมีผู้ไม่เห็นด้วยอยู่ นะครับ จิวเจียด นะครับ ตามที่ฟัง นะครับ เพราะว่าผมเองก็ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม อาจารย์จรัญก็ไม่ได้อยู่ -----

เพราะฉะนั้นประเด็นนี้เราก็ตกลงกันในกรรมาธิการยกร่างแล้วว่า ในเมื่อมันเป็นประเด็นสำคัญ แล้วผมก็ได้รับคำร้องเรียนมาตลอดนะครับ จากข้างนอกก็ดี หรือว่าจากทาง สสร. หลาย ๆ ท่านก็ดี ก็ขอให้ลงคะแนนเสียงอีกครั้งหนึ่งก็แล้วกันนะครับ แล้วก็ให้เป็นฟรีโหวต (Free Vote) ครับผม ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ข้างล่างก่อนนะครับ อาจารย์ปกรณ์นะครับ อาจารย์สวิงครับ แล้วก็อาจารย์เกริกเกียรติครับ แล้วอาจารย์หมอชัยนะครับ

นายสวิง ต้นอูด : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สวิง ต้นอูด ครับ ผมคิดว่า วรรคสุดท้ายในมาตรานี้นะครับ ผมคิดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งนะครับ เพราะว่า

๑. ตอนที่เราใช้ในฉบับรับฟังความคิดเห็นนี้นะครับ เราเอาไปให้ประชาชนดู ผมคิดว่าแทบจะไม่มีประชาชนไหนที่คัดค้านเรื่องนี้เลย คือ เห็นด้วยกับร่างในฉบับที่เราไปรับฟังความคิดเห็น แทบจะไม่มีเวทีไหนที่บอกว่าน่าจะตัดเรื่องนี้ออก อันนี้ประการหนึ่งนะครับ

ประการที่ ๒ ผมดูแล้วนะครับ ในเรื่องนี้ถ้าเราตัดออกไปนี้นะครับ จะเป็นการเสียหลักการอย่างยิ่งนะครับ เสียหลักการโดยที่เราไม่สามารถจะตอบกับสังคมได้เลยว่า เราใช้หลักการอะไรนะครับ ซึ่งผมคิดว่า อันนี้จะเป็นการเสียศูนย์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างยิ่ง เพราะเราอ้างอิงมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐ นะครับ แล้วก็ได้รับสิทธินั้นไปแล้วนะ สว. ในชุดนั้นเองก็ได้รับสิทธินั้นไปแล้ว ซึ่งผมคิดว่าอันนี้เราจะตอบสังคมไม่ได้

ประการที่ ๓ นะครับ ที่ท่านกรรมาธิการบอกว่า เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญฉบับนี้เปลี่ยนแปลงไปหลายประการ ที่จริงผมอยากทราบว่า หลายประการนั้นคืออะไร นะครับ มีเหตุผลพอไหมที่บอกว่าจะตัดวรรคนี้ออกไปนะครับ คำว่า หลายประการเฉย ๆ นี้ ตอบไม่ได้ ชี้แจงมาหน่อยได้ไหมครับว่า หลายประการนั้นอะไรบ้างนะครับ ซึ่งถ้าสมมุติว่ามีเหตุผลเพียงพอ ซึ่งผมคิดว่า ก็น่าจะตอบหลักการนี้ได้ ก็ขอ ๓ ประการนี้ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ อาจารย์เกริกเกียรติครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (กรรมาธิการ) : กราบเรียน
 ท่านประธานที่เคารพ ในประเด็นนี้ที่กรรมาธิการตัดออกนี้ ผมคิดว่าโดยหลักการนี้
 มันน่าจะคงของเดิมไว้ ดังที่เพื่อนสมาชิก สสร. ได้อภิปรายมาแล้ว ในประเด็นนี้ ก็คือว่า
 สว. ปี ๒๕๔๓ ก็ได้ดำรงตำแหน่งมาครบวาระ ๑ เทอม ซึ่งก็เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ
 รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ คราวนี้สำหรับในประเด็นนี้ก็จะขออนุญาตแล้วว่า
 ในคณะกรรมการยกวางในวันสุดท้ายเลย ในการลงมติต่าง ๆ นี่ก็เป็นเรื่องที่เราเรียกว่า
 ส่วนใหญ่สมาชิกก็กลับกันเกือบหมดแล้ว เนื่องจากมันค่าแล้ว มันเย็นมากแล้วนะครับ
 แล้วก็ในญัตตินี้ ผมคิดว่า คะแนนมันก็เฉียดฉิว เพราะฉะนั้นหลายคนก็ยังค้างคาใจอยู่ว่า
 ทำไมถึงตัดออก ในวันต่อมาก็ได้พูดถึง เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้ ในความเห็นส่วนตัวผม
 ผมคิดว่าอยากจะให้ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้ตัดสินอีกทีว่า ในประเด็นที่ตัดออกนี้ควรจะคงไว้
 หรือเอาของเดิมครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ เตี่ยวนะครับ ผมว่ามันดีแล้ว ท่านกรรมาธิการครับ เอากลับคืนดีไหมครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพครับ
 ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมนั่งชั่งใจอยู่เยอะพอสมควรว่า จะพูดตรงนี้ดีไหม เพราะพูดแล้ว
 ดูเหมือนกับว่าผมเองมีส่วนได้เสีย เพราะว่าเท่าที่ท่านพูดกัน ก็คือ สว. รุ่นผม คือ เข้ามา
 ปี ๒๕๔๓ เลือกลงตั้ง ๔ มีนา ๒๕๔๓ จะทำงานได้จริงประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๔๓
 ท่านประธานครับ ผมคิดว่า ผมคงจำเป็นต้องพูด เพราะว่า ผมรู้ว่าเพื่อนสมาชิกและ
 ประชาชนน่าจะรู้ดีว่า ผมคงไม่ได้คิดเรื่องส่วนตัวกับหลักการที่จะพยายามที่จะไปพั้วพัน
 และหาผลประโยชน์ใส่ตัว เพราะว่า หลายต่อหลายเรื่องที่เราทำกันมาสองร้อยกว่ามาตรา
 ท่านคงเห็นว่า จุดยืนผมเป็นอย่างไร แต่ผมคงจำเป็นที่จะต้องพูดถึงเจตนารมณ์ของ
 รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ห้ามไม่ให้วุฒิสภาสัมผัสต่อกัน แล้วก็ต้องการให้เว้นวรรค ๑ ครั้ง

๒๖๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๑๑๔/๓

เป็นเพราะอะไร รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ต้องการให้วุฒิสภาทำงานโดยไม่หวังว่าจะต้อง
หาเสียง -----

- ๑๑๕/๑

คือ ทำไปหาเสียงไป เพื่อที่จะลงเลือกตั้งครั้งต่อไป จะต้องเว้น ๑ เทอม ๑ ครั้ง ก็เพื่อไม่ให้หาเสียงครั้งถัดไป ท่านประธานครับ ถามว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้บรรลุแล้วหรือยัง เราต้องมาดูวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญของเก่านี้อาจบรรลุหรือยัง คำตอบตรงนี้ต้องพิจารณา ๒ ประเด็นด้วยกัน

ประเด็นที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๙ ได้มีการเลือกวุฒิสภาอีกชุดหนึ่งขึ้นมาแล้ว แล้วก็ตัดสิทธิวุฒิสภาชุดพวกผมที่จะไปลงสมัครเรียบบ่อย และด้วยกติกาเก่า วุฒิสภารุ่นพวกผมก็ไม่ได้หวัง เพราะหวังไม่ได้ มีกฎหมายอยู่แล้วว่า มันลงไม่ได้ ปี ๒๕๔๙ ตกลงมันบรรลุผลไปแล้วใช่ไหม ท่านประธานครับ ผมพูดนี้ น่าจะเข้าใจว่าผมคงไม่ได้พูดเพื่อตัวเอง แต่ว่าผมและท่านก็คงจะเข้าใจว่า ผมเจ็บปวดกับวุฒิสภารุ่นผมจำนวนไม่น้อย แต่ในบรรดาคนเลวย่อมมีคนดีอยู่จำนวนหนึ่ง ถามว่าเราจะตัดสิทธิเขาหรือเปล่า ท่านซึ่งใจเอาเองก็แล้วกัน ผมได้แต่ให้ข้อมูลเท่านั้น ผมวันนี้จะไม่บอกว่าเราต้องโหวตอย่างไร แต่ท่านลองซึ่งใจดูเองก็แล้วกันครับว่า ๑. วัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ห้ามไม่ให้วุฒิสภา ถูกสมาชิกวุฒิสภาลงติดต่อเลือกตั้งต่อเนื่อง เพราะเหตุว่า จะได้ตัดสินใจดำเนินการโดยไม่หวังหาเสียงที่จะเลือกตั้งครั้งต่อไป นั่นคือเจตนารมณ์หลัก ถ้าเป็นเช่นนั้นการเลือกตั้งครั้งถัดไปได้เกิดแล้ว แล้วเจตนารมณ์ดังกล่าวได้บังคับผู้คนในสว. รุ่นพวกผมไว้เรียบบ่อยแล้วจนกระทั่งถึงเดือนสิงหาคม ปี ๒๕๔๙ เพราะเขาไม่มีปัญญา และลงอีกไม่ได้ในตอนนั้น เพราะฉะนั้นตอนนี้อย่าถามว่า เขาก็จะบอกว่า เว้นวรรคไปแล้ว ๑ เทอม ใช่ไหม สมตามเจตนารมณ์ ปี ๒๕๔๐ แล้วใช่ไหมว่า เขาหาเสียงไว้ก่อนหรือเปล่าที่จะทำงานครั้งถัดไป ก็ลองซึ่งน้ำหนักดูเอาเองก็แล้วกันครับ แล้วเราควรจะต้องตัดสิทธิหรือไม่ ผมคิดว่า ผมคงไม่มีส่วนได้เสียถ้าพูดกันตรงไปตรงมา แต่ว่าเอาละครับ ถูกกล่าวหาได้เสมอ ถ้าจะทำงานในสภามันก็ต้องยอมถูกกล่าวหาแต่ต้องพูดความจริงขอพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เดี่ยวท่านวุฒิสภาตีพูดไปแล้วให้คนอื่นพูดก่อนนะครับ ท่านวิทยากรครับ

นายวิทยา งานทวี (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา กระผม
นายวิทยา งานทวี กรรมาธิการ แล้วก็สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ขอกราบเรียนนะครับว่า

๒๗๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สายชล ๑๑๕/๒

รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่เรากำลังร่างอยู่นี้ ด้วยความตั้งใจที่เราจะพยายามสร้างระบบที่ดีที่มีคุณภาพซึ่งก็ได้ผ่านเวลาในการที่ดำเนินการกันพอสมควร และสิ่งหนึ่งที่เรากำลังดำเนินการอยู่นี้ ก็คงตั้งใจว่า รัฐธรรมนูญที่เราร่างนี้คงเป็นระบบที่ไม่กีดกัน แล้วก็สร้างโอกาส แต่ในเวลาเดียวกัน เรากำลังพูดในเรื่องที่เรากำลังไปรอนสิทธิของคนอื่นเขา เมื่อตะกี้ท่านเจิมศักดิ์ก็ได้พูดชัดเจนนะครับ ว่า ปี ๒๕๔๓ ผ่านมา ก็มีคืบด้วยปี ๒๕๔๙ ในปี ๒๕๔๙ นั้น ก็มีการเลือกตั้งชัดเจน แล้วมีผู้ดำรงตำแหน่ง สว. ไปแล้วนะครับ แล้วก็มีการที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ถึงยังไม่ได้ทำหน้าที่ แต่ก็ได้มีรับเงินเดือน หรือรับผลตอบแทนไปแล้ว ผมกราบเรียนว่า ถ้าหากว่า เราจะต้องให้มาตีความว่า ปี ๒๕๔๓ นั้น มีการคืบแล้วหรือยัง ผมคิดว่า มันก็ไม่ใช่สาระที่ควรจะเป็น ในเมื่อร่างรัฐธรรมนูญที่นี้เรามั่นใจว่าเราจะมีระบบที่ดีแล้ว ผมคิดว่า ไม่ควรจะไปรอนสิทธิของคนอื่นเขา แล้วเรายังเปิดโอกาสให้ส่วนต่าง ๆ ในสังคมได้มีโอกาส ผมอยากให้เห็นว่า ความเป็นธรรมต้องเกิด แล้วรัฐธรรมนูญนี้ไม่ใช่สร้างศัตรู สร้างคู่แค้น แต่เรากำลังสร้างมิติใหม่นะครับ ระบบที่ดีที่กำลังได้ร่างมานี้ ควรจะได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องครับ ขอพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ พี่เกียรติชัยนะครับ เตี่ยวนะครับ ท่านวุฒิสภาติพูดไปแล้วนะครับ พี่เกียรติชัยครับ พี่หมอชูชัยอีกครับ อาจารย์เกียรติชัย แล้วคุณหมอชูชัยแล้วกันนะครับ แล้วอาจารย์กรรณิการ์ครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ สสร. ครับ ผมก็ไม่เคยเป็นอะไรกับเขาสักที แล้วก็พูดถึงเรื่องคนที่จะเป็นอะไรกันทุกที ผมคิดว่า ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ เราก็รู้ว่า เราจะจัดการกับสถานการณ์อย่างนั้นอย่างไรจึงจะดี จึงจะเหมาะสม และหากเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปแล้วกลับมาสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง เราก็รู้ว่า เราควรจะใช้มิติไหนที่ดีที่สุดในการที่จะจัดการกับสถานการณ์นั้น ๆ นั่นเป็นประเด็นหนึ่งที่ผมอยากจะพูดให้เห็นว่า เรารู้ว่าเราจะหาวิธีที่ดีที่สุดต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ อย่างไรดี ในขณะที่เดียวกัน ผมได้พยายามพูดมาแต่ต้นว่า เราซึ่งอาจสามารถร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และไม่เกรง ไม่กลัวต่อภาวะการกดดันใด ๆ ที่เกิดขึ้น ข้อกล่าวหา ครหาใด ๆ เหล่านั้น ไม่ได้กระทบกระเทือน ผมไม่ได้รู้สึกเลยว่า มันจะเป็นไปอย่างนั้น เราไม่ได้เข้ามาด้วยวุฒิภาวะสมบูรณ์พอที่จะบอกถึงวุฒิภาวะของเราว่า เราไม่ได้เป็นอะไรอย่างนั้นจริง ๆ เราเป็นตัวของเราเองอย่างไร นี่เป็นประการที่ ๒

ประการที่ ๓ เราไม่ได้ร่างรัฐธรรมนูญด้วยความกลัวอะไรเลย แล้วด้วยจิตวิญญาณของประชาธิปไตย ทำไมเราไม่เปิดกว้าง ผมก็เห็นทุกสมัยมันมีทั้งดี ทั้งเลว ปะปนคละเคล้าอยู่รวมกันทั้งนั้น แต่ประชาธิปไตยมันให้บทเรียน มันมีกลไกในตัวเองที่จะคัดสรรคนดีเข้ามาสู่ระบบ แล้วมันต้องมีกลไกในตัวเองที่จะคัดสรรคนไม่ดี ที่เลว ที่ไม่ดี ออกไป กลัวอะไร เราต้องเปิดกว้างอย่างเต็มที่ เพราะนี่คือจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตยจะไปปิดกั้นทำไม เข้ามาสิ มาพิสูจน์ตัวเอง แล้วถ้าไม่ดี กลไกของประชาธิปไตยจะคัดคนไม่ดีออกไปเอง อย่าไปกลัว ไปปิดกั้น ไปกำหนดอะไรทำไม เพราะว่าการเปิดให้เข้ามาอย่างนี้แหละที่จะทำให้กลไกของประชาธิปไตยมันคัดสรรคนเข้ามาอยู่ในระบบทำให้มันดีขึ้น ผมไม่เห็นเป็นประเด็นที่จะต้องมาพูดว่า ทำไมคนโน้นไม่ดี กลุ่มนี้ไม่ดี เพราะฉะนั้นเราจะต้องสร้างรัฐธรรมนูญที่จะปิดกั้น ที่จะกำหนดตรอนสิทธิอะไรของเขา เราจะต้องให้สิทธิกับคนทุกคนอย่างเต็มที่ อย่างเสมอภาค ที่จะเข้ามาอยู่ในครรลองของประชาธิปไตยที่เรากำหนดขึ้น นี่จะต้องเป็นมิติใหม่ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย เสียเวลาที่จะไปพูดเรื่องเก่า คนโน้นดี คนนี้ไม่ดี เพราะฉะนั้น เราจะต้องปิดกั้นนี้ไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เลย ผมคิดว่า เราจะต้องมีจิตใจที่กว้างขวางมากขึ้นกว่าที่พูดถึง ในการที่จะไปสกัดกั้นคนดี คนไม่ดีอะไรต่าง ๆ มันมี

๒๗๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วรุทัย ๑๑๖/๒

ด้วยกันทั้งนั้นล่ะครับ แต่กลไกของระบอบประชาธิปไตยมันจะพัฒนาตัวเองนะครับ เปิดกว้างครับ อย่าไปปิดกั้น มันไม่ใช่วิถีทางหรือสปีริตของความเป็นประชาธิปไตยเลยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อาจารย์หมอบครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับท่านประธาน ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ผมคิดว่า กรรมาธิการยกเรื่องนี้เราไปกำหนดชะตากรรมผู้คนมากมายเหลือเกิน วันนั้นจำได้ว่ากำลังจะจบการประชุม แล้วก็มีการลงมติ ๑๑ กับ ๙ ผมนี่อยู่ฝั่ง ๙ คือ ส่วนใหญ่จะอยู่ฝั่งที่แพ้ตลอด แต่ประเด็นไม่ได้โดยตรงนั้นครับ ประเด็นอยู่ตรงที่ว่า ผมคิดว่า ทาง สว. ที่ลงสมัครในปี ๒๕๔๓ นี้ ยอมรับอยู่แล้วว่า ได้มีการกำหนดกติกาว่า การมาเป็น สว. คือ เป็นได้สมัยเดียว แล้วก็ผมเข้าใจว่า ท่านเหล่านั้นก็คงไม่คิดที่จะสมัครต่อในสมัยที่ถัดมานะครับ แล้วก็คงไม่ได้ล่วงรู้ว่า สถานการณ์จะเป็นอย่างไร แต่ว่า สว. ปี ๒๕๔๙ ที่เข้ามาใหม่สิครับ อันนั้นเขาเพิ่งเข้ามาได้สามเดือน สี่เดือนแล้วบางท่านก็ยังไม่อยู่ในกระบวนการที่ยังไม่สิ้นสุดว่า จะได้เป็น สว. หรือไม่ อันนี้ถ้าเราไปกำหนดว่า ไม่ห้าม ห้าม เขาเนี่ย ผมคิดว่า อันนั้นก็เป็นการอนสิทธิเขา -----

๒๗๔

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๑๗/๑

ประเด็นที่ผมอยากจะเรียน ก็คือว่า การกำหนดกติกาของกรรมาธิการยกกว้างในการประชุมครั้งหลังสุดคราวนั้น ที่ออกมา ๑๑ ๙ นี้ ก็มีผลกระทบอย่างกว้างขวางเหลือเกิน แล้วที่ผมเรียนท่านประธานว่า ในเมื่อกรรมาธิการยกกว้างได้ไปกำหนดชะตากรรมของผู้คน หรือกติกาอะไรที่กระทบใครก็ตาม เราน่าจะดีแคลร์ (Declare) หรือประกาศตัวเองว่า อะไรก็ตามที่เราไปเกี่ยวข้องกับตำแหน่งต่าง ๆ เราควรที่จะประกาศว่า เราไม่ขอรับตำแหน่งนั้น ผมเข้าใจว่า ท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ คงจะทราบดีว่า ผมไม่รู้เรื่องอะไรเลย ไม่รู้เรื่องกระทั่งแม้ว่าไปเข้ากรรมาธิการยกกว้างนี้โดนตัดสิทธิอะไร จริง ๆ ไม่ทราบเลย แต่เข้าไปก็เพื่อจะไปทำสิ่งที่คิดว่าเป็นประโยชน์กับบ้านเมือง วันหนึ่งก็ถามท่านอาจารย์วิชา มหาคุณ เพราะว่ามีวลชนวิจารณ์ว่า เรานี้จะเข้าไปได้เป็นรัฐมนตรี ผมก็ถามท่านจริงหรือ ท่านก็บอกว่า เอ๊ะ ไปดู มันน่าจะมีแค่เฉพาะ สส. สว. เท่านั้น ที่นี่ตอนหลังได้มา มีการกำหนดกติกาต่าง ๆ มากมาย ผมก็เลยหยิบปัญหานี้ขึ้นมา อันนี้เป็นประสบการณ์ตรงนะครับ จึงมาพูดในนี้ แล้วมาประเด็นนี้ ก็เห็นชัดเจนว่า เราตัดสิทธิอะไรแต่ละอย่าง ในช่วงเวลาสถานการณ์ที่ต่างกัน ก็มีผลกระทบที่กว้างใหญ่ไพศาลมากนะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าให้ยึดหลักการ ส่วน สว. ปี ๒๕๔๓ หรือปี ๒๕๔๙ ใครจะดีกว่าใครนี้ อันนั้นคงเป็นเรื่องของเครื่องวัด แต่ว่าในประเด็นหลักการ ผมคิดว่า เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่สามารถที่จะใช้ความรู้สึกส่วนตัวได้ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์กรรณิการัครับ

นางกรรณิการั บรรเทงจิตร : ขอพระคุณค่ะ ท่านประธาน ดิฉันกรรณิการั บรรเทงจิตร คงจะมีอยู่ ๒ ประเด็นที่อยากจะเรียนถามท่านกรรมาธิการ และก็ให้ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ว่าด้วยเรื่องหลักการของการที่ตัดพรรคสุดท้ายออก เพราะอ่านในนี้แล้วก็จะดีคิดว่า สว. รุ่นแรกจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี้เรายังยินดีให้ลงอยู่ เพราะว่าดีคิดว่า สว. รุ่นที่ ๒ ที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๙ นี้ เราดีคิดว่า เป็นวาระหรือเป็นสมัยหรือไม่ ถ้าเราดีคิดว่า สว. รุ่น ๒ เป็นวาระหรือเป็นสมัยนี้ ถ้าดูตามรัฐธรรมนูญนี้ ก็จะเห็นว่า สว. รุ่นแรกก็มีสิทธิตามกติกา มันจะพันกันอยู่นะคะ เพราะว่าว่างเว้นไว้

๒๗๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๑๑๗/๒

๑ สมัย แต่ถ้าคิดว่า ถ้าตีความว่า สว. รุ่น ๒ นี้ ไม่ได้เป็นสมัย หรือไม่ได้เป็นวาระ ก็แสดงว่ารุ่น ๑ ก็ไม่มีสิทธิ อันนี้ตีความแบบไม่ใช่นักกฎหมายนะคะ ที่นี้ต้องเรียนถาม ท่านกรรมาธิการว่า ตีความกันอย่างไร ตรงอันนั้น เพราะว่าท่านก็เป็นนักกฎหมายกัน ทั้งคณะเยอะแยะไปหมด เพราะฉะนั้นท่านจะมีความรู้มากกว่า

ประเด็นที่ ๒ ก็คือ จากการที่ได้มีการรับฟังความคิดของประชาชนจากร่าง รัฐธรรมนูญฉบับรับฟังความคิดเห็น ประเด็นนี้ ซึ่งตอนแรกยังไม่มีการตัดวรรคนี้ ก็ไม่ได้มีความคิดเป็นอื่นใดจากประชาชน ประชาชนไม่ได้ตั้งใจ แล้วก็คิดว่ายอมรับตรงส่วนนั้น อยู่แล้ว ไม่ได้มีการพูดถึงมาก

ประเด็นที่ ๓ ก็คือว่า จากการที่ท่านกรรมาธิการยกร่างได้ให้ข้อมูลมาว่า ความคิดเห็นของกรรมาธิการเองก็ใกล้เคียงกัน ตรงนี้นำมาสู่ว่า เหมือนกับจะเอาวาระนี้ เอาประเด็นนี้มาสอบถามทางที่ประชุมใหญ่ ซึ่งตรงนี้ก็คงต้องมีการพิจารณากัน อาจจะต้องมีการลงคะแนนกันหรือไม่อย่างไร อันนี้ก็เลยคิดว่า จริง ๆ กรรมาธิการยกร่างซึ่งเป็น นักตีความ นักกฎหมายนะคะ ก็อยากให้ตีความหลักการก่อนคะ ไม่ได้มองว่า สว. รุ่น ๑ จะดี ไม่ดี รุ่น ๒ ดี ไม่ดี แต่ในหลักการคะ กราบขอบคุณคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวผมจะให้ท่านอาจารย์นนติมานั่งประเด็นนี้ดีกว่านะครับ ผมนั่งตรงนี้ก็อึดอัดครับ
เมื่อกี้ท่านพูดไปแล้วนะครับ ที่ยังไม่ได้พูดนี้ก็อาจารย์จรัสครับ

ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา : ท่านประธานครับ ผม จรัส
สุวรรณมาลา กระผมมีความเห็นสั้น ๆ ครับ ผมเข้าใจว่า สว. รุ่นที่มารุ่นแรกนี้ ไม่น่าจะ
ถูกจำกัดสิทธิด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะว่าจริง ๆ แล้วเขามีสิทธิแล้ว เพราะว่าทุกอย่างที่ทำ
ไปมันสมบูรณ์ในตัวเองนะครับ การออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิเขาน่าจะผิดนะครับ
ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ สว. รุ่นที่ ๒ ที่เข้ามานี้ ต้องนับเป็น สว. รุ่น ๒ แล้วนะครับ เพราะว่าได้มีการเลือกตั้งถูกต้อง แล้วก็เข้ามาดำรงตำแหน่งกันแล้ว เพราะฉะนั้นก็น่าจะนับเป็นรุ่น ๒ แล้ว ซึ่งที่เราจะออกกฎหมายนี้ เฉพาะวรรคนี้ นะครับ น่าจะออกกฎหมาย เฉพาะรุ่น ๒ เท่านั้น รุ่นแรกไม่ควรจะกล่าวถึงแล้ว เพราะว่าจริง ๆ แล้วมันผ่านไปแล้วครับ ขอขอบคุณครับ คือต้องทำให้เป็นกลางนะครับ ไม่ใช่ให้เห็นว่ามันสั้น ๆ เร็ว ๆ แล้วก็ไปตัดเขา ๒ รุ่นเลย ซึ่งมันไม่ถูกครับ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : หหมดแล้ว ไซ้ใหม่ครับ เชิญท่านก้านรงค์ครับ

นายก้านรงค์ จันทิก : ครับ กราบเรียนท่านประธานครับ ผม ก้านรงค์ กระผมคงไม่ได้มีเหตุผลที่จะเสนออะไรทั้งสิ้นนะครับ แต่อยากจะกราบเรียนต่อที่ประชุม และกรรมธิการนัดหนึ่ง สำหรับวรรคสุดท้ายนั้น ถ้าวรรคสุดท้าย สมมติว่าท่านจะไม่ลบทิ้งนะครับ ถ้าไม่ลบทิ้งนี้ มันก็คงจะผิดมาตราอยู่ชนิดหนึ่ง ในกรณีของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเลือกตั้งหลังสุดตามรัฐธรรมนูญ ที่ท่านบอกว่า ไม่ให้นำบทบัญญัติของ มาตรา ๑๑๒ วรรคสองมาใช้บังคับนั้น คงไม่ตรง มันต้องเป็นมาตรา ๑๑๐ (๘) และ ๑๑๑ วรรคสอง ผมก็เรียนฝากไว้ตรงนี้ครับ เพราะเหตุว่าในมาตรา ๑๑๐ (๘) และ ๑๑๑ วรรคสองนั้นมันห้ามทั้ง ๒ ปี ไม่ว่าจะ เป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เลือกครั้งแรกหรือครั้งที่ ๒ ถูกตัดสิทธิโดยมาตรา ๑๑๐ (๘) และ ๑๑๑ วรรคสองทั้งหมดนะครับ ถ้าไม่ยกเว้นเอาไว้ ก็ไม่สามารถจะเข้ามาเป็นได้ทั้ง ๒ อัน อันนี้ผมตั้งเป็นข้อสังเกตฝากไปยังกรรมธิการ เท่านั้นครับผม

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มีท่านใด อีกไหมครับ ท่านสวิงครับ

นายสวิง ต้นอุต : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สวิง ต้นอุต ครับ นิดเดียว ครับท่านประธาน ผมคิดว่า เรื่องที่เราพูดกันนี้นะครับ ไม่ได้พูดถึงเรื่องว่าใครดี หรือใครชั่วแล้วก็ไม่ควรจะกลับมา นะครับ เพราะว่าตอนนี้เรากำลังพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับ

๒๗๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ศิริวรรณ ๑๑๘/๒

การรักษาหลักการนะครับ ผมคิดว่า ที่จริงแล้วบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ชัดเจน อยู่แล้วนะครับ ว่า ๗๖ คน ที่จริงแล้วก็ยากอยู่แล้วครับ ที่จะกลับมาทัน และพวกเราเอง หลายคนนี่นะครับ ก็คงไม่มีใครเลือกที่จะไปเป็นอย่างนั้น แต่ว่าที่พูดนี้ ก็เพื่อที่จะรักษา หลักการที่ควรจะเป็นนะครับ ที่นี้ผมมาดูแล้วนี่นะครับ ถ้าท่านตีความแบบนี้เนี่ยนะครับว่า ปี ๒๕๔๙ นะครับ ไปมีผลแล้วต่อการที่ได้เป็นรุ่น ๒ แล้วทำให้ ปี ๒๕๔๓ กลับมานี้ แล้วก็ ปี ๒๕๔๙ ก็สามารถที่จะมาลงได้ใน ปี ๒๕๕๐ นี้ ผมคิดว่า วิธีคิดแบบนี้เป็น ๒ มาตรฐาน ดับเบิล สแตนดาร์ด (Double standard) แน่นนอน เพราะว่าวิธีแรกนี่เอาไปคิดนะครับ ในการหักลบกลบหนี้กับ ปี ๒๕๔๓ แต่พอมาถึงปี ๒๕๕๐ บอกว่า ยังไม่ได้ปฏิบัติกร ยังไม่ได้แสดงผล ซึ่งผมคิดว่าวิธีนี้ดับเบิล สแตนดาร์ดแน่นะครับ ๒ มาตรฐานแน่นนอน ดังนั้นถ้าเป็นแบบนี้ แสดงว่าถ้าปี ๒๕๔๓ กลับมาได้ นั่นแสดงว่าปี ๒๕๔๙ จะไม่สามารถมาลงรับสมัครเลือกตั้งได้ คือ เอาให้มันขัดสักร้อยอย่างหนึ่งว่าจะเอาอย่างไร นะครับ เพราะว่าตอนนี้เป็น ๒ มาตรฐาน ที่ผมคิดว่า วิธีนี้ต้องเอาหลักการนะครับ ไม่ใช่ เป็นเรื่องของตัวบุคคลและเป็นเรื่องของผลประโยชน์ส่วนตัวใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่อย่างนั้นเรา ตอบสังคมไม่ได้ว่า ทำไมเราถึงต้องคิดแบบนี้นะครับ อันนี้ยืนยันในเชิงหลักการครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวุฒิสภาติครับ

นายวุฒิสภาติ กัลยาณมิตร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ท่านประธานครับ ขออนุญาตอย่างนี้หนึ่งครับ ด้วยความเคารพท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คือหลายสิ่งหลายอย่างเนี่ยนะครับ ในเรื่องของการเรามาร่วมร่างรัฐธรรมนูญด้วยกันนี้ ผม เห็นคล้ายกับอาจารย์เจิมศักดิ์หลาย ๆ อย่างเลยนะครับ สำหรับประเด็นนี้ผม ขออนุญาตนะครับ มีข้อเสนอแนะแย้งท่านนิดเดียว คือท่านครับ ถ้าเราจะพูดว่า นะครับ สว. ปี ๒๕๔๓ ได้เว้นวรรคแล้วนะครับ ประเด็นที่ ๑ ครับ ถ้าถามว่าเจตนารมณ์ ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขาบอกเว้นวรรคเท่าไรครับ ๖ ปีนะครับ แล้วอันนี้เราเพิ่ง เลือกตั้ง สว. ปี ๒๕๔๙ มานี้ สภาก็ยังไม่ได้เปิดนะครับ มีการรับรอง สว. ยังไม่ได้ทำหน้าที่ เลยนะครับ มีการรับรองเข้าไปบางส่วน -----

คือ ถ้าสมมุติจะมาตีความตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในความเข้าใจของผมนะครับ ซึ่งอาจจะผิดก็ได้เนาะครับ รัฐธรรมนูญเขาบอกว่า คือทุกอย่างนี้ผมไม่เถียงอาจารย์เจิมศักดิ์เลย ขอภัยที่เอ่ยนามท่านนะครับ คือผมเข้าใจ แต่ว่าผมถามนิดหนึ่งว่า เจตนารมณ์ ๒๕๕๐ นี้ หมายถึงว่าวันนี้วันเท่าไร เพราะอายุการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ต้อง ๖ ปี ใช่ไหมครับ แต่ขณะเดียวกัน เราเพิ่งเลือกตั้งไปเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ นะครับ นี่ก็คือปีเศษ แล้วถามว่าสมาชิกวุฒิสภาปี ๒๕๕๙ ได้ทำหน้าที่แล้วหรือยังเนาะครับ ผมขอฝากเป็นข้อสังเกตตรงนี้นิดหนึ่งนะครับ แล้วก็ผมเสนอให้มีการโหวตครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เอานะครับ ดูกันกว้าง ๆ ก็แล้วกันนะครับ คงไม่ดูใกล้ตัว ดูกันกว้าง ๆ อาจจะเห็นมุมที่ดีอะไรต่ออะไรบ้าง เชิญท่านการุณครับ

นายการุณ ไสงาม : ประธานที่เคารพครับ ผม การุณ ไสงาม ผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนโดยตรงกับเรื่องนี้เนาะครับ แต่จะนำเสนอหลักนะครับ เรื่องที่ ๑ วุฒิสภาตอนเลือกตั้งปี ๒๕๕๓ ครบวาระ ๖ ปี ข้อที่ ๒ วุฒิสภาที่เลือกตั้งปี ๒๕๕๙ เป็นวาระหรือไม่ กฎฎีกาเคยวินิจฉัยเรื่องนี้เอาไว้เนาะครับ แม้จะเพียงวันเดียวก็ให้ถือเป็น ๑ วาระ อันนี้กฎฎีกาช่วยยืนยันหน่อยครับ และทาง กกต. ก็เคยมีประเด็นเรื่องนี้ด้วย ผมไม่ต้องเอ่ยรูปธรรมนะครับ กกต. ก็เคยมีประเด็นเรื่องนี้ด้วยว่า ๑ วันหรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้เนาะครับ คือไม่ครบวาระนี้ ให้ถือเป็นวาระหรือไม่ กฎฎีกาเคยชี้ไปให้กับ กกต. บังเอิญว่าวันนี้ ผมถือมาทุกวัน แต่บังเอิญวันนี้อยู่ในรถ ถ้าจะให้ผมวิ่งไปเอา ประมาณ ๕ นาที ก็ได้มา กฎฎีกาเคยวินิจฉัยเรื่องนี้ว่า แม้เพียง ๑ วัน หรือไม่ครบวาระก็ตาม ให้ถือเป็นวาระ อันนี้ กกต. เคยถามไปกฎฎีกาด้วย และให้กฎฎีกาวินิจฉัยครับ แต่บังเอิญว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ท่าน อันนี้ต้องให้ความเป็นธรรมให้ครบ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ (๓) บอกว่า เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ได้ใช้คำ วาระ ท่าน ใช้คำว่า ในอายุของวุฒิสภาคราวก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ บอกว่า อายุ เห็นไหมครับ อายุ ไม่ใช่ วาระ นะครับ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นถ้าดูใน ๑๒๖(๓) แล้ว ก็ยังอยู่ในเวลา ๖ ปี ตามอายุของวุฒิสภา ชุดที่ ๒ แต่บังเอิญอายุของวุฒิสภา

๒๗๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๑๑๙/๒

ชุดที่ ๒ นั้นไม่ได้อยู่ครบตามกำหนด ๖ ปี ด้วยเหตุถูกประหารชีวิตโดยการยึดอำนาจเสียก่อน เพราะฉะนั้นอายุเลยสั้น แต่ถามว่า เป็นอายุใหม่ ก็คงกลายเป็นอายุ ถ้าจะห้าม ต้องห้ามปี ๒๕๔๙ เพราะอยู่ในอายุของตนและอยู่ในวาระของตน เห็นไหมครับ คือท่านจะเอาหลักกฎหมายใหม่ ถ้าเอาหลักกฎหมายต้องเป็นอย่างนี้ท่าน แต่ถ้าเอาออกชุดพวกผมยังอยู่ในอายุ ๖ ปี ของชุดปี ๒๕๔๙ ใหม่ ก็บอกว่า ยังอยู่ในอายุ ๖ ปี แต่ถ้าบอกว่า อายุ ๖ ปีนั้นถูกประหารไปโดยการยึดอำนาจใช่ไหม ก็ใช่ แสดงว่าพ้นอายุแล้วใช่ไหม ก็แล้วแต่ท่านจะตัดสินใจ แต่ผมคิดว่า อะไรก็ได้ เพราะเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อน นะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอาจารย์
เจิมศักดิ์ รอบสองแล้ว สั้น ๆ นะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
นะครับ คือ ผมอยากจะเรียนตอบคุณวุฒิสภาตินิดเดียวนะครับ ชักดิ๊กก็ชักแย้แล้ว
เดี่ยวห้าทุ่มจะต้องขอท่านประธานเลิกนะครับ ท่านประธานครับ ผมเห็นว่า เจตนารมณ์
คืออะไร เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญน่าจะเป็นหลักมากกว่าอะไรทั้งสิ้น เจตนารมณ์
รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เว้นไว้ให้เว้น ๑ เทอม -----

เพราะเกรงว่าระหว่างที่ตัวเองทำงานอยู่ ๖ ปีนั้น จะทำงานไปไม่ตรงไปตรงมา แต่เตรียมที่จะไปเอาใจฐานเสียง หัวคะแนน ในช่วงที่ทำงานอยู่นั้นนะครับ ที่เตรียมว่า จะไปหาเสียงหาหัวคะแนนไว้สำหรับปีถัดไป แต่ท่านประธานครับ บัดนี้ มันครบวาระไปแล้ว แล้วมีการเลือกตั้งไปแล้ว การกีดกันดังกล่าวได้เกิดแล้ว และเขาได้มีการเลือกตั้งไปแล้ว ตกลงการกีดกันบรรลุผลเรียบร้อยแล้ว เพราะเขาก็ไม่มีสิทธิลงในคราวนั้น แล้วถามว่า ครั้งนี้เราจะไปกันเขาทำไมครับ ถ้าเราคิดว่า รัฐธรรมนูญมีผล เขาไม่ได้เตรียมหาเสียงไว้เลย จนกระทั่งถึงปี ๒๕๔๙ เขาไม่รู้จะหาเสียงไปทำไม แล้วเมื่อมีรัฐประหาร แล้วจะมีรัฐธรรมนูญใหม่ แล้วจะมีการเลือกตั้งใหม่ในต้นปีหน้า คนพวกนี้เขาไม่ได้เตรียมหาเสียงไว้เลยตั้งแต่ ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๙ เพราะรัฐธรรมนูญมันมีอยู่ มันไม่ได้หมายความว่า ถ้าเขาชุดใหม่เป็นเพียงแค่นี้ไม่กี่เดือน การห้ามหาเสียง คือ ๖ ปี ของใหม่อย่างนั้นหรือ เขาห้าม ก้าวของเก่า ๖ ปี ไม่ได้กลัวว่าตอนช่วงเว้นวรรค เพราะฉะนั้นท่านประธานครับ ตรงนี้ท่านคงเข้าใจจะครับ ว่าผมคงไม่ได้คิดจะลง ๆ อะไรครับ แล้วกรุงเทพนี่ อย่างที่ผมเคยท้วงติงไว้กับท่านประธานครับ กรุงเทพนี่ สว. คนเดียว เขตใหญ่กว่าที่ผมเสนอ ตอนนั้นท่านบอกเขตของผมมันใหญ่โตมโหฬาร ใครลงก็เชิญเถอะครับ ผมคิดว่า ถ้าคนคิดจะลงนี้ ไปลงผู้ว่าสนุกกว่า เพราะเขตใหญ่เท่ากันใช้ใหม่ครับ เพราะฉะนั้นอันนี้เรียนในหลักการจริง ๆ เลย แล้วผมก็ไม่ได้ชื่นชม สว. รุ่นผมเท่าไร แต่ท่านประธาน เรื่องสิทธิจะไปตัดคนง่าย ๆ นี้ ผมเป็นห่วง เพราะว่ารุ่นผมยอมมีคนดีและคนไม่ดี คนที่ผมบอกว่าไม่ดีนี้ มันอาจจะดีก็ได้ ประชาชนเขาอาจจะคิดว่าดีก็ได้ หรือคนที่ผมบอกว่าดี มันก็อาจจะดีจริง แล้วเราไปตัดเขาได้อย่างไร ถึงแม้ว่าผมเคยอภิปรายไว้ว่า รุ่นผมนี่ที่เป็นอิสระ มีศักดิ์สิทธิ์กว่าคน จำได้ไหม ที่ผมพูดตลอดเวลา ท่านมีสิทธิอะไรไปตัดสิทธิ์กว่าคนเขาครับ แล้วถ้าเราเชื่อว่าการเลือกตั้งประชาชนเขาตัวเอง ผมก็แฉมาเยอะว่าใครดี ใครไม่ดี ประชาชนเขาก็เลือกเอง แต่อันนี้ผมไม่ได้ชี้เรี่ยสนะครับ เพราะว่าผมไม่มีส่วนได้ส่วนเสียหรอก จริง ๆ แล้วนะครับ แต่ว่าดูเหมือนมีส่วนได้ส่วนเสีย ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านชำนาญ
สั้น ๆ นะท่านครับ ดึกแล้ว

๒๘๑

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ครุณี ๑๒๐/๒

นายชำนาญ ภูวิสัย : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ชำนาญ ภูวิสัย สสร. นะครับ คือ กระผมเห็นว่าประเด็นนี้ครับ มีความสำคัญ มีความก้ำกึ่งอย่างมาก จึงเห็นสมควรอยากจะเสนอท่านประธานให้แขวนไว้ไปวันพຸ່ງนี้ เพราะว่ามันจะมีผลกระทบอย่างมากในการตัดสินใจครั้งนี้ครับ หลาย ๆ ด้านนะครับ เอาให้รอบคอบไปถึงวันพຸ່ງนี้ แล้วก็เสนอขอให้ท่านประธานช่วยปิดประชุมนะครับ ห้าทุ่มแล้ว ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านไปอภิปรายเรื่องอื่นแล้วปิดประชุมไม่ได้ ท่านชาติชายก่อนครับ ท่านชาติชายครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ชาติชาย เจียมศรีพงษ์ ครับ ผมจะขออนุญาตหารือเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า ในกรณีวุฒิสภาชุดที่แล้วนะครับ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาปี ๒๕๔๙ เขาได้รับรองจากกรรมการเลือกตั้ง แต่ว่าสมาชิกวุฒิสภานั้นยังเลือกไม่ครบ ยังไม่มีการเปิดประชุมครั้งแรก ผมขอหารือว่า เขาเป็นวุฒิสมาชิกแล้วหรือยัง เพราะว่ามีบางท่านก็ยังไม่ได้รับการรับรองแล้วยังไม่มีการเลือกประธาน รองประธาน และการประชุมครั้งแรกนะครับ ผมอยากหารือท่านประธานครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เรื่องหารือเรื่องนี้กับผมไม่ได้กระมัง เป็นเรื่องของวุฒิสภาชุดที่แล้วนะครับ เมื่อกี้ท่านสุนทรครับ

นายสุนทร จันทรวงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม สุนทร จันทรวงศ์ สสร. นม. ห้าทุ่มแล้วนะครับ คอยกันมานาน จากคน ๒ กลุ่ม ๒ ผลประโยชน์ -----

แล้วก็ต่างฝ่ายต่างป้องกันผลประโยชน์ของกันและกัน ผมว่าทำให้สภาแห่งนี้เสียเวลาไปไม่ใช่น้อย ซึ่งน่าจะไปพิจารณาถึงผลประโยชน์ของประชาชนทั้งประเทศมากกว่านี้ ในฐานะที่ผมไม่มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย แล้วก็กังวลนอน แล้วเลยเวลาไปเยอะแล้ว ผมเรียกร้องก็คงไม่ได้ เพราะได้พูดไปแล้ว แต่ผมคิดว่า ถ้าทุกฝ่ายยอมรับความจริงกัน เราคงไม่เถียงกันถึงขนาดนี้ ฉะนั้นขอให้ผู้ที่พูดต่อจากผมไป เสนอปิดประชุมเลยแล้วกันครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐสุนทร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ๒ ท่านนะครับ คนละนิด แล้วก็ขอเสียงแล้วนะครับ ให้ท่านธวัชก่อนนะครับเมื่อกี้ แล้วก็ท่านสุรชัย

นายธวัช บวรวิชัยกุล : กราบเรียนท่านประธาน กระผม นายธวัช บวรวิชัยกุล สสร. ครับ จริง ๆ ตั้งใจจะไม่พูดนะครับ แต่ค้นในหัวใจ ความรู้สึกค้นในหัวใจ นิด ๆ คือ ผมกราบเรียนว่า สว. รุ่นปี ๒๕๔๓ นี้ครับ ที่ผมรู้จักนี่คนดีทั้งนั้นเลย โชคดีมารู้จัก สว. ๒๕๔๓ ที่อยู่ในนี้คนดีทั้งนั้น แต่ผมกราบเรียนว่า วันนี้นะครับ คนเหล่านี้เขาตั้งใจอยู่แล้วว่า เขาเข้ามาเป็น สว. ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๙ เขาตั้งใจว่าเขาจะเลิกอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามช่วงนี้เขาก็มาเป็นไม่ได้อยู่แล้ว โดยหลักกฎหมายมันจะเป็นอย่างไร ผมก็ไม่ทราบนะครับว่า เขามีสิทธิหรือเปล่า แต่ผมห่วงอยู่อย่างเดียว ถ้าว่าเกิดเขาได้สิทธิ ผมทักอันนี้นะครับ บังเอิญเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร ทำให้เขาสามารถมาได้ต่อในรุ่นต่อไป มันจะเกิดวัฒนธรรมใหม่หรือเปล่าครับท่าน เกิดมีการเลือกตั้ง สว. ใหม่ในปีหน้า เขามาได้ สว. ชุดใหม่จะเกิดมีความรู้สึกว่ามันเป็นวัฒนธรรมอย่างนี้ก็ดีเหมือนกัน ต่อไปถ้ามีการฉีกรัฐธรรมนูญอีก ฉันทักมาได้อีก ถึงแม้ว่าเจตนารมณ์บอกว่า ฉันทักไม่ได้ แต่มันจะเกิดวัฒนธรรมใหม่นะครับ วันนี้ผมเรียนอย่างนี้นะครับว่า สว. ๒๐๐ ท่าน ในปี ๒๕๔๓ นี้ เตรียมที่จะ เตรียมใจแล้วนะครับว่า ไม่ควรจะได้รับเลือก วันนี้ได้รับเลือกเพราะถูกฉีกรัฐธรรมนูญ ชุดใหม่มา ก็คิดว่า โอ.เค. ว่า เออ ถ้าหากว่าผมโดนไป ๕ ปี ลุยมันเลย ให้รัฐธรรมนูญถูกฉีกอีก เผื่อจะได้เป็นอีก ผมว่าต้องกลับไปยื่นอยู่ที่หลักครับ อยู่ที่เจตนารมณ์ เจตนามันบอกว่า คุณไม่ควรจะได้เป็นอีกแล้ว คุณเลิกไปเลยอีก ๖ ปี อีกสมัยหนึ่ง แล้วคุณค่อยมา เพราะฉะนั้นผมอยากจะให้มันยื่นอยู่ในหลักนี้นะครับ เจตนารมณ์นี้นะครับ เพราะฉะนั้นผมดูว่า วันนี้จะตีความอย่างไรก็ตาม เราไปยื่นอยู่ตรงเจตนารมณ์นะครับ ก็ค้นหัวใจ ไม่อยากจะพูดครับ แต่ขอพูดนิดหนึ่ง

๒๘๓

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๑๒๑/๒

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุรชัย
คนสุดท้ายแล้ว จะออกเสียงแล้วนะครับ จะได้จบมาตราบนี้ จะได้กลับแล้ว

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ
เรียนท่านประธาน ผมไม่ได้เป็น สว. ทั้งรุ่นปี ๒๕๔๓ และรุ่นปี ๒๕๔๙ นะครับ ที่นี้ผมคิด
อย่างนี้ครับ ท่านประธาน ในฐานะที่ผมอยู่กับกฎหมาย ผมก็คิดแบบหลักนิติศาสตร์
เมื่อรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ถูกยกเลิกไป จากเหตุการณ์การยึดอำนาจ เมื่อวันที่ ๑๙
กันยายน ๒๕๔๙ ผมถือว่า กติกาของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นั้น ถูกยกเลิกไปทั้งหมดแล้ว
แล้วในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราก็ได้เขียนคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็น สส. ได้เขียน
คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็น สว. ใหม่เพิ่มเติม แตกต่างกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐
หลายเรื่องเลยครับ เพราะฉะนั้นผมคิดของผมว่า ไม่น่าจะมีเหตุผลอะไรต้องไปตัดสิทธิคน
เหล่านั้นที่จะต้องมาสู่สนามเลือกตั้ง มาสู่สนามการคัดสรร ภายใต้กติกาใหม่ เราไม่ได้ใช้
กติกาของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ทั้งในเรื่องของการเลือก สส. ทั้งในเรื่องของ สว.
โดยเฉพาะการสรรหา สว. ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็ไม่มีนะครับ ผมคิดของผมอย่างนี้
ครับ ก็สุดแล้วแต่ที่ประชุมจะรับไว้พิจารณาครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิกครับ
เราพูดกันมานานแล้วนะครับ ท่านคงได้รับฟัง แล้วก็คิดรอบคอบแล้ว ขอให้ออกเสียง
นะครับ ท่านยกวางครับ ออกเสียงนะครับ -----

ขอให้ออกเสียงนะครับ ถ้าใครเห็นด้วยนี้เท่ากับเห็นด้วยกับยกร่าง ให้ตัดออก ใช่ไหมครับ ใครไม่เห็นด้วย ก็คือ ให้คงไว้ เฉพาะนี้ ตามที่ตัดออกใช่ไหม ท่านอัครพรทบทวนชนิดหนึ่ง

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ คิดว่าตามร่าง กรรมาธิการนะครับที่ปรากฏอยู่ คือ กรรมาธิการตัดร่างวรรคสี่ออกทั้งวรรค ซึ่งข้อความวรรคสี่นั้น ก็จะมี ๒ ช่วง เข้าใจว่าทางท่านศิวะ และก็หลาย ๆ ท่าน คงจะอยากคงข้อความในวรรคสี่ แต่ว่าไม่ได้คงไว้ทั้งหมด คงจะคงข้อความช่วงแรกไว้ว่า ที่มีข้อความว่า ในวาระเริ่มแรกห้ามมิให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะมีการเลือกตั้งและการสรรหาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ เข้าใจว่าจะเป็นเช่นนั้น ท่านศิวะจะชี้แจงได้ไหมว่าเป็นเช่นนั้นหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นก็คงจะโหวตระหว่างร่างกรรมาธิการซึ่งตัดออกหมดนะครับ วรรคสี่ กับร่างข้อความส่วนนี้

นายนวนินิตี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : จะเป็นตามนี้ เข้าใจแล้ว ท่านกล้านรงค์ว่าอย่างไร

นายกล้านรงค์ จันทิก : คือ ถ้าจะกรุณาบอกว่าตัดออกเฉพาะช่วงแรกหรือไม่ และปัญหาว่า ช่วงที่ ๒ ท่านจะคงไว้ไหมครับ หรือว่าอย่างไร

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตครับ ข้อความมันจะอยู่ในมาตรา จะมีที่เสนอไปนะครับ ที่ร่างกรรมาธิการเสนอเองในฉบับนี้ นะครับ คือจะอยู่ที่มาตราหลังนะครับ มาตรา ๒๙๕ (๑) ในหน้า ๒๒ ซึ่งจะเป็น ๑/๑ จะบอกว่ามิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๖ (๑๐) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๑๐ (๘) และมาตรา ๑๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ข้อความนี้แปลว่าง่าย ๆ ก็คือ ให้คงไว้ทั้ง ๒ รุ่น ในกรณีของสมาชิกวุฒิสภานะครับ แต่ว่าถ้าหากว่า วันนี้มีการลงมติให้คงไว้ตามร่างกรรมาธิการ ก็คงจะไม่ต้องไปแก้ไขอะไรในข้อ ๑.๑ แต่ว่าถ้าเป็นเรื่องที่ร่างที่สมาชิกเสนอให้คงไว้บางส่วนอย่างเมื่อกี้ นี้ผ่านมติสภา ก็อาจจะต้องมาเขียนตรงนี้เพิ่มตอนช่วงแรกว่า ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๘๑ วรรคสี่ แล้วข้อความเดิมครับ

๒๘๕

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รายนาม ๑๒๒/๒

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญครับ
อาจารย์เจิมศักดิ์ว่าอย่างไร

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์
นะครับ ผมคิดว่า ท่านแนะนำให้ไปดูมาตรา ๒๗๕ (๑/๑) นี้ก็ถูกแล้ว แต่ผมเชื่อว่า
เพื่อนสมาชิกยังเป็นงมงายมากเลย เพราะ ๙๖ (๑๐) ๑๑๐ (๘) ๑๑๑ วรรคสอง คืออะไร
ผมเชื่อง่าย ๆ อย่างนี้ท่านประธาน คือ เราโหวตกันว่าขณะนี้เราไม่ตั้งใจแล้วว่า สว.
ปี ๒๕๔๙ นะครับ เพิ่งเลือกมาเมื่อปีที่แล้ว น่าจะให้สิทธิเขา อันนี้ท่านถามเสียว่าใช่ไหม
ถ้าบอกว่าใช่ ไม่ต้องโหวตเลย ๒๕๔๙ ก็มาโหวตว่า สว. รุ่นพวกปี ๒๕๔๓ ที่เข้ามา
ปี ๒๕๔๓ จะให้สิทธิใหม่ ถ้าบอกว่า ให้สิทธินะครับ ๑/๑ เมื่อก่อนจะถูกต้องไปเลย แต่ถ้า
บอกว่าไม่ให้สิทธิ เดี่ยวเขาไปแก้มาให้ใหม่ เอาอย่างนี้แล้วกันนะครับท่านประธาน
ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าเห็นด้วยกับ
กรรมวิธีการ คือ ท่านกรรมวิธีการบอก

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมวิธีการ) : ท่านประธานที่เคารพ
ครับ ข้อเสนออาจารย์เจิมศักดิ์ก็ดีครับ ขออนุญาตโหวตเป็น ๒ ที่ ใช่ไหมครับ ที่ที่ ๑ ก็คือ
ว่ารุ่น ๒๕๔๙ จะให้ลงเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าลงเลือกตั้งได้ ก็กดปุ่ม เห็นด้วย ถ้าลงไม่ได้
ให้กดปุ่มไม่เห็นด้วย นี่ครั้งที่ ๑ ถามแบบนี้ครับ -----

- ๑๒๓/๑

ถัดมาก็ถาม ปี ๒๕๔๓ คว้า เห็นด้วยกับให้ ๒๕๔๓ ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยให้ลงสมัคร ก็กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วย ก็กด ไม่เห็นด้วย นะครับ ถาม ๒ ที่ อย่างนี้ น่าจะชัดเจนครับ ท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คว้า ใช่ไหมครับ ท่านสุนทรยังยกมือ ว่าอย่างไรครับ

นายสุนทร จันทรวงศ์ : ท่านประธานครับ แล้วถ้าเราจะต้องการให้ทั้ง ๒๕๔๓ ๒๕๔๙ ลง จะกดอย่างไรครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ตกใจเข้าใจ นะครับ ผมจะถามก่อนนะครับ ถ้าใครเห็นด้วยให้ ๒๕๔๙ สว. รุ่นปี ๒๕๔๙ ลงได้ ให้กด เห็นด้วย นะครับ และถ้าใครไม่ให้ลง ก็กด ไม่เห็นด้วย เอาประเด็นนี้ก่อน ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ใช้ได้แล้วนะครับ ออกเสียงครับ

(นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร) ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ (มีสัญญาณให้ สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ลงคะแนน ใครยัง ลงคะแนนไม่ได้ ยกมือขึ้นนะครับ เชิญครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ใครยังลงคะแนนไม่ได้ ลงไม่ได้หรือเปล่าครับ คุณกฤษฎาครับ ใครลงคะแนนไม่ได้ยกมือ ไม่มีนะครับ ท่านพิเชียรลงคะแนนครับ ใครลงคะแนนไม่ได้ยกมือค้างไว้ครับ ท่านพิเชียรเรียบร้อย แล้วใช่ไหม ครับ ปิดการลงคะแนนนะครับ รวมคะแนนครับ ตกใจผู้เข้าประชุม ๗๕ เห็นด้วย ๗๐ นะครับ ให้ปี ๒๕๔๙ ลงได้ครับ

๒๘๗

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๑๒๓/๒

ผมจะถามต่อไปนะครับ ท่านครับ ว่า ให้สมาชิกวุฒิสภา ปี ๒๕๕๓ นี้ ให้ลงเลือกตั้งได้ ท่านก็คิด เห็นด้วย ถ้าไม่ให้ลงเลือกตั้งก็ให้คิด ไม่เห็นด้วย เข้าใจนะครับ ขอเชิญลงคะแนนครับ ขอเชิญท่านลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มีใครค้าง การลงคะแนนใหม่ครับ ท่านวิทยาลงแล้วใช่ไหมครับ เรียบร้อยแล้วนะครับ ปิดการ ลงคะแนนครับ แล้วก็รวมคะแนนครับ จำนวนผู้เข้าประชุม ๗๕ เห็นด้วย ๒๕ นะครับ ไม่เห็นด้วย ๕๖ นะครับ ตกลงมาตรา ๒๘๗ นี้ครับ สมาชิกมีมติยืนยันตามที่แก้ไขแล้วนะครับ

กรรมวิธีการว่าอย่างไรครับ มีอะไรอีกครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมวิธีการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ ครับ เมื่อที่ตอนอยู่ที่พรรคสาม ขออนุญาตว่า ท่านสДСรีได้เรียนถามนะครับว่า ในพรรคสามเขียนว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะสมัคร ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสามสิบวัน จะเป็นพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งใช่หรือไม่ครับ กรรมวิธีการก็ตอบว่าใช่ครับ แต่ว่าเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เลขมาตราไม่ได้เขียนในเรื่องนี้ไว้ ก็ขออนุญาตให้ค่านะครับว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ขออนุญาตเต็มที่ว่า ไດพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกัน อันนี้หลักการเดียวกันครับ แต่ขอเติมคำให้ชัดเจนครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ติดต่อให้ได้ ใส่เติมไปที่ท่านสДСรีทัก ให้ชัดเจนนะครับ ไม่มีผู้ใดขัดข้องนะครับ ท่านครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : รับไว้ตามนี้นะครับ ท่านสมาชิกครับ วันนั้นก็ดีมากแล้วนะครับ แล้วก็ยังเหลือที่พຽงนี้ท่านต้องมาประชุมกันอีกครั้งหนึ่งนะครับ ในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ท่านทั้ง ๘ กลุ่ม มาตกลง ท่านวุฒิสชาติมีอะไรครับ

๒๘๙

สสร ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๑๒๔/๑

นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร : ท่านประธานที่เคารพครับ วุฒิชชาติ กัลยาณมิตร ครับ ท่านประธานครับ ผมหารือนิดเดียว ฝากกรรมมาธิการยกร่างหน่อย เพราะว่าเมื่อก็ที่มีการลงมติไปนี้ ผมว่ามันจะไปกระทบกับมาตราอื่น ๆ ด้วยนะครับ ผมฝากไปแก้ไขเลยนะครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ก็ต้องดูให้เสร็จ นะครับ พงษ์นี้เอาเข้ามาแนะนำท่านยกร่าง ทุกอย่าง วันนี้ขอบคุณมากครับ ขอปิดประชุม ครับ

เลิกประชุมเวลา ๒๓.๑๖ นาฬิกา

การประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันศุกร์ที่ ๒๙ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

| | | |
|------------------|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| <u>ที่ปรึกษา</u> | นายจเร พันธุ์เปรื่อง นางสาวยุพา ศิริประภาพร | รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักรายงานการประชุม และชวเลข |
|------------------|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

| | |
|---------------------------|----------------------------|
| นางนัยนา เปรมประพันธ์ | ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓ |
| นางบังอร วิบูลโกศล | เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘ |
| นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์ | เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘ |
| นางสาวฐานวีร์ เกิดโสเดศรี | เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗ |
| นางสาววิไลพร ช่วยกลาง | วิทยาการ ๔ |

ผู้จัดรายงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)

| | |
|-----------------------------|-------------------------------------|
| นางสาวสมร เกตุศรี | นางสาวรัตนา ภูระหงษ์ |
| นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง | นางสาวรัศมี บานเย็น |
| นางสาวบุศยรินทร์ พจนวิชัย | นางวัฒนี อุดมศักดิ์ |
| นางสาวสรินทร์ กนกอุดม | นางสาวกมลมาศ ทังสุภูติ ศิริสัมพันธ์ |
| นางคันสนีย์ ฤทธิประเสริฐศรี | นางนิวรา คำงาม |
| นางณัฐชนก วงษ์นิล | นางสาวสาริศา สิงห์เมธา |
| นางศิริลักษณ์ สุวัठी | นางเสาวลักษณ์ เพชรธา |
| นายพรเทพ ไชยสงวนสุข | นางสาวนัชชา ไนไธสง |

นางสาวสายชล ไทยรวมมิตร

นางสาววีรุทัย ผาสุขเวชพร

นางสาวปติตตา ธีรนนท์

นางศิริวรรณ สากลวารี

นางนงลักษณ์ คุ้ม

นางดรุณี จันทพันธ์

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร



บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๗ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๘๙ สรุปการแก้ไข ดังนี้

| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๖ | ๒๔ | เป็นที่สุดของ ๑ เลว เป็นที่สุดของ ๑ คำ ทราม | เป็นที่สุดของของเลว เป็นที่สุดของของ คำทราม |
| ๙ | ๑๕ | พิจารณาว่าจริงหรือประเทศไทย | พิจารณาว่าจริงหรือ ประเทศไทย |
| ๑๐ | ๖ | คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักไปรยทาน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมือง สุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ ชาวเจ้า ท่วยบัว ท่วยนาง หรือลูกเจ้า หรือลูกขุน ทั้งสิ้น ทั้งหลาย ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง ผู้ ท่วย มีศรัทธาเป็นพระพุทศศาสนา มัน ในพระพุทศศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุก คน เมื่อออกพรรษากرانกฐินเดือนหนึ่ง จึงแล้ว | คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมือง สุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ชาวเจ้า ท่วยบัว ท่วยนาง ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ผู้ท่วย มีศรัทธาเป็น (ใน) พระพุทศศาสนา มันใน พระพุทศศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุก คน เมื่อออกพรรษากرانกฐินเดือน หนึ่งจึงแล้ว |
| | ๙ | กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูป ทอง มีพระอัฐารส มีพระพุทธรูป มี พระพุทธรูปอันใหญ่ มีพระพุทธรูปอัน ราม มีพิหารอันใหญ่ มีพิหารอันราม มีปู ครุหนีสัยมุติ มีเถร มีมหาเถร | กลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูป ทอง มีพระอัฐารศ มีพระพุทธรูป มี พระพุทธรูปอันใหญ่ มีพระพุทธรูปอัน ราม มีพิหารอันใหญ่ มีพิหารอันราม มีปู ครุหนีสัยมุติ มีเถร มีมหาเถร |
| | ๑๒ | ๑๒๑๔ ศก พุทธศักราช ๑๘๓๕ ปี มะโรง พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัช ขาลัยสุโขทัยนี้ ปลุกไม้ตาลนี้ได้สิบสี่เข้า จึงให้ช่างฟันขดานหินตั้งหว่าง กลางไม้ ตาลนี้ วันเดือนดับเดือน ออกแปดวัน | ๑๒๑๔ ศก พุทธศักราช ๑๘๓๕ ปี มะโรง พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัช ขาลัยสุโขทัยนี้ ปลุกไม้ตาลนี้ได้สิบสี่ เข้า จึงให้ช่างฟันขดานหินตั้งหว่าง กลาง ไม้ตาลนี้ วันเดือนดับเดือนออกแปดวัน |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | เดือนเต็มเดือนบ้างแปดวัน ผุ่งปู่ ครู เถร มหาเถร ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน สวด ธรรมแก่อุบาสก ผุ่งท่วยจำศีล ผิไชวัน สวดธรรม พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมือง ศรีสัชชนาลัย สุโขทัย ขึ้นนั่งเหนือขดาน หิน ให้ผุ่งท่วย ลูกเจ้า ลูกขุน ผุ่งท่วย ถือบ้าน ถือเมือง | (วัน) เดือนเต็มเดือนบ้างแปดวัน ผุ่งปู่ ครู เถร มหาเถร ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน สวดธรรมแก่อุบาสก ผุ่งท่วยจำศีล ผิไช วันสวดธรรม พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมือง ศรีสัชชนาลัยสุโขทัย ขึ้นนั่งเหนือขดาน หิน ให้ผุ่งท่วย ลูกเจ้าลูกขุน ผุ่งท่วย ถือ บ้านถือเมือง |
| ๑๓ | ๒๕ | ชาอูดีอาระเบีย | ชาอูดีอาระเบีย |
| ๑๗ | ๗ | การปฏิบัติชั่ว | การปฏิบัติชั่ว |
| | ๒๐ | กับผู้นับถือศาสนา นั้น ๆ | กับผู้นับถือศาสนานั้น ๆ |
| ๑๙ | ๑๘ | แม้ถึงเวลานี้แล้วก็ตาม ว่า | แม้ถึงเวลานี้แล้วก็ตามว่า |
| ๒๑ | ๔ | มากล่าวอ้าง ล้มล้างพัฒนาการสมัยใหม่ | มากล่าวอ้างล้มล้างพัฒนาการสมัยใหม่ |
| | ๖ | จะทำให้แผ่นดินนี้บริสุทธิ์ | จะทำให้แผ่นดินนี้บริสุทธิ์ |
| ๒๔ | ๑๑ | มหากษัตริย์ | พระมหากษัตริย์ |
| ๒๖ | ๑๖ | เตี้ยวยืด เตี้ยวยืด | เตี้ยวยืด เตี้ยวยุบ |
| ๒๗ | ๒ | เพี้ยว | เพี้ยว |
| | ๑๑ | ท่านช.นะครับ | ท่าน ช. นะครับ |
| ๒๘ | ๕ | เพราะมีคูก ตะรางมาช่วย | เพราะมีคูกตะรางมาช่วย |
| ๓๐ | ๑๐ | จำเป็นต้องระบุให้ศาสนาประจำชาติ | จำเป็นต้องระบุให้เป็นศาสนาประจำชาติ |
| ๓๖ | ๑๐ | แล้วก็จารึกไว้ นะครับ ว่า | แล้วก็จารึกไว้ นะครับว่า |
| ๔๑ | ๑๑ | พระมหากษัตริย์ | พระมหากษัตริย์ |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|-------------------------|------------------------|
| ๔๔ | ๑๖ | จำกัดจุดอ่อน | กำจัดจุดอ่อน |
| | ๒๔ | วัดประยุรวงศาวาส | วัดประยุรวงศาวาส |
| | | วัดประยุรวงศาวาส | วัดประยุรวงศาวาส |
| ๔๕ | ๕ | วัดหยุด | วันหยุด |
| ๕๒ | ๕ | ตรงประเด็น | ปมประเด็น |
| ๕๔ | ๗ | แห่งพระราชอาณาไทย | แห่งพระราชอาณาจักรไทย |
| ๖๐ | ๗ | เรียไร | เรียราย |
| ๖๓ | ๑๓ | ผมจะใส่เรียงว่า | ผมจะใส่เสียงว่า |
| ๖๖ | ๑๔ | ผมจึงเป็น อย่างนั้นครับ | ผมจึงเป็นอย่างนั้นครับ |
| ๖๗ | ๑๖ | เป็น ส.ส. | เป็น สส. |
| ๖๙ | ๒๕ | ท่านประประธาน | ท่านประธาน |
| | ๒๖ | ไม่สัมฤทธิ์ผล | ไม่สัมฤทธิ์ผล |
| ๗๐ | ๖ | อสังคตกรรม | อสังขตกรรม |
| | ๗ | สังคตกรรม | สังขตกรรม |
| | ๑๒ | อสังคตกรรม | อสังขตกรรม |
| | ๑๓ | สังคตกรรม | สังขตกรรม |
| | ๑๖ | อธิบาย | อภิปราย |
| ๗๙ | ๑๑ | พระรัตนไตร | พระรัตนตรัย |
| ๘๐ | ๒๔ | ท่านประธานครับ ว่า | ท่านประธานครับว่า |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๑๐๐ | ๑ | | ผมขอถามท่านสมาชิกต่อเลยนะครับ มาตราที่ ๒ นะครับ นายวิชา หงส์ประภัศร : ขออนุญาตนะ ครับ นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รอง ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านวิชาครับ เชิญครับ |
| ๑๐๑ | ๒๕ | ลงคะแนนนะครับ | ลงคะแนนนะครับ |
| ๑๐๕ | ๑ | กลุ่มท่านอุทิศนี้เมื่อกี้ที่อภิปราย | กลุ่มท่านอุทิศนี้ เมื่อกี้ที่อภิปราย |
| | ๑๔ | นะครับ ว่า ขอเดิมข้อความนะครับ ว่า | นะครับว่า ขอเดิมข้อความนะครับว่า |
| ๑๒๒ | ๖ | นั้นนี้ | นั้นนี้ |
| | ๑๕ | ในส่วนนี้ครับ ท่านประธานครับ | ในส่วนนี้ครับ |
| ๑๒๔ | ๑๐ | ขอบคุณครับท่านประธาน | ขอบคุณครับ |
| ๑๒๘ | ๑๘ | ระดับการศึกษา | ระดับประถมศึกษา |
| ๑๔๔ | ๑๑ | ต่อประสิทธิภาพในการบริหาร | ต่อประสิทธิภาพในการบริหาร |
| ๑๕๖ | ๑๓ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| | ๑๙ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๑๕๗ | ๑ | ชักเข้า แล้วก็ชักออก | ชักเข้าแล้วก็ชักออก |
| ๑๕๘ | ๗ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๑๕๙ | ๔ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๑๗๒ | ๑๗ | มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน | มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| ๑๗๒ | ๑๘ | แล้วก็แนวทางการแก้ไขเยียวยา ความเสียหาย | แล้วก็แนวทางการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย |
| | ๒๔ | ที่นี่สำหรับที่ยังไม่เห็นด้วยตรงไหน | ที่นี่สำหรับท่านที่ยังไม่เห็นด้วยตรงไหน |
| ๑๗๖ | ๙ | วรรคสอง | วรรคสอง |
| | ๑๑ | กรรมาธิการที่ไปเจรจา ก็จะขอเติมท้ายนะ ครับว่า | กรรมาธิการที่ไปเจรจา ก็จะขอเติม ตอนท้ายนะ ครับว่า |
| | ๑๘ | คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ เลยนะ ครับท่าน ประธาน | คำว่า เขตอำนาจแห่งรัฐ เลยนะ ครับ ท่านประธาน |
| ๑๘๐ | ๑๑ | ให้เขาโหวดลับ | ให้เขาโหวดรับ |
| ๑๘๓ | ๔ | เพราะฉะนั้นเวลาเราขยายความไปเยอะ ๆ เยอะ ๆ | เพราะฉะนั้นเวลาเราขยายความไปเยอะ เยอะ เยอะ |
| ๑๘๖ | ๒๐ | อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนแต่ตัวเขา นี้ไม่ได้ฝ่าฝืน | อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืน แต่ตัวเขา นี้ไม่ได้ฝ่าฝืน |
| ๑๙๘ | ๑๘ | หลักเกณฑ์ | หลักเกณฑ์ |
| ๒๐๑ | ๕ | ครับ ข้อความชัดเจน | ครับ ขอความชัดเจน |
| ๒๐๓ | ๖ | ซุ่มเสียง | ซุ่มเสียง |
| | ๘ | อันนี้เป็นการแก้ถ้อยคำแหละครับ | อันนี้เป็นการแก้ถ้อยคำเท่านั้นแหละครับ |
| ๒๑๒ | ๘ | วรรคอื่นที่กำลังเติม ๆ เติมเข้ามาหลาย วรรค | วรรคอื่นที่กำลังเติม เติม เติมเข้ามา หลายวรรค |
| | ๑๑ | ผมก็ไม่ได้ดูวรรคอื่นว่า ผ่าน | ผมก็ไม่ได้ดูวรรคอื่นว่า ท่าน ท่าน |
| ๒๑๕ | ๑๕ | ที่กรรมาธิการแก้ที่ละวรรค | ที่กรรมาธิการแก้ที่ละวรรค |
| ๒๑๖ | ๕ | สภานิติบัญญัติแห่งชาติ | สภานิติบัญญัติแห่งชาติ |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|----------------------------------------|---------------------------------------|
| ๒๒๓ | ๙ | ขออนุญาตตัดคำว่า | ขออนุญาตตัดคำว่า |
| ๒๒๖ | ๑๒ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| | ๒๒ | เรียนหาหรือว่าว รรคสองนี้ | เรียนหาหรือว่าวรรคสองนี้ |
| ๒๒๘ | ๑๙ | เราไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งใด ๆ | เราไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งใด ๆ |
| ๒๒๙ | ๒ | คนทั้งประเทศเข้า | คนทั้งประเทศเขา |
| ๒๓๑ | ๑๓ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๒๓๕ | ๘ | ผมเห็นห่วงว่า | ผมเป็นห่วงว่า |
| ๒๔๒ | ๑๕ | เป็นเงินทุนเรียกสัก ๕ ล้าน ๑๐ ล้าน | เป็นเงินทุนด้วยสัก ๕ ล้าน ๑๐ ล้าน |
| | ๒๔ | มันจะใช้ระยะเวลาสักเท่าไรครับ | มันจะใช้ระยะเวลาประมาณสักเท่าไรครับ |
| ๒๔๓ | ๑๑ | เป็นหลายสิบหน้า เป็นสิบนะครับ | เป็นหลายสิบหน้า เป็นสิบหน้านะครับ |
| ๒๔๖ | ๓ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๒๔๘ | ๙ | รัฐธรรมนูญ | รัฐธรรมนูญ |
| ๒๔๙ | ๒๕ | ร่างรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๒๕๐ | ๙ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๒๕๑ | ๑ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) | รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว |
| ๒๕๒ | ๑๓ | เฉพาะ ๆ เฉพาะ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง | เฉพาะ ๆ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง |
| ๒๖๗ | ๒๓ | คำว่า หลายประการ เฉย ๆ ตอบไม่ได้ | คำว่า หลายประการ เฉย ๆ นี้ ตอบไม่ได้ |
| ๒๗/๓ | ๑๕ | ถ้าเราไปกำหนดว่า ไม่ห้าม ห้ามเขานี้ | ถ้าเราไปกำหนดว่า ไม่ห้าม ห้าม เขานี้ |
| ๒๗๕ | ๖ | รัฐธรรมนูญ (ฉบับรับฟังความคิดเห็น) | รัฐธรรมนูญฉบับรับฟังความคิดเห็น |



| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๒๗๗ | ๑ | การ รักษาหลักการ | การรักษาหลักการ |
| ๒๗๘ | ๒๐ | กฤษฎีกา | กฤษฎีกา |
| ๒๘๐ | ๒๓ | มีส่วน ได้ส่วนเสีย | มีส่วนได้ส่วนเสีย |
| | ๒๔ | ท่านวิชัยครับ | ท่านชำนาญ |
| ๒๘๗ | ๑ | นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่าง รัฐธรรมนูญ) : ขอเชิญลงคะแนนครับ ขอ เชิญท่านลงคะแนนครับ | นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่าง รัฐธรรมนูญ) : ผมจะถามต่อไปนะครับ ท่านครับ ว่า ให้สมาชิกวุฒิสภาปี ๒๕๔๓ นี้ ให้ลงเลือกตั้งได้ ท่านก็กดเห็นด้วย ถ้า ไม่ให้ลงเลือกตั้งก็ให้กดไม่เห็นด้วย เข้าใจนะครับ ขอเชิญลงคะแนนครับ ขอ เชิญท่านลงคะแนนครับ |
| ๒๘๘ | ๘ | ขออนุญาตเดิมน่า ไปพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เพียงพรรคเดียว | ขออนุญาตเดิมน่า ไตพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เพียงพรรคเดียว |



บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๓๗ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๘๙ สรุปการแก้ไข ดังนี้

| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|---------------------------------------|---------------------------------------|
| ๓๗ | ๑๗ | ๓ แสนกว่ารูปทั่วประเทศ | สามแสนกว่ารูปทั่วประเทศ |
| ๑๒๑ | ๑๓ | เติมตั้ง ๓ วรรค ๔ วรรค | เติมตั้งสามวรรคสี่วรรค |
| | ๒๑ | แล้วท่านก็แก้ ๑ แก้ ๒ แก้ ๓ แก้ | แล้วท่านก็แก้ แก้ แก้ สองแก้สามแก้ |
| ๒๐๔ | ๑๕ | มาตรา ๒๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง | มาตรา ๒๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง |
| ๒๘๐ | ๒๐ | มีสัก ๕๐ กว่าคน | มีสักสี่สิบกกว่าคน |
| | ๒๐ | ท่านมีสิทธิอะไรไปตัด ๕๐ กว่าคน | ท่านมีสิทธิอะไรไปตัดสี่สิบกกว่าคน |



บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาอำนวยการ
ครั้งที่ ๓๗ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๘๙ สรุปการแก้ไข ดังนี้

| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| ๒๓ | ๑๓ | กิมเปอร์เซ็นต์ | กิมเปอร์เซ็นต์ (Percent) |
| ๓๓ | ๒๓ | สารานุกรมเวิร์กพีเดีย (Workpedia) | สารานุกรมเวิร์กพีเดีย (สารานุกรมวิกิพีเดีย (Wikipedia, The Free Encyclopedia)) |
| ๔๔ | ๒๕ | โบสถ์ซางตาครูส (Santa Cruz) | โบสถ์ซางตาครูส (Santa Cruz Church) |
| ๕๐ | ๕ | เปอร์เซ็นต์ (Percent) | เปอร์เซ็นต์ |
| ๖๕ | ๗ | เรือโนอาห์ | เรือโนอาห์ (Noah's Ark) |
| | ๑๐ | นบี | นบี (Nabi) |
| ๖๙ | ๑๙ | สัพเพ ฐัมมา อนัตตา | สัพเพ ฐัมมา อนัตตา (สัพเพ ฐัมมา อนัตตา) |
| ๗๐ | ๑๐ | รังสีคอสมิก (Cosmic) | รังสีคอสมิก (Cosmic Ray) |
| ๙๒ | ๓-๔ | วิดีโอ (Video) | วิดีโอ (Video) |
| ๑๑๖ | ๓ | สยามสแควร์ (Siam square) | สยามสแควร์ (Siam Square) |
| ๑๑๙ | ๑๐ | พารากราฟ (Paragraph) | พารากราฟ (Paragraph) |
| | ๑๔ | พารากราฟ | พารากราฟ |
| ๑๒๒ | ๔ | เซ็กชวล คอนเซนเตรชั่น (Sexual concentration) | เซ็กชวล คอนเซนเตรชั่น (Sexual concentration) |



แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|--------------------|-----------------------------------------------------|
| ๑๗๔ | ๔ | เจดีเอ (JDA) | เจดีเอ (JDA- Joint Development Area) |
| ๑๘๐ | ๑๙ | เอฟทีเอ (FTA) | เอฟทีเอ (FTA - Free Trade Agreement) |
| | ๒๔ | นาฟตา (NAFTA) | นาฟตา (NAFTA - North American Free Trade Agreement) |
| ๒๑๘ | ๔ | บัตรเอทีเอ็ม (ATM) | บัตรเอทีเอ็ม (ATM – Automated Teller Machine Card) |
| ๒๔๓ | ๒๒ | เบียร์ | เบียร์ (Beer) |



บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๗ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๘๙ สรุปการแก้ไข ดังนี้

| หน้า | บรรทัด | ข้อความเดิม | ข้อความที่ขอแก้ไข |
|------|--------|--------------------------------|------------------------------------------------------|
| ๑ | ๑๑ | นายเสรี สุวรรณภานนท์ | นายเสรี สุวรรณภานนท์ |
| ๑๒ | ๔ | ท่านเจ้าคุณประยุท ปยุตโต | ท่านเจ้าคุณปยุต ปยุตโต |
| ๒๖ | ๙ | พระมงกุฎเกล้า | พระมงกุฎเกล้า (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) |
| ๖๓ | ๑๓ | นายเสวต ทุนกุล | นายเสวต ทินกุล |
| ๙๖ | ๖ | องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว | พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว |
| ๑๑๙ | ๑๐ | อาจารย์ประยุท ปยุตโต | อาจารย์ปยุต ปยุตโต |
| ๒๘๖ | ๑๘ | ท่านวิเชียร | ท่านพิเชียร |
| | ๑๘ | ท่านวิเชียร | ท่านพิเชียร |